ၽၢၼ်ႇ 222 လိူၼ်ၸဵင် – လိူၼ်ၵမ် ပီတႆး 2100 Vol. 23, No 222, JANUARY – FEBRUARY 2006

INDEPENDENCE

ၵွၼ်းမိူင်း

|6| ႁူပ်ႉၶၢဝ်ႇၵိုင်ႈတႆး
|13| ၶၢဝ်ႇပုၼ်ႈႁွပ်ႈပီ 2005
|15| ထေႇထမ်ႇၸိင်ႈၸိူဝ်းသိူဝ်ႉ
|16| ႁူပ်ႉထုပ်းတွင်ႈထၢမ် ၶၢင်းလၢမ်တွင်း
|18| တွင်ႈထၢမ် ၸွင်းၵူင်ၸိူဝ်ႈၶွၵ်ႈမိူင်း
|21| သိုၵ်းမၢၶၼ်ႈႁဵၵ်ႇတဝ်ႈသိုၵ်းတႆး
|25| နန်းချမ်တောင်း ဘဝဖြတ်သန်းမှု
|29| ၂၀၀၅ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေး
|41| ပန်းမြို့တော်မှ ငရဲမြို့တော်သို့
|44| ဘာဟိုနေ့ဒီနေ့လဲ

ႁၢၼ်ႈမေႃ – သိပ်းသၢမ်ပီ လိူၵ်ႈၵၢၼ် တိုၼ်းၸိုၼ်းပိုၼ်း

20-.

ပွႆးၶုၵ်းထူပ်းလႃႇမူးသိင်ႇၵၢမ်ႇၶွပ်ႇၶူပ်ႇ 10 ပီ

မိူဝ်းဝၼ်းထိ 30–31/12/05–01/01/06 ပူၼ်ႉမႃးၼၼ်ႉ တီႈဝတ်ႉပိင်းလူင် ၵိူင်ႇပိင်းလူင် တွင်ႇဝဵင်းဝဵင်းၶိူင် လေႊတွၼ်ႈၵိင်းမႆႈ မီးလွင်ႈ ၶပ်းၶိုၼ်းပၢင်ပွႆးၶုၵ်းထူပ်းၼူးလႃးမူး (မေႃသွၼ်ၶူလ်းလွႆး) ၵၼ်ပိၼ်မေႃၶွင်ႉၵႂၢမ်းလိူဝ်ႈလိူဝ်းတႃး သိင်ႇၵၢမ်ႇၶွပ်ႇၶူပ်ႇ10 တီႈ ၊ ၾွင်းၼၼ်ႉ လိူဝ်သေ လိူဝ်းၵၼ်ယၢမ်းပိၼ်လုၵ်ႈၸွင်ႇတပေး ၵူလ်းၵျေႉၵူလ်းသေး ၶလႈ ၵိၵ်ႉပႃးပီႈၸွင်ႇလုၵ်ႈမေးၼူးလႃးမူးယဝ်ႉ မီးပီႈၸွင်ႇလမ်ၵႆ လီမ်ၼႄႈမိူင်းၸွၵ်ႈမိူင်း ၵဝ်ၵုင်ႇမုၼ်ၼူးလႃးမူးသေ ၶဝ်ႈႁူမ်ႈပၢင်ပွႆးသမ်ႉပေႃးၵိုၼ်းၵိုၵ်ႉၵိုၵ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

⮝ၵၢင်းတီႈမ်း လႃႇမူး ၶလႈ လႃႇသၼ်လွႆ

လႃႇမူး (မေႃသွၼ်ၶူလ်းလွႆး)

⮝ၶိင်ႇၶွင်ႉၵႂၢမ်း [Stage Show]

⮝ၾူးယွႆႇၵူၼ်းလူင်/လုမ်းပွင်ပိၼ်ပၢင်ပွႆးၵမ်းၾွင်း

⮝ ၶၢမ်ႇၶိင်ႇလၼ်ၵၢင်း လႃႇမူး/လႃႇသၼ်လွႆ

⮝ ၾူးၶဝ်ႈႁူမ်ႈပၢင်ပွႆးဝၢင်းတူင်ႇမွၵ်ႇ ၶုမ်လႃႇမူး

⮝ လၢတ်ႈသိင်းပိင်းလူင် ၶၼလွင်ႈပိုၼ်းလႃႇမူး

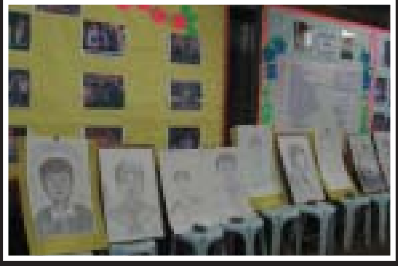

⮝ ၵၢင်းတီႈမ်း လႃႇမူး/လႃႇသၼ်လွႆ ၶွင်ၾူးၶၢမ်ႇၶိင်ႇ

⮝ ထွတ်ႇၵၢင်းၵိုၵ်းၶုမ်လႃႇမူး ပိၼ်တီႈမႆႈတွင်း

⮝မိူဝ်းဝၼ်းပွႆး မီးပႃးလွင်းၵုပ်ႇၵူဝ်းၵိဝ်ႇလူလ်းၽိင်းၵႂၢမ်းပၢႆးမွၼ်းတႃး

ၵႂၢမ်းၶႂၢပ်ႈၸႂ်

တႃႇတေပိၼ်မႃးပွႆးၶုၵ်းထူပ်းလႃႇမူးၼၼ်ႉ
ယူႇတီႈလွင်ႈၾွမ်ႉသိင်ပိင်းပၢၵ်ႇၶတ်းၶိုင်းလွႆးထိမ်လႆၢလႆၢၾႆႈ
ႁွပ်ႈၼၼ် ယွၼ်းၶွပ်ႈလႅဝ်ထိုင်သင်ႇၶႃႇၵျၢၼ်း ၵိၵ်ႉ
ၾူးယွႆႇၵူၼ်းလူင်လႆၢလႆၢလဝ်ႈ ၵၼ်လႆႈပၼ်တၢင်းၵျၼ်ထိုင်၊
ၵိၵ်ႉပႃးပီႈၸွင်ႇဝၢၼ်ႈပိင်းလူင် ၊ ဝၢၼ်ႈပႆႇၾေးၵုင်းၵျူႇ ၊
ဝၢၼ်ႈလၵ်းတိင်ႇ ၵၼ်လႆႈၶတ်းလႅဝ်လွႆႈၶိင်းတီႈမ်ထူၼ်ႈ ၊
လိူဝ်သေၼၼ်ႉ ယွၼ်းၶွပ်ႈလႅဝ်ယွႆႇၼမ်ထိုင်ပေႃးၶမႈပီႈၸွင်ႇ
လီမ်လိူဝ်းၵၼ်ယူႇၼႄႈမိူင်းထႃး ၊ ၼႄႈမိူင်းတႃးၶလႈ ႁူႈတီႈႁူႈလီၼ်
ၵၼ်လႆႈလွႆးၶူမ်ႈၶွမ်းၶိူၼ်း တႃႇပိၼ်ပၢင်ပွႆးယုၵ်ႉယွင်ႈၵုင်ႇမုၼ်ၼူး
လႃႇမူး ၼၼ်ႉ ပဵၼ်တီႈၼၼ်ႈသေ ။

ၶွမ်ႇမတီႉၶပ်းၶိုင်ပၢင်ပွႆး

ၵွၼ်းၶေႃ–သိပ်းသၢဝ်းပီ လီၵၢၵ်ႇလႃႉ တိုၼ်းၵိုၵ်းပိုၼ်း

ၵၼ်ၵႃႈယႂ်ႇၶၼ်လူင်သုတ်း ၼႂ်းၸူင်းၾႃႉ ၸူင်းၵၢင်ၸူင်းၵူၼ်းၼႆႉ ပဵၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်းၵမ်းလီဝ် ယဝ်ႉ–ပေႃးဝႃႈၼႆလိူဝ် ယုမ်ႇယမ်မၼ်ႈလႆႈဝႃႈ တၵ်းၵမ်ႇမီးၾင်ႇလၢင်ႈတွပ်ႇထိူင်။ ႁွပ်ႈဝႃႈၶၢဝ်းယၢမ်းၼႆႉ ၶေႃႈတွၼ်ႈၸိူင်ႈၸွင်ၵူႈသိင်ႇၵူႈသမ်ႇသိၼ် ပူင်ၽဝ်တ်းပဵၼ်ၼီးတႃႇလိၵ်ႈလႆႈပဵၼ်ႇပိင် ၵမ်ႇမၼ်ႈၵိုမ်းၵမ်ႇတိူင်ႈၼိမ်၊ ၵမ်ႇယိုဝ်ႈယိုတ်းၵိုတ်းသဝ်း၊ ၵမ်ႇတၢၼ်တူဝ်ၵမ်ႇၸဵဝ်ႉၸွၼ်း။

ၵပ်းၵၢႆႇၶေႃႈထၢမ် (မိူဝ်ႈလႂ်တီႈလႂ်ပဵၼ်သင် ပႃးၽႂ်မီးၽႂ်ယွၼ်ႉသင်လိူင်ႉႁိုဝ်) ၵၼ်ၵိဝ်ႇၸွင်ႈၶၢဝ်းယၢမ်း (5W1H of TIME) ၼၼ်ႉ ပေႃးၸုၵ်ႈၸူၼ်ႉဝူၼ်ႉလွမ်းလိူဝ် တၵ်းသိုပ်ႇမီးသိုပ်ႇႁၼ် ၶေႃႈထၢမ်ၵိူၵ်ႇၶေႃႈ တွပ်ႇတင်းၼမ်ၵမ်ႇသုတ်းၵမ်ႇသိင်ႈ။

ဝႃႈသေလုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈလုၵ်ႉတီႈ ၵၼ်ယၢမ်ႈပဵၼ်ႁွင်ႈၵၢၼ်ပိုၼ်ၽဝ်ႇ ၶေႃတ်းၽူႈၶၢၼ်ပၢၵ်ႇတၢင်တူဝ် လုမ်းပႃႈမိူင်း၊ ပႃးသိုၵ်းမေႃးသေလီၵ်ႈလႆႈလုၵ်းမၼ်ႈပဵၼ် လုမ်းသိုဝ်ႇလွတ်ႈလီဝ်း (Free Media) တီမ်ႈၵွၵ်ႇပိုၼ်ၸၽႈၵွၼ်းၶေႃမေႃးၼႆႉတင်ႈၸတႇလၵ်းၼီႈပီၶရိတ်ႉ **1996** ၸလႈလတ်းၶၢမ်ႈပူၼ်ႉမေႃးၶၢဝ်းတၢင်း **10** ပီ ၶွပ်ႈၶူပ်ႇၼႂ်း **2006** ၼႆႉ။

လုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈၼႆႉ သမ်ႉဝႃႈၵမ်ႇၶဝ်ႈပႃးတူင်ႉၼိုင် ၼႂ်းလုမ်းပႃႈမိူင်းပႃႈသိုၵ်းလႆႈ ၵမ်းသိုဝ်ႈၵေႃႈ ယုမ်ႇယမ်ယွမ်းႁပ်ႉမၵ်းမၼ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇ ဝႃႈ– ၶေႃတ်းသၢင်ႈၵမ်ႉလွႆး ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈယူႇ ၼိုင်ႈၽႂ်ႇၼိုင်ႈတၢင်း မိူၼ်မႆႉၼိုင်ႈဝႃး ၶႃးၼိုင်ႈတီပ်း။ ၵမ်ႇထၢၼ်ႇမီးၵေႃႈၶီႈၸင်ႈ လွမ်းၼင်ႇလႆး ၼူၵ်ႉလွၵ်ႇပေႉလီမ်ႈၶႃး လၢင်ႉငႃးပေႉတုမ်လူင်၊ ၽင်ႇသူင်သင်မေႃသင်ၶေႃတ်းလႆႈပဵၼ်လႆႈၽိူဝ်ႇလႆႈၵေႃႈ ၶတ်းလႆႈသႂ်ႇၶိူင်းၽိူဝ်ႇၼၼ်ႉ။ ႁွပ်ႈၼၼ်ႉ **တွၼ်းတႃႇႁွတ်ႈထိုင်ယိူင်းမၢႆသုင်သုတ်းၶွင်ၵူၼ်းမိူင်းတႆးၼၼ်ႉ ၵွၼ်းၶေႃၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈၵေႃႈ ႁူႉလၵ်းပုၼ်ႈၽွၼ်း** ၶၼ်၊ ႁၼ်ယိူင်းမၢႆ။ သႂ်ႇတၢင်းပၢင်ႇၵိုၼ်ႈၵိုၼ်ႈၼၼ်ႉ ၵေႃႈသမ်ႉပႆႇႁၼ်လိုၼ်ႈလၢင်ႇပိုတ်ႇပၢင်ႇ။ တေႃႉၸတႉလီသေၵွၼ်တွၼ်းသေၵဝ်ႇလွႆးလွႆး ဝႆႉလိူဝ်မူင်ႈၶိုပ်ႈ။ မိူၼ်လိုဝ်ႈပိုၼ်ၵၢင်ႇလီမ်ႈၶမ်း လမ်းၶွႆးတိၼ်ပိုၼ်ႈ ပိၼ်ၶွႆႇလီၵ်းတဝ်ႇလိုၼ်းၵေႃႈမီးမီး။ (ၼိၼ်းသေတူၼ်ႈၽၵ်းႁိုလူင်ဝၢၼ်ႈၶႃးသိမ်ႇ)

ၶၢဝ်းတၢင်းသိပ်းသၢဝ်းပီ လွင်ႈလီၵၢၵ်ႇလႃႉ ၵၼ်ၵွၼ်းၶေႃၼိူင်ႇတႃႉလတ်းၽေႇပူၼ်ႉမေႃးၼႆႉ ပေႃးၶိုၼ်းငွၵ်ႈယိုၼ်းၽိုၼ်ႉတူလုၵ်းလိုင်တိုၵ်ႈတီႈ ဝႃႈၸုၼ်သႃႇၵွၼ်ၶၢဝ်ႁွင်ႈ/ၵူၼ်း/ၶိူင်းသိုၵ်း/ ၸႄႈလိၼ်ဝၢင်းၶိူင်ႈၸွမ်းလူး လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်း (မိူဝ်ႈ **7/1/1996**) သေတႃႉၵေႃႈ ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈၵမ်ႇယွမ်းဝၢင်းၶိူင်ႈလွမ်း၊ သိုပ်ႇတေႃႇ သူႈတိုၵ်းတေႃးမေႃးတေႃႇယၢမ်းလီဝ်။ **ၵမ်ႈၽွင်ႈ** တင်းၼမ် (လိူင်ႉၼင်ႇၵၼ်ႇၼ ၸေႈၵူ၊ ၵၢႆႈမုင်ႉ ပလွင်ႈဝၢၼ်ႈတူင်ႈ၊ ၵုင်ႇၶိုဝ်း ၼမ်ႉပွင်ႈ၊ လႆးၵူႇ မိူင်းယၢၼ်း ၶဝ်ၸွမ်းၶၼ်ဝၢင်းၶိူင်ႈ **မီးၵွင်ႈယွမ်းသိုၵ်း** Have gun, will give up **သေတႃႉ ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈၸတႉ မီးၵမ်သိုပ်ႇတိုၵ်း** Have pen, will fight **ၶဝ်ႈပၢင်သိုၵ်းၼမ်ႉမိုၵ်ႉ** ဝႆႉယူႇ။

ပေႃးတေၶႆႈၸၼ ပိုၼ်းပွတ်းၵိတ်းၵွတ်း လိူဝ် လိုဝ်ႈၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ (ယိူင်းၵၢဝ်ႇႁူဝ်ၶေႃႈဝွၵ်း လႆးၵၢၼ်းယွတ်ႈ) ၵၼ်ၾႆႇတၢင်းၵိတ်ႉဝႃႈ (SHAN) Shan Herald Agency for News

ၵမ်ႈၽွင်ႈ မီးၵွင်ႈယွမ်းသိုၵ်း Have gun, will give up **သေတႃႉ ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈၸတႉ မီးၵမ်သိုပ်ႇတိုၵ်း** Have pen, will fight **ၶဝ်ႈပၢင်သိုၵ်းၼမ်ႉမိုၵ်ႉ** ဝႆႉယူႇ

သေတေသိုပ်ႇႁၢပ်ႇၵိုတ်ႉၸႄႈၵၢၼ်ၵူႇ–ၵႃႈဝၵ်ႉမေႃး ႁၢလႆႈ၊ ၵႃႈဝႃႈလႆႈပွင်ပိၼ်။

လုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ ၵၼ်ထွၵ်ႇၶိူင်း ၸၼလိူင်းၶေႃတ်းပပ်ႉၵွၼ်းၶေႃ တင်းလုမ်းၵၢၼ်မိူင်း ၵၢၼ်သိုၵ်း ၼႂ်းမိူင်းၸွၵ်ႈမိူင်းလိူင်ႈတႃး ၵိုၵ်ႇ ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈတင်းလႆႈၼႆႉ တေလႆႈဝႃႈၵိုၵ်းလိုၵ်း ၸလႈၵိုင်ႇလိုင်ႇ–မၼ်းၵိုင်ႇလီပ်ႈၵၼ်မေႃးၼင်ႇၵဝ်ႇ။ **တေဝႃႈၶိုၵ်ႉယင်းပႆႇလိုၵ်ႉ တိုၵ်ႉၸုလ်ႈၵူၼ်။ တေဝႃႈၶုလ်ႈ၊ ယင်းပႆႇၽုလ်ႈ၊ တိုၵ်ႉလုလ်းလိုၼ်ႇ–ၼင်ႇ** ႁၢင်ႈပိၼ်ၼႆႉ။ တေဝႃႈၵမ်ႇလႆႈသႆႉၵမ်ႇလႆႈလွင်ႈ ၶမ်ႁွင်ႈလူမ်ၵၢင်တူၵ်းၶိူၵ်းၼႆၵေႃႈ လိူင်သမ်ႉတိုၵ်ႉ လိပ်းၼီးမီးလႆႈတိုင်ႈၶိုၼ်ႈ တူင်ႉယွၵ်းယွၵ်းယူႇ။ တေဝႃႈၵွၼ်ၽွမ်ႉသၢၼ်ႈ၊ ပူင်းၵၢၼ်ႈၽႂ်း ႁိုၼ်ႇဝႃႈၼႆႉ တင်ႈၶၵ်ႈမေႃးလိမ်မိူဝ်ႈ **27/12/91** ၽွင်း တိုၵ်ႉၶေႃတ်းၵွၼ်းၶေႃတီႈႁူင်းၵိတ်ႉလိၵ်ႈ တူဝ်လိၵ်ႈ လိုၼ်းၶပ်ႉ ဝၢၼ်ႈပၢင်ၵမ်ႉၵေႃႇၸလႈ ဝၢင်းဝတ်ႉ ဝိသုတ်ႉထိႁူဝ်မိူင်း။ ႁွပ်ႈပိုဝ်ႈၼႂ်ႈယိၼ်းပိၼ်သိုဝ်ႇ လွတ်ႈလီဝ်းၸလႈ လႆႈပိုၼ်ၽဝ်ႇ ယိပ်းမၼ်ႈႁၢမ်း ၵိမ်တူဝ် **ၶေႃးၶၢၼ်ပၢၵ်ႇ၊ တီမ်းၾၢၵ်ႇတၢင်တူဝ်၊ သိင်ႁူဝ်လိုၵ်ႉၵူၼ်းမိူင်း** ၵိုၵ်းလွမ်းႁူဝ်လိၵ်ႈၵွၼ်းၶေႃ မေႃးၶိုဝ်းၶိုဝ်းယွႆးယွႆး ႁၢၼ်ႉတေႃႇပေႃးၶႃႉပၵ်းလုမ်း ၼႂ်းၵိင်းမွႆႇ မိူဝ်ႈႁူဝ်ပီ **1996** ။

ဝၼ်းထိ **29/12/95** ၽူႈပွင်ၵၢၼ်ၵွၼ်းၶေႃ တင်း **2** ၵေႃႉ ႁူႇႁူပ်ႉၸုၼ်သႃႇၵမ်းလိုၼ်းသုတ်း သေ လၢတ်ႈၸလွင်ႈ တေၶႃႉၵွၵ်ႇ၊ ႁွပ်ႈဝႃႈ ၵမ်ႇလၢင်ႈသိုပ်ႇယူႇၶေႃတ်းသင်ထိင်ႈ၊ယွၼ်ႉငဝ်းလႆး

INDP 222 SHAN.pmd 3 25/1/2549, 13:24

တေလီၵ်ႈလၢႆႈပိၼ်ႈငူပ်ႉယႅၵ်ႉလူင်။ ဝၼ်းထိ 30/12/95 တပ်ႉလွပ်ႈၶၢဝ်ႈသိူၵ်းမၢၼ်ႈ ၶဝ်ႈ ႁူဝ်မိူင်း။ 31/12/95–01/01/1996 သိူၵ်း မၢၼ်ႈသိုပ်ႇၶဝ်ႈမႃးထိင်ႈတိူၵ်ႈတိူၵ်ႈ။ ဝၼ်းထိ 02/01/1996 လူဝ်းၵၼ်ၶၢမ်ႈလီၼ်လိၼ် လူင်းမႃးၶမႈႁွင်ႈသွၼ်၊ မႃးပၵ်းလုမ်းတီႈၵိင်းမႆႈ သိုပ်ႇၵွတ်းၵၢၼ်တေႃႇဝၼ်းမူဝ်ႈၼႆႉ။ လုမ်းတွႆႇသွၵ်ႈ လင်ႇလုၵ်ႉတီႈၽူႈၶၢၼ်ပၢၵ်ႇလုမ်းၵၢၼ်မိူင်း ၵၢၼ် သိူၵ်း ပီၼ်မႃးလုမ်းသိုဝ်ႇလွတ်ႈလီဝ်း ၶၢဝ်းတၢင်း 10 ၶူပ်ႇၼင်ႈပီ 2006 ၼႆႉ။

မူဝ်ႈမႃးပၵ်းလုမ်းၼင်ႈဝႅင်း ၶတႃႇၵွတ်းၵၢၼ် ၽွင်းပီ 96–97 ၼၼ်ႉ လႆႈၵၼ်ႉႁူၵ်းၵၢၼ်းၵိၼ်း ၶတႉၶတႉ။ တၢင်ႇလုၵ်ႈလုမ်းၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ 6–7 ၵေႃႉ တေ လၢင်ႈလီင်ႉလူမ်ႈ တူမ်ႈပူၼ်ႇၵၼ်လႆႈ ၼၼ်ႉ လႆႈႁႃယွၼ်း ၵိၼ်ၶဝ်ႈသၢၼ် ၽၵ်း ၵိုင်ႈလွမ်းဝတ်ႉ လူဝ်းမီး သင်ႇၶႃႈတႆး တီႈၵႂၢမ် လၢႆလၢႆဝတ်ႉ ၵႃႈယိုၼ်း ၶိုတ်းလႆႈ။ ၵတ်ႉၵႃႈမီး ဢူၼ်းၵေႃႉ ၽူႈႁၵ်ႉ လၢတ်ႈ 2–3 ၵေႃႉ ၵမ်ႉလွႆႈ ၶိုင်းငိုၼ်းၽွင်ႈ ၶလႈ လႆႈၵွၵ်ႈပပ်ႉႁွၼ်း ၶေႃမႃးၵူႈလိူၼ်။ ၽွႆႈၸိုင်ႈ တၢင်းၸိုင်ႈၵေႃႈ မီးႁူၼ်း ၵမ်ႈၽွင်ႈ (ပႃးလီမ် လၼ်ႉ ၽူႈၸမ်းတႆး)ယင်းပႆႇထၢင်ႇ ထိုမ်ႈႁၼ်ၽိတ်းၸိုဝ်ႈ ၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈဝႃႈ ပီၼ်ႁူၼ်း ၶုၼ်သႃႇ ပွႆႇမႃးယုင်ႈၵဝ်း ယႃႉတဝ်လုမ်းတႆးၼႆ လူးႁွၼ်ႇ။ ထိုင်မႃးယၢမ်းလီဝ်ၶတႉ ၶၢဝ်းယၢမ်း ၵေႃႈ တီပ်းတတ်းပိုတ်ႇလီၵ်ႉၶၸိၼ်ႈ ႁူဝ်ႇတွႆႇ တၢႆ။

ၽွႆႈၸိုင်ႈတၢင်းၸိုင်ႈ ဢိင်ၸိူဝ်ႉဝုၼ်းၶုၼ် မုၼ်ငဝ်းၶူးယိင်းၽိပ်းၽႃး (Pippa) ၶဝ်လွႆႈ ၵမ်ႉထိမ်ၶလႈလုမ်း NGO ၸွၵ်ႈမိူင်းမူၼ်ၸင်ႇ OSI မိူင်းဢမေႇရိၵၼ်ႇၵေႃႈ လွႆႈၶိုင်းငိုၼ်းမႃး။ ၼင်ႈပီ 1998 ၶူးၽိပ်းၽႃးတင်း Gary လုမ်း BRC ၶဝ်မႃးသွၼ်ပၼ်လွင်ႈၶေႃႈမုၼ်း/သိုဝ်ႇ (Info-media) ၶလႈလင်ႇၸူႉလၵ်း မေႃလီၵ်ႈ ၶၽၢၼ်ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇသူၼ်းတုမ် (Propaganda) တင်းၵၢၼ်ၵွၵ်ႈၶၢဝ်ႇပိုၼ်ၶၽႈၶေႃႈမုၼ်းၶတႉ။ ဝႆႉၼၼ်ႉဢမ်ႇႁိူင် ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလဝ်ႈလၢင်ႉ လဝ်ႈႁၢၼ် ယွင်ႁူလ်ႈ ၶဝ်လဝ်ႈလွႆႈၵမ်ႉထိမ်ၶလႈ လုမ်းလဝ်ႈ တၢင်ႇၸမူၼ်ၸင်ႇ NED,NBC,ADDB, EBO, WACC, Internews လူဝ်းၼႆႉၵေႃႈ ၶၽၵၼ် ၵမ်ႉလွႆႈၶိုင်းငိုၼ်းမႃး လုမ်းဢိတ်းလုမ်းဢွတ်း။

လိူဝ်သေၽိုၼ်ၶၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃၵူလ်း ဢမ်ႇ ၵႃး– ဢၼ်တီမ်ႈဢိတ်ႇပိုၼ်ၶၽႈ ပပ်ႉႁိၼ်းလိၵ်ႈ တႆးႁူဝ်သိုဝ်လၼ်ႉ 1–5၊ ပပ်ႉတၢင်းႁူႉတၢင်းႁၼ်/ ပိုၼ်း/ပႆႇဝူၼ်ႉ/ပႆႇမိူင်း လိၵ်ႈတႆးလိၵ်ႈမၢၼ်ႈ သိပ်းသၢဝ်းပပ်ႉလူဝ်းၸၼ်ႉ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလုမ်း NGO လဝ်ႈတၢင်ႇၸၶဝ်ၵမ်ႉလွႆႈၶိုင်းငိုၼ်းၶလႈ လင်ႇပီၼ်

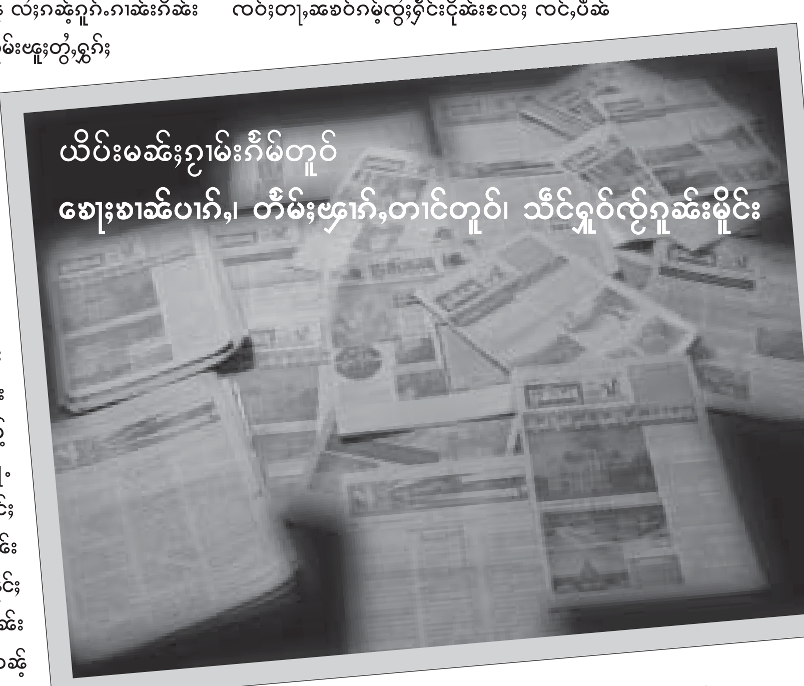

မႃး (BRC လွႆႈၵမ်ႈၸမ်)။ ဢၼ်တိူဝ်ႉၶတ်းလွၵ်ႉ တၢင်ႇဢွၵ်ႇလႆႈထိင်ႈၵေႃႈမီး။

လၵ်းၵၢၼ်လုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ ဢၼ် တီပ်းတတ်းတမ်းဝၢင်းယိုတ်းမၼ်းမႃး မူဝ်ႈ 1996 ၼၼ်ႉလမ်ႇ–ၽွမ်ႉႁူမ်ႈ၊ ၽိင်ႇပိင်း၊ တီးမူဝ်း ၶရေးသီး၊ သုၼ်ႇလႆႈႁူၼ်း ၶလႈ သုၼ်ႇလႆႈ တီပ်းတတ်းတူဝ်ၵဝ်ႇႁင်းၶေႃ။ လွင်ႈၵွတ်းၵၢၼ် လွမ်းၶေႃႈယိုင်းဢၢၼ်းသမ်ႉ– ပိုၼ်ၶၽႈၶၢဝ်ႇ ငၢဝ်း ၶိူင်ႈၸွၵ်ႈမိူင်းၼင်ႈမိူင်းလႆႈႁူႉငဝ်းလၢႆးမိူင်းတႆး ၶိုတ်းလမ်။ပွႆႉပႃးယုၵ်ႉယွင်ႈပၼ်ၶိုင်းလွင်ႈလိၵ်ႈ လၢႆး၊ ၽိုင်ႈၶငႈ၊ ပႆးပိုၼ်း၊ ပႆးဝူၼ်ႉတၢင်းႁူႉလွင်ႈ တီးမူဝ်းၶရေးသီး၊ သုၼ်ႇလႆႈႁူၼ်း၊ သိင်ႇဝိတ်ႉ လွမ်ႉ။ ယိုင်းလူးလွင်ႈလွတ်ႈလီဝ်းၵၢၼ်ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇ (Freedom of Press) လူဝ်းၼႆႉယဝ်ႉ။ ၽူႈႁၢပ်ႇ ၵၢၼ်လုမ်းတွႆႇသွၵ်ႈယၢမ်းလီဝ်မီး 16 ၵေႃႉ။ တီမ်ယၢမ်း 5 ၵေႃႉ၊ ၶိုင်ႈယၢမ်း 4 ၊ ၽိူၵ်းၵၢၼ် 3 ၊ လွႆႈၵၢၼ် 2 ၊ ႁပ်ႉလၢင်ႈ 2 ၵေႃႉ။

တင်ႈၶတ, 1996 မႃး ႁွၼ်းၶေႃၵွၵ်ႈ လႆႈၸိုင်ႈလိူၼ်ၸိုင်ႈပပ်ႉတေႃႇထိုင်ပီ 2002 ။ တိူၵ်ႈတီႈမီးလွင်ႈလီလၢႉၽိတ်းထုၵ်ႇ၊ လႆႈၽုၵ်ႇ ၽွင်ၵၢၼ်/ႁူၼ်း၊ ပၢင်မူၼ်းမႃးသေတၢႉတင်ႈၶတ 2003 မႃးၼၼ်ႉယွၼ်ႉပိူဝ်ႈလဝ်ႈတၢင်ႇၸၶဝ် လူတ်း ယွမ်းလွင်ႈၵမ်ႉလွႆႈ၊ ႁူၼ်းၵေႃႈၸမ်မႃး၊ ၵႃႈၶၼ် ႁုၼ်ႇသိၼ်ၸမ်ႉမၼ်းလူဝ်ႉၽွႆးၵေႃႈ ၶိုၼ်ႈမႃးၶလႈ လိူၼ်ပႆႇၽၢၵ်ႇ–2 လိူၼ် လင်ႇလႆႈၵွၵ်ႈၸိုင်ႈပပ်ႉ ဢဝ်ဢမ်ႇၼႂ်ႈ ၶိုတ်းပိင်း ပိူၼ်ႈ။ ႁွပ်ႈဝႃႈလုမ်းသိုဝ်ႇ လၢဝ်းၶိူဝ်းဢိူၵ်ႉ လုမ်း သိုဝ်ႇမၢၼ်ႈၵိုတ်ႇမ်ႇ (ၼင်ႈ ထႆ၊ ဢိၼ်ႊတီးယိူဝ်း၊ ၸင်းၵလႃးတီတ်ႉသျ) လူဝ်းၽုတ်းမႃးထိင်ႈ ၵေႃႈမီးၸမ်။

ဢၢႇယုလူဝ်ႈၶူပ်ႇ ႁွၼ်းၶေႃ ၶတႉၶတႉၼႆႉ ပေႃးၸပ်ႉသွၼ် ပွၵ်ႈ ဝႃႇပိုၼ်းလင်လိူင် မီး 32 ပီယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈဝႃႈ ႁူဝ်ၶိုၵ်ႈႁူဝ်တီးၼၼ်ႉ ပီၼ် ၽိုၼ်လိၵ်ႈ လေႈ ပႃႉၽေႃၶိပ်း ပီၼ်ႈ မူဝ်ႈပၢၼ်တပ်ႉသိူၵ်း ၽွမ်ႉႁူမ်ႈလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ (လိူင်ႈတႆး) SURA တီႈငဝ်ႈငုၼ်းပၢင်မ်ႇသုင်၊ ပၢင်ၵမ်ႉၵေႃႉ (ပွတ်းပိင်းလူင်) ၼင်ႈပီ 1974 ။ ၸၢၼ်းတႆႇပီၼ်လၢႆလၢတ်ႈၶလႈ ႁွၼ်းၶေႃလႆႈ လတ်းၶၢမ်ႈမႃး 3 လုပ်ႈ 3 ပၢၼ်။ 1974–84 ပၢၼ် SURA တေႃႇထိုင်ပၢၼ် TRC/TRA [*ဢၼ်လဝ်ႈလၢမ်ႇမ်ႇၵွၼ်ႁူဝ် SSA တပ်ႉငဝ်ႈသိူၵ်း ပွတ်းလၢၼ်းတင်း SURAႁူမ်ႈႁွမ်းၵၼ်*] 1985–95 ပၢၼ် SSRC/MTA ဝႃးသေ SUA လုမ်း ၶုၼ်သႃႇႁူမ်ႈႁွမ်း TRC/TRA ထိင်ႈ။

လိုၼ်းသုတ်းမႃးပီၼ်ပၢၼ် 1996–2006 လုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈၵွတ်းၵၢၼ်သိုဝ်ႇလွတ်ႈလီဝ်း။ ႁူဝ်ၸႄႈၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ လုၵ်ႉတီႈလုမ်းၵဝ်ႇ SURA မႃး၊ ၵိမ်မၼ်းလုၵ်ႉတီႈလုမ်းၵဝ်ႇ SSA မႃး။

INDP 222 SHAN.pmd 4 25/1/2549, 13:24

ၵွၼ်းၶေႃၸႆႉၸမ်ၶလႈၶေႃႇ ယွႆႉၶလႈလိူၵ်ႉ ႁၢင်ႈၶလႈၵိၼ်ႈ– လႆႈဝႃႈၵိူၵ်းပိုၼ်းမႃး ပွတ်းၵွၼ်ႇတွၼ်ႈၸိုင်ႈ

မိူၼ်ၸၢင်ႇၽိုၼ်လိၵ်ႈတႆးၸုမ်ႇ၊ လိၵ်ႈၽိုၼ်ပၢၼ်မႂ်ႇမိူင်းတႆး၊ လိူင်းပိူင်းမိူင်းတႆး (1950S –1960S)

ၵွၼ်းၶေႃၸႆႉၸမ်ၶလႈၶေႃႇ၊ ယွႆႉၶလႈလိူၵ်ႉ၊ ႁၢင်ႈၶလႈၵိၼ်ႈ–လႆႈဝႃႈၵိူၵ်းပိုၼ်းမႃး ပွတ်းၵွၼ်ႇ, တွၼ်ႈၸိုင်ႈ မိူၼ်ၸၢင်ႇၽိုၼ်လိၵ်ႈတႆးၸုမ်ႇ၊ လိၵ်ႈၽိုၼ်ပၢၼ်မႂ်ႇမိူင်းတႆး၊ လိူင်းပိူင်းမိူင်းတႆး (1950s –1960s)။ ငဝ်းတႆး၊ သိူၼ်ႈတၢင်း၊ သၢၼ်ႇလူင်ႉၼိုဝ်း (လၢၼ်ႉလွမ် တႃႇၵုင်ႈ–တႃႇလူဝ်ႇ–ၵိင်းတုင် **1980**s)။ ပိုတ်ႇပၢင်ႇ၊ လိူတ်ႈၵၢၼ်ၸွင်းသုင်း (ၶွင် SSPC/SSA **1980**s) လူဝ်းၸႅၼ်ႇၸင်ႇၵဝ်ႇ။ ပပ်ႉ လိူင်းလိူဝ်း ၵၢၼ်ၵိုၵ်းၵွၼ်းၶေႃသမ်ႉၵွၵ်ႇမႆႇ **1** တင်ႈၶတႇ **1984** တေႃႇမႆႇ **11** ပီ **1995** သေ လႆႈၵိုတ်းပိတ်ႈ။ မိူဝ်ႈ **2002** မီးလုမ်းၵမ်ႉ ၶိုင်းငိုၼ်းၶလႈၵွၵ်ႇမႆႇ **12** သေ ယိုတ်းယိုၼ်ႁူႇ တေႃႇယၢမ်းလိူဝ် ယွၼ်ႉႁွတ်းငိုၼ်း၊ ယွၼ်းလွႆ တိုၼ်းပႆႇလႆႈ။

> **လၵ်းၵၢၼ်လုမ်းၸႃဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ ၵၢၼ်တိူပ်းတတ်းတမ်းဝၢင်း ယိုတ်းမၼ်းမႃး မိူဝ်ႈ 1996 ၸၼ်ႉလမ်ႉ– ၽွမ်ႉႁူမ်ႈ၊ ၽိင်ႇပိင်း၊ တီးမူဝ်း ၸေရေးသီး၊ သုၼ်ႇလႆႈႁုၼ်း ၶလႈ သုၼ်ႇလႆႈ တိူပ်းတတ်းတူဝ်ၵဝ်ႇႁၢင်းၶေႃ။**

ၵၢၼ်လုမ်းၸႃဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ ၶၸလႆႈတၢင်း ၸတ်းလွႆ မီးၽွၼ်းၵၢၼ်မႃးၸႅၼ်ႉ။ လုၵ်ႉတီႈၶိုတ်း ၵွၼ်းၶေႃ **3** ၽေသႃလႆၢလႆၢယဝ်ႉ ၸိုင်းပီ **2000** ၵွၵ်ႇၸႃဝ်ႇၽိုဝ်ႇၵၢင်းၵိတ်ႉၸိုင်းသိုင်ႈၸႃဝ်ႇလုမ်ႈၽိုဝ်ႉ (Internet) ဝႆၢးၸၼ်ႉၵမ်ႇႁိုင်ႁေႈ မီးမႃးဝိပ်ႉသႆၢႉ (Website) ၽေသႃၵၢင်းၵိတ်ႉ Shanland.org ။ ထိုင်မႃး **2001** ၵွၵ်ႇၸႃဝ်ႇၽိုဝ်ႇထႆး ၸိုင်းၵိၼ်ႉ တူဝ်းသိုတ်ႉ။ **2002** ၵၢင်ပီ လုၵ်ႈၶိုၼ်းလၼ်ႉလွမ် မိူင်းႁွၵ်ႇၸၢင်းသၢဝ်ဝၼ်းတီး မႃးႁူမ်ႈလွႆႈၸႃဝ်ႇ ၽိုဝ်ႇထႆးၶလႈ ၵွၵ်ႇပႃးၽိုၼ်ၸႃဝ်ႇထႆး **သႃလ ဝိၼ်းၽူတ်ႉသ်** (Salween Post) တေႃႇပေႃး ၶၽႁူႇ,ၶိူတ်းပပ်ႉၸိုၵ်ႉၶိုမ်ႉ **4** သီ ယၢမ်းလိူဝ်။ တင်ႈ ၶတႇ **21/5/2004** လုမ်းတွႆႇႁွၵ်ႈတင်း သိင်တႆးၶေးဝူလ်ႉ (လႆၢးၵၢၼ်တႆး DVB) ႁူမ်ႈၵၼ်ၶတႇၶိူတ်းၵွၵ်ႇ Website လိၵ်ႈတႆး မိူင်းလွႆ Mongloi.org မႃး။

ၸေႈၵၢၼ်လုမ်းၸႃဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ ယၢမ်းလိူဝ် မီး **6** ပိူင်။

(1) ၵွၵ်ႇပပ်ႉၵွၼ်းၶေႃ **2** ၽေသႃ လိၵ်ႈတႆး/ မၢၼ်ႈ **2** လိူၼ်ၸိုင်ႈပပ်ႉ။ ၵိင်ၸိူဝ်ႉ ၽူႈ ၵၢၼ်ႇ,ၸဝ်တုၵ်းယွၼ်း/ လဝ်ႈတႃႇၸၸဝ် တိုၵ်းသုၼ်းၶလႈ ၽေသႃၵၢင်းၵိတ်ႉ ၶတႉၵွၵ်ႇ,ၸိုင်းဝိူပ်ႉႁူလ်း။

(2) ၵွၵ်ႇ,ၸႃဝ်ႇ,ၽိုဝ်ႇ,ၵၢင်းၵိတ်ႉၸိုင်းသိုတ်ႉ (Net) Online News

(3) ၵွၵ်ႇ,ၸႃဝ်ႇ,ၽိုဝ်ႇ,ထႆး ၸိုင်း net

(4) ၵွၵ်ႇ,ၸႃဝ်ႇ,/ ပွင်ႈႁၢမ်း/ ၶေႃႈၸၢၼ်ပၢၵ်ႇ,/ ဝွၵ်း/ ၽိင်းႁၢမ်း/ ၵႃႇတုၼ်း လိၵ်ႈတႆး ၸိုင်းဝိူပ်ႉမိူင်းလွႆ ႁူႈဝၼ်း

(5) ႁပ်ႉႁုၼ်းၸုမ်ႇ,လုပ်ႈမွႆႇ, လူဝ်းသုင်ၽိုဝ်ႇ,ၸႃဝ်ႇ,/ ၵၢၼ်သိုဝ်ႇ, (မေႃလိၵ်ႈတႆး/ မၢၼ်ႈ/ ၵၢင်း ၵိတ်ႉ/ ၶွမ်းၽိဝ်းတိူဝ်း) မႃးလိူပ်ႈၶိုၼ်း ၽိုၵ်းၵၢၼ်လူဝ်ႈၸႃဝ်း **3–6** လိူၼ် [ၸၢင်း လၢမ်တွင်းၵေႈယၢမ်းမႃးပိူၼ် ၽူႈၽိုၵ်း ၵၢၼ်တီႈၵွၼ်းၶေႃ **3–4** လိူၼ်မိူဝ်ႈပီ **1997** ၸင်ႇၵဝ်ႇ။]

(6) ၶိုၼ်ႈပၢင်ႁုမ်/ ပၢင်လိၵ်ႈလႆၢ/ ပၢင်ၵုပ်ႇ,ၵူဝ်း/ ပၢင်ၽိုၵ်းၽွၼ်ႉ/ ပၢင်သွၼ်ႁူႈလွင်ႈ လွင်ႈလႆၢလႆၢတီႈ တွၼ်ႈတႃႇၶဝ်ႈႁူမ်ႈလွမ်း ပိုၼ်ႈမၢင်လုမ်း မၢင်ပွၵ်ႈလူဝ်းၸႅၼ်ႇယဝ်ႉ။

ၵွၼ်းၶေႃၸႅၼ်ႉ ပေႃးတေတိူၵ်ႈၶၸတူဝ်ယၢင်ႇ, (တီႈတိူၵ်ႈ)မၼ်းလိူင် လုမ်းၸႃဝ်ႇ,ၽူႈတွႆႇ,ႁွၵ်ႇ,ပိုၼ် ႁၢၵ်ႈႁူဝ်လမ်းတူၼ်ႈၵိင်ႇ,ၵၢၼ်ႈ၊ ၵွၼ်းၶေႃ/မိူင်းလွႆ၊ Shanland ပိုၼ်ယွတ်ႈလီႇ,ၽိုဝ်မွႆႇမွၵ်ႇ,မၢၵ်ႇ။ လုမ်း NGO လူဝ်းပိုၼ်လဝ်ႈတႃႇ,ၸ ၵမ်ႉလွႆႈၶိုင်းငိုၼ်း သမ်ႉ ပိုၼ်ၽုၼ်ႇ,ငိုၼ်းၸမ်ႉႁွင်းတွင်ႈႁူတ်း။ ၵၢၼ် လူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၵၢၼ်လုၵ်ႉၽိုၼ်ႉႁဝ်းသမ်ႉ ပိုၼ်ၶၢင် လိၼ်ႁွင်းမိူင်း တီႈၽုၵ်ႇ,တီႈသွမ်းတူၼ်ႈၶိုဝ်း (မိူၼ် သူၼ်ႁိုၵ်ႈတိူၵ်ႇ,လွၼ်ၽိူၵ်ႇ,ၽၵ်း)။ ၽူႈလူၵၢၼ်ႇ, ပၼ်ၶိုင်း/ ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈႁူႈၵေႃ ႁူႈလုမ်းသမ်ႉ ပိုၼ်ၽွၼ်လိူတ်ႇ,လူမ်း၊ ၵၢၼ်လူမ်းတွၼ်ႈပွႆႉပႃး တူလ်းလွမ်ႁၵ်ႉႁွမ်တူၼ်ႈၵွၼ်းၶေႃ။

ၵွၼ်းၶေႃ–သိပ်းသၢဝ်းပီ၊ လီၵိၵ်ႇ,လႃႉ တိုၼ်းၵိုၵ်းပိုၼ်း၊ တေယိုၼ်းယၢဝ်းထိုင်လွႆ၊ မီးတီႈၸမ်ႉလွႆၽူႈပၼ်ၶိုင်း။

သိင်ၸဝ်ႇ,ႁွၵ်ႈ (11/1/06)

> **တွင်ႇၵမ်ႉ,တၢၼ်ၶႅင်ႉ,ၶႃ တႃၵမ်ႉ,တၢၼ်ၶႅင်ႉ,မႆႉ**
>
> The stomach is not compact like the leg;
> The eye is not compact like wood
> *(So you have to work to fill your stomach and to acquire what you want.)*
>
> ท้องไม่ตันดั่งขา ตาไม่ตันดั่งไม้
> ท้องไม่ตันดั่งขา เสาะแสวงหาจึงจะได้
>
> ဝမ်းကပေါင်လိုအခေါင်းပိတ်မဟုတ်၊ အလုပ်ကြိုးကုပ်ရှာကြံမှရမှာ

ၶူပ်ႈၶၢဝ်ႇလိူင်ႈတၢႆး

ငဝ်းလၢႆးပိူင်ႈဝႆး 2005

ပေႃးၶူပ်ႈတူၺ်းၶၢဝ်ႇၸွႆးလိူင်ႈတၢႆး ငဝ်းလၢႆးပိူင်ႈဝႆးၶလႈလၢၵ်ႇလၢႆ။ သၢႆငၢႆတၢင်းၼႄႈတေလီၶိူဝ်ႇ တေႁၼ်ႇ၊ တေသိုပ်ႇပုတ်ႈၼၢႆႉလိၵ်ႈလၢႆႈလိူင်ႇၶိူဝ်ႇထိင်ႈ၊ ပႆႇႁၼ်လိၵ်ႈလၢမ်းယၢပ်ႇသေတၢႆႉ၊ လွင်ႈလၢႆႉ လွင်ႇတေၼမ်၊ ၵၢၼ်ၸွင့်ၶမ်လွင်ႇတေၸၢၼ်းယုင်ႈ၊ ထတ်းသၢင်ဝူၼ်ႉမုင်ႈလွမ်းၶၢဝ်ႇယႂ်ႇတင်းပီလိူဝ်းၼႆႉ။

လိူၼ်ၵျၢၼ်းၼဝ်ႊဝရီ 2005

09/01/05 လီႇလိူဝ်ႈႁူ ၵေႃႉပီၼ်ၽူႈပွင်ၵၢၼ်သိုၵ်းၶလႈ မိူၼ်ၵိမ်ၽူႈၵွၼ်ၶူဝ်ထိ **2** တပ်ႉသိုၵ်း မိူင်းဝႃႉၽွမ်ႉၶုမ်ႈ UWSA လုတၢႆတီႈပၢင်သၢင်း ဢႃႇယု **58**။ လုမ်းၵိုတ်းသိုၵ်း လၢႆလၢႆလုမ်း ႁူႇၶဝ်ႈၶုမ်ႈပၢင်လၢႆႉၽွင်တူဝ်ၶၢပ်ႈမၼ်း မိူဝ်ႈ **22/01/05** ပႆးလိမ် လဝ်ႈသိုၵ်းလူင်ပၢင်ႇၽႃႉ (ၽူႈပွင်ၵၢၼ်သိုၵ်း လုမ်းသႅင်ၵိဝ်ႇ) ၵၢၼ်လမ်လွၵ်ႈၵၢၼ်။ လီႇလိူဝ်ႈႁူၼ်ႉ ပီၼ်ၶၶႃႇပဝ်ႇသၢၼ်း ၶဝ်ႈၶုမ်ႈၸွႆးပႃႇတီႇၸွမ်းမိဝ်းၼိတ်ႉမၢၼ်ႈ CPB မိူဝ်ႈ **1970** ။ မိူဝ်ႈၽူႈၼမ်းဝႃႉၽိုၼ်ႉဝႆႇ CPB **1989** ၼၼ်ႉၵေႃႈပႆးလွမ်း။ (ယၢမ်းလိဝ်သိဝ်းမျၼ်လျိူင်ႉ ပီၼ်ၵိမ်ၶူဝ်ပဝ်ႈ UWSA)။ တင်ႈၶတႇၼၼ်ႉမႄး ၶူဝ်ပဝ်ႈ ပဝ်းယိဝ်ႇၸိူင်ၵေႃႈ ၵမ်ႇယူႇလီ၊ လႆႈႁူႇယၢတူဝ်မိူင်းၶၶႃႇလၢႆပွၵ်ႈ၊ ထိုင်တီႈၵမ်ႇလၢင်ႈ ႁဵတ်းၵၢၼ်လႆႈ တင်ႈၶတႇ **5–6** လိူၼ်ပူၼ်ႉမႃးတေႃႇယၢမ်းလိဝ်။ *(SHAN)*

လိူၼ်ၶၽႅၼ်းဝႃႇရီ 2005

ၵူးသူလႃႇ,ၵူင်း

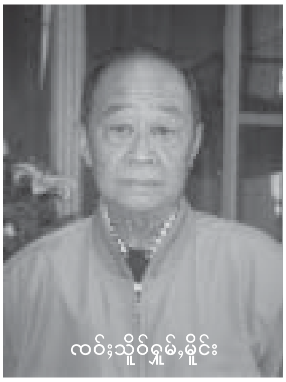

လဝ်ႈသိူဝ်ၶုမ်ႇ,မိူင်း

07/02/05 တီႈတူၼ်ႈတီး တႃႈၵုင်ႈ ၶလႈလိၼ်လိၼ်ထႆး ၶပ်းႁၼ်းဝၼ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိူင်ႈတၢႆး။ တၢႆးၸွၵ်ႈမိူင်းၵေႃႈ ႁၢတ်းပွႆးဝၼ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈၼၼ်ႉ ပွၵ်ႈႁၵ်ႈသုတ်း တီႈဝိင်းၼိဝ်းယွၵ်ႉ USA ။ *(DVB)*

08/02/05 ၽူႈၼမ်းၵၢၼ်မိူင်းတၢႆး ၵူးသူလႃႇ,ၵူင်း လႆႈထုၵ်ႇ,ၵုမ်းၶင်ၵိုၵ်းၶိူၼ်းတီႈတူၼ်ႈတီး။ *(DVB)*

09/02/05 လဝ်ႈၼႄႈတီႈလုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တိၵမ်ၶူဝ်ပဝ်ႈ မုၵ်ႉလုမ်းငမ်းယိၼ်လိူင်ႈတၢႆး SSPC လဝ်ႈသိူဝ်ထိၼ်ႈ ၵိၵ်ႇ,တင်း လုင်းၸုၼ်ပွၢင်ႉ၊ လဝ်ႈသိူဝ်ၸွင်၊ လၢႆးလႃႉၵွင်ႇ၊ လဝ်ႈတႃႇ,ၵူး (SNLD) ၵူးမျၼ်ႉတၢၼ်း (လုမ်းသိၼ်းၶုၼ်ႈမွႆႇ,မိူင်းတၢႆး NGSS) ၶဝ် **6** ၵေႃႉ၊ ပႆးထိင်ႈလၢႆလၢႆလုမ်း **10** ၵေႃႉပႆႇ တီႈတူၼ်ႈတီး ဝႆးသေ **13** လုမ်း ၶုမ်ႈၵၢၼ်ႁၢတ်းပၢင်ၵူပ်ႇ,ၵူဝ်း ဝၼ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ **2** ဝၼ်း။ ယၢမ်း **09:00** ပႆႇ ၶူဝ်ပဝ်ႈတင်းၽူႈၼမ်းၸွႆး SNLD ၸုၼ်ထုၼ်းၵူး၊ လၢႆးၼေတ်းၵေႃႈ လႆႈထုၵ်ႇ,ပလိၵ်ႈ မၢၼ်ႈၶဝ် ၶွင်ႉႁူႇ,တိၵမ် ၽွင်းၶဝ်တိုၵ်ႉၵၢင်ႈၵုမ်ၵၢၼ် မိူဝ်ႈၽုၵ်ႈ (**10/02/05**)။ *(SHAN)*

17/02/05 တူဝ်တိၼ်း SSNA လုမ်းၼၢႆးသိမ်, ႁူႇ,ၶိုၼ်းပၢင်ၵုမ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈမၢၼ်ႈ NC ။ SSA-N လုမ်းသႅင်ၵိဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႈ ပေႃးၵမ်ႇ,ပွႆႇ,ပၼ် လဝ်ႈသိူဝ်ထိၼ်ႈၶတႉ တေၵမ်ႇ,သိုပ်ႇ, ၶိုၼ်ႈ NC ၼႆ မိူဝ်ႈ **12/02/05** သေ လဝ်ႈၵႆႇ,ၽႃႉၶဝ် လုၵ်ႉတႃႈၵုင်ႈပွၵ်ႈၶိုၼ်း လႃႈသိဝ်ႈ ဝၼ်းထိ **14/02/05**။ *(SHAN)*

22/02/05 ၵိမ်ၶူဝ်ပဝ်ႈ ပႃႇ,တီႇ,ၶူဝ်သိူဝ် (SNLD) လဝ်ႈသိူဝ်ၶုမ်ႇ,မိူင်း (ၸုၼ်တႃႇ,ၵေႃး) ၵၢၼ်ပီၼ် ၽွင်းတိၼ်း ပေႉလိူၵ်ႈတင်ႈ **1990** လေႊဝိင်းၼမ်ႉၶမ်း သိင်ႈၵမ်းသုတ်းမုၼ် (ဢႃႇ,ယု **70**) တီႈၶိူၼ်းၼမ်ႉၶမ်း။ *(SHAN)*

INDP 222 SHAN.pmd 6 25/1/2549, 13:24

လိူၼ်မၢတ်ႉၶျ် 2005

09/03/05 လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ပွႆႇၶိုၼ်းၽူႈဢမ်းမိူင်းတႆးၵမ်ႈၽွင်ႈ (လိူဝ်းတီၶင်ၸွၵ်ႈမိူဝ်ႈ **09/02/05**) ၵိုတ်းဝႆႉ **10** ၵေႃႉ တေႃႇပေႃးတတ်းသိၼ်ပၼ်တၢမ်ႇၸွၵ်ႈၶၢဝ်းယၢဝ်း (**03/11/05**)။ *(SHAN)*

12/03/05 ၼႃးလိၼ်သိုၵ်း **171** ၸွင်လုမ်းၵႃႉယႃႈ ဝူလ်သီဝ်ႇၵင်း ၵၢဝ်ၶိူင်းသိုၵ်း **1,000** ပၢ ၶဝ်ႈလေႃႇတိုၵ်းငဝ်ႈၸုၼ်းလွႆတႆးလီူင်း SSA-S တေႃႇ ထိုင်သီင်ႁွင်ႈယီၼ် **26/04/05**။ SSA-S ဝႃႈ ၽွႆႇတပ်ႉ **171** တႆ **337** ၵေႃႉ မၢတ်ႇ **360** ပိၼ်ၵူၼ်းၸုမ်ႇလၢႆးၶူႇ၊ ပလွင်ႈ၊ ဝႃႉ၊ တႆး၊ ဢၢႇယု **14–18** ၵမ်ႈၸမ်။ သိုၵ်းတႆးတူၵ်းသုမ်း **7–8** ၵေႃႉ မၢတ်ႇ **3–40**။ *(SHAN)*

ၽႅင်ႁၢင်ႈတပ်ႉသိုၵ်းဝႃႉ ၵၢၼ်တေႃႇၼႃးလွႆတႆးလီူင်း

14/03/05 ပၢင်ၵုပ်ႇၵူဝ်း လွင်ႈပိုၼ်း/ၽိူင်ႈငိူၼ်ႈၶိူဝ်းတႆးသၢပ်ႇၸမ်ႉ **4** ၶမႈ (ၸမ်ႉၶူင်း၊ ၸမ်ႉၸွင်၊ ၸမ်ႉသႂ်းၶမ်း၊ ၸမ်ႉလီင်) လုၵ်ႉၵိင်းႁူင်ႈၶႃႈၵွၵ်တႆး တီႈမိူင်းမၢဝ်း/ၸုၼ်းမိင် (တင်ႈၶတ 7–10/04 တေႃႇ 2–5/05)။

25/03/05 ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈသိၼ်းၶၵ ထဝ်ႈၸွၵ်ႈမိူင်းၵမ်ႈၽွင်ႈ ႁူမ်ႈၵၼ်ၸွတ်ႇၽွတ်ႈ လုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈတႆး **17**ၵေႃႉ ႁိမ်းလီၼ်လိၼ်ထႆးတီႈၸိုင်ႈ။ *(SHAN)*

လိူၼ်ဢေႇပရိူဝ်ႊလ် 2005

07/04/05 လဝ်ႈၼႃးတီႈထႆးၽွႆႇယႃႈမဝ်းၵမ် တီလႅပ်းလဝ်ႈမႁႃသၢင်း (ဢႃႇယု **60**) ႁူဝ်ပဝ်ႈမုၵ်ႉလုမ်းလိူဝ်ႇလၢတ်ႈဝႃႉ (WNO/WNA) ၽွင်းတိုၵ်ႉ ယႃတူဝ်လိုဝ်ႈမွႆႈ တီႈရိူၼ်းမၼ်းသၼ်သႂ်ႈ–ၵိင်းမွႆႇ တင်းၸွင့်လႆႈမၼ်း လဝ်ႈၸုၼ်ၵေႃႉ။ လိၶၼႃးဝႃႈမီးလၵ်းထၢၼ်လွမ်တိတ်းတေႃႇ လဝ်ႈမႁႃၵျူႇ (ၵေႃႉၸွင့်ဢၼ်ပိၼ်ႁူဝ်ၼႃးပီႇတုလိတ်ႉႁူဝ်မိူင်း)လၵ်ႉတေႃႉယႃႈၶဝ်ႈမိူင်းထႆး။ *(ထႆးရတ်ႉ)*

4,12/4/05 လဝ်ႈသိုၵ်းၵၼ်ႇၸ ၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉလုမ်း **11** ၸွင်လုမ်းတႆးၵိုတ်းသိုၵ်း SSNA ဝၢင်းၶိူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ **2** ပွၵ်ႈ၊ ၵွင်ႈ **143** ၵူၼ်း **176** တီႈၵိူင်ႇလေႊၵူ လေႊဝီင်းသိၼ်ဝီ။ *(SHAN)*

09/04/05 ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်လုမ်းတႆးၵိုတ်းသိုၵ်း SSNA (ၵၼ်လဝ်ႈၵၢၼ်းယွတ်ႈ–ၵေႃႉလုမိူဝ်ႈ **14/03/04** ယၢမ်ႈၵွၼ်ႁူဝ်) လဝ်ႈသိုၵ်းလူင် လႆးယီႈ ၵွၼ်ၵၢဝ်လုမ်းလိူဝ်း ပွႆႇၽေႈငဝ်ႈငုၼ်းၶႃးသိမ်ႇ ၶိုၼ်းၶဝ်ႈထိူၼ်ႇ။ *(SHAN)*

17/04/05 ႁူဝ်ၼႃးလုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈတႆး လဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်ႇၽျေႃႉ (လုၵ်ႈလႆးလူင် လွမ်လိုင်ႈမိူင်းႁူမ်ႈတုမ်ၵေႃႉၵိုၵ်ႈ လဝ်ႈသူလ်ႇတီၵ်ႈ) ပိုၼ်ၽေဝ်ႇ ၵွၼ်းၶေႃ။ လၢတ်ႈဝႃႈၵူၼ်းမိူင်းတႆး **56** လေႊဝီင်းၸွႆႉ **48** လေႊဝီင်း ၵမ်ႉထီမ်ၶလႈ လႆႈၸွတ်ႇၽွတ်ႈလူင်ပွင်လိုင်ႈတႆးမိူဝ်ႈ **25/03/05**။ ၽွင်းလူင်ၽွႆႇၸွၵ်ႈမိူင်း လဝ်ႈၸုၼ်ႁူမ်ႇ လၢတ်ႈဝႃႈ လိူဝ်သေလုမ်း ဝၢင်းၶိူင်ႈၸၼ်ႉ လုမ်းမီၵ်ႇႁွင်ႈၸႂ်းလိုင်ႈတႆးတင်းသီင်ႈ တေႁူမ်ႈယူႇ တၢင်ႇလူင်ပွင်လိုင်ႈႁဝ်း– မိူဝ်ႈလုမ်းတွႆႇၵွၵ်ႈႁူပ်ႉထူပ်းတွင်ႈထၢမ် ဝၼ်းထိ **18/04/05**။ *(SHAN)*

19/04/05 ၵူၼ်းၸုမ်ႇယၢၼ်မိူင်း **7–80** ၵူႇၸွၼ်းၵၼ်ၶၼၵၢင်လွႆႉႁွင်ႉသိၼ် ၼႃးလုမ်းၽွင်းတၢင်မၢၼ်ႈ တီႈမိူင်းႁွၵ် ၵမ်ႉထီမ်လွင်ႈပိုၼ်ၽေဝ်ႇ ၵွၼ်းၶေႃ၊ ႁွႆႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈထွၼ်ၵွၵ်ႇမိူင်းတႆး။ *(SHAN)*

19/04/05 ၽွင်းလူင်ၽွႆႇၸႂ်းမိူင်း မွင်ႇၵူး ပိုၼ်ၽေဝ်ႇ လုမ်းလဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်ႇၽျေႃႉ ပိၼ်လုမ်းၸွၵ်ႈမႆၢမီး။ (NCOM) ပႃႇတီ NLD ၵွၵ်ႇလိၵ်ႈ သၢၼ်ၶတ်း ၶေႃးပိုၼ်ၽေဝ်ႇၵွၼ်းၶေႃ လဝ်ႈသိူဝ်ၶၢၼ်ႇၽျေႃႉ။

29/04/05 ၵႃႈမုင်ႉ ၵွၼ်ႁူဝ်လုမ်းပလွင်ႈၵိုတ်းသိုၵ်း PSLA ဝၢင်းၶိူင်ႈ တင်းၵွင်ႈတင်းၵူၼ်း **300** ပၢ တီႈဝၢၼ်ႈတူင်ႈ/ပွတ်းႁွင်ႇ ၽူႈၸမ်း လုမ်းပလွင်ႈၸွၵ်ႈမိူင်း မႆႇၵႃႈၽူင်းလၢတ်ႈဝႃႈ ၶဝ်လႆႈထုၵ်ႇသိုၵ်းမၢၼ်ႈမိပ်ႇၶိၼ်းၶလႈလႆႈဝၢင်း။ *(SHAN)*

INDP 222 SHAN.pmd 7 25/1/2549, 13:24

လိူၼ်မေႊ 2005

07/05/05 မၢၵ်ႇတႅၵ်ႇတီႈတႃႇၵုင်ႈ **3** တီႈ (ၶႄႇၵၢၼ်ၵႃႉပလုၼ်ႇတွင်ႇ တီႈၼပ်ႉၺႅၼ်းၶၼ်ၵုၼ်ႇၼူဝ်းမိူင်းထႆး သုင် **11** လၼ်ႉ၊ တိူၵ်ႈၵုတ်ႇၶၢႆၼူဝ်း တၢႆၵူင်ႇသႅၼ်းတိူဝ်း ပွၵ်ႉမေႃႇၸီႇၵူင်း ၶလႈတိူၵ်ႈၵုတ်ႇ Junction 8 Center) မီးၵူၼ်းတၢႆ **73** ၵေႃႉမၢတ်ႇလိူပ်း **100** ပၢႆ။ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵွၵ်ႇၶၢဝ်ႇဝႃႈတၢႆ **19** မၢတ်ႇ **162** သေလိၶၼႈဝႃႈပဵၼ်ၶမ်ႉမိုဝ်းလုမ်းယၢင်းၽိူၵ်ႇ၊ ယၢင်းလႅင်၊ တႆး(KNU,KNPP,SSA-S)။ *(DVB)*

11/05/05 ၶၢင်းလၢမ်တွင်း လႆႈၵူႈၸပ်ႉရင်းဝၼ်းသုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း ၼွင်ၼွမ်းပၼီးရီးၼူၵ်ႉ Reebok (**50,000** တေႃးလိူဝ်း) တီႈဝႆင်းလွတ်ႉသၵ်ႉၵိၼ်း ၶၵျူးလိတ်ႉသ် မိူင်း USA ။ ၵိင်ၽိူဝ်လုမ်းၶၢင်းယိင်းတႆး ၵွၵ်ႇၽိုၼ်လၢႆးငၢၼ်းထၢင်ႇၶၢင်ႈၵၼ်ႉလၼ် **2002** (ၼွႆးမိူင်းတႆး) မီးပႃး လွင်ႈၶၢင်းယိင်းလပ်းတွင်ႉ လႆႈထုၵ်ႇသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵၼ်ႉလၼ်ၶၼ်ႉ မၼ်းၶၢင်းထၢမ်လုၵ်ႈၺႅၼ်းၵမေႊရိၸႅၼ်းၶဝ်ႇဝႃႈ– "လွင်ႇသူတေပၼ် ၵူၼ်းၶွႆးသူပႅၼ်ၶၼ်ၶၼ်လႆႈ?"။ *(Reuters)*

15/05/05 တပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတႆး(ပွတ်းလၢၼ်း) ၼပ်းၺႅၼ်းပၢင်ၼုၵ်းထူပ်းၶပ်ႉယမ် လဝ်ႈၶႄႇၼမ်းၶရေးသုၼ်ၶွၼ်းၶၽႈၼွပ်ႈၼူပ်ႇ **400** ပီတႅမ်။ *(SHAN)*

18/05/05 သိုၵ်းထႆးၵူႈၶႄႈလမ်း ပၢင်သဝ်းတႆးပၢႆႈၽေးသေႃႉႁူမ်ႈ လိူဝ်းယူႇ ၼွႆးလႅၼ်လိၼ်ထႆး လပ်းၶိမ်းလွႆတႆးလႅင်း– တႅၵ်းလွႆႉၶၢႆႉၵွၵ်ႇမူတ်း ၼွႆး **2–3** ဝၼ်းၶလႈ ၵႂႈလႆႈယႃႉသုမ်ႉသွင်းၸႅတ်ႈၶၢႆႉ။ ၼွႆးႁူဝ်ၵူၼ်း **500** ၶၼ်ႉ မီးလုၵ်ႈၵွၼ်ႇၽၢၼ်ပေႃႈၶမႈ **200** ပၢႆ။ *(SHAN)*

20/05/05 လဝ်ႈသိုၵ်းၵုင်ႇၼူဝ်း ၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉလုမ်း **19** SSNA ၵွၼ်ၵၢဝ် လုမ်းလိူဝ်း ဝၢင်းၼူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ (ၵွင်ႈ **190**၊ ၵူၼ်း **325**) တီႈၵိူင်ႇၶမ်ႉပွင်ႈ လေႊဝႆင်းလႃႈသႅဝ်ႈ။ *(ၶၢဝ်ႇမၢၼ်ႈ NLM)*

21/05/05 ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ် တပ်ႉသိုၵ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိူင်ႈတႆး SSNA လဝ်ႈသိုၵ်းလူင် လၢႆးယီႈ (ၵၼ်ၵိုတ်းသိုၵ်း **1995** သေ ၶိုၼ်းၶဝ်ႈထူၼ်ႇ **09/04/2005**) တင်းၽူႈၶမ်း SSA-S လဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်း ႁူမ်ႈၵၼ်ပိုၼ် ၽၢဝ်ႇ လွင်ႈၶိုၼ်းၼွၼ်ႈၺႅင်းၵၼ်။ လဝ်ႈလၢႆးယီႈဝႃႈ– ၵႂႈလူဝ်ႈလုမ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵမ်ႇယွမ်းၸပ်ႉတႃႇပူၵ်းတင်ႈမိူင်းႁူမ်ႈတုမ် ၶၽွႊတၶရႊ လႅတ်ႈလၢင်ႇၶၼ်ႉ တႆးၵေႃႈတိူၵ်ႉလႆႈသိုပ်ႇတိူၵ်းတေႃး တႃႇလွတ်ႈလႅဝ်း ယူႇ ၼႆယဝ်ႉ။ *(BBC)*

27/05/05 လုမ်းပၵ်းတႃသုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်းၼွင်မိူင်း USA လၢတ်ႈဝႃႈ– လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈယင်းတိူၵ်ႉသိုပ်ႇၵၢဝ်တၢႆ။ ပေႃႉထုပ်ႉ၊ ၵၼ်ႉလၼ်၊ ၶႄႈလိုပ်ႈ ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၼွႆးမိူင်းတႆး ယူႇတိူၵ်းတိူၵ်း။ *(AFP)*

28/05/05 လုမ်းတႆးၶွၵ်ႈမိူင်းလၢႆလၢႆလုမ်း ႁူမ်ႈၵၼ်တၢင်ႇလဝ်ႈယိုၼ်ႈယွၼ်း ၸွႆႈလူင်ပွင်လိူင်ႈထႆး ၶိုၼ်းၶမႈဝူၼ်ႉသၢင်တူလုၺ်းထိုင် လွင်ႈၶႄႈလိုပ်ႈ ၵူၼ်းတႆးသေႃႉႁူမ်ႈ ၸွႆႈၶၢႆႉၵွၵ်ႇၶွၵ်ႈလႅၼ်လိၼ် မိူဝ်ႈ **18/05/05** ၶၼ်ႉၵိတ်းၶိူင်ႈ။ *(SHAN)*

လိူၼ်ၵျူၼ်ႊ 2005

14/06/05 ၽူႈၵွၼ်းတိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈလႅင်ႇၶွင်ႇဝၼ်းၵွၵ်ႇ လွမ်ၸၢၼ်မျိၼ်ႉလၢႆႇ ပၼ်ၵူၢမ်းမၼ်ႈဝႃႈ ပေႊၽူႈၵွၼ်းတပ်ႉလုမ်း/တပ်ႉၵွင် လုမ်းၵိုတ်းသိုၵ်း ၶဝ်ႇဝၢင်းၼူင်ႈၶွမ်းတူဝ် တေပၼ်ငိူၼ်း **1** ၵေႃႉလွႆ **2** လၢၼ်ႉ–တူတ်းၸွႆႈမႃလွႆလီၶင်ႇၼႆ။ *(Irrawady)*

18/06/05 လုမ်းတႆး **13** လုမ်းၵၼ်ပႃးလုမ်းၶၢင်းယိင်း၊ ၵူၼ်းၶုမ်ႇ၊ လုမ်းၵၢၼ်မိူင်း၊ ၵၢၼ်သိုၵ်းမိူၼ်ၶင်ႇ RCSS,SDU,SWAN,SYP,SYNG, SSSNY ၵိၵ်ႇလုမ်းၼွႆးမိူင်းၵမ်ႈၽွင်ႈ ပၢင်ၵုမ်လႆႈလွႆၵၼ် ၼွတ်ႇၽွတ်ႈၵေႃတၢင်တူဝ်တႆး SRC တႃႇသိုပ်ႇၶဝ်ႈၸႃလုမ်းလၢဝ်းၼိူဝ်းမိူင်းတႆး လၢႆလၢႆလုမ်း တေႃႇပေႊပူၵ်းတင်ႈလႆႈလုမ်းတၢင်တူဝ်လိူင်ႈတႆး။ *(SHAN)*

INDP 222 SHAN.pmd 8 25/1/2549, 13:24

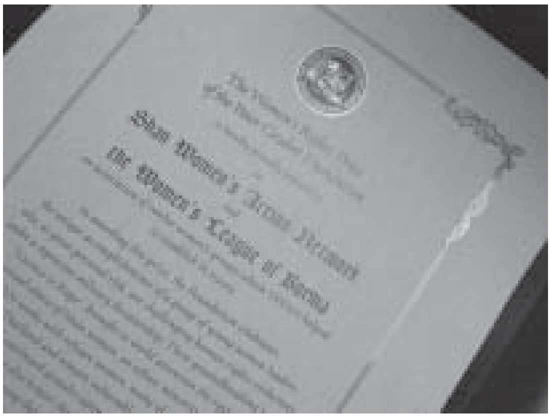
ၽိုၼ်လိၵ်ႈယွမ်းႁပ်ႉယုၵ်ႉယွင်ႈ ၶၢၼ် PGF ဢွၼ်ႇ,ယိုၼ်ႈ လုမ်းၶၢင်းယိင်း

24/06/05 ၵဝ်ႇၸဝ်ႈ ဢီးတိုဝ်းၵႃႉမိူင်း PGF မိူင်းၶမေးရိၵ်ႈ USA ပိုၼ်ၽဝ်ႇ,ဝႆႉ လုမ်းၶၢင်းယိင်းတႃႇ (SWAN) ၸလႄႈ မူႇ,လုမ်းၶၢင်းယိင်းမိူင်းမၢၼ်ႈ (WLB) လႆႈထုၵ်ႇ,လိူၵ်ႈ တႃႇပၼ်သူး ၵၢင်ႇဝၼ်း သုၼ်,လႆႈၶၢင်းယိင်းလုမ်းၽႃႇ ၶၢၼ်တေဢွၼ်ႇ,ယိုၼ်ႈ ၼႂ်းလိူၼ်သီပ်းထိမ်းမိုဝ်း။ ၸိုင်ႈလုမ်းလွႆႉ တေလႆႈၵုင်းဝၼ်း **100,000** တေႃးလိုဝ်း။ *(DVB)*

24/06/05 လႆးဝၼ်းသွႆႉ တၢင်တူဝ်လိုင်ႈတႃႇ ၵူ,ၸိုၼ်းပၢင်ၵုမ် မုၵ်ႉလုမ်းလိုဝ်ႉ လၢတ်ႈၵူၼ်းမိူင်း လိုဝ်းပႆ,လႆႈထုၵ်ႇ,ယွမ်းႁပ်ႉ (UNPO) တီႈဝဵင်းၾိၵ်ႉ The Hague မိူင်းၸၼႄးထိုဝ်း လီၼ်း။ ၶျၢင်း၊ ယၢင်းလီင်၊ မွၼ်း ၵေႃးပိၼ်မိူင်းလုၵ်ႈလုမ်း UNPO ။

လိူၼ်ၵျူႉလႆး 2005

04/07/05 ၽူႈတၢၼ်းသၽေးၸိုဝ် (Senator) ထႆး ၵၢႆးသၵ်, ၶျၼ်းၶဝၼ်း ပႃးလုမ်းလိုဝ်းၵူ,ၸလ,တူလုံးလီၼ်လိၼ် ႁိမ်းလွႆတႃးလီင်း။ ၵူၼ်းတႃႇ ပႆႈၽေႃးတုၵ်းယွၼ်းၸွႆႈ လွႆႈထိမ်တႃႇ,လႆႈမိးပၢင်သဝ်းၽူႈသေႃ,ႁူမ်း ၼႂ်းလီၼ်လိၼ်ထႆး မိူၼ်ယၢင်းၽိုၵ်, ယၢင်းလီင်။ *(SHAN)*

05/07/05 မိူဝ်းၵႃးၵိမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ SSA-N လုမ်းသိင်ၵိဝ်ႉ လဝ်ႈၵႆႇ,ၽႃႇ လုၵ်ႉမူ,လေႃးလူင်းလႃႈသိဝ်ႈၶၼ်ႉ လႆႈထုၵ်ႇ,သွၵ်ႈတဝ်တီႈလၢၼ်,မိူင်းယု **105** လၵ်းၸလႄႈ လုၵ်ႈၶွင်ႉမၼ်းလဝ်ႈ **3** ၵေႃ, တင်းလုၵ်ႈၶူလုပ် လႃးတိလွပ်းသွႆႉ,ၶွၵ်ႈ၊ ယိုတ်းႁူပ်းပႃးၵွင်းပွတ်း **4** လဝ်း။ ၵူႈပွၵ်ႈ ၶမ်,တွၼ်ႉလႃးၵုတ်,သွၵ်ႈသေပွၵ်ႈ။ *(SHAN)*

07/07/05 ယွၼ်ႉၽူၼ်ယုၵ်ႉ,တုၵ်းသိင်း ၶမ်ႉလုပ်,ထုမ်းၶွင်းလိၼ်ပိုဝ်ႉလိၼ်ၶၼ်ႈၸလႄႈ ႁူးလိၼ်ထၢင်သိင်တီႈလွႆသိင်မိူင်းသူႈ **3–4** လွၵ်း ယုတ်,လူင်း ၵူၼ်,ပင်းၾိတ်းၸွႆႈၵူၼ်းတႃၶမ်ႁူးလိၼ်လမ်ပၢၵ်,။ *(SHAN)*

24/07/05 တပ်ႉလုမ်း 6 SSNA ပွတ်းမိူင်းမေႃ,မိူင်းယိၼ် (လေႃးဝဵင်းၶမ်ႉတူႈ) ၸလႄႈလုမ်းၽတ်,ၵွၵ်, SSA-S လုမ်းၸိုင်ႈ ဝၢင်းၶိူင်းယွမ်းၶွမ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈ (ၵူၼ်း **119** ၵွင်ႈ **80** ပႆ)။ *(ၶၢဝ်,မၢၼ်ႈ NLM)*

လိူၼ်ၵေႃးၵတ်ႉသ် 2005

03/08/05 လဝ်ႈၵူးၵျ, ၵေႃ,ပိၼ်ပီႈၵႆႈ ၸုၼ်ထုၼ်းၵူး လႆႈထုၵ်ႇ,လဝ်ႈၶႃႈတီႈ မၢၼ်ႈတိလွပ်းတီႈၶိူၼ်း (ၵျေႃၵဝ်,လဝ်ႈၽႃႇ) သီ,ပေႃ။ လုမ်းတြႃး သိုၵ်းမၢၼ်ႈတီႈၵျုၵ်ႉၸမး တတ်းသိၼ်ပၼ်တၢမ်,ၶွၵ်ႈ **13** ပီ မိူဝ်ႈ **30/09/05** လိၸၼႄးတၢင်းၽိတ်း **3** ပိုင်– ယႃ,ၶႃႈတႃ,ဝၢၼ်းမိူင်း၊ ပူၼ်ႉပိၼ်မႆၢမိႈ၊ ၵပ်းသိုပ်,ၵူၼ်းၶွၵ်ႈမိူင်း (ၽူၵဝ်,)။ *(SHAN)*

04/08/05 ၽူႈသိုဝ်,ၶၢဝ်,လုမ်းတွႆ,ၵွၵ်ႈ ၸလႄႈၽူႈလွႆႈၵၢၼ်တႃးပႆႈၽေႃးသေႃ,ႁူမ်း ပီႈလၼ်,တႃ, လုတီႈၶိူၼ်းမိူင်းၽွၢင်ၽွင်းၶႃ,ယု **56** ။ *(SHAN)*

16/08/05 ၼူလ်,ၶၢဝ်,သိုၵ်းထႆးလီၼ်လိၼ် တင်း SSA-S ယုမ်,ယမ်ဝႆႈ– လွမ်သိုၵ်းမွင်,ၵေႃး မီးၽိၼ်ၵၢၼ် တေတိုၵ်းတေႃးလုမ်းလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ/ လုမ်းၵိုတ်းသိုၵ်းၶဝ် ၼႂ်းၶၢဝ်းၵတ်းၶၢဝ်းၾိင်ႈၶႆႉ။ ၽူႈမီးလၼ်ႉသိုၵ်းတႃး **500** ပႆ တိုၵ်ႉၽိုၵ်းၵၢၼ်တွၼ်းတႃ,လွင်းၶၼ်ႉ။ *(Reuters)*

24/08/05 ၽူႈၵွၼ်းတိုင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈလႃႈသိဝ်ႈ လွမ်ၵျၢၼ်မျိၼ်ႉလႆ, လိသင်,ၸွႆႈလုမ်းတႃးၵိုတ်းသိုၵ်း SSA-N ထွၼ်ၶႆ,တပ်ႉလုမ်း **3** ၵုမ်မူ (ၶၢၼ် ၵုမ်းၶႃးလိၼ် **5–6** လေႃးဝဵင်းပွတ်းၵွင်,) ၼႂ်း **15** ဝၼ်းၸွႆႈထွၼ်သိင်း။ လုမ်းတိုင်းသိုၵ်းလႃႈသိဝ်ႈၵေႃ, လိသင်,လုမ်းသိင်ၵိဝ်ႉ ႁၢမ်းၵိပ်း ၶဝ်ႈၶမ်ႉ/ၶွၼ်,/ၵူၼ်း။

လိူၼ်သီပ်းထိမ်းဝိူဝ်း 2005

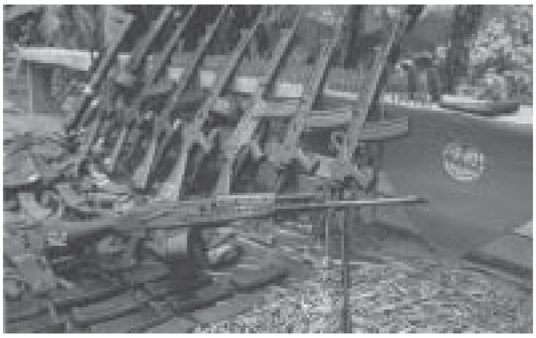

19/09/05 တပ်ႉသိုၵ်းလိူင်ႈတၢႆး (ပွတ်းလၢၼ်း) ၼႄႈလိၼ်သိုၵ်းၵိင်းတုင် တင်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈယိုဝ်းၵၼ် ၵွမ်းဝၢၼ်ႈႁွင်းမူၼ်း ၵိူင်ႇလွႆတေႃႇၶမ်း ၾၢႆႇတူၵ်းတၢႆႈၶီႈလိၵ်း မၢၼ်ႈတၢႆ 8 ၵေႃႉ ယိုတ်းလႆႈႁွင်ႈၵၢင်ႇ 6 လဝ်း မၢၵ်ႇႁွင်ႈၵူႈပိုင်လမ် **2,000**။

– တူဝ်တၢၼ်း လုမ်းၼေင်းယိင်းတၢႆး (SWAN) ၼေင်းသိင်ၼွင်ႉ/ၼေင်းသိင်မူၼ်း ၶလႈ ၼေင်းတိၼ်းတိၼ်းၵွင်ႇ/ၼေင်းယိၼ်ႇ လုမ်း ၼေင်းယိင်းမိူင်းမၢၼ်ႈ (WLB) ၶဝ်ႁူႉႇႁပ်ႉရင်းဝၼ်းသုၼ်ႇလႆႈ ၼေင်းယိင်း ၶွင်ၵဝ်ႉငဝ်ႈ ၽီးတိုဝ်းၵူၺ်းမိုဝ်း PGF တႃႇ **2** လုမ်း လႆႈ **200,000** တေႃးလိူဝ်း တီႈဝိင်းၼိဝ်းယွၵ်ႇ USA ။ *(Mizzima)*

27/09/05 ပႃႇတီႇႁူဝ်သိုဝ် SNLD (ၵၼ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ ၶုၼ်ထုၼ်းၵူး တင်းၽူႈၼမ်းၼႂ်း လၢႆးၼုတ်း ၶဝ်တိုၵ်ႉၶမ်ၶွၵ်ႈ) ႁူမ်ႈတုမ်လုမ်းရၢဵင်ႇ၊ မွၼ်း၊ ၶျၢင်းၶဝ် ၵွၵ်ႇၶေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇၵမ်ႉထိမ် ၵၼ်လွမ်လိုင်ႈၵဝ်ႇမိူင်းၶျိူၵ်ႉၸၢႆးၶဝ်းလ် တင်းမုၼ်လဝ်ႈတီတ်ႉသ်မွၼ်းတူးတူး ၵပ်းၽွၵ်ရိမိူဝ်း လၢၼ်းၶဝ် တိမ်းလိၵ်ႈတုၵ်းယွၼ်းၶွင်ႇသီႇႁူမ်ႇလူမ်ႈ UN ၶႂ်ႈၵဝ်ပၼ်ၸႃမိူင်းမၢၼ်ႈၵုပ်ႇၵုမ်။ *(DVB)*

လိူၼ်ၵွၵ်းထူဝ်းဝိူဝ်း 2005

ၼေင်းလၢမ်တွင်း ၶလႈ ၵျွတ်ႉၶျ်ပုတ်ႉသ်ျ

05/10/05 လွမ်ၸၢၼ်မျိၼ်ႉလၢႆႇ ႁွင်ႉထူပ်းၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်လုမ်းသိင်ၵိဝ်ႉ တင်း 3–4 လဝ်ႈ သေတိုၵ်းသူၼ်း (ပႃးၵျၢမ်းၵူၼ်ႈလွၵ်ႇငိုတ်ႈ) တႃႇလိုၵ်ႈ သိၼ်ႈတၢင်းငမ်းယိၼ်ၶၢဝ်းယၢဝ်း (ၶႂ်ႈဝၢင်းၶိူင်ႈ)။ *(SHAN)*

31/10/05 ၼေင်းလၢမ်တွင်း လႆႈႁူပ်ႉထူပ်းလွမ်လိုင်ႈၵျွတ်ႉၶျ်ပုတ်ႉသ်ျ တီႈႁိူၼ်း ၶႃၶၢဝ် ဝိင်းဝေႃးသျိင်းတၼ်း မိူင်း USA ၶိူင်ၵွမ်းလူဝ်ႈမူင်း ပိၼ်ၶၢဝ်ႇယႂ်ႇလိုဝ်းႁူင်လူင်လၢင်။ *(လုမ်းၶၢဝ်ႇသၢႆၶၢဝ်ႇတင်းၼမ်)*

လိူၼ်ၼူဝ်းဝိမ်းဝိူဝ်း 2005

03/11/05 လုမ်းတြႃးသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၼႂ်းၶွၵ်ႈလူင်ၵိၼ်းသိင်ႇ တတ်းသိၼ်ပၼ်တၢမ်ႇၶွၵ်ႈ ၼိူဝ်ၽူႈၼမ်းမိူင်းတၢႆး။ ၶုၼ်ထုၼ်းၵူးလႃး **93** ပီ၊ လဝ်ႈသိုဝ် ထိၼ်ႈ **106** ပီ၊ လၢႆးၼုတ်း **85** ပီ၊ ၵူးမျိၼ်ႉတၢၼ်း **75** ပီ တၢင်ႇၵေႃႉလိူဝ်းၼၼ်ႉ **12** ပီတေႃႇ **75** ပီ။

05/11/05 လုမ်းၵၢၼ်မိူင်းၵၢၼ်သိုၵ်းၼႂ်းမိူင်းၼွၵ်ႈမိူင်း **17**လုမ်း လိူဝ်းပိၼ်လုမ်းတၢႆးလုမ်းလၢဝ်းၶိူဝ်းၶလႈ လုမ်းမၢၼ်ႈတီးမူဝ်းၶရေးသီး ၾၢႆႇသၢၼ်ၶတ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ (မိူၼ်ၼင်ႇ CPB,NLD,ZNC,RCSS,UNLD,ISG,NCUB,SDU,SYCB,CRPP,VPB,NDF,NYF, SNLD, NDPHR, RYDF, KNU) ၵွၼ်ၵၼ်ၵွၵ်ႇၶေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇ ၶသုသွမ်းသၢၼ်ၶတ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵၼ်လႃႈလီႈပၼ်တၢမ်ႇၶွၵ်ႈ ၶၢဝ်းယၢဝ်း ၼိူဝ်ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်မိူင်းတၢႆး **9–10** ၵေႃႉ။ ႁွင်ႈၵၢၼ်ၽွင်းလူင်ၾၢႆႇၼွၵ်ႈမိူင်း ၵမေးရိၵိူဝ်း USA ၵေႃႈ ၵွၵ်ႇၶေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇတိုၵ်းသူၼ်း ၶႂ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈပွႆႇၽူႈၼမ်းတၢႆး (**07/11/05**)။ လိုင်ႈႁူမ်ႈတုမ်ယေႃးၵျွပ်ႉ EU ၵေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇၼင်ႇၼၼ်း မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **14/11/05**။ *(SHAN)*

ၶၢႆးလ်ၵျိုဝ်းသ်မၼ်း

13/11/05 ၽိုၼ်လိၵ်ႈထၢႆးမ် Time တိမ်းဝႃႈ ၵေႃႉၶိုင်ပၼ်ၼေင်းလၢမ်တွင်း ၶႂ်ႈလႆႈထူပ်းလွမ်လိုင်ႈပုတ်ႉသ်ျ ၼၼ်ႉ ပိၼ်ၶၢႆးလ်ၵျိုဝ်းသ်မၼ်းCarl Gershman ႁူဝ်ပဝ်ႈ NED ၵၼ်ပိၼ် NGO လုမ်း လဝ်ႈတႃႇၼ ၵမ်ႉလွႆႈၵိင်းငိုၼ်းမုၵ်ႉလုမ်းသုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း ၶလႈတီးမူဝ်းၶရေးသီး တင်းလုမ်းၾႃႇ။ *(Time)*

26/11/05 သိုၵ်းမၢၼ်ႈလွႆႉၵိင်း **5–6** တပ်ႉႁွင်လွမ်းၵိတ်ႇၶၸႂ်ႉလိုပ်ႈလမ်း SSA-S ၶလႈ လႆႈတိုၵ်းၵၼ်ၼႂ်း ၵိူင်ႇပုင်ႇဝူဝ်း တၢင်းၶဝ်ႈဝိင်းၼွင်ၶိဝ်၊ သိုၵ်းမၢၼ်ႈတၢႆ **3–4** ၵေႃႉ။

30/11/05 လၢႆမူႇလၢႆလုမ်း သိုပ်ႇၵွၵ်ႇၶေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇၶသုသွမ်းပွင်ႉၶၼႈ လွင်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈပၼ်တၢမ်ႇၶွၵ်ႈ ၶၢဝ်းယၢဝ်း ၼိူဝ်ၽူႈၼမ်းမိူင်းတၢႆး။ မိူၼ်ၼင်ႇ SSA-N လုမ်းသိင်ၵိဝ်ႉ **22/11** ALD Japan, CNC Japan, AUN Japan, SND Japan **27/11** ။ *(SHAN)*

INDP 222 SHAN.pmd 10 25/1/2549, 13:24

လိူၼ်တီႈသိမ်းပီႈ 2005

01/12/05 ၸဝ်ႈမိူင်းၸွၵ်ႇမိူင်း လႆႈတီႈလႆႈဝၢင်း ၶပ်းၶွၼ်ႈပီမႂ်ႇတႆး။ လုၵ်ႈၸေႃႈတီႈမၢၼ်ႈတိၵူၼ်းတႆး ၽွင်းပီမႂ်ႇတႆးလႃႈသိပ်ႈ **5–6** ၵေႃႉ ပႃးတင်း ၽူႈၶဝ်ႈလုမ်းပွင်ပိၼ်ပွႆးၵမ်ႈၽွင်း။ *(SHAN)*

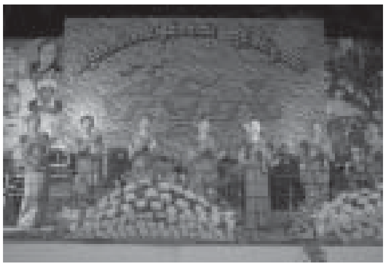

ပီမႂ်ႇတႆး မူႇလေႈ

ပီမႂ်ႇတႆး ၵဵင်းမႆႇ

ပီမႂ်ႇတႆး မိူင်းႁွၵ်ႈ

04/12/05 လုမ်းၵၢၼ်မိူင်းလၢဝ်းမိူင်း **11** လုမ်း ပႃးတင်းပႃႇတီႇၶူဝ်သိူဝ် SNLD–ပႃႇတီႇတီးမူဝ်းၶရေႇသီး ၵူဝ်းၵၢင့် KDP ၵွၼ်ၵၼ်ထတ်းသၢင် ၶတ်းၸႂ် ပၢင်ၵုမ်လိူဝ်ႈလၢတ်ႈမၢၼ်ႈ NC ။ *(AP)*

14/12/05 ၸဝ်ႈၽူႈၼမ်းမိူင်းတႆးတူၵ်းၶွၵ်ႈ **9** ၵေႃႉၼၼ်ႉတႃႇ **7** ၵေႃႉ လႆႈထုၵ်ႇၵၢဝ်ၶႃႉၶင်ၶွၵ်ႈတၢင်ႇဝၢင်း ၸွႆႈၵႂၢမ်းၼွင်ႈလုၵ်ႈမေး။ (ၶုၼ်ထုၼ်းၵူး ၶႃႉဝၢင်းပူႇထဝ်ႈ မိူင်းၶၢင်၊ လႆးၸုတ်းၶႃႉၵၢတ်ႇလိုဝ်း (ၵလေး)၊ လုဝ်ႈသိူဝ်ထိၼ်ႈ ၶႃႉၶမ်းတီး၊ လႆးလႃႉၵွင်ႇ ႁၢၵ်ႈၽိဝ်ႇမိူင်းရၢင်ႇ၊ မျိၼ်ႈတၢၼ်း–သိတ်ႈတူလ်ႇ၊ ထုၼ်းလူဝ်ႇ ပူးတီးတွင်ႇ၊ လႆးလီႇမူဝ်း ပၶူၵ်ႈၵူႇ လိူဝ်ၼၼ်ႉလုဝ်ႈၸေႃႈတီႈမၢၼ်ႈၵမ်ႇလၢတ်ႈၶၼ။

20/12/05 သိုၵ်းမၢၼ်ႈတိၵ်းၶၢၼ်းၵူၼ်းၼုမ်ႇပလွင်ႈ ၸဝ်ႈလေႃးဝၢင်းၼမ်ႉသၼ်ႇ (လွမ်းဝၢၼ်ႈ/ၵိူင်ႇ/ပွၵ်ႈ) ၶွတ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ လွမ်းဝၢၼ်ႈၵိူင်ႇတႆး ပွတ်းပုင်ႇဝူဝ်းၶွႆးၵုလ် ၸဝ်ႈလေႃးဝၢင်းႁၢၵ်ႈၶမးၵေႃႈ တေႃႈၼင်ႇၼၼ်။

29/12/05 သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶွင်ပႆ လွမ့်ဝိတ်ႈၵိတ်ႇၶၵ့ႉလမ်းတိုၵ်း တပ့်လုမ်း **241** SSA-S ၵၼ် လုဝ်ႈသိုၵ်းၶုၼ်ၵျေႃႇ ၵွၼ်ၶူဝ်ၼၼ်ႉၶလႈ လႆႈယိုဝ်း ၵၼ်ၵိမ်းဝၢၼ်ႈမင်းပူး ၽႂႇတူၵ်းၼမ့်ၶမ်း **15–16** လၵ်း တၢင်းႁူႇမိူင်းဝီး၊ သိုၵ်းမၢၼ်ႈတႆႇ **2** သိုၵ်းတႆးတႆႇ **1** ဝႃႈၼႆ။ *(SHAN)*

30–31/12/05–1/1/06 လုမ်းၵူၼ်းၼုမ်ႇ လိူဝ်းယၢမ်ႈပိၼ်လုၵ်ႈၼွင်ႈပွင်းပႆႈၵဝ် လႆးမူး (မေႃၵႃမ်းပၢၼ်မႂ်ႇလိုဝ်ႈယႂ်ႇ) ၶဝ်ၶူမ်ႈၵၼ်ၶပ်းၶွၼ်ႈပၢင်ပွႆး ၶုၵ်းထူပ်း လႆးမူးသိင်းမုၼ်ၶွပ်ႈၶူပ်ႇ **11** ပီ တီႈဝတ်ႉပိင်းလူင်သေ ၶွတ်းပႃးပၢင်ၵုပ်ႇၵူဝ်း လွင်ႈပႆးမွၼ်းၽိင်းၵႃမ်းတႆး ပၢၼ်ၵဝ်/ ပၢၼ်မႂ်ႇၶလႈ မီးၼၵ်ႉႁွင့် (Singer) ၼၵ်ႉတႅင်ႇၽဵင်း (Song writer) ၼၵ်ႉတူၼ်းတရီး (Musician) **2–30** ၵေႃႉ ၶဝ်ႈၶူမ်ႈၵုပ်ႇၵုမ် လိၵ်ႈလႆႈၵၼ်ႁူႇ။ (လႆးမူးလု **26.12.94** လႆးသၼ်လွႆလု လိူၼ်ၵျူၼ်း **1999**)။ ယိူင်းၵၢၼ်းတေၶွတ်းပႃးၶုမ်ပႃႇၶွဝ်ႈ လႆးသၼ်လွႆ ဝႆႉၵိမ်းၶူးလႆးမူး ၼႆယဝ့်။

ထႆး–မၢၼ်ႈလႆႈလွႆၵၼ် ၵေႃႇသၢင်ႈၽႂ်ႇၼမ့်ၶူင်း

မိူဝ်ႈဝၼ်းထိ **17/1/06** လိၵ်ႈၽိုၼ်ၶၢဝ်ႇမၢၼ်ႈ မျၼ်ႇမႃႇထႆးမ် ပိုၼ်ၽဝၢဝ်ႇဝႃႈ ၶွမ်းပၼီး MDX မိူင်းထႆး တင်းလုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ လႆႈတူၵ်းလူင်းၶူမ်ႈမိူဝ်းၵၼ် တႃႇတေၵေႃႇသၢင်ႈၽႂ်ႇၼမ့်ၶူင်း တီႈတႃႈသၢင်း ၸဝ်ႈမိူင်းတႆးပွတ်းလၢၼ်း တႃႇၶွတ်းၵွၵ်ႈၽႂ်းၽႃႉၶွင်းၼမ့်။

တင်ႈၶတႇပီ **1998** မႃး ၶွမ်းပၼီး MDX လႆႈသူင်ႇလုမ်းၵူတ်ႇထတ်းႁူႇလိပ်ႈၶွၼ်း တွၼ်ႈလိၼ်ၵၼ်တေၶွတ်းၽႅၢယဝ့်လႆႈပွၵ်ႈ။ ႁွပ်ႈဝႃႈပီၼႆႉ လူင်ပွင်လိူင်ႈထႆးတူၵ်းလူင်းၵၼ်တင်း လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈယဝ့်ၶလႈ တင်းၶွမ်းပၼီးတေၵၢဝ်ၶူင်ႈၽႂ်းၽႃႉၶွင်း **220** မေႊၵဝတ့် ႁူႇတင်ႈဝႆႉ တီႈတေၶွတ်းၽႂ် တႃႇလွႆႉၸဝ်ႈၵၢၼ်ၵေႃႇသၢင်ႈ ဝႆးၼႆႉတေၵၢၼ်းၵၢဝ်ႁူႇတင်ႈဝႆႉထိင်ႈ **3** ၶူင်ႈဝႃႈၼႆ။

ၶူင်းၵၢၼ်ၼႆႉတေလွႆႉတိုၼ်းၵေႃႇသၢင်ႈမွၵ်ႈ **4,000** လၢၼ်ႉတေႃးလိူဝ်း ၶလႈတေပိၼ်ၽႂ် ၽႂ်းၽႃႉၶွင်းၼမ့် ၵၼ်ယႂ်ႇတီႈသုတ်းၸဝ်ႈလိင်ႇလၢၼ်းဝၼ်းၵွၵ်ႈ ၶွင်ၵုၼ်ၶေႃးသျူဝ်း၊ တၢင်းယၢဝ်း တေမီး **800** မီးတူဝ်း၊ တၢင်းသုင် **220** မီးတူဝ်းၶလႈတေၶွတ်းၵွၵ်ႈၽႂ်းၽႃႉလႆႈ **4,600** မေႊၵဝတ့်။

လိူင့်ၶိူဝ်ၵေႃးလီ ၶူင်းၵၢၼ်ၼႆႉလုမ်းၶၵ့်သပွႆႉပႃးသၽေႃႉဝ (သိင်ႇဝိတ်ႈလွမ့်) ၶဝ်လႆႈလုမ်း ၵွၼ်ၵၼ်သၢၼ်ၶတ်းၶတ့်ၶတ့် ႁွပ်ႈဝႃႈမၼ်းတေလၢင်ႈတုမ့်တူဝ့်သၽေႃႉဝ ၵိၵ်ႇၵူၼ်းမိူင်းလိူဝ်းယူႇ ၵိမ်းၶွမ်း လိူဝ်သေၼၼ်ႉ လၢင်ႈမီးလွင်ႈလွႆႉၵိၼ်ၶွင်းလႆႈၵူၼ်းဝၢၼ်ႈ ၶွင်လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၼႆယူႇယဝ့်။

ပိူင်ပဵၼ်လႅၵ်ႈလၢႆႈ 2005 တူဝ်ႈလုမ်ႈၾႃႉ

လိူၼ်ၵျၼ်ႊဝႃႊရီႊ 2005

မိူင်းၶမ်းႁွမ်း မၢႆသမုတ်ႉတြႃႇ,ဢိၼ်ႊ တီႊယိူဝ်ႊတၢင်းဢွၵ်ႇ,တၢင်းတူၵ်း 11 မိူင်း လႂ်ႈလုၺ်ႇ,သုမ်းလူင် ယွၼ်ႉၽေးလူင်ၶွၼ်ႊၼမ်ႉ ၽၢႆးပၢင်ႇ,လႆၢ,သိူဝ်ႊၼႃးမိ ၽတ်ႉၶမ်းမိူဝ်ႈဝၼ်း ထိ 26/12/2004 ၵူၼ်းတၢႆၵႂႃႇမွၵ်ႈ 230,000 ပႆၢ။ တီႈလေႊမိူင်းဢႃႊၶျႊ မိူင်းဢိၼ်ႊတူဝ်ႊ ၼီႊသျူဝ်ႊ ပဵၼ်ပိုၼ်ႉတီႈလုၺ်ႇ,သုမ်းၼမ်သုတ်း။

ၵျွတ်ႉၸုတ်ႉသျႃ George W. Bush ၵၢဝ်ႇ, ၵိၼ်ႇ,ၶဝ်ႈၵပ်ႉတၼ်းၶိူင်းပဵၼ်လွင်ႈလိုင်ႈဢမေႊရိ ၶိူဝ်ႊ ပွၵ်ႈၵမ်းသွင်။

ၸုၼ်ၵျေႃၶမ်း ၶယႃႊၼီၼ်းထရႃႊ

လိူၼ်ၾႅပ်ႊပဝ်ႊဝႃႊရီႊ 2005

ၸုၼ်ၵျေႃၶမ်း ၶယႃႊၼီၼ်းထရႃႊ မိူင်း ၼေႊပေႃးလ် ပူတ်းထွၼ်ပိုတ်ႈလူင်ပွင်လိုင်ႈသေ ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇ,ငဝ်းလႆၢးၶိုၵ်ႉၶၵ်ႉ၊ ဝႃႈယိူင်းဢၢၼ်း တႃႇ,တိုၵ်းပိုတ်ႈၵူၼ်းသုၵ်ႉယုင်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်း (သိုၵ်း ၶွမ်ႊမိဝ်ႊၼိတ်ႉသ်)။

လိူၼ်ဢေႊပရိူဝ်ႊလ် 2005

ႁိူဝ်းမိၼ်တၢင်ႇ,ၵူၼ်း လမ်းယႂ်ႇ,တီႈသုတ်း ၼႂ်းလုမ်ႈၾႃႉၶွင်မိူင်းၾရင်ႊသဵတ်ႊၸဢႃႊပတ်ႉသ် Air Bus A 380 လၢမ်းမိၼ်ၶိုၼ်ႈၵၢင်ၾႃႉဝ်ၵမ်း ၶႅၵ်ႈ။

လိူၼ်မေႊ 2005

မီးပၢင်ၶုၵ်းထူပ်း လွင်ႈသိုၵ်းလုမ်ႈၾႃႉပွၵ်ႈ 2 သဵင်ႈသုတ်းၶူပ်းႁွပ်ႈ 60 ပီႊ ၼႂ်းၵုၼ်ယူးႁွပ်ႉ။

လိူၼ်ၵျုၼ်ႊ 2005

ၽွင်းမိူဝ်ႈလုမ်းတြႃးၵူႈမိူင်းမိူင်း (ICC) ၵူတ်ႇ,လွပ်ႇ,ဝႃႈ လၢင်ႈၵိူတ်ႇ,ပဵၼ် ပၢင်တိုၵ်းလူင် ၶႃႈၶႅမ်ၵၼ်တၢႆၼၼ်ႉ ႁူမ်ႈတုမ်လိုင်ႈဢၶပ်ႉၾရိ ၶိူဝ်ႊ (AU) ၶဵတ်းပၢင်ၵုမ်ယိူင်းဢၢၼ်းတႃႇ,ၵိုတ်း ယိုတ်း လွင်ႈပိုတ်းယိူဝ်းၵၼ် ၼႂ်းၼႃႈလိၼ်တႃႊ ၾိူဝ်ႊ မိူင်းသူႊတၼ်ႊ ဢၼ်ၶႃႈၶႅမ်ၽဵဝ်ႈလၢင်ႉ ၶိူဝ်းၵူၼ်းၵၼ်ၵႂႃႇၶိူင်း။

မႃႊမုတ်ႊဢႃႊမတ်ႊ တီႊၼေႊၵျတ်ႊ ၽူႈမီး ပႆၢးၵၼ်ၶိူင်ၵႂႃႇလႂ်ႈၵပ်ႉလိူၵ်ႈပဵၼ်လွင်ႈလိုင်ႈမိူင်း ဢီႊရၼ်ႊ။

လိူၼ်ၵျူႊလႆၢ 2005

ၽွင်းတိုၵ်ႉၶဵတ်းပၢင်ၵုမ် G-8 တီႈဝဵင်း လွၼ်ႊတွၼ်ႊ (London) မိူင်းဢိင်းၵလဵတ်ႈ ယူႇ,ၼၼ်ႉ ၽူႈၵေႃႇ,ၵၢၼ်ၶၢႆႉၶဝ် ပွႆး,မၢၵ်ႇ,ၵိုၵ်းတူဝ် 4 တီႈ၊ ၵူၼ်းတၢႆ 52 ၵေႃႉ၊ ဝႆၢးမႃႊလႂ်ႈႁူႉဝႃႈ– ၵူၼ်းၶၢႆႉလိူဝ်းပွႆး,မၢၵ်ႇ, ပဵၼ်မုသလိမ်ႊၵူၼ်းလၢဝ်း မိူင်းဢိင်းၵလဵတ်ႈ။

တီႈႁူင်းၶမ်းရီႊသွတ်းတၢၵ်ႇ,လူမ်း ၶမ်း ပၢင်ႇ,လႆၢ,ဝဵင်းၶျမ်းဢေႃးလ်သျိၵ်း မိူင်းဢီးၵျိပ်း ၼၼ်ႉ ၵူၼ်းလၵ်ႉပွႆး,မၢၵ်ႇ,တဵၵ်ႇ, လႆၢပွၵ်ႈၸလႈ ၵူၼ်းတၢႆ 88 ၵေႃႉ။

လိူၼ်ဢေႃးၵတ်ႉသ် 2005

ၸုၼ်ၵျေႃၶမ်း ၾႃႊၶတ်ႊ မိူင်းသဝ်ႊတီႊ ဢႃႊရေႊပီႊယိူဝ်ႊ ၼွၼ်းၸၽေး ၵေႃႉပဵၼ်ၼွင်ႉ လႆၢးႁူမ်ႈပေႃႈဢမ်ႇ,ႁူမ်ႈၸမႈ ၶိုၼ်ႈပုတ်ႈၼင်ႈၵျေႃ လိူဝ်ႈဝႃႈ လဝ်ႈၵျေႃၶမ်းဢပ်ႊတူႊလ်လေႃး။

ယွၼ်ႉဝဵင်းၶိုဝ်ႊသျီးမႃႊ မိူင်းဢျပၼ်း လႂ်ႈထုၵ်ႇ,ဢမေႊရိၶိူဝ်ႊ ပွႆး,မၢၵ်ႇ,ၼိဝ်ႊၶလီးယိူဝ်ႊ ၶွပ်ႈၶူပ်ႇ,တဵမ် 60 ပီႊၸလႈ ၵူၼ်းဝဵင်းၶိုဝ်ႊသျီး မႃႊၶဝ်ၶဵတ်းပၢင်ၶုၵ်းထူပ်း။

လိူၼ်ဢွၵ်ႇတူဝ်ႊပိူဝ်ႊ 2005

မိူဝ်ႈလူမ်းလိူင်ႉၽႃႉယႂ်ႇ,ၽတ်ႉတူၵ်းၶိူင်း လိၼ်ၵူၼ်ႇ,ယူတ်ႇ,ပင်းၼမ်ႉၼွင်းထူမ်ႈဝဵင်း ၼႂ်း မိူင်းဢိူႊတေႊမႃႊလႃႊၼၼ်ႉ ၵူၼ်းတၢႆမွၵ်ႈ 2,000 ။

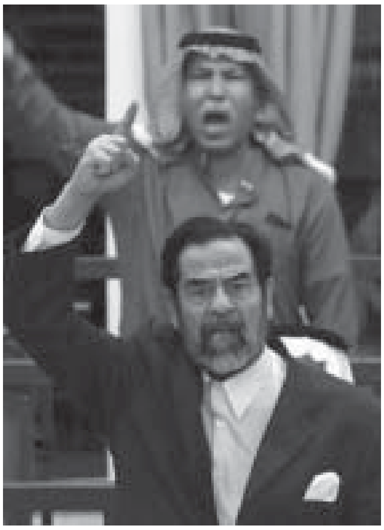

သတ်းတမ်း ႁူးသဵၼ်း လဝ်ႈဢႃႇ,ၼေႇ,ၵဝ်ႇ, မိူင်းဢီးရၵ်ႊၵူႈပွၵ်ႈ လႂ်ႈၶိုၼ်ႈလုမ်းတြႃး ႁွပ်ႈတၢင်းၽိတ်းၵႂႃႇၶိူင်း မိူဝ်ႈယၢမ်းပဵၼ်လွင်ႈလိုင်ႈ။

လိူၼ်ၼူဝ်းဝဵမ်းပိူဝ်ႊ 2005

ၸၶႇ,သူင်ႇ,ၼၵ်ႉမိၼ် (ၵူၼ်းၵျေႃႈလိူင်မိၼ် ၵၢင်ၾႃႉ) 2 ၵေႃႉ ၶိုၼ်ႈလူးၼွၵ်ႈဝူင်းႁွပ်ႈလုမ်ႈ ၾႃႉ၊ ပဵၼ်ထိူဝ်ႈမိၼ်ၵၢင်ၾႃႉထိ 2 ၸွင်မိူင်းၸၶႇ။

လိုင်ႈမိူင်းၼႂ်းၵုၼ်ယူးႁွပ်း တူင်ႉတိုၼ်ႇ, လွင်ႈၽေးၶႃႈဝတ်းၼူၵ်ႉ၊ ဝႆၢးသေလိူဝ်ႉဝႃႈရတ်ႉသ် လိူပ်ႈၵၢင်ႈ လုၵ်ႉဢေႃးသျူဝ်ႊၶၢမ်ႈပၢင်ႇ,လႆၢ,ၸၽေး ထိုင်ယူးႁွပ်ႉဝၼ်းဢွၵ်ႇ။

သတ်းတမ်း ႁူးသဵၼ်းၽူႈၼမ်းဢီးရၵ်ႊ ၵူႈပွၵ်ႈ လႂ်ႈၶိုၼ်ႈလုမ်းတြႃးၶိုၵ်ႉတွၼ်း ၼႂ်းမိူင်း ဢီးရၵ်ႊ၊ တတ်းသိၼ်တၢင်းၽိတ်း ဢၼ်လႂ်ႈ ၶဵတ်းမႃးမိူဝ်ႈပၢၼ်ၵုမ်းဢမ်းၼၢတ်ႈ ၽွင်းငမ်း မိူင်း ၵူလ်းၵႃႈမၼ်း လႆၢးတိုၵ်ႉတွပ်ႇ,ထိင်ဝႃႈ– ဢမ်ႇ,လႂ်ႈၶဵတ်းၽိတ်း။

တီႈႁူင်းၶမ်းလႆၢတီႈ ၼႂ်းဝဵင်းလူင် ဢမ်း မၼ်း မိူင်းၵျေႃးတီၼ်း မီးၽူႈၵေႃႇ,ၵၢၼ်ၶၢႆႉ ပွႆး,မၢၵ်ႇ,ၵိုၵ်းတူဝ်လႆၢပွၵ်ႈၸလႈၵူၼ်းတၢႆ 57 ၵေႃႉ။

လိူၼ်တီႊသဵမ်ႊပိူဝ်ႊ 2005

ဝၼ်းဢဵတ်ႇ,သ်လုမ်ႈၾႃႉ (1/12/05) လုမ်း မိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ UN ၾၢင်ႉဝႃႈ– လႂ်ႈႁူႉသဵၼ်ႈမႆၢ ၵူၼ်းမီးတၢင်းပဵၼ်ဢဵတ်ႇ,သ်တူဝ်ႈလုမ်ႈၾႃႉမွၵ်ႈ 40 လၢၼ်ႉပႆၢ။ မၢင်လိူဝ်းၵေႃႈလပ်းလိူဝ်ႉမိူင်း HIV ဢၼ်တေသိုပ်ႇ,ပဵၼ် လၼ်ႉတၢင်းပဵၼ် ဢဵတ်ႇ,သ်။ ❑

INDP 222 SHAN.pmd 12 25/1/2549, 13:25

ၼၢဝ်ႇယိူင်ႈလုမ်ႈၾႃႉႁွပ်ႈပီ 2005

လွမ်ၶႃႈၶိူမ်ႇလွမ်ၽွင်းလူင်ၵဝ်ႇမိူင်းလႅပ်းပၼွၼ်း

လွမ်ၽွင်းလူင်ၵဝ်ႇမိူင်းလႅပ်းပၼွၼ်း ၶၢၼ်ယၢမ်ႈၽွင်းငမ်းမိူင်း မႃး မွၵ်ႈ **30** ပီး လႆႈထုၵ်ႇလွမ်ဝၢင်းမၢၵ်ႇသူႇၵႃးမၢၼ်းတႅၵ်ႇ တၢႆထင်တီႈမိူဝ်ႈ **14/2/05**။

လွမ်ၽွင်းလူင်ၵဝ်ႇ ရူးၾိၵ်းႁၢးလိလီး ၼႆႉ ပဵၼ်ထၢၼ်ႈၵူၼ်း လၼ်ႉသုင်မိူင်းလႅပ်းပၼွၼ်း သမ်ႉၵႂ်ႇသၢၼ်ၶတ်းလူင်ပွင်လိူင်ႈသီးရီး ယိုဝ်း၊ ၽႂ်ႇၵႂ်ႇလူင်ပွင်လိူင်ႈ သီးရီးယိုဝ်းၶွၵ်ႇမႃးၶၢႈတူဝ်ဝႃႈ ၶမ်ႇၵိဝ်ႇၶွင်ႈ လွမ်း လွင်ႈမၢၼ်းလဝ်ႈတၢႆၼႆသေတႃႇ မီးၵူၼ်းၵမ်ႈၼေႃႇၵူလၢႆးတေယုမ်ႇ။

လွမ်ၽွင်းလူင်ယိင်းၵေႃႉၶိူၵ်ႈမိူင်းၵျိူဝ်းမၼီး

ၶႅင်းၵျေႃးလႃး ၶမႄးၶိူဝ်းလဵ လႆႈႁပ်ႉလိူၵ်ႈပဵၼ် လွမ်ၽွင်းလူင် ယိင်း ၵိုၵ်းပိုၼ်းၶွင်မိူင်းၵျိူဝ်းမၼီး ၵေႃႉၶိူၵ်ႈ၊ ဝႃးသေၶွၼ်ၶၢဝ်ပႃႇတီႇ ၶရိတ်းသ်သျၼ်းတီးမူဝ်းၶရီတ်းတိၵ်းယူးၼိယၼ်း(CDU) ႁွမ်းမိုဝ်း SPD လႆႈႁပ်ႉလိူၵ်ႈပဵၼ်လွမ်ၽွင်းလူင်၊ မၼ်းၼၢင်းတေလႆႈထုၵ်ႇပိူဝ်ႉတူလၢႆး ဝႃႈ တေၶၢဝ်ၵၢၼ်မိူင်း ၶၼ်ပႃႇတီႇႁူမ်ႈၵၼ်ပူၵ်းပွင်ဝၢၼ်ႈမိူင်းၶိုၼ်ႈယႂ်ႇမိူၼ် မႃးၵရိတ်းထီတ်းၶျိူဝ်း မိူင်းၶၢင်းၵိတ်ႉယူႇၶိုဝ် ၼႆယဝ်ႉ။

ပူပ်ႉ ၵျွၼ်း ပေႃးလ်ထိ 2

ၵျိူဝ်းသႅပ်းရတ်း သိူင်းၵျိူဝ်း

ၽူႈၼမ်းၶရိတ်းလုမ်ႈၾႃႉတူၼ်ထိ 16

ပူပ်ႉ ၵျွၼ်း ပေႃးလ်ထိ **2** မုၼ်လဝ်ႈၽူႈၼမ်းသႃသၼႃၶရိယၼ်ႇ ၵိူင်းၶႃးထေႃးလိၵ်း ၶႃႇယု **85** ပီ ၼွၼ်းၶၽႃး။ ၵျိူဝ်းသႅပ်း ရတ်ႇ သိင်းၵျိူဝ်း လၢဝ်းၶိူဝ်းၵျိူဝ်းမၼ်း လႆႈႁပ်ႉလိူၵ်ႈသိုပ်ႇပုတ်ႈတႅၼ်း။

ဝႃးသေမုၼ်လဝ်ႈပူပ်ႉၵျွၼ်းပေႃးလ်ထိ **2** ၶၢၼ်ပဵၼ်ၽူႈၼမ်း သႃသၼႃ ၶရိတ်းၼိၵႃးၵူဝ်းမၼ်းၶႅတ်းတလိၵ်း လႆႈသိင်ႈမုၼ်ယဝ်ႉ [ဝဵင်းသႃသၼႃၶရိတ်း ဝႃးတီးၵၼ်း Vatican City State ၶၢၼ်ပဵၼ် လိူင်ႈမိူင်းႁွၼ်းၶေႃလႅၵ်ႉသုတ်းၶွင်လုမ်ႈၾႃႉ မီးလပ်းၵူမ်း Rome ဝဵင်းငဝ်ႈ မိူင်းၶွင် မိူင်းၶၢီးတလီး Italy] ၵေႃႈလိူၵ်ႈႁႃတူဝ်မုၼ်လဝ်ႈတူၼ်မႂ်ႇ ၶေၶေးတိၵ်းထိ **16** ၶၢၼ်လိူဝ်ႈဝႃႈ ၵျိူဝ်းသႅပ်းရတ်း သိူင်းၵျိူဝ်း ၶႃႇယု **78** ၵေႃႉၵိူတ်ႇပွတ်းလၢၼ်းမိူင်းၵျိူဝ်းမၼီး ၶိုၼ်ႈပုတ်ႈတႅၼ်း၊ မၼ်းလဝ်ႈယၢမ်ႈလႆႈထုၵ်ႇတႅၵ်းလွႆႉၶဝ်ႈလုမ်းၼႄးလီး ၶွင်လဝ်ႈၶႃႇၼႄႇ ႁိုတ်ႉလိူဝ်း မိူင်းၵျိူဝ်းမၼီး (လုမ်ႈႁွၵ်းႁႂ်ၢႉသုတ်း ၶၢၼ်ၽဵဝ်ႈလၢင်ႉ လၢဝ်းၶိူဝ်းၵျိူဝ်းတၢႆ **6** လၢၼ်ႉပႆ၊ ၽွင်းသိုၵ်းလုမ်ႈၾႃႉပွၵ်ႈ **2**)၊ မၼ်းလဝ်ႈ ပႃးလွႆလွင်ႈတြႃးၼမ်၊ ပေႃးပူၼ်ႉလွတ်ႈလွင်ႈတုၵ်ႉၶလူင် တွႆႈၼႄးလီးယဝ်ႉ လင်ႇတႅပ်းတတ်းႁဵတ်းမုၼ်လဝ်ႈ။

ၵူၼ်းၵိူၵ်းၽိူၼ်လိၵ်ႈထၢမ်ႇ 2005

ၽိူၼ်ၶၢဝ်ႇထၢမ်ႇ ၼၢၼ်လိူဝ်ႉယဝ်ႉ မီးဢွၼ်ႇလႄႈသုတ်းတူဝ်ႈလုမ်ႈၾႃႉ လႆႈလိူၵ်ႈၼၢဝ် **ပီႇလ် ၵဵတ်ႉသ်** ၽူႈမၢၵ်ႈမီးသုတ်းလုမ်ႈၾႃႉ ၸလႄႈ ၽူႈၸူင်ၼွၵ်ႉသွပ်းၾႆးၸဝႆးၶွမ်ႇၽိဝ်ႇတိူဝ်ႇ တင်း မေႃးဢေႃင်းမၼ်း **မေႇလိၼ်ႇတႃး ၵဵတ်ႉသ်** သွင် ၽူဝ်မေး–ၽူႈၶေႃႈတင်းၸလႄႈ ၸဝ်ႈၶွင်ၶွမ်ႇပၼီႇ မႆႈၶရူဝ်ႇသွပ်ႉၾ် တင်း **ပူဝ်ႇၼူဝ်ႇ** ၽူႈႁွင်ႉၵႂၢမ်းလိူဝ်ႈသႅင်ယဝ်ႉ ၸုမ်း ယူႇထူႇ U2 ၶဝ်သၢမ်ၵေႃႉ ပဵၼ်လိၵ်ႈၵူၼ်းထႅၼ်ႈလုမ်ႈၾႃႉ ၵိူၵ်းပီ **2005** ႁွပ်ႈၶဝ်တၢင်း **3** ၵေႃႉ တူင်ႉၸိူင် လွႆႈထႅမ် ၵူၼ်းၵၢမ်ႈၸၢၵ်းတိူဝ်ႉတၢင်း၊ ၵူၼ်းတုၵ်ႉ ၽႃၼ်ၶၢၼ်လွႆၸႂ်းမိူင်း လိူဝ်းတိူၵ်ႉႁၼ်ႈမုၼ်းၶဝ်ယဝ်ႉ,ၸမ်လူင်လၢင်ၸလႄႈ ၵိူင်,ယုၵ်ႉယွင်ႈပဵၼ် ၵူၼ်းၵိူၵ်းပီ **2005**။

ၵူၼ်း **3** ၵေႃႉၼၼ်ႉ လႆႈၶိုင်သၢင်းလွင်ႈလၢၵ်ႇ, လႆး ႁႂ်ႈပဵၼ်ၽွၼ်းပၢင်ႈ လူလွၼ်ႈလွၵ်းလႆးပိူၵ်ႇ, ပိူင်ႈၵၼ်၊ ၵဵတ်းၵၢၼ်လီ၊ လွင်ႈလိူၵ်ႈလႆႈၵၢၼ်မိူင်း၊ လွင်ႈလွမ်းတြႃး၊ ၸၼလွင်ႈမီးလွႆၶေႃးလူလွႆႈထႅမ်

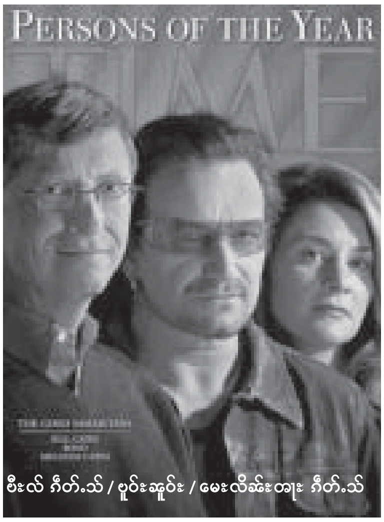

ပီႇလ် ၵဵတ်ႉသ် / ပူဝ်ႇၼူဝ်ႇ / မေႇလိၼ်ႇတႃး ၵဵတ်ႉသ်

ပိူၼ်ႈ၊ ၶိုင်ပွင်လွၵ်းလႆး ယိူင်းၵၢၼ်းႁႂ်ႈၵူၼ်း တင်းလုမ်ႈၾႃႉလူယိူင်ႈလွမ်း။

ပီႇလ် ၵဵတ်ႉသ် ၼၼ်ႉ ပဵၼ်ၽူႈမီးၸမ်ႉၵတ်ႉ ၶိူၵ်ႉသုတ်း ၼၢၼ်ၶူၼ်ႉႁႃသႅၼ်ႈတၢင်းတွၼ်ႈတႃႇ, ပၢၵ်ႈပိတ်ႈ ၽေးႁၢႆႉလႄႉလူင် တၢင်းပဵၼ်လပ်း ၸၽႈႁၢဝ်ႈၵိူင်း လိူင်ႉၸင်,ၸၢဝ်ယုင်း မလႃးရီး ယိူင်း တီႈၵူၼ်ၵဵၼ်ၽွၼ်းရိူင်း၊ ၵိူၵ်ႉၽေးလိူဝ်ႉ မိူင်းဝႆႉရတ်ႉသ် HIV တၢင်းပဵၼ်ၵဵတ်းသ် AIDS ၸလႄႈ လွင်ႈတေႃ,သူႈတၢင်းယၢၵ်ႈၽႃၼ် ၼၢၼ် ၵဵတ်းႁႂ်ႈၵူၼ်းတၢႆ လွတ်ႉ,တူဝ်ႈလုမ်ႈၾႃႉ ၸိူင်ႉပီ လွႆ **8** လၢၼ်ႉပႆ။

သထေးလူင် ပီႇလ် ၵဵတ်ႉသ် ၶဝ်ပူႈ,ၼွၵ်ႉ,ၸွႆႈ မီးၸူင်းၵၢၼ်လႆၢပၢၵ်ႈ,ၸူင်းၵၢၼ် တူဝ်ႈလုမ်ႈၾႃႉ၊ ယိူင်းၼၢၼ်း ပူၵ်းပွင်ပႆးယူႈ,လီ၊ လွင်ႈသမ်းယႃ ၸၽႃႉၵင်ႈတၢင်းပဵၼ်တႃ,လုၵ်ႈၼွၼ်ႉ၊ လွင်ႈၵဵတ်း ၼွၵ်ႉ,ၼီႈယၢမ်ႈ၊ ပႃးလိူမ်ၸူင်းၵၢၼ်ၵဵၼ်းႁၢပလႃ, တီႈမိူင်းၼမေးရိၵ်ႈၶိူဝ် ၸလႄႈ တၢင်,မိူင်း။

ၸၢၵ်ႉႁွင်ႉၽဵင်း ပူဝ်ႇၼူဝ်ႇ သမ်ႉသၢင်ႈ လိူဝ်ႈသႅင်ၵဵဝ်,လွင်ႈတႃ, တေႃ,သူႈတၢင်းယၢၵ်ႈၽႃၼ်။ ၸတ်းၵဵၼ်းပၢင်ၶိူင်,ႁွင်ႉၽဵင်းၵႂၢမ်းတႃ, တိူၵ်းသူၼ်းႁႂ်ႈတူင်ႉတိူၼ်,ႁူမ်ႈၵၼ် ပၢၵ်ႈပိတ်ႈ တၢင်းယၢၵ်ႈၽႃၼ် တီႈၵူၼ်ၵဵၼ်ၽွၼ်းရိူင်း။ ႁႂ်ႈ ပူတ်းပွႆ,လၢင်ႉၶိူင်းသိၼ်ပၼ်မိူင်းၽႃၼ်ႁွတ်းသုတ်း ၸႂ်းလုမ်ႈၾႃႉတၢင်းလႆ။ ပူၵ်းသူၼ်းတၢင်းလုမ်ႈၾႃႉ ႁႂ်ႈတူင်ႉတိူၼ်,ႁူႉလၵ်းဝႆႉၸၢၵ်းလွင်ႈ ပၼ်ႁႃႁွတ်း ၵဵၼ်း။

ၵႂၢမ်းတႅတ်ႈ

ဢင်းၵလိတ်ႈ	ထႆး	သႅင်ၼွၵ်ႉ	တႆးဝႃႈ	မၢၼ်ႈဝႃႈ
Adequate	เพียงพอ	ၽိူင်းၽေႃး	ပဵင်းပေႃး	လုံလောက်
Adhere	ยึดมั่น	ယိုတ်းမၼ်ႈ	ယိုတ်းမၼ်ႈ (ၵမ်မၼ်ႈ)	မြဲမြံစွာဆုတ်ကိုင်
Adjourn	เลื่อนไป	လိူၼ်ႈပႆး	လိူၼ်ႈၵႂႃႇ	ရွှေ့ဆိုင်း
Administer	จัดการ	ၵျတ်ႉ,ၵၢၼ်း	ၸတ်းၵၢၼ်	ကြီးကြပ်စီမံခန့်ခွဲ
Admire	ชื่นชม, เลื่อมใส, นับถือ	ၶျိူၼ်ႈၶျူမ်း၊ လိူမ်ႈသႆ၊ ၼပ်ႉထိုဝ်	ၶိူၼ်ႈလူမ်း၊ လိူမ်ႈသႂ်၊ ၼပ်ႉထိုဝ်	အံ့သြ၊ အားကျ၊ ရိုသေလေးစား
Admit	รับ, ให้เข้า, รับเข้า, ยอมรับ	ရပ်း၊ ႁႂ်ႈၶဝ်ႈ၊ ရပ်းၶဝ်ႈ၊ ယွမ်းရပ်း	ႁပ်ႉ၊ ႁႂ်ႈၶဝ်ႈ (ပၼ်ၶဝ်ႈ) ယွမ်းႁပ်ႉ	ဝင်ခွင့်ပြု၊ ဝန်ခံ
Admonish	ตักเตือน	တၵ်ႉ,တိူၼ်း	တၵ်ႉတိူၼ်း	တိုက်တွန်းဆုံးမ၊ သတိပေး
Adopt	รับ, รับรอง	ရပ်း၊ ရပ်းႁွင်း	ႁပ်ႉ၊ ႁပ်ႉႁွင်း	လက်ခံကျင့်သုံး
Adore	บูชา	ပူးၶျႃး	ပူႇၸႃ	ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်
Adorn	ตกแต่ง	တူၵ်ႉ,တႅင်ႇ	တူၵ်းတႅင်ႇ (ႁၢင်ႈၶိူင်ႈ)	ဆင်ယင်သည် (မွန်းမံ)
Advance	เลื่อนขึ้น	လိူၼ်ႈၶိုၼ်ႈ	(တၢင်းၵဵင်း) လိူၼ်ႈၶိုၼ်ႈ	(ရာထူး) တိုးတက်

* သႅင်ထႆးၼႆႉ တႅမ်ႈဝႆႉၾၢႆႇ,တႆးႁႂ်ႈလမ်တီႈသုတ်းၵူၺ်း။ ၼမ်,လွႆးတႅမ်ႈလႆႈၽိူၼ်ႈ။

INDP 222 SHAN.pmd 14 25/1/2549, 13:25

ၽေးၶိူင်ႈၶႃႉ သေၵႃႉဝ

ႁူဝ်ပီ **2005** ၼႆႉ မိူင်းပွတ်း တွၼ်ႈဢွၵ်ႇ သိူဝ်းလိူၼ်ႇ,လၢၼ်းဝၼ်းဢွၵ်ႇ ထူပ်းၽေးလုမ်ႈ သုမ်းၼမ်ယွၼ်ႉ ၽေးၾိင်ႈၾႃႉ လိူဝ်သေတၢင်ႇ တီႈ။ ၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆႉၼွၼ်ၼမ်ႉၽၢႆးလူင်ပၢင်ႇ,လႆ, Tsunami ၵိူတ်ႇ,ၶိုၼ်ႈမိူဝ်ႈ ႁၢင်ပီ **2004** ၼွႆး သမ်ႇ,မုတ်ႉတြႃႇ,ဢိၼ်းတီးယိူဝ်းၼႆႉ ၵူၼ်း **5-6** မိူင်း လိူဝ်းယူႇ,ၸိမ်းၽွင်ႇ,ပၢင်ႇ,လႆ,လႆႈလုတ်ႈ **230,000** ပႆ။ ပႃးၵူၼ်းၶလ,မိူင်း (ဢၵ်ႉတွင်ႈ တီဝ်း)တင်းၼမ်။ ၼႂ်းလိၼ်ၵၼ်လုမ်ႈ,သုမ်း လူင်ၶတ. ပိၼ်ၼွႆးလေႊတွၼ်ႈဢႃႊၵျႃး မိူင်း ဢိၼ်းတူဝ်းၼီးသိူဝ်း-ၵူၼ်းတႆႈသိၼ်ပႆ။

တီႈလေႊတွၼ်ႈ ၶိတ်ႉသျႃႇမီးယိူဝ်း လိၼ်လိၼ်ဝူင်ႈၵၢင်မိူင်းဢိၼ်းတီးယိူဝ်းၶလႈ မိူင်းပႃးၵိသ်းတၼ်းၵေႈ ၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆ ၸိူင်း သၼ်ႇ, **7.6** ရိၵ်ႊတိူဝ်း၊ ႁိူၼ်းၵူၼ်းၼွႆးၶူင်ႈဝူဝ်ႇ, လွႆ ၵူၼ်ႇ,ပင်းလူမ်ႉလီဝ်လႆဝိင်းဢိူင်ႇ,ဝၢၼ်ႈ။ ၵူၼ်းတႆႈၸိမ်းသိၼ်၊ ၵူၼ်းမိူင်းၸိမ်းလိၼ်လိၼ် ပႃးၵိသ်းတၼ်းတႆႈ **87,350** ၵေႃႉ၊ ဢိၼ်း တီးယိူဝ်းတႆႈ **1,400** ၵေႃႉ။

ၽွၼ်းသိုပ်ႇ,မၼ်းၵမ်ႈၽွင်ႈ ဢၼ်ပိၼ်မႃး ဝႆၢးၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆလူင်ၼႆႉ လုမ်းလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉပူတ်း ပွႆ,ဢႃႊၵျႃး တင်းလူင်ပွင်လိူင်ႈဢိၼ်းတူဝ်းၼီး သိူဝ်းၶဝ် လူင်းလႆးမိူဝ်းၶေႃႈလႆႈလွႆၵၼ် လွင်ႈ ၵတ်းယိၼ် ၼွႆးလေႊမိူင်းဢႃႊၵျႃး။ ၼွႆးလိူၼ် သိပ်းထိမ်းပိူဝ်း **2005** ပုၼ်ႈတႃႇ,ၸဝ်ႈတၢင်းလွမ်း ၶေႃႈလႆႈလွႆလွင်ႈၵတ်းယိၼ်ၼၼ်ႉ လုမ်းလုၵ်ႉ ၽိုၼ်ႉ ၼွႆးလေႊမိူင်းဢႃႊၵျႃး မိူင်းဢိၼ်းတူဝ်း ၼီးသိူဝ်း ၶတ,သူင်,မွပ်ႈၶိူင်ႈႁွင်ႈၵၢင်,ပၼ် လူင်ပွင်လိူင်ႈ၊ တပ်ႉသိုၵ်းတင်းပလိၵ်ႈ ဢိၼ်း တူဝ်းၼီးသိူဝ်း (လိူဝ်းဢမ်,လွႆႈၵူၼ်းၼွႆးပိုၼ်ႉ တီႈ)ၵေႈ ထွၼ်ဢွၵ်ႇ,လေႊမိူင်းဢႃႊၵျႃး ယဝ်ႉ တူဝ်ႈလိၵၢမ်းၼွႆးလိူၼ် တီးသိမ်းပိူဝ်း **2005**။

ထိုင်မႃးလိူၼ် ဢွၵ်ႇထူဝ်းပိူဝ်း **2005** ၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆႁၢဝ်ႈၸိူင်း ၼွႆးၶိတ်ႉသျႃႇမီးယိူဝ်း လွမ်းလိၼ်လိၼ်ပႃႇ,ၵိတ်ႉသ်ထၼ်း တင်းဢိၼ်း တီးယိူဝ်းၶလႈ ၵူၼ်းတႆႈ **70,000** ပႆ။ ၵူၼ်း မိူင်းလႆလၢၼ်ႉၵေႈႁၢမ်းတီႈယူႇ။ လူင်ပွင်လိူင်ႈ

ၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆႁၢဝ်ႈၸိူင်း ၼွႆးၶိတ်ႉသျႃႇမီးယိူဝ်း

ပႃးၵိသ်းတၼ်း တင်း ဢိၼ်းတီးယိူဝ်းၵေႈ ပိုတ်ႇ,လၢၼ်ႉ,ၶၢမ်ႈလိၼ်လိၼ် ၶိတ်ႉသျႃႇမီးယိူဝ်း တေႃႇ,ၵၼ်။ လိူင်ႈမိူင်းလုမ်ႈၾႃႉႁူမ်ႈၵၼ်လွႆႈပိုၼ်း တႃႇ,လိူဝ်းတုၵ်ႉၶ ႁွပ်ႈၽေးၼွၼ်ၼမ်ႉၽၢႆးလူင် သိူဝ်းၼႂ်းမိ(Tsunami) ၶိုတ်းတၼ်းၶၢဝ်းယၢမ်း **1** မိုၼ်ႇ,လၢၼ်ႉတေႃးလိူဝ်း။ တႃႇ,ၽိၼ်ႇ,လိၼ်ဝႆ ၼွႆးၶိတ်ႉသျႃႇမီးယိူဝ်းၼၼ်ႉၵေႈ ယွၼ်းလွင်ႈၵမ်ႉ လွႆႈလႆပွၵ်ႈၶလႈလႆႈ **5,200** လၢၼ်ႉတေႃးလိူဝ်း။

ပီ **2005** ၼႆႉ ၽူၼ်လူမ်းႁႆႈၸိူင်းလိူဝ် ၵူႈပီပူၼ်ႉမႃး၊ ႁၢင်လိူၼ် ဢေႃးၵတ်ႉသ် မိူင်း ဢမေႊရိၵၢဝ်းထူပ်းၽေးလူမ်းလိၼ်ႉလူင် ၶႁႃးရီ ၶိၼ်း။ လူမ်းလိၼ်ႉပွၵ်ႈၸိၵ်ႈလိူဝ်ႈဝႃႈ ၶိတ်းထရိး ၼႂ်း ၽတ်ႉမင်သွႆ,ၽွႆလူင်သၢင်ႈ ၶႁႃႉဝႆႉဝိင်း ၼိူဝ်းဢေႃးလိၼ်းၶလႈ ၸိတ်းၸွႆႈၽွႆတိၵ်ႉ,သေ ၼမ်ႉလုပ်ႇ,ထူမ်ႈဝိင်း မီးၵူၼ်းတႆႈတီႈဢေႃ,သုတ်း **500** ။ ၼွၼ်ၼမ်ႉၽတ်ႉႁမ်း ၼွႆးဢၢဝ်ႇ,မိၵ်ႉသီး ၶူဝ်း တိူဝ်ႉပႃး ႁူင်းၶုတ်းၼမ်ႉမၼ်း ၶွင်ဢမေႊ ရိၵၢဝ်း။ ၸိတ်းၸွႆႈၵႃႈၶၼ် ၼမ်ႉမၼ်းလုမ်ႈၾႃႉ သုင်ၶိုၼ်ႈၸိမ်းတူပ်ႉၼီပ်ႇ,မိူဝ်ႈ **29/09/05** ။

တီႈလႃးၽေးႁႆႈၸိူင်း ပိၼ်ဝိင်း ၼိူဝ်း ဢေႃးလိၼ်း ပိၼ်တီႈယူႇ,ၵူၼ်းၽိဝ်လမ် လိူဝ်း ႁွတ်းၽၢၼ်၊ ၵူၼ်းတႆႈ **1,000** ပႆ ၼွႆးလေႊမိူင်း လုလၢႆးသီးယိူဝ်းၼႂ်း မိသ်ႉသိသ်ႉသိပ်းပီး တင်းဢလၢႆးၸႃးမႃး။ ၵူၼ်းမိူင်းလုမ်ႈၾႃႉ ႁၼ် ထိုင်ဝႃႈ-တေႃႈမိူင်းဢမေႊရိၵၢဝ်းယင်းဢမ်, လၢင်ႈလွႆႈၵၼ်လႆႈတိမ်ထူၼ်ႈၼႆယဝ်ႉ။

သိုၵ်းဢိၼ်းတူဝ်းၼီးသိူဝ်းၶဝ်ႈထိဝ်ထွၼ်တူဝ်ဢွၵ်ႇ,လေႊမိူင်းဢႃႊၵျႃး၊ လွမ်းၼင်,ၶေႃႈလႆႈလွႆလွင်ႈၵတ်းယိၼ် လူင်ပွင်လိူင်ႈတင်း လုမ်းဢႃႇ,ၵျႃးလွတ်ႈလိဝ်း

ႁိူၼ်းယေးလုလီဝ်ယွၼ်ႉၽေးလူမ်းလိၼ်ႉလူင် ၶိတ်းထရိးၼႂ်း ၽတ်ႉမင်

ၽူင်းၼႂ်

ႁူပ်ႉၵူပ်ႉၵွင်းၸႂ်

ၼၢင်းၸၢမ်တွင်း

ၵႅဝ်ႈလူလႅၼ်းမီးတိုဝ်ႉတၢင်းလႆႈႁူပ်ႉထူပ်းလွမ်ၵိုင်ႈပုတ်ႉသျ် တီႈႁိူၼ်းၶၢဝ် ဝဵင်းလူင်ဝေႇသျိင်းတၼ်ႇ မိူင်း USA မိူဝ်ႈ **31/10/05** ၼၼ်ႉ ပိူၼ်ၶၢဝ်ႇယႂ်ႇလိူဝ်းလႄ ၵူၼ်းတင်းၼမ်လႆႈႁူႉငၼ်း ၶဝ်ၵုင်ႇမုၼ် လွမ်းၸတ်းၸတ်းၸလႄႈ လႆႈၶုပ်ႇၶူဝ်းတွင်ႈထၢမ် ၼၢင်းၸၢမ်တွင်း မိူဝ်ႈ **5/11/05**

ထၢမ် လၢတ်ႈၸဆႁူဝ်ႁုပ်ႈမၼ်း လွင်ႈလႆႈႁူပ်ႉထူပ်း လွမ်ၵိုင်ႈၵျတ်ႉၵျ်ပုတ်ႉသျ် ၶိတ်း ၶွၼ်ႉ?။

တွပ်ႇ, လႆႈႁူပ်ႉထူပ်းဝၼ်းထိ **31/10/05** ၸတႃႉၶၢဝ်းယၢမ်း **14:40** မူင်း ႁိုင်မွၵ်ႈ **50** မိၼိတ်ႉ၊ ၽူႈတိုင်ႉပၢင်လွမ်ၵိုင်ႈ ပုတ်ႉသျ် **4** ၵေႃႉလႆႈႁူပ်ႉထူပ်းလွမ်း။

1. လႆႈတၢင်ႉၸဆငဝ်းလၢႆး လွင်ႈသုၼ်ႇ လႆႈၵူၼ်း ၼ်ုးမိူင်းတႆး။

2. တုၵ်းယွၼ်းပႃႈၶွႆႈလွႆႈၵမ့်ထၢမ် လွင်ႈ ၵူၼ်းပၢႆႈၽေး၊ ၶွႆႈမီးလွင်ႈလွႆႈထၢမ်ၽွၵ်ႇ,ၵၢၼ်မိူင်း။

ၼင်ႇႁိုဝ်ငဝ်းလၢႆးပၢႆးမိူင်း တေလီၵ်ႈလၢႆႈ မႃးၸလႈ ၶိုၼ်ႈၶွႆႈလွႆႈၵမ့်ထၢမ်ၵူၼ်းမိူင်းႁဝ်း လိူဝ်းၼႆႉ ၶေႃႈ။

ထၢမ် ထိုင်တီႈပေႃးလႆႈႁူပ်ႉ လွမ်ၵိုင်ႈပုတ်ႉသျ်ၼႆႉ ပိၼ်ၽိုၼ်လုမ်းလွၵ်ၶပ်းၼိုင်ပၼ်?။

တွပ်ႇ, ၶႃႈလႆႈတၢင်တူဝ်လုမ်းၵပ်းသၢၼ် လွင်ႈ ၼၢင်းယိင်းတႆးၵျႃႉ,ၼိုၼ်းပၢင်ၵုမ် တီႈဝဵင်း ဝေႇသျိင်းတၼ်ႇ ဝၼ်းထိ **26/10/05** ။ လုမ်း NED (National Endowment for Democracy) ၸလႈထၢင်ႈ **2** လုမ်း ႁူမ်ႈၵၼ်ႁၢင်ႈႁဵၼ်း ပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ။ ၶဝ်ၵေႃႈ လႆႈၵျႃႉ,တၢင်ႇ,လၢတ်ႈ ငဝ်းလၢႆး လွင်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈႁၢဝ်ႈႁဵင်းတေႃႉ,ၼၢင်း ယိင်းလၢဝ်းၼိုဝ်းမိူင်းႁူမ်ႈတုမ် တီႈၼ်ုးပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ ၸလႈ ပိၼ်ၶၢဝ်းယၢမ်းၵၼ်ၵူႈၽွၵ်ႇ,ၽွၵ်ႇ, ပႃးတင်း လဝ်ႈၼေႈတီႈၼ်ုးႁိူၼ်းၶၢဝ်ၵေႃႈသူၼ်လွၵ်ႈ။ ႁူႉၶၢဝ်, ဝႃႈ ၶႃႈၵျႃႉ,မီးတီႈၼၼ်ႈၸလႈလင်,လႆႈႁူပ်ႉၶေႃႈ။

ထၢမ် ၵၼ်လၢင်ႈၵွၵ်,ၼေႈ တၢင်တူဝ် လုမ်း လၢဝ်းၼိုဝ်း လုမ်းတီးမူဝ်းၶရေးသီး မိူင်းမၢၼ်ႈၼႆႉ (သင်သေၵေႃႉၵေႃႉဝႃႈ) မီးၼၢင်း လၢမ်တွင်းၵူၺ်းႁၢႉ–ပေႃးၼႆတေဝႃႈႁိုဝ်?။

တွပ်ႇ, ၵမ်,မီးၶႃႈၵေႃႉလီဝ်။ ၵမ်,ဝႃႈၼ်ုးလၢဝ်း ၼိုဝ်း၊ ၵမ်,ဝႃႈလုမ်းတီးမူဝ်းၶရေးသီး။ ၵၼ်တူင်ႉၼိုင် မီးလၢႆမူ,လၢႆလုမ်း လၢႆလၢႆၵေႃႉ မိူၼ်ၼင်,မုၵ်ႉလုမ်းၼၢင်းယိင်း၊ လုမ်းၵူၼ်းၼုမ်,၊ လုမ်းသုၼ်ႇ,လႆႈၵူၼ်း။ ၶႃႈၼႆႉပိၼ်ၼိုင်ႈသိုင် ၼ်ုး လၢႆလၢႆသိုင် ၵၼ်တူင်ႉၼိုင်တၢင်တူဝ်ၵွၵ်,ၼေႈ၊ ၶႃႈပိၼ်ၵေႃႉၼိုင်ႈ ၼ်ုးလုမ်းလိူဝ်းတူင်ႉၼိုင်ၼၼ်ႉ ၵူၺ်းၶေႃႈ။

ထၢမ် ႁဵတ်းသင်သေ ပိူၼ်ႈသမ့်လိူၵ်ႈၶႂ်ႈၼၢင်း လၢမ်တွင်းၵူၺ်းလႄႈ၊ မိူဝ်ႈၶဝ်ႈၵျႃႉ,ၼႆႉ မီး ၵေႃႉလီဝ်ၵူၺ်းႁၢႉ?။

တွပ်ႇ, ၶႃႈပိၼ် ၽူႈၶဝ်ႈလုမ်းၵပ်းသၢၼ်လွင်ႈ ၼၢင်းယိင်းတႆး၊ ၵူၺ်းၵႃႈၵၼ်ၶႃႈလႆႈၵျႃႉ, လၢတ်ႈၼႆႉ ပိၼ်ၽွၼ်းလီတႃႉ, ၵူၼ်းလၢဝ်းၼိုဝ်းၼ်ုး မိူင်းတႆး၊ တႃႉ,ၵူၼ်းလၢဝ်းၼိုဝ်း ၼ်ုးမိူင်းႁူမ်ႈတုမ်၊ တႃႉ,လုမ်းတီးမူဝ်းၶရေးသီးတင်းသိုင်ႈ၊ လႆႈ လၢတ်ႈပႃးတႃႉ,တင်းမူတ်း။ ထုၵ်,လီႁၼ်ထိုင်ဝႃႈ ၵျႃႉ,လၢတ်ႈသင်ၵမ်,လွႆႈဝႃႈ ၽွႆၵေႃႉတၢင်တူဝ် လိူဝ်ႉႁိုဝ်။ ၶေႃႈၵျမ်းၸလႈ ၶေႃႈလုၵ်းမၼ်းတႃႉ, ငဝ်းလၢႆးၵူၼ်းမိူင်း၊ ငဝ်းလၢႆးၼၢင်းယိင်းႁဝ်း လႆႈ တုၵ်ႉၶယူ,ယၢမ်းလီဝ် ၼင်ႇႁိုဝ်တေမီးလွင်ႈၵမ့်ထၢမ် မီးပႃးလွင်ႈလီၵ်ႈလၢႆႈ။ ၵၼ်ၼႆႉၶႃႈဝႃႈလမ်,လွင်ႈ။ ၶႃႈလႆႈၵျႃႉ,လၢတ်ႈၼႆႉၵေႃႈလွင်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈတိၵ်းတိင် ၵူၼ်းမိူင်းမႃးၼပ်ႉႁူဝ်သိပ်းပီၼၼ်ႉၶေႃႈ။ မိူဝ်ႈလႆႈ ၵျႃႉ,ႁူပ်ႉၵေႃႈမီးၶႃႈၵေႃႉလီဝ်ၵူၺ်း။

ထၢမ် လွင်ႈလၢင်ႈလၢမ်းယင်,တူဝ်းလႆႈ ၵၢင်လွၵ် လိုၵ်ႉလိုၵ်ႉၶွင်လွမ်ၵိုင်ႈပုတ်ႉသျ် ဝႆႉၼိုဝ်မိူင်း တႆး/မိူင်းမၢၼ်ႈလိူင်ႉႁိုဝ်?။

တွပ်ႇ, သင်ၽိင်,ၶႃႈႁၼ်ထိုင် တင်းၵၼ်လႆႈႁူပ်ႉ ထူပ်း ၶၢဝ်းတၢင်း **50** မိၼိတ်ႉၼႆႉ မၼ်း လဝ်ႈၵေႃႈမ်ႈလွၵ်၊ မၼ်းလဝ်ႈၵေႃႈႁပ်ႉႁူႉလွင်ႈယၢပ်, ၽိုတ်,ၵူၼ်းမိူင်းတႆးမိူင်းမၢၼ်ႈၽွင်ႈယူ,၊ မၼ်း လဝ်ႈၵေႃႈထၢမ်ထိုင်ငဝ်းလၢႆးၵွင်,သၢၼ်းသုၵ်ႈ။ ၶႃႈၵေႃႈလႆႈလၢတ်ႈၸဆ လွင်ႈၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်တႆး လဝ်ႈၶုၼ်ထုၼ်းၵူးၶဝ်။ ၶႃႈႁၼ်ထိုင်ၸတ် လႆႈဝႃႈ မၼ်းလဝ်ႈၵေႃႈသူၼ်လွၵ်မ်ႈလွၵ်လွမ်းယူ,။ မၼ်းလဝ်ႈ ၵေႃႈထၢမ်ဝႃႈ–လူင်ပွင်လိုင်ႈၵမေႇရိၵၼ်ႇ တေ လႆႈႁဵတ်းသင်တႃႉ,လွႆႈထၢမ်ၵူၼ်းမိူင်း၊ ၶွႆႈၶွႆႈႁဵတ်း ႁိုဝ်တူင်ႉၼိုင်ၵျႃႉ,မိူဝ်းၼေႈၼႆ ထၢမ်ပႃးယူ,ၶႃႈ။ ၽိင်, ၶႃႈႁၼ်ၸတ်မၼ်းလဝ်ႈသူၼ်လွၵ်ယူ,ၶေႃႈ။

ထၢမ် တၢင်းႁၼ်ထိုင်တၢင်,ၵေႃႉ တၢင်,လုမ်း လၢင်ႈၸေႈႁၼ်ထိုင်ဝႃႈ–တႃႉ,မိူင်းတႆးလူး ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈတႆးလူးလွင်,လၢတ်ႈ?။ လွင်,ႁ် တိုဝ်ႉတၢင်းလၢတ်ႈ တႃႉ,ပုၼ်ႈတႆးၶေႃၶေႃ။ ၵျႃႉ, လၢတ်ႈပႃးတႃႉ,ပိူၼ်ႈတႃႉ,တင်းမူတ်းၼႆႉ လွင်ႈတႆး ပိၼ်လွင်ႈလီၵ်ႉၵျႃႉ,ယူဝ်ႉ– ပေႃးၵမ်းၽွင်ႈဝႃႈၼႆ တေသပ်းလႅင်းလိူင်ႉႁိုဝ်?။

တွပ်ႇ, ယိၼ်းလူမ်းၼေႈထၢမ်ၵၼ်ၼႆႉ။ မၢင်ၵေႃႉ တေၶွႆႈထၢမ်ၶွႆႈႁူႉဝႃႈ–ၵွပ်ႈသင် တၢင် တူဝ်ၽွၼ် လိူင်ႉႁိုဝ်သေၵျႃႉ,လၢတ်ႈ၊ ၵူၺ်းၵႃႈၵၼ်လႆႈ တၢင်,လၢတ်ႈၼၼ်ႉ ပိၼ်ငဝ်းလၢႆးပီႈၼွင်ႉတႆးႁဝ်း

INDP 222 SHAN.pmd 16 25/1/2549, 13:25

ၸဵမ်မိူဝ်ႈလဵဝ်လဵဝ်မႃး။ လွင်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵၼ်လၼ်လူလႆၢၶၢင်းယိင်း ၼၼ်ပီၼ်ၶတ်းမီးၶတ်း ၸႂ်းမိူင်းတႆးၼမ်,ၵႂႃး တၢင်,တီႈၵေႃႈပဵၼ်ပႃး၊ မိူၼ်ၵဝ်း လၢတ်ႈပႃးတႃ,ႁူႈတီႈတီႈ၊ လၢတ်ႈဝႃႈႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်းတုၵ်ႉၶၼလႄႈ ၵဝ်းၶႂ်ႈၸူႈမီးလွင်ႈလီၵ်ႈလႆၢႈ။ ၵဝ်းၶႃႈႁူပ်ႉၽွၼ်ၽွင်းတၢင်မိူင်းလႂ်ၼမ်,ဝႃႈ ပေႃး ၵႆတ်းၵၢၼ်သူၼ်းတုမ်ဢွၵ်ႈမိူင်းၸႂ်ႉ လႆႈလၢတ်ႈၶဢ ငဝ်းလႆၢးႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်းလွၼ်ႉလွၼ်ႉ။ လၢတ်ႈတီႈ လွမ်လိူင်ႈၸုတ်ႉသျဢၼ်,ၵႂႃး တၢင်,တီႈၵေႃႈလၢတ်ႈ လိူင်ႉၸႂ်၊ ၶၢင်,ႁိုဝ်တေမီးလွင်ႈၵမ်ႉထီမ်၊ ၸူႈပိူၼ်ႈ ပွင်,လွင်ငဝ်းလႆၢးမိူင်းတႆးမိူင်းမၢၼ်ႈပဵၼ်ႁိုဝ်၊ ငဝ်း လႆၢးသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တိၵ်းတိင်ႁူၼ်းမိူင်းပဵၼ်ႁိုဝ်။ ႁွပ်ႈၶၼ်ၼၼ်ၶႃႈလၢတ်ႈႁႂ်,ၸႂ်ႉ ပီၼ်ၼၼ်ၵဝ်းၶႃႈ လၢတ်ႈယူ,တႃ,သေ,၊ ငဝ်းလႆၢးလွင်ႈပူၼ်ႉပီၼ် သုၼ်,လႆႈႁူၼ်းၵႃဝ်ႈၶိူင်းမႃး။ မၼ်းၵေႃႈပဵၼ်ထိင်ႈ တီႈၸိုင်ႈ ၼၼ်လႆႈသူၼ်းတုမ်လၢတ်ႈၶဢဝႃႈ ႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်း လႆႈထုၵ်,သိုၵ်းမၢၼ်ႈတိၵ်းတိင်။ လႆႈႁူပ်ႉၽူႈတၢင်တူဝ်မိူင်းလွၵ်ၵေႃႈ ၶႃႈလၢတ်ႈၶေႃႈ ႁၢမ်းလိူင်ႉၸႂ်ၶၢင်,ၵဝ်,။ ၵဝ်းတေလႆႈလၢတ်ႈပႃး တႃ,တၢင်,တီႈလွမ်း။ ၶႃႈယုမ်,ယမ်ဝႃႈ

ငဝ်းလႆၢးလိူင်ႉၸႂ်ၼမ်,ၵႂႃးၸႂ်ႉမိူင်းၵဝ်းႁူလ်း၊ တၢင်,မိူင်းတၢင်,လၢဝ်းၸိုဝ်းၵေႃႈပဵၼ်ယူ,၊ မိူၼ် ၶၢင်, ၶၢင်းယိင်းယၢင်း၊ မွၼ်း၊ ယၢင်းလီင်ၶဝ် ၵေႃႈ လႆႈထုၵ်,သိုၵ်းမၢၼ်ႈၵၼ်လၼ်လူလႆ။ လႆႈ တၢင်တူဝ်ၶဝ်လၢတ်ႈႁႂ်,။ ငဝ်းလႆၢးၸႂ်ႉၶျေႉလိၼ် လၢဝ်းၸိုဝ်းတၢင်,တီႈၵေႃႈ–သိုၵ်းမၢၼ်ႈၵႆတ်းၵႃဝ်ႈ ၶိူင်းမိူၼ်ၵၼ်၊ ႁွပ်ႈၶၼ်ၼၼ်ႁႂ်,လၢတ်ႈၸႂ်ႉ ပီၼ် ၽွၼ်းလီတႃ,ႁူၼ်းမိူင်းႁူႈလၢဝ်းၸိုဝ်း လိူဝ်းလႆႈ ထူပ်းလႃးလွင်ႈယၢပ်,ၽိုတ်,ၶၢင်,ၵၼ်။

ထၢမ် လိူဝ်သေလွင်ႈသုၼ်,လႆႈႁူၼ်း လွင်ႈတီး မူဝ်ႉၶရေႉသီး လွင်ႈတႃ,ၼဝ်ပၼ်ၵႃ မိူင်းမၢၼ်ႈၼုပ်,တီႈၶွင်ႉသီႉၶူမ်,လူမ်ႈ UN ၼမ်,ၵႂႃး လွင်ႈႁူႈလၢဝ်းၸိုဝ်း 7 လေႉမိူင်းလိူဝ်း ၸႂ်ႉ လွင်,လႆႈတၢင်,လၢတ်ႈပႃး?။

တွပ်ႇ ၶႃႈလႆႈတၢင်,လၢတ်ႈယူ,ဝႃႈ ၵဝ်းမီးလႆၢလႆၢ လၢဝ်းၸိုဝ်း၊ မီးၽိူင်ႈၶငႈ၊ လိၵ်ႈလႆၢး၊ ၽသြႃႁၢမ်းလၢတ်ႈၼမ်,မိူၼ်ၵၼ်၊ သျသျၽိူင်ႈ ၵၼ်လိူင်ႉႁိုဝ်၊ လွင်ႈယူ,သဝ်းႁူၼ်းလၢဝ်းၸိုဝ်း ပီၼ် လိူင်ႉႁိုဝ်လိူဝ်းၸႂ်ႉၵေႃႈ။

ထၢမ် လူင်ပွင်လိူင်ႈ USA ၸႂ်ႉ ၸဵမ်ပိူင်းၵေႃႈ ၵမ်ႉထီမ်ပၼ်ၶိူင်းလုမ်းၽႃ,သၢၼ်ၶတ်း မႃးၸဵမ်လဵဝ်၊ တင်းၼၼ်လႆႈႁႂ်,ႁူပ်ႉၼုပ်,ၸႂ်ႉ ပဵၵ်, ပိူင်ႈလၢၵ်,လႆၢး တိူဝ်းတွၼ်းမႃးလိူင်ႉႁိုဝ်?။

တွပ်ႇ ၶႃႈၵေႃႈတၢင်,လၢတ်ႈဝႃႈ–မိူင်းၵိမ်းၶွမ်း ၸႂ်းၶေႃးသျူဝ်ႉ မိူၼ်ၶၢင်, ၵျပၼ်ႉ၊ ၼိၼ်ႉတီႉယူဝ်ႉ၊ EU ၶဝ် ၶၢင်,ႁိုဝ်တေၵမ်ႉ ထီမ်မႃးၶၼ်ႉ ၸူႈၶတ်းလွၵ်လၢတ်ႈပၼ် မိူင်းလိူဝ်း ၶၼ်ႉ။ ပေႃးဝႃႈႁူပ်ႉထူပ်း ၵပ်းသိုပ်,ၵၼ်တင်း လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၵေႃႈ ၶၢင်,ႁိုဝ်တေမီးလွင်ႈလီၵ်ႈ လႆႈပႆၢးမိူင်းၶၼ်ႉ ထုၵ်,လီၼုပ်,ပႃး လွင်ႈသုၼ်, လႆႈႁူၼ်း။ မၢင်မိူင်းၸႂ်ႉ သုၼ်လွင်တႃ,ၵႆတ်းပႆၢးမၢၵ်ႈ မီးႁူလ်း၊ လွင်ႈႁူၼ်းမိူင်းတုၵ်ႉၶ ယၢပ်,ၽိုတ်,ၸႂ်ႉ ၼမ်,သုၼ်လွင်။ ႁွပ်ႈၶၼ်ၶၢင်,ႁိုဝ်မိူင်းၵိမ်းၶွမ်း တင်း ASEAN တေလွႆႈမူၼ်ႉၶမႃးၶၼ်ႉ သင်ဝႃႈ မၼ်းလဝ်ႈမီးတိုဝ့်တၢင်း ႁႂ်,ႁူပ်ႉပိူၼ်ႈၵေႃႈ ၸူႈ တိုၵ်းသူၼ်းလၢတ်ႈပၼ်ငဝ်းလႆၢးမိူင်းမၢၼ်ႈ။ မိူင်း လွင်လီၼ်ႈၵေႃႉသိုၵ်းမၢၼ်ႈ၊ ၵႆတ်းပႆၢးမၢၵ်ႈမီး ၸႂ်း မိူင်းမၢၼ်ႈၵေႃႈ ၸူႈဝူၼ်ႉၶွပ်ႈထိုင်ၼၼ် ႁူၼ်းမိူင်း တုၵ်ႉၶယူ,ယၢမ်းလီဝ်။

ထၢမ် လွင်ႈ UN ယၢမ်ႈတိုၵ်းသူၼ်းမိူဝ်ႈ1994 ၸူႈ 3 ၽႂ်ႃ,ၼုပ်,ၼူဝ်းၵၼ်ၶၼ်ႉ လုမ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈၼမ်,ယွမ်းၵပ်ႉမႃးသေပွၵ်ႈ၊ လွင်ႈၸႂ်ႉ လွင်,လႆႈလၢတ်ႈၼိတ်းၸိုင်ႈ?။

တွပ်ႇ ၵၢၼ်ႉတေႃ,မိူဝ်ႈလီဝ် ၸူႈမီးလွင်ႈလီၵ်ႈလႆၢႈ မႃးၸႂ်ႉ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၼမ်,ၵႆတ်းမႃး သေပွၵ်ႈ။ ၼွင်,သၢၼ်းသုၵျိ,ၵေႃႈ ၵုမ်းၶင်ဝို၊ မိူၼ်ၶၢင်, လဝ်ႈၶုၼ်ထုၼ်းၼူး ပႃ,တီ,ႁူဝ်သိုဝ် ၶလႄႈ ၽူႈၼွၼ်ႁူဝ်လၢဝ်းၸိုဝ်း လႆၢလႆၢၸိုဝ်းၵေႃႈ တိလွပ်းဝို။ မၼ်းၶၶလီင်ႈလီင်းဝႃႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၶဝ် ၼမ်,ယွမ်းၸူႈမီးလွင်ႈ ၼုပ်,ၼူဝ်းၵၼ်– လိူဝ်းၸႂ်ႉလႆႈတၢင်,လၢတ်ႈႁႂ်,ယူ,။

ထၢမ် လႆႈၼုပ်,တူလ်း လွမ်လိူင်ႈၸုတ်ႉသျၸႂ်ႉ လွင်,လၢင်ႈယုမ်,ယမ်ဝႃႈ ၶဝ်တေသိုပ်, ၵမ်ႉထီမ်ပၼ်ၶိူင်း ၸူႈမိူင်းတႆး/မိူင်းမၢၼ်ႈ လီၵ်ႈ လႆၢႈ?။

တွပ်ႇ မိူဝ်းၶျေႉမႃး တေပီၼ်ႁိုဝ်ၸႂ်ၶတ်း ၶႃႈၵေႃႈ ၼမ်,လၢင်ႈဝႃႈ။ ႁူလ်းၵႃႈ မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃး ၵၢၼ်ႉတေႃ,ဝၼ်းမိူဝ်ႈၸႂ်ႉ မီးမိူင်းၼမေႉရိၵ်ႈဝ်ႉ မိူင်းလီဝ်ႁူလ်း ၼၼ်မီးပေႃ,လသီ,ၵမ်ႉထီမ်ၵဝ်း မႃး၊ ၼၼ်ၶဝ်ၵႆတ်းမႃး မၼ်းၵေႃႈလီင်ႈလီင်းဝႃႈ ၶဝ်ၵေႃႈလွႆႈထီမ်ယူ,၊ ၶႃႈဝႃႈၶတ်း ၶၢင်,ႁိုဝ်ပိူၼ်ႈ တေၵမ်ႉထီမ်ၵဝ်းမႃး မၼ်းၵေႃႈမီးတီႈတူဝ်ၵဝ်း မီးတီႈမုၵ်ႉလုမ်းၵဝ်း၊ ႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်း လိူဝ်းတူင်ႉ ၸိုင်ႈၵႆတ်းၵၢၼ်ယူ,ယၢမ်းလီဝ်။ ၶၢင်,ႁိုဝ်တေသူၼ်း တုမ်ပိူၼ်ႈလႆႈၸႂ်ႉ ပီၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်းၵဝ်း။ ၶၢင်,ႁိုဝ် ပိူၼ်ႈ တေၼမ်,ႁႂ်,ၵမ်ႉထီမ် သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶၼ်ႉ ၵဝ်းတၵ်းလႆႈသိုပ်,ၶတ်းလွႆႈ။ ၶၢင်,ႁိုဝ်ပိူၼ်ႈတေၵမ်ႉ ထီမ်ၵဝ်း ထိုင်တီႈထိုင်တၢင်းၶၼ်ႉ မီးတီႈၵဝ်း ၶႃႈတင်းသီင်ႈ၊ တၵ်းလႆႈတိုၵ်းသူၼ်းပိူၼ်ႈထိင်ႈ ၶမ်ၶမ်ၵေႃႈ။

ထၢမ် ၼိင်ၸိုဝ်လႆႈႁႂ်,ႁူပ်ႉထူပ်း ၽူႈၼွၼ်ႁူဝ် လိူင်ႈမိူင်းၵိူင်းယဵ,လူင် ၽူႈၶမ်းလုမ်ႈၽႂ်ႉ မႃးၸႂ်ႉဝူၼ်ႉဝိုၼီၼ်းၼၢၼ်းၽိၼ်ၵၢၼ် တေသိုပ်,ၶိုင် ႁႂ်,ထိင်ႈလိူင်ႉႁိုဝ်?။

တွပ်ႇ ၼၼ်လႆႈႁႂ်,ႁူပ်ႉထူပ်းၸႂ်ႉမၼ်းၵေႃႈ ပီၼ် ၽွၼ်းလီ။ လႆႈလၢတ်ႈၶဢ လွင်ႈသိုၵ်း မၢၼ်ႈပေႃႉၵိၼ်လူလႆၢႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်း၊ မိူဝ်ႈပူၼ်ႉမႃး ၸႂ်ႉ ပိူၼ်ႈတေႁူႉၼိတ်းၼွတ်းႁူလ်း။ ဝႆၢးသေပၢင် ႁူပ်ႉထူပ်းၸႂ်ႉယဝ့် ၸႂ်းၶၢဝ်,ႁူႈတီႈ ပိူၼ်ႈၵေႃႈတီမ်ႈ ဝႃႈ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈတိၵ်းတိင်ႁူၼ်းမိူင်း ၵႃဝ့် ၶိူင်းလိူင်ႉႁိုဝ်၊ လွင်ႈၵၼ်လၼ်လူလႆၢ ၶၢင်းယိင်း မိူင်းတႆး ၶလႄႈႁူႈတီႈတီႈ ပိူၼ်ႈၵေႃႈႁူႉငိၼ်းၶမ် မႃးထိင်ႈ။ ၵဝ်းၶႃႈသမ် လႆႈႁႂ်,လၢတ်ႈတီႈတူဝ် လွမ်လိူင်ႈၶလႄႈ ပီၼ်တိုဝ့်တၢင်းလီၼၼ်ၸိုင်ႈ။ လႆႈသူၼ်းတုမ်ပႃး ၶၢင်,ႁိုဝ်မိူင်းၼမေႉရိၵ်ႈဝ်ႉ လွႆႈထီမ်ၶမ်မႃးလိူဝ်ၵဝ်,။ ၼၼ်ၵဝ်းၶႃႈၵႆတ်းလႆႈ ယူ,ယၢမ်းလီဝ်ၶလႄႈ တေသိုပ်,ၵႆတ်းႁႂ်,ၸႂ်ႉ မိူၼ် ၶၢင်,ၵမ်ႉထီမ်ႁူၼ်းမိူင်းၵဝ်း လွင်ႈပႆၢးပလႃ,၊ ပႆၢးယူ,လီ၊ ပူၵ်းပွင်ၶမ်ႉၵတ်ႉ၊ လွင်ႈပႆၢးမိူင်း ၶၢင်, ႁိုဝ်တေလုင်လၼ်ၵၼ်ႁႂ်,လႆႈမိူဝ်းၶျေႈ။ ပိူင်လူင် မၼ်း ၶၢင်,ႁိုဝ်တေမီးလွင်ႈလီၵ်ႈလႆၢႈ ၸႂ်းမိူင်း ၶၼ်ႉ လႆၢလႆၢလုမ်းမိူၼ်ၶၢင်, လုမ်းလၢဝ်းၸိုဝ်း ၶဝ်ႈၵႃၵၼ်၊ သၢၼ်မိုဝ်းၵႆတ်းၵၢၼ်လွမ်းၵၼ် ၸူႈ ႁူၼ်းမိူင်းပူၼ်ႉလၢတ်ႈၶႃႈ လွင်ႈၵႂႃႉလႃႉၶၼ်ႉ ၵႆတ်း လႆႈၵႃႈႁိုဝ်ၵေႃႈ တေသိုပ်,ၶတ်းလွႆၵႆတ်းႁႂ်,ထိင်ႈ။

ထၢမ် လုမ်းၵၢၼ်မိူင်းၵၢၼ်သိုၵ်းတႆးမိူၼ်ၶၢင်, SDU,RCSS,ISG ၶဝ်လဝ်ႈ လိူဝ်းမီး ဢွၵ်ႈမိူင်းၸႂ်ႉ မၢင်တီႈမၢင်လွင်ႈ ၼၼ်ၶလ,လွၵ်ႈ သိူဝ်ႈၵၼ်၊ ပိုတ်,ႁူၼ်းၵၼ်ၶၶပိူၼ်ႈၵေႃႈမီး၊ လိ ၶၶးၶသ့သွမ်းၵၼ်ၵႃၶၶးၵဝ့် ၵဝ့်ၶၶးၵႃ ၵေႃႈ

သိုပ်,ၼႃႈ–19

တွင်ႈထၢမ်ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇဢွၵ်ႇမိူင်း

လူင်ပွင်လိုင်ႈ — လူဝ်ႈယၢမ်း ၵျွမ်းၸၢင်ႉမၢႆမီႈလုမ်ႈၽႃႇ

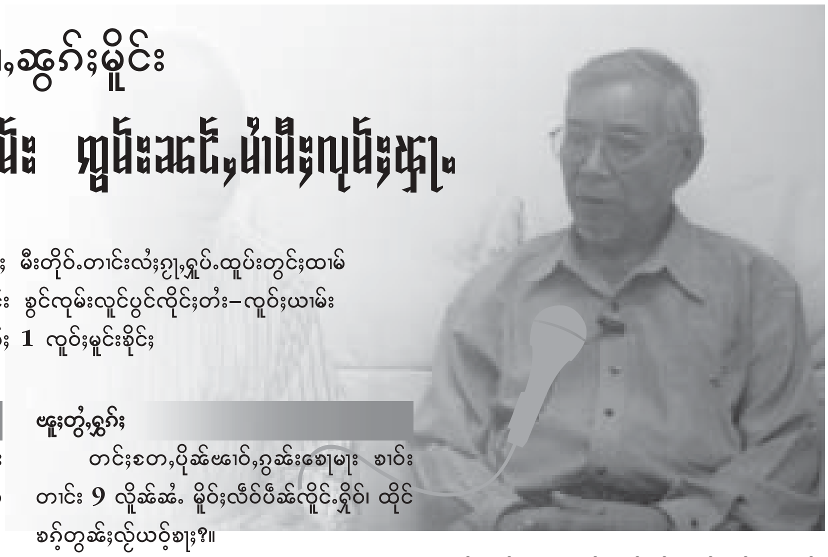

● မိူဝ်ႈ **26/12/05** လုမ်းၶၢဝ်ႇၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ မီးတိုဝ်ႉတၢင်းလႆႈႁူပ်ႉထူပ်းတွင်ႈထၢမ် ၸဝ်ႈၸုၼ်ႇသုမ်ႇ, ၵေႃႉပဵၼ်ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇဢွၵ်ႇမိူင်း ၶွင်လုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈတႆး–လူဝ်ႈယၢမ်း (Interim Shan Government) တၢင်းႁိုင်မွၵ်ႈ **1** လူဝ်ႈမူင်းသိုင်ႈ

ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ

လူင်ပွင်လိုင်ႈတႆး ၵၼ်ၶွတ်ႇၽွတ်ႈမႃး မိူဝ်ႈ **25/3/05** ၼၼ်ႉ လုၵ်ႉတီႈလႂ်လိူင်ႉႁိုဝ်သေ ႁွပ်ႈသင်ၶလႈပဵၼ်မႃးၶႃႈ?။

ၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,

မိူဝ်ႈ **18/12/04** မီးပၢင်ၵုမ်တီႈဝၢၼ်ႈၸိူင်ႈ ၶၵႈၵၢင်ဝဵင်းၼမ်ႉလၢင် ၶလႈ ဝဵင်းလၢႆးၶႃႈ၊ မီး ၽူႈတၢင်းႁူၼ်းမိူင်းသိုၼ်ႈႁွတ်ႈ **200** ပၢႆ၊ ႁူမ်ႈ ပႃးတူဝ်တၢင်း SNLD၊ ပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ လဝ်ႈသိုၵ်း မိူင်းလိုၼ်ႈလိသင်,ၶၢၼ်းၵွတ်းၵၼ်,လႆႈ၊ ပၢင်ၵုမ် ပဵၼ်မႃးလူလႆႈ လွင်ႈၵိပ်းၵၢင်လႂ်ႁူၼ်းမိူင်း **56** ၸေႊဝဵင်း၊တႃႇ **48** ၸေႊဝဵင်းလိူၵ်ႈသၼ်ႈတၢင်း ႁွၼ်းၶေႃၶလႈ လင်,ပဵၼ်မႃး။ တီႈပၢင်ၵုမ်ၼၼ်ႉ လႆႈလႂ်ၵၼ်တႃႇလိူၵ်ႈၵဝ်လဝ်ႈသိုဝ်ႁူမ်, (လဝ်ႈ ၽႃႉမိူင်းပွၼ်၊ မိူဝ်ႈလိဝ်မီးမိူင်းၵွတ်ႊသထြေႊ လီႊယိုဝ်ႊ) ပဵၼ်ၽူႈၵွၼ်ႁူဝ်၊ ႁူလ်းၵႃႈတူဝ် မၼ်းလဝ်ႈၵၼ်,ႁပ်ႇလႆႈပုၼ်ႈၽွၼ်းၼႆႉၶလႈ လင်, ယုၵ်ႉယွင်ႈလဝ်ႈသိုဝ်ၶၢၼ်,ၽႃႉၵွတ်းလွမ်လိုင်ႈ။

ထိုင်မႃး **25/3/05** လင်,ၶပ်းၵွၼ်းပၢင်ၵုမ် တီႈလိၼ်လိၼ်တီႈၸိူင်ႈသေ ၶွတ်ႇ,ၽွတ်ႈတိင်,တင်ႈ ၽွင်းလူင် **17** ၵေႃႉ၊ မိူဝ်ႈလိဝ်မီးမႃး **23** ၵေႃႉ၊ **15** ၵေႃႉမီးၸႂ်းမိူင်း ပႆ,လၢင်ႈၵွၵ်,လိုဝ်ႈလႆႈ၊ ၵၼ်လၢတ်ႈလႆႈၼၼ်ႉမီး **8** ၵေႃႉ။

(1) လဝ်ႈသိုဝ်ၶၢၼ်,ၽႃႉ–လွမ်လိုင်ႈ
(2) လဝ်ႈသီ,ႁ–ၵိမ်လွမ်လိုင်ႈ
(3) ၸုၼ်သၼ်လိတ်ႈ–လွမ်ၽွင်းလူင်
(4) လဝ်ႈၶိုဝ်းသိုဝ်း–ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ၸႂ်းမိူင်း
(5) လဝ်ႈၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,–ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ဢွၵ်ႇမိူင်း
(6) လဝ်ႈထုၼ်းဢေး–ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ၵိတ်,ၶၶ
(7) လဝ်ႈလၢႆးယွတ်ႈ–ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ၵၢၼ်ငိုၼ်း
(8) လဝ်ႈလွၼ်ႉမိူင်း–
ၵိမ်ၽွင်းလူင်ၽၢႆႇ,ၸႂ်းမိူင်း

ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ

တင်ႈၶတ,ပိုၼ်ၽေဝ်,ႁွၼ်းၶေႃမႃး ၶၢဝ်း တၢင်း **9** လိူၼ်ၼၼ်ႉ မိူဝ်ႈလိဝ်ပဵၼ်လိူင်ႉႁိုဝ်၊ ထိုင် ၶၵ်ႉတွၼ်ႈလႂ်ယဝ်ႉၶႃႈ?။

ၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,

တင်ႈၶတ,ပိုၼ်ၽေဝ်,ႁွၼ်းၶေႃမိူဝ်ႈ **17/4/2005** မႃးၼၼ်ႉ လႆႈႁပ်ႉလွင်ႈၵမ်ႉထိမ်ၸႂ်းမိူင်းတႆး ၶလႈဢွၵ်ႇမိူင်းတႆး ႁူႈၽၢႆႇ,ႁူႈတၢင်း ပႃးလိမ် ယၢင်းလိင်၊ ၵျိင်,၊ မွၼ်း၊ လိူဝ်သေၼၼ်ႉ လႆႈႁူ, သူၼ်းတုမ်ဢွၵ်ႇမိူင်း **9** မိူင်း။ **3** မိူင်းၶတႉတေႁပ်ႉ ႁွင်းပၼ်ယဝ်ႉ၊ ႁူလ်းမိူဝ်ႈလိဝ်ပႆ,လၢင်ႈလၢတ်ႈၶၼ လိုဝ်ႈမိူင်း၊ ႁွပ်ႈပိုၼ်ႈပႆ,ပိုၼ်ၽေဝ်,ပဵၼ်တၢင်းၵၢၼ် ပေႃးပိုၼ်ႈပိုၼ်ၽေဝ်,ယဝ်ႉၵေႃႈ လွင်ႈလွႆႈထိမ်ႁူႈပိုင် ပိုင်တေမီးမႃး၊ ႁွပ်ႈၼၼ်ၵၢမ်,ပေႃးႁိုင်ပေႃး ၼၢၼ်း မိူင်းတႆးလၢင်ႈလႆႈၶိုၼ်းယူ,၊ သင်ဝႃႈငဝ်း လၢႆးၵၢမ်,ပဵၼ်မႃးၵေႃႈ ၵၢမ်,တၢပ်ႈမႂ်ႈလႂ်၊ ႁဝ်းမီး ၽိၼ်မႂ်,ထိင်ႈၽၢင်ႉပုတ်ႈဝႆႉတႃႇ,ပဵၼ်ၽိၼ် **1** ယူ,။

ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ

ၵၼ်ၵျိင်းသိုၵ်းမိူဝ်ႈလိဝ်မီးၵႃႈႁိုဝ်ၶႃႈ?။

ၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,

လိူဝ်းၵၢမ်,ယွမ်းဝၢင်းၶိုင်ႈ တင်းသိင်ႈၼၼ်ႉ ပဵၼ်ၵၼ်ၵျိင်းၽၢႆႇ,လွတ်ႈလိဝ်းႁဝ်းမုတ်းယဝ်ႉ၊ ႁဝ်းၵေႃႈၵၢမ်,ပူၼ်ႉၶဝ်လႆႈ၊ ၶဝ်ၵေႃႈၵၢမ်,ပူၼ်ႉ ႁဝ်းလႆႈ။

ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ

ငဝ်းလၢႆးတင်း လုမ်း RCSS/SSA (လွႆႈတႆးလိင်း) သမ်ႉပဵၼ်ဝႆႉလိူင်ႉႁိုဝ်ၶႃႈ?။

ၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,

တွၼ်ႈတႃႇႁူပ်ႉထူပ်းၶဝ်ၼၼ်ႉ လႆႈၶတ်းလႂ်မႃး **8** ပွၵ်ႈယဝ်ႉ၊ ထိုင်မိူဝ်ႈလိဝ်ၶဝ်ယင်းပႆ,တူဝ်ႈတၼ်း၊ ၵမ်ႈၽွင်းဝႃႈၶႃႈႁၵ်းလင်ၶဝ်၊ လွင်ႈၵဝ်ၶႃႈယၢမ်း ပဵၼ်ဝႆႉၽၢႆႇ,ၽိုၵ်းသႃၽူႈၵိုဝ်းၵုမ်ၶဝ် **1996–2004** တီႈၶတႉမၼ်းၼႆႉ တင်ႈၶတ,ၵိုတ်,ပဵၼ် ႁူၼ်းမႃးၼႆႉ ၵဝ်ၶႃႈဝႆႉသတ်ႉလႃႇ,ၸိူဝ်ႁူၼ်းမိူင်းတႆး၊ ၵၢမ်,လႆႈၵိင်ၸိူဝ်မူ,လႂ်လုမ်းလႂ်။ ၵမ်ႈၽွင်ႈၵေႃႈ ဝႃႈ ISG သူၼ်းတုမ်ၵဝ် လဝ်ႈသိုၵ်းမိူင်းလိုၼ်ႈ တပ်ႉလုမ်း **758**။ ၵၢမ်,လႂ်ႈလိူင်ႉၼၼ် လိမ်မိူဝ်ႈ ပႆ,ပိုၼ်ၽေဝ်,ႁွၼ်းၶေႃၼၼ်ႉ ၸႂ်းၶဝ်ပေႃးမီးလိုင်ႈ လတ်ႉၵၼ်ယဝ်ႉ၊ ႁူလ်းၵႃႈလိူင်ႉႁိုဝ်ၵေႃႈယဝ်ႉ ၵိဝ်, လူလႆႈလွင်ႈၼႆႉ ႁဝ်းမုင်ႈမွင်ႈႁူႈမၼ်းၸိုၼ်းလီဝ်း ဝ်းယူ,၊ ၽၢႆႇ, ISG မုင်ႈမွင်းပႂ်ႉႁူပ်ႉထူပ်းယူ,တႃႇ, သေ,၊ ႁဝ်းမုင်ႈမွင်းႁူႈ မီးလွင်ႈလီၶၵႈၵၢင်ႁဝ်း ဝ်းဝ်းသေ ၵွတ်းၵၢၼ်ႁူမ်ႈၵၼ်၊ ပၢင်ၵုမ်ၶဝ်တင်း ႁဝ်းၼႆႉပဵၼ်ဝ်းၵႃႈႁိုဝ် လီၵႃႈၼၼ်ႉ။

ၽူႈတွႆႇႁွၵ်ႈ

ၵိဝ်,လူလႆႈလွင်ႈၼၢင်းလၢမ်တွင်း လႆႈႁူ, ႁူပ်ႉထူပ်းလွမ်လိုင်ႈၸုတ်ႉသႂ် USA ၼၼ်ႉလူး ႁၼ်ထိုင်လိူင်ႉႁိုဝ်ၶႃႈ?။

ၸုၼ်ႇသုမ်ႇ,

ႁဝ်းၶႃႈၵေႃႈ ၵဝ်ၵုင်,မုၼ်မၼ်းၼၢင်းၶတႉ ၶတႉ။ ယင်းၶႂ်ႈႁူႈမၼ်းၼၢင်း မႃးလွႆႈပဵၼ်ၽွင်း တၢင် တူင်ႉၸိုင်ၸိုၼ်ႈလွင်ႈ (roving ambassador) လူးႁွၼ်,၊ ႁူလ်းၵႃႈႁဝ်းၶႃႈယင်းပႆ,မီးငိုၼ်း လိုၼ်ပၼ်မၼ်းၼၢင်း၊ လုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈႁဝ်း **24** ၵေႃႉၼႆႉၵေႃႈ ပႆ,မီးငိုၼ်းလိုၼ်ပၼ်ၵၼ်၊ လုၵ်ႉတီႈ ၼမ်ႉလႂ်သေ မႃးၵွတ်းၵၢၼ်၊ ႁူလ်းၵႃႈႁဝ်းၶႃႈ မုင်ႈမွင်းၸႂ်းၶၢဝ်းတၢင်း ၵၢမ်,ပေႃးႁိုင်ၼႆႉ တေ ၶတ်းလႂ်ႁူႈမီး ႁူႈပၼ်ၵၢၼ်လႆႈယူ,။

INDP 222 SHAN.pmd 18 25/1/2549, 13:25

ၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ

လိူင်ႈတႆးမိူဝ်းၼႃႈတေၸႂ်ႈႁႂ်ႈပဵၼ်ၶိူဝ်ၶႃႈ?။

ၸုၼ်ၶူမ်,

ႁူႈလၢဝ်းၶိုဝ်းတၢင်းလႆႈၽိင်ႉပိုၼ်းၵႃႈ ႁူပ်ႈဢၼ်ၶႄႈလႄႈ ၵႂၢမ်းၶႃႈလၢင်ႉၸွမ်ႇလိုဝ်ႈၵဝ်ႉ "မိူင်းၶမ်းတူမ်လိူင်းတႆး" ဢၼ်ယၢမ်ႈမီးမႃးမိူဝ်ႈ **1922–1948** လႅင်ႈၽႄ **34** လႅင်ႈ ၶမ်းတူမ်ၵၼ်ၽွင်းငမ်းမိူင်းမႃး၊ လူင်ပွင်လိူင်ႈ ဢမ်ႇၸၼ်ႇပိူင်ၽွင်းငမ်းမိူင်းၵေႃႈတေဢိင်ၶိူဝ်ႈၵၢင် လွင်ႈႁူၼ်းမိူင်းသေ ပူၵ်းပွင်ႁႂ်ႈ။

ၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ

ၶိူဝ်ႈၸွင်းသီးလၢဝ်းၶိုဝ်း (ENC) ဢၼ် **7** လေႃးမိူင်း (ဢမ်ႇပႃးမၢၼ်ႈ) ၶမ်ႈၵၼ်ၵေႃႈ တင်ႈဝႆႉၶၼ်ႇၶႃႈလူး ႁၼ်ထိုင်လိူင်ႉၶိုဝ်?။

ၸုၼ်ၶူမ်,

ၵႂၢမ်းၶႃႈႁၼ်လီၵမ်ႇထိူမ် လွင်ႈႁဵတ်းတၢင်း သၢင်ႈၶဝ်ယူႇ။

ၽူႈတွႆႇသွၵ်ႈ

လၵ်းၵၢၼ်ဢၼ်ဝႃႈၶမ်ႈယိူင်းမၢ–ၵၢၼ် လၢၵ်ႇလၢႆတူင်ႉၶိုင် Common Goal, Diverse Action ၶၼ်ႇၶႃႈလူး ႁၼ်ထိုင်လိူင်ႉၶိုဝ်?။

ၸုၼ်ၶူမ်,

ႁၼ်လီယူႇ တီႈၸတ်ႉမၼ်းၸႂ်ႈသွင်ႈၵၢၼ် ႁဝ်းႁူႈသွင်ႈၶႂ် ပေႃးဢဝ်လွင်ႉၵၼ်ယူႇယဝ်ႉ။

လၵ်းၸမ်း ISG လူင်ပွင်လိူင်ႈတႆး–လူဝ်ႈယၢမ်း

1. ၶတ်းလွင်ႈႁႃလွင်ႈႁပ်ႉသွင်းတီႈႁူႈမိူင်းမိူင်း
2. ႁႂ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈထွၼ်ဢွၵ်ႇၸွၵ်ႈမိူင်းတႆး၊ ပႃးတင်ႈ UN လတ်းၵၢၼ်
3. ၶိုင်ပွင်ႁႂ်ႈမီး ပၢင်ၵိပ်းၵၢင်လွင်ႈႁူၼ်းမိူင်း (Referendum) ဢၼ်လွတ်ႈလႅဝ်း ၶလႈပူင်ႇသႂ်
4. တိုတ်ႉတမ်ႈပိူင်ငဝ်ႈပိုင်းမိူင်းလိူင်ႈတႆး
5. ၽဝ်ႈမူလ်ႉယႃႈမဝ်းၵမ်
6. ၶမ်းၵေႃႈသၢင်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းၶလႈ ပူၵ်းပွင်ၶိုၼ်းၽဝႄႉႁူၼ်းမိူင်း။

လွင်ႈပဵၼ်မႃး

25/3/2005 ၸွတ်ႇၽွတ်ႈလုမ်းလူင်ပွင်လိူင်ႈတႆး–လူဝ်ႈယၢမ်း
17/4/2005 ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇႁွၼ်းၶေႃလိူင်ႈတႆး
19/4/2005 လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇဝႃႈ ISG ပဵၼ်လုမ်းၸွၵ်ႈမၢမီး
19/4/2005 NLD ဢွၵ်ႇလိၵ်ႈၽိုၼ်ၽၢဝ်ႇဢမ်ႇႁၼ်လီ ISG
23/4/2005 SNLD ဢွၵ်ႇလိၵ်ႈၽိုၼ်ၽၢဝ်ႇဢမ်ႇႁၼ်လီ ISG
25/4/2005 တပ်ႉလုမ်း **758** ၸွင် SSA-S ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇၵမ်ႉထႅမ်လူင်ပွင်လိူင်ႈတႆး–လူဝ်ႈယၢမ်း
5/2005 ၶၢဝ်းတၢင်းၸိုင်ႈလိူၼ် လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈတိုၵ်းၶၢၼ်းသွင်ႉႁူၼ်းမိူင်း ၸွၼ်ႈတူမ်ၵၼ် ႁႂ်ႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇသၢၼ်ၶတ်း လုမ်းလူင်ပွင်လိူင်ႈတႆး–လူဝ်ႈယၢမ်း ၸႂ်ႈမိူင်းတႆး ပွတ်းလၢၼ်းပွတ်းၵၢင်လၢလၢတီႈ။
9/2005 လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈလိသင်ႇငဝ်ႈငုၼ်းၵုမ်းယိပ်းၽိူၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်းမၢ **5** ဢၼ်မီး **10** တပ်ႉႁွင်၊ လုၵ်ႉတီႈမိူင်းရၢင်ႇမႃးပၵ်းၸႂ်ႈမိူင်းတႆး တႃႇၽဝ်ႈမူလ်ႉတပ်ႉလုမ်း **758** (လႅင်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈ)။

သိုပ်ႇမႃးၶႄႈ–17

မီး သမ်ႉပႆၢပဵၼ်ႁူၼ်းလူင်လၢလၢ။ ဢိင်ၶိူဝ်ႈလိူဝ်း ၶႆႉ ယူႇတီႈၶၢင်းယိင်း ဢႃႇယူလိၵ်ႉၵေႃႉၶိုင်ႈ၊ ၽူႈႁၵ်ႉလၢတ်ႈ ၵေႃႉၶိုင်ႈသေ ၶႂ်ႈလိလမ်ႈ/ပၼ် တၢင်းႁၼ်ထိုင်လိူင်ႉၶိုဝ်?။

တွပ်ႇ, တၢင်းႁၼ်ထိုင်သုၼ်ႇတူဝ်ၶႃႈ ပွင်ႇလွင်ၸတ်ႉ လုမ်းလွင်ၵေႃႈလီ၊ ယုမ်ႇယမ်ဝႃႈ တူင်ႉၶိုင် ၶတ်းလွင်တႃႇႁူၼ်းမိူင်းတႆး၊ မီးယိူင်းဢၢၼ်းလွႆႈ ထႅမ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈၶင်ႇၵၼ်။ ႁူပ်ႈၶၼ် ဢၼ်လမ်ႇ လွင်ႈၶႆႉ ၶင်ႇၶိုဝ်ငဝ်းလၢး တေလီမႃးလိူဝ်ၵဝ်ႇ ၶၼ်ႇ ထုၵ်ႇလႆႈၶဝ်ႈႁႃၵၼ်၊ ပွင်ႇလွင်ၶိူဝ်ႈၵၼ်၊ ၶမ်ႈ မိုဝ်းၵၼ်။ ႁူၼ်းမိူင်းႁဝ်းႁူႈတီႈ လိမ်ၸုမ်ႇထဝ်ႈ ယိင်းလၢး ၽွၵ်ႇၵေႃႈၶႂ်ႈႁၼ်လွင်ႈလိၵ်ႈလၢႈ တႃႇလီ မႃး။ ႁဝ်းတၵ်းလႆႈလုင်လၼ်ပူၵ်းပွင်ၵၼ် ႁႂ်ႈပေႃး ပူၼ်ႉလၢတ်ႈမီးၶႃႈဝႆးဝႆးၶၼ်ႇၵေႃႈ။

ထၢမ် မိူဝ်ႈလိူဝ်လုမ်းတႆးၵိုတ်းသိုၵ်းပွတ်းသွင်, SSA-N လႅင်ႈလွႆမၢဝ်း၊ လႅင်ႈပၢင်ႇၽႄ၊ လႅင်ႈၵၢႇၽႄႉၶဝ်လႅင်ႈၵေႃႈ လႆႈ ထုၵ်ႇမိပ်ႇတိၵ်း တိၵ်း၊ ပိူၼ်ႈလိၵ်ႇၶၽယႃႉၵဝ်းယူႇတိၵ်းတိၵ်း၊ ၸွၵ်ႈမိူင်းၵေႃႈလုမ်းၽူႈဢွၼ်ၶူဝ်ၶဝ်လႅင်ႈပဵၼ်ၶႆႉ ယူႇ။ ၶဝ်လႅင်ႈထုၵ်ႇလီႁဵတ်း/ဢမ်ႇထုၵ်ႇလီႁဵတ်း သင်ၶႆႉ ပၼ်တၢင်းႁၼ်ထိုင်ဢိတ်းၶိုင်ႈ?။

တွပ်ႇ, ၶဝ်လႅင်ႈပဵၼ်ႁူၼ်းလူင်ယဝ်ႉ ထုၵ်ႇလီၶူႉ ႁင်းၽွင်မၼ်းယူႇ၊ ၶင်ႇၶိုဝ် တေပဵၼ်တီႈ လွင်ႈယွႆႇတႃႇတင်းၸမ်ႁူၼ်းမိူင်းတင်းသိူင်ႈ၊ ႁဝ်းၶႃႈ တၵ်းလႆႈဢဝ်ငဝ်းလၢႈဢၼ် ႁူၼ်းတင်းၸမ် လႆႈထုၵ်ႇမိပ်ႇငိၼ်းၶၼ်ႇပဵၼ်ပိူင်လူင်။ လွၵ်းလၢႈ ဢၼ်ႁဝ်းၶႃႈႁဵတ်းၶႆႉ ႁႂ်ႈလႆႈႁႂ်ႈၵမ်ႉထႅမ် ၶၵႈ လိတ်ႈပၼ်ဢၼ်ၶၼ်ႇ။ ၽႂ်/လုမ်းလွႆႁဵတ်းလႆႈ လိူင်ႉၶိုဝ်ၵေႃႈ ပွတ်းဢွၼ်ႇတွၼ်ႈၸိုင်ႈ ထုၵ်ႇလီ ႁဵတ်းႁႂ်ႈ–လီလႆႈဝူၼ်ႉၶင်ႇၶႆႉ။

ထၢမ် ၵမ်းလိုၼ်းသုတ်း ၶႂ်ႈၽၢၵ်ႇတွၼ်ႈထိုင် ၽူႈလူဢၢၼ်ႇၶဝ် လိူင်ႉၶိုဝ်?။

တွပ်ႇ, ၶႂ်ႈသင်ႇလၢတ်ႈၸတ်ႉယူႇတီႈလွႆ မုၵ်ႉလုမ်း လွႆဢမ်ႇဝႃႈ ႁဝ်းတၵ်းလႆႈၶမ်ႈမိူဝ်းၵၼ်၊ လိူဝ်းတူင်ႉၶိုင်တႃႇႁႂ်ႈမီးမႃး လွင်ႈလိၵ်ႈလၢႈၶလႈ လွင်ႈငမ်းယဵၼ်လွတ်ႈလႅဝ်းၶၼ်ႇ ဢမ်ႇမီးၶႃႈၵေႃႉ လိူဝ်ႁူလ်း၊ ယင်းမီးႁူၼ်းၶုမ်ႇထိင်ႈ၊ မုၵ်ႉလုမ်း ထိင်ႈတင်းၶမ်။ ႁဝ်းၶႃႈပိုင်ႈဢိင်ၶမ်ႈမိူဝ်း လွႆႈ ထႅမ်ၵၼ်ယူႇ။ ဢၼ်ႁဝ်းၶႃႈႁဵတ်းၶႆႉ တေလိၵ်ႈ လၢႈမႃးၵမ်းလိူဝ်ၸတ်ႉ ဢမ်ႇဝႃႈလႆႈၶင်ႇၵဝ်ႉ၊ ႁူလ်းၵႃႈၶင်ႇၶိုဝ်တေမီးလွင်ႈလိၵ်ႈလၢႈမႃးၶႆႉ တေသိုပ်ႇႁဵတ်းႁႂ်ႈ၊ လွမ်းၶင်ႇဢၼ်ၸိူင်းႁဝ်းၶႃႈ မီး။ ၶင်ႇၶိုဝ်ပိူၼ်ႈ တေႁူႉလွင်ႈႁဝ်းမႃးၶမ် မီးလွင်ႈၵမ်ႉထႅမ်ၶမ်မႃးလိူဝ်ၶႆႉ သေဝၼ်းၸိုင်ႈ ႁႂ်ႈႁူၼ်းမိူင်းႁဝ်းပေႃးလႆႈလွတ်ႈလႅဝ်း ၵတ်းယဵၼ် ၶၼ်ႇ တေသိုပ်ႇၶတ်းလွႆႁဵတ်းႁႂ်ႈထိင်ႈၵေႃႈ။

ထိုင်

ၽူႈပွင်ၵၢၼ်လုမ်းတွႆႇ ႁွၵ်ႈၸဝ်း

ယွၼ်းလၢတ်ႈၶၢဝ်ႇတၢင်းႁၼ်ထိုင်ပုၼ်ႉမႃး
လွင်ႈပီ **2005** ၼိတ်းသိုင်ႈ

ပေႃးယဵပ်ႉ,ၶဝ်ႈပီ **2005** ၼမ်ႉ,ပေႃးႁိူင်ၵေႃႈ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ် တီၸုမ်ထုၼ်းၵူး၊ လဝ်ႈသိုပ်ႇထဵၼ်ႈၶဝ် **2–30** ၵေႃႉ။ ၵႂၢမ်းတႆးဝႃႈၸတႃႉ **"ယဵပ်ႉ,တူၺ်းႁူဝ်ၶမႈတီၼ်ႁၢၼ် ၼွၼ်တၢင်း၊ ပေႃးဝႃးယဵပ်ႉ,လႆႈၵေႃႈ လင်,ႁႂ်ႈတွႆႇ,ႁူဝ်"** ၼၼ်မၢၼ်ႈၶဝ်ၵွတ်းႁူး,သမ်ႉ **"တွႆႇ,မင်ႁွၵ်ႈႁူဝ် ၼွၼ်တၢင်းယဝ်ႉ"** ဝႃႈတီလဝ်ႈသိုပ်ႇထဵၼ်ႈယဝ်ႉ။ လဝ်ႈၵႃႈ,ၽႃႉ,ႁူး,ထုပ်း ၽူႈၸမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ် သေလၢတ်ႈၵေႃႈ ၶဝ်ၼမ်ႉ,တိုဝ်ႉသိုဝ်ႉတိုဝ်ႉၸင်။ ပႃးၶိုၼ်ႈဝႃႈ သူၶိုၼ်ႈၵွတ်းသင်ၵေႃႈၵွတ်းၶလႆႈၼႆ။

ဝႃးၸၼ်ႉမႃး လုမ်းတႃးၵိုတ်းသိုၵ်းႁဝ်း သမ်ႉသိုပ်ႇ,ၵွတ်းသင်လႃႇ?။ တေလႆႈဝႃႈ ၼမ်ႉ, ၶၸွင်ႉၶၸၢၼ်ႉ,လႆႈသင်။ မီးလုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ႁူလႆး လွႆႉတပ်ႉသိုၵ်းမၼ်း၊ တပ်ႉပလိၵ်ႈမၼ်း ၶဝ်ႈတဝ်ၼႂ်းၸႄႈလိၼ်ႁဝ်း ၼမ်ႉ,လွႆႈႁိုဝ်။ လွႆႉ တပ်ႉလုမ်း **3** ၵုမ်မုၶႃႉ၊ ႁိူၼ်းယေးႁူၼ်းသိုၵ်း ၼႂ်းဝဵင်း၊ လွမ်းဝၢၼ်ႈလွမ်းသူၼ်ၵေႃႈ ၶဝ်ႈတဝ်။ လုမ်းၵုမ်မုၵေႃႈ လႆႈၶႃႉႁူး, တၢင်းမိူင်းၶိူဝ်း/ သဵင်ၵဵဝ်ႉ။ တပ်ႉလုမ်း **1** လဝ်ႈပၢင်,ၽႃႉၶဝ်ၵေႃႈ လႆႈႁူး,ၸွၼ်းယူ,တီႈဝၢၼ်ႈၶိူဝ်း။ လုမ်း SSNA လဝ်ႈလၢႆးယီႈၶဝ်ၵေႃႈ သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶိုပ်,ငၢၼ်း လဝ်ႈႁၼ်,ၸ၊ လဝ်ႈႁုင်,ၶိူဝ်းၶဝ် ပေႃးလႆႈဝၢင်း ၶိူင်ႈ ႁူမ်ႈႁူဝ်တေႃ,သိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ ႁတ်ႉၵႃႈမီး လဝ်ႈလၢႆးယီႈႁူလႆး ၼမ်ႉ,ယွမ်းပၼ်သေ ၶဝ်ႈႁူး, လူး လုမ်းလဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်းၶဝ်။

ၸႄႈတေၸတ,ပၢင်ၵုမ် NC မၢၼ်ႈၸၼ်ႉၵေႃႈ လဵပ်ႈလုမ်းသဵင်ၵဵဝ်ႉတေၼမ်ႉ,ၶိုၼ်ႈယဝ်ႉၼႆ မီးၶၢဝ်ႇ,ၼွၵ်ႈ,မႃးႁမ်းသိုင်ႈ။ ဝႃးမႃးဝႃႈ တေလွႆႉ ႁူၼ်းၼွၼ်,ၶိုၼ်ႈႁူလႆးၼႆသေယွၼ်,ယၢၼ်းမႃး။ လိုၼ်းသုတ်းမၼ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ်ႁမ်ၵိၼ်း လိူင်ႉႁိုဝ်ၵေႃႈၼမ်ႉ,ႁူႉ။ တူဝ်လဝ်ႈၵႃႈ,ၽႃႉ ၼွၼ်ႁူဝ်သေ လႆႈႁူး,ၶိုၼ်ႈယွၵ်းယွၵ်း တေႃ,မိူဝ်ႈလဵဝ်။ ပေႃးတူလႆးလိူင်ႉၸႂ်လႆႈႁူႉဝႃႈ သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ်ႁူႉ ထိုင်ၸမ်ႉလိုၵ်ႉၸမ်ႉတိုၼ်ႈ လုမ်းသဵင်ၵဵဝ်ႉယဝ်ႉ။ တေလႆႈဝႃႈ ယဵပ်ႉ,သူၼ်ႈၶဝ်လႆႈယဝ်ႉ။ ႁွပ်ႈၸၼ် ၼၼ်လၢမ်းလႆႈမိူဝ်းၸႄႈ ၼႂ်းပီ **2006** ၼႆႉ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ် တိုၼ်းတေၼမ်ႉ,ႁၼ်ၵိၼ် သင်သိုဝ်ႉလုမ်းသဵင်ၵဵဝ်ႉယဝ်ႉ။

ၶႂ်ႈပေႃးပဵၼ်မႃး တပ်ႉသိုၵ်းလိုင်ႈတႃးလူင် ႁဝ်းမိူဝ်ႈလဵဝ်ၼႆ။ ႁူၼ်းမိူင်းတႃးႁဝ်းလႆႈၼၵ်ႁႃႈ ၼၼ်ၵႃႈၶိုင်း ႁမ်ႉထိမ်မႃးႁိုဝ်,လႆၶႃးယွႆႉ၊ လႆႈ ၼၵ်ၶိုင်းတူဝ်ၶိုင်းလွႆႉႁမ်ႉလွႆႈမႃး၊ လုတႃႇမႃး၊ လိုတ်ႈလႆမႃး၊ ၸမ်ႉတႃလႆႈတူၵ်းမႃး တင်းၸမ် ယဝ်ႉ။ ႁွႆပႃးဝႃးမႃးပေႃးတူၵ်းတိမ်,ႁူး,–ထိုင်တီႈ လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ် ၼမ်ႉ,ၸပ်ႉၼမ်ႉ,သၢင်းႁိၼ် လိုင် လီသေးလႃလိုတ်ႈ–ႁိုဝ်,–ၸမ်ႉတႃသႃလွႆႉ ႁူၼ်းမိူင်းတႃးႁဝ်းၸတႃႉၸတႃႉ။ ၼၼ်လၢင်ႈလႆႈ မုင်ႈမွင်းတႃႇ,ပီ **2006** ၼႆႉလမ်ႉ မီးလုမ်းလဝ်ႈ ယွတ်ႈသိုၵ်းၶဝ် ႁူလႆးယဝ်ႉ။

လႃးႁၢင်ႈလူၼ်ႉ
မိူင်းသီၼ်ဝီလၢၼ်း (**1/10/05**)

ထိုင်/

လုမ်းၶၢဝ်,ၽူႈတွႆႇ,ႁွၵ်ႈ

ၼိင်သိုဝ်ငဝ်းလႃးႁၢၼ်မိူင်းတႃး ၼၼ်ၼမ်ႉ, ထၢင်, ၼမ်ႉ,မုင်ႈမွင်းသေ လိၵ်ႈလႃးပၼ်မႃးၸႂ်း ပီ **2004** ၽူႈၼွၼ်ႁူဝ်တႃး၊ ၽူႈႁၢပ်,ၵိုတ်ႉႁၢၼ် လိုဝ်ႉလၢတ်ႈမိူင်းတႃး၊ ၽူႈတူင်ႉသိုင်ႁၢၼ်မိူင်းတႃး တင်းၸမ် ၵိုင်ႉႁၢင်ႉလုတႃႇ သုတ်းမုၼ်ႁူး,။

တင်,ၸတ,ႁူဝ်ပီ **2005** မႃး ၽူႈၼွၼ်ႁူဝ်တႃး လိုဝ်းတူင်ႉသိုင်ယူ,ၸႂ်းမိူင်း ၸပ်ႉႁူဝ်သိပ်း သမ်ႉလႆႈထုၵ်,လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈတီလွပ်း တဵပ်း တတ်းပၼ် တၢမ်,ၸွၵ်ႈၶၢဝ်းယၢဝ်း၊ လိုဝ်ၸၼ်ႉ လုမ်းတႃးၵိုတ်းသိုၵ်းပွတ်းႁွင်,ၵေႃႈ လႆႈထုၵ်,ၽႃႈ, လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈမိပ်,ငၢၼ်း/ႁမ်ၵိၼ်းယူ,ဝၼ်းဝၼ်း ၶိုၼ်းၶိုၼ်း။

ၼၼ်ႁၢင်ႈႁႃႉပွႆ,ငိုၼ်း ႁႂ်ႈပိုၼ်းႁၼ်ၸႂ်းႁဝ်း ႁူး,ၸႆႉ ဝႃးသေလုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈတႃး ပိုၼ်ၽၢဝ်, မိူင်းတႃးႁွၼ်းၶေႃ မိူဝ်ႈ **17/4/05** မႃးၸၼ်ႉ တေႃ,ထိုင်ယၢမ်းလဵဝ် ပႃႇ,ပေႃးႁၼ်ၶဝ်လဝ်ႈၸၸ ၸမ်ႉၸၸတူဝ်ႁၢၼ်ငၢၼ်းသင်လူင်လၢင် ၵွတ်းႁႂ်ႈ ႁူၼ်းမိူင်းတႃးမၢင်ပွတ်းမၢင်တွၼ်ႈ လႆႈထုၵ်,သိုၵ်း မၢၼ်ႈမိပ်,ငၢၼ်းတဵၵ်းတဵင်၊ လိုဝ်ၸၼ်ႉ လဵပ်ႈမိူၼ် ႁူၼ်းမိူင်းတႃးမၢင်တီႈ ပႃးလဵမ်တပ်ႉသိုၵ်းလိုင်ႈ တႃးပွတ်းလၢၼ်း ပၼ်ႁူး,သွင်မူ,သွင်လုမ်း (ၼၼ် ငိၼ်းဝႃႈ လုမ်းလဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈ–ၽေႃတ်,ၼွၵ်,တီႈ လဝ်ႈယွတ်ႈသိုၵ်း) ၸႂ်းၽူႈႁၵ်ႉလိုဝ်ႉလၢတ်ႈဝၢၼ်ႈ မိူင်း ၶလႈၸႂ်းႁူၼ်းမိူင်းပွတ်းလဵၼ်လိၼ်ထႃးၵေႃႈ လဵပ်ႈမိူၼ်ႁၢင်ႈ တဵၵ်,ငၢၵ်ႈႁၼ်ပၼ် **2–3** ၽွၼ်ႉ,

(1) လိုဝ်းႁမ်ႉထိမ်လုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈတႃး

(2) လိုဝ်းႁမ်ႉထိမ် တပ်ႉသိုၵ်းလိုင်ႈတႃး

(3) လိုဝ်းၼမ်ႉ,ႁမ်ႉထိမ်လုမ်းလွႆႉ တိုၵ်ႉ ႁုင်လွႆႉ။ ပေႃးတူလႆးတွၼ်ႈၸႂ်ႉလိုင် လႆႈႁၼ်ဝႃႈ ပၼ်ယွၼ်ႉၽူႈၼွၼ်ႁူဝ်တႃးႁဝ်း ပႃႇ,ၽွမ်ႉႁၼ်။

လွင်ႈပၼ်မႃးလိုဝ်းၸႂ်ႉ ပေႃးယူ,ၽွၼ်ႉ,ၽူႈ ၶဵၼ်၊ ၽူႈၼမ်ႉ,ႁၼ်လီၶဝ်တူလႆးလိုင် တေလွမ် ယုမ်ႉတူပ်းမိုဝ်းယူ,ႁိုဝ်ၽႅ,ႁူႉလႆႈ၊ ႁွပ်ႈၸႂ်ထုၵ်,လီ ၵွတ်းလိၵ်ႈတုၵ်းယွၼ်းထိုင် ႁႂ်ႈၽူႈၼွၼ်ႁူဝ်တႃး ႁူးမူ,ႁူးလုမ်း ႁႂ်ႈဝႃး,ၸႄႈၶဝ်ႈႁႃႁၼ် လိုင်ႉၸင်, ၶၸမေႃးယုၵ်းယၢင်,ပႄႈတွႆႈၸႂ်ႉႁိုဝ် ....

1. ၽူႈၼွၼ်ႁူဝ် ၽွၼ်ႉ,သိုၵ်း၊ ၽွၼ်ႉ,ႁၢၼ်မိူင်း၊ ၽူႈလူင်ႉလဵၼ်,ႁၢၼ်မိူင်းႁူးမူ,ႁူးလုမ်း ႁႂ်ႈလတ်း ၵွၼ်းပၢင်ၵုမ်ႁူပ်ႉထုပ်းႁၼ်ၶိုင်ႈတၢင်း။

2. ထတ်းသၢင်/မူၼ်ႉၶမႈႁၼ်၊ ၼၼ်ႁူမ်ႈ ႁၼ်လႆႈၵေႃႈႁူမ်ႈႁၼ် ၵွတ်းႁူး,၊ ၼၼ်ၼမ်ႉ,ႁူမ်ႈ လႆႈၵေႃႈၶတ်းလွႆႉၵွတ်းသၢင်ႈၽွႆ/မၼ်း ႁူလႆးၵႃႈ ယိူင်းၼၢၼ်းသုင်သုတ်း ထုၵ်,လီပၼ်ၼၼ်လဵဝ် ႁၼ်။

3. ႁႂ်ႈမီးလွင်ႈလူင်ႉလဵင်းႁၼ် လမ်ၸမ်ႉ ယိပ်းမိုဝ်းႁၼ်။

4. ၼမ်ႉ,ႁၼ်လီၽွၼ်ႉ,လွႆၵေႃႈ ယႃႇ,သၢၼ် ၶတ်း၊ ယႃႇ,ၶသႉသွမ်းႁၼ်၊ ႁႂ်ႈဝႃႈ,ၸႄႈၶဝ်ႈႁႃႁၼ် လွႆးႁၼ်ၶၵႈလိတ်ႈတီႈယူပ်းယွမ်း၊တီႈၵူၼ်းၼွၼ်, ႁႂ်ႈပၼ်တီႈၵိၼ်,ၵိၼ်မႃး။

5. ႁၼ်ထိုင်ႁၢမ်,လႃ,တႃ,လိုဝ်ႉလၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈမိူင်း ပၼ်ပိူင်လမ်,လွင်ႈသုင်သုတ်းသေ လူင်ႉလဵင်းၶဝ်ႈလွႆႉႁၼ်ၵွတ်းသၢင်ႈႁူး,၊ ယႃႇ,ၼၶ မႃႇ,ၸသုၼ်,တူဝ်ၶဝ်ႈယုင်ႈလွမ်း၊ ႁႂ်ႈမီးလွႆႉၸပ်ႉ ယမ်ႁၼ်။

သင်ဝႃႈမီးၶေႃႈထတ်းသၢင်၊ ႁၼ်လီၼမ်ႉ, ႁၼ်လီ၊ ၶိုၼ်ႈထွၼ်ထဵမ်လိၵ်ႈလႃႈတီႈလွႆႉၼမ်ႉ,ဝႃႈ၊ ၶဵၼ်းတေႃႈသိုပ်,ၵုပ်,ၵုမ်တဵမ်ႈထိုင် ႁွၼ်းၶေႃ သေႁမ်း။

ၸပ်ႉယမ်ယွႆႉ,ၸမ်သေ

လႃးတွင်တႃး
မႃႇဝၼ်း **19/11/05**

INDP 222 SHAN.pmd 20 25/1/2549, 13:25

သိုၵ်းမၢၼ်ႈ 1,000 ပႃႇၶိူတ်ႉသိုၵ်းတႆး 5–60 ၵိုပ်းၶဝ်ႈ 10 ဝၼ်းၵႂႃႇလႆႈဝၢင်းၶူင်ႈ

လဝ်ႈသိုၵ်း ၸဝ်ႈၵျေႃႇ

ၽွင်းပီမႂ်ႇလုမ်ႈၽႃႇ 2006 ၼႆႉ ၵမ်ႇ ထၢင်ႇၵမ်ႇမုင်ႈမွင်းသေ လႆႈရူႉငိၼ်းၶၢဝ်ႇငၢဝ်း ၶႃႈလႃႇလူင်ၼၼ်ႉ ပိၼ်လွင်ႈတပ်ႉသိုၵ်းလိုင်ႈတႆး (ပွတ်းလၢၼ်း) ၵမ်ႇတဝ်ႉၼိူင်ႇၵူတ်းယိူၼ်ႉလႆႈ ၵၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ 1,000 ပႃႇလွမ်ႉၶိူတ်ႉၵိူတ်ႇၸၢႉ ၶၢဝ်းတၢင်းမွၵ်ႈၽၢၵ်ႇလိူၼ်သေ ယွမ်းၵၢၼ်ႉဝၢင်းၶူင်ႈ ၵိၼ်ၶိူင်းမွၵ်ႈ 40 ၼၼ်းလေႈဝိင်းၼမ်ႉၶမ်း ၼၼ်ႉယဝ်ႉ။

ပေႃးဝႃႈ သႅၼ်သိုၵ်း SSA-S တင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈလႆႈယိုဝ်းၵၼ်ၵမ်းလိုၼ်းသုတ်းမိူဝ်ႈဝၼ်းထိ 27/12/05 ၶိမ်းဝၢၼ်ႈပလွင်ႈမင်းပူး ဝူင်ႈၵၢင်မိူင်းဝီးတင်းၼမ်ႉၶမ်းယဝ်ႉ ဝၼ်းထိ 29/12/05 လႆႈယိုဝ်းၵၼ်ထိူင်ႈၽႃႇတူၵ်း ၼမ်ႉၶမ်းၼၼ်ႉ ပွၵ်ႈၵမ်းလိုၼ်းသုတ်းၵေႃႈ သိူင်ႁွင်ႈယိၼ်ႁူႇ။

ထိုင်မႃးပီမႂ်ႇ, 1 ဝၼ်း 2006 ၵေႃႈ မီး ၶၢဝ်ႇဝႃႈ– သိုၵ်းတႆး 10 ၵေႃႉ ဝၢင်းၶူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈၵိုပ်းၶဝ်ႈ၊ တိၼ်ၸိပ်း ပွင်း၊ ၵမ်ႇလၢင်ႈပိူၼ်ႉပွႆႇတူဝ်လွႆၸလႈ လႆႈဝၢင်းၶူင်ႈ။

ဝၼ်းထိ 2/1/06 ၶၢဝ်းယၢမ်းၵၢင်ၼႂ် ႁူင်းပွႆႇသိူင်ၽႃႇမၢၼ်ႈၸွၵ်ႈမိူင်း ၵွၵ်ႇၶၢဝ်ႇဝႃႈ SSA-S တပ်ႉလုမ်း 241 ၵၼ်လဝ်ႈသိုၵ်း ၸုၼ်ၵျေႃႇၵွၼ်ႈရူဝ် ဝၢင်းၶူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တီႈဝၢၼ်ႈၼမ်ႉတီး၊ ၽႃႇတူၵ်းၼမ်ႉၶမ်း ယၢၼ်ၵႂႃႇ မွၵ်ႈ 2 လၵ်း–ဝႃႈၼႆ။ မိူဝ်ႈ RFA တိတ်းတေႃႇ တွင်ႈထၢမ်ရူဝ်ၼႄႈ ၽူႈတွႆႈႁွၵ်ႈၼၼ်ႉ မၼ်းလၵ်ႉလၢတ်ႈၸၼဝႃႈ– *"တူဝ်လဝ်ႈၸုၼ်ၵျေႃႇ ၵွၼ်ႈရူဝ်ဝၢင်းၶူင်ႈ တီႈဝၢၼ်ႈၼမ်ႉတီး ယၢမ်း **07:00** မူင်း။ မၼ်းလဝ်ႈၼႆႉမိူဝ်ႈ SSA-S တိုၵ်းၵၼ်တင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈၶိမ်းလီၼ်လီၼ် ပွတ်းပၢင်ၵမ်ႉၵေႃႇမွႆႇသုင် (ပိင်းလူင်) ၽွင်းၵၢင်ပီ **2002** ၸလႈ မိူဝ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ တင်းသိုၵ်းဝႃႉ ၶိုၼ်ႈတိုၵ်းလွႆတႆးလိူင်း ၽွင်းႁူဝ်ပီ **2005** ၼၼ်ႉ လႆႈၵွၼ်ႈရူဝ်တိုၵ်းမႃး ၶတ်းၶတ်းၶၢၼ်ၶၢၼ်ယူႇ တင်း **2** ဝၼ်းၼႆႉ ၶဝ်ဝၢင်းၶူင်ႈမွၵ်ႈၶိမ်း **40** ၵေႃႉ။ တပ်ႉလုမ်းၶဝ်တင်းမူတ်း ၸတႉၵမ်ႇလွႆႈ"* ၼႆယဝ်ႉ။

တပ်ႉလုမ်း 241 ၼႆႉ လုၵ်ႉပွတ်းလၢၼ်း ၶိုၼ်ႈၼႄႈႁူႇ, တွၼ်ႈတႃႇၽိုတ်ႉၶဝ်ႈတူင်ႉၼိုင်ၼွႆး မိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်ႇ (ၼႄႈလိၼ်တပ်ႉလုမ်း 3 ၶွင် SSA-N လုမ်းသိူင်ၵိူဝ်ႉ တင်းၼႄႈလိၼ်လုမ်း ပလွင်ႈၵိုတ်းသိုၵ်း PSLA လူဝ်ႇဝၢင်းၶူင်ႈယဝ်ႉ)။ လႆႈထုၵ်ႇၶိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ 15 တပ်ႉႁွင်ပႃႇ ၼွႆး တိူင်းသိုၵ်း လိူင်ႇႁွင်ႇဝၼ်းၵွၵ်ႇလႃႈသိဝ်ႈ ၶၢင်ႈ သိုၵ်းၸၢႉၵိူတ်ႇဝိတ်ႉလွမ်ႉသွၵ်ႈတဝ် လမ်းတိုၵ်းမႃး ၶၢဝ်းတၢင်းမွၵ်ႈလိူၼ်၊ ၶဝ်ႈၼမ်ႉတၢင်းၵိၼ်သိူင်ႈ ႁူႇ–ၵိုပ်းၶဝ်ႈ 9 ဝၼ်း ၽၢတ်ႇၸၽၵေၼ်– ႁူၼ် ၶိုၼ်းၵေႃႈယၢပ်ႇ၊ တၢပ်ႇၶိုၼ်ႈၼႄႈၵေႃႈ တင်းတိူၵ်ႈ ၸလႈ ထိုင်တီႈလႆႈဝၢင်းၶူင်ႈ ပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ဝႃႈၼႆ။ *"ၵိၼ်ၶိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ လူဝ်ႇၶၢင်ႈသိုၵ်း လိုပ်ႈတိုၵ်းၶဝ် တင်ႈၸတႃႇၶၢင်လိူၼ်သိပ်းထိမ်း မူဝ်းမႃးၼႆႉ တေႃႇၶဝ်ပေႃးလၼ်ၶဝ်ႈ တူင်ႇသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၼွႆးလေႈဝိင်းၼမ်ႉၶမ်း။ သိုၵ်းမၢၼ်ႈတိူင် ႁၢမ်းၼၵ်းၶိတ်းတိပ်း **4–5** တိပ်း ၼူဝ်ႁူၼ်းမိူင်း ၶၢဝ်ႈၶိူင်း ႁူၼ်းၵၼ်ပွႆႇၶႃႉသိုဝ်ႉၶဝ်ႈၵေႃႈ လႆႈထုၵ်ႇသိုၵ်းမၢၼ်ႈတီလွပ်းထိူင်ႈ"* ၽူႈတွႆႈႁွၵ်ႈ လၢတ်ႈၸၼ ၼင်ႇၼႆ။

ႁွင်ႈၵၢင်ႇၵၼ်ဝၢင်းပၼ် သိုၵ်းမၢၼ်ႈၼၼ်ႉ မီး M 22 ၵႃႈၵႃႈမိၵ်ႉၵူတ်ႉ **8** လဝ်း၊ ႁွင်ႈ လၢၵ်ႈၵိပ်ႇတိူဝ်ႇ M 23-1 လဝ်း၊ M 79 (40 mm) **1** လဝ်း၊ RPG **1** လဝ်း၊ ႁွင်ႈပွတ်း M 20–**4** လဝ်း၊ လၢၵ်ႈလၢတ်ႈ **2** လုၵ်ႈ၊ မၢၵ်ႇပွမ်း၊ မၢၵ်ႇမိင်းၸလႈ ငိုၼ်းမၢၼ်ႈသိၼ်ပႃႇ။

ၵိၼ်ၶိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ **14** တေႃႇ **18** တပ်ႉႁွင်–ပႃႈတွင်ႈငဝ်ႈငုၼ်းၵုမ်းၽိၼ်ၵၢၼ်သိုၵ်း (သၵၶ) **6** သိၼ်ဝီ ၵၼ်ၵိမ်လွမ်ၶၢၼ်သူဝ်းၵူး ၵွၼ်ႈရူဝ် ၸလႈၵိမ်ၽူႈႁွၼ်းတိူင်းသိုၵ်း ၵိမ်လွမ် ၶၢၼ်လႃႇမိူၼ်ႉ ၵွၼ်ႈရူဝ်လုၵ်ႉလႃႈသိဝ်ႈႁူႇ ၼင်ႈ ပၵ်းလိသင်ႇလတ်းၵၢၼ် တီႈဝိင်းၼမ်ႉၶမ်း လိမ် မိူဝ်ႈ **26/12/05**။

သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶၢၼ်းၵႂႃးႁူၼ်း မိူင်း **7** လမ်း တင်းၵႂႃးသိုၵ်းမၢၼ်ႈ (ၵႂႃးတူင်းၽိူင်း **6** လေႃႉ မိူင်းၸၶ) **1** လမ်း မတ်ႉလွၵ်းလုမ်း လဝ်ႈၸုၼ် ၵျေႃႇ ၶဝ်ယိတ်းသွႆႇၵႂႃးသေ ၶေႃႈလူင်းလႃႈသိဝ်ႈ ၽွင်းၵၢင်ဝၼ်း **2/1/06** ၼၼ်ႉ ၵမ်းလိဝ်ၼႆ ယဝ်ႉ။

ၵိုင်ၼူဝ်ပိုင်ပိၼ်ပိုၼ်းၶႃႇလႃႇ သိုၵ်းတႆး လႆႈဝၢင်းၶူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈၼႆႉ ႁူၼ်းမိူင်းလိူဝ်း ပႂ်ႉမုင်ႈမွင်းလွႆယႂ်ႇ၊ လိူဝ်းၼႂ်ႈလွႆႈထိမ်ၵမ်ႈၽွင်ႈ

မၢၵ်ႇမိုဝ်ႈလိုၼ်းယၢမ်း ၵၼ်သိမ်းလႆႈၼႂ်းပၢင်တိုၵ်း ၽွင်းသိုၵ်းဝႃႉ ၶိုၼ်ႈလေႃႇလွႆတႆးလိူင်း

INDP 222 SHAN.pmd 21 25/1/2549, 13:25

ပေႃးလႆႈၼမ်ႉတႃတူၵ်း မူၵ်းတႃယွႆႉ ၶေႃးၸူမ် လွႆလိၵ်ႉသေးလႆလူင်လၢင်။ မူဝ်ႈၵူၼ်းၸွႆးဝၢင်း ၼမ်ႉၶမ်းလႆႈႁၼ်သိုၵ်းတႆးၵိုပ်းၶဝ်ႈ **9–10** ၵေႃႉ ႁိုဝ်ႉၵူၼ်ႈၼူၼ်းမွႆႈ ပႆတၢင်းၵမ်ႈၶႂ်ႈလႆႈ ၶူဝ်းယွၵ်းတိၼ်လွၵ်ႈတိၼ်ပွင်းၼၼ်ႉ ၵမ်ႈၽွင်ႈ လၵ်ႉလွမ်ၸႂ်ႈသိုတ်ႉသိုတ်ႉ ၵေႃႈမီးၼႆယဝ်ႉ။

ဝၼ်းထိ **3/1/06** ၶၢင်ဝၼ်း သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၶီႇၵႃးသိုၵ်း **21** လမ်း ပူၵ်းတူင်းၶဝ်ၽီတ်းပိဝ် ပၼ်ႇလီပ်ႈႁူဝ်ဝဵင်း တေႃႇၸၢင်ဝဵင်းၼမ်ႉၶမ်း– ႁွင်ႉသၼ်ႇလွင်ႈၶဝ်ၵွင်ႇပေႉ ၼိူဝ်သိုၵ်းတႆးသေ ၶိုၼ်းႁဵၵ်ႇပၵ်းၵဝ်တီႈယူႇမူၼ်ၵဝ်ႇ။ သၼ်ႈ တၢင်းၼမ်ႉၶမ်း–ၼမ်ႉၽၵ်းၵႃ **12** လၵ်း ၶလႈ ပွတ်းၼမ်ႉတီးၵေႃႈတိုၵ်ႉမီး။ တႃႈႁိုဝ်းၼမ်ႉမၢဝ်း ၵေႃႈတိုၵ်ႉသိုပ်ႇပိၵ်ႉဝႆႉ။ ၸွႆးၵူင်ႇပၢင်ႇၶမ်း/ လေႃးလၢၼ်ႉ ၵေႃႈတိလႅပ်းၵူၼ်းဝၢၼ်ႈႁၢပ်ႇၶျေး။ ၵၼ်လႆႈတိုၵ်းၵၼ်မူဝ်ႈၸၢင်လိူၼ်ၸူဝ်ႉ ၸိမ်းမိူဝ်ႉ ပွတ်းၵူင်ႇပုင်ႇဝူဝ်း၊ ၸႂ်ႈၵုလ် ၸွႆးလေႃးဝဵင်း ႁၵ်ႉၶမး ၶလႈတိုၵ်းၵၼ်တီႈမင်းပူး ဝူင်ႈၵၢင် မူင်းဝီး ၼမ်ႉၶမ်း ဝၼ်းထိ **27/12/05** ၵၼ် သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ်ၵျႈ (တင်း **2–3** ပွၵ်ႈ) လႆႈႁၼ် တူဝ်တႆၵူၼ်းထိုၼ်ႇ **2** ၵေႃႉၼႆၼၼ်ႉ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ပေႃႉတႆၵူၼ်းဝၢၼ်ႈ/ၵူၼ်းႁၢပ်ႇသေ လႆးငၢၼ်း ပိတ်ႉလိၼ်ပႃႈၼိူဝ်ၶဝ်။ သိုၵ်းတႆးတေႃႉၶတႉ မၢတ်ႇလိပ်းၵိတ်းၵွတ်း–ၼႆယဝ်ႉ။

*"လွင်ႈသိုၵ်းတႆး ထိုင်တီႈလႆႈဝၢင်းမူင်ႈ ပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တီႈၼမ်ႉၶမ်းၼႆႉ ပႃးလူလၢႆႈ တၢင်းၽိတ်းၸုၼ်ၵျေႃႇ ၵေႃႈဝႃႈလႆႈ။ ႁွပ်ႈမၼ်း လွမ်ႈလွဝ်းသေ တိပ်းတတ်းလိူၵ်ႈတၢင်းၽိတ်း ၶဝ်ႈၵႂႃႇၸွႆးတူင်ႇမၢၼ်ႈ၊ ၵၢၼ်းၶႂ်ႈၵႂႃႇတူင်ႉၼိုင် ၵူမ်ႈလမ်ၸိမ်းလိၼ်လိၼ်ၶၶႃႇ။ ပူင်ၼိုင်ႈ တင်ႈ ၶတႃႇလၼ်ၶဝ်ႈၵႂႃႇ တူၵ်းႁွတ်ႈၸွႆးလေႃးဝဵင်း ဝၢၼ်ႈတူင်ႈယဝ်ႉၵေႃႈ မၢၵ်ႇထၢၼ်ႇသႆလူမ်းၶဝ် မူတ်းသိင်ႈသေ လွင်ႈၵပ်းသိုပ်ႇငဝ်ႈငၼ်းလွႆတႆး လိင်းၵေႃႈၶၢတ်ႇၵႂႃႇ ၼေႃႈတေဝၢင်းမူင်ႈ **10** ဝၼ်း ပႆၶလႈ လူမ်ႉလၢၼ်ႇတူၵ်းလွၵ်း လွမ်ႁၢၼ် မျၼ်ႉ လႆႇ ၵေႃႈပိၼ်လႆႈ"* လိၵ်ႇၶၢဝ်ႇပွတ်းႁွင်ႇ ထတ်း သၢင်ၶၼၼင်ႇၼႆ။

လွင်ႈတၢင်းၶိုၵ်ႉလိုၵ်ႉလမ်ႇလွင်ႈ ပူင်ၼိုင်ႈ လမ်ႉ– ယွၼ်ႉပူဝ်ႈႁူႉဝႃႈ မၼ်းပိၼ်တႆးလိင် လႃႇတီပွတ်းမေႃႇလူး၊ ၽႂ်ႇႁွင်ႇလေႃးဝဵင်းၵၢတ်ႇ သႃ ၵၢင်းတေႃႇၶလႈ သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ် ႁႂႃႇတိ လႅပ်းဝႆႉပေႃးၶမႈပီႈၼွင်ႉမၼ်း ၼေႃႈၶဝ်တေဝၢင်း မူင်ႈ မွၵ်ႈ **7–8** ဝၼ်း။ ၽူႈႁွၼ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၼေႃႈသိုၵ်းၶဝ် ပွင်ႇလိင်းလွၵ်ႇငိုတ်ႈမၼ်းဝႃႈ– ပေႃးမွႆးၵမ်ႇဝၢင်းမူင်ႈ ပေႃႈၶမႈပီႈၼွင်ႉမွႆး တၵ်း လႃးလၢၵ်ႇတူၵ်းၵိၼ်းၶၢၼ်လွႆ ၵမ်ႇၸၢင်ႉၼႆယဝ်ႉ။ ယူႇတီႈလုမ်းတူင်းသိုၵ်းပွတ်းႁွင်ႇမျတ်ႉၵျီးၼေးၵေႃႈ လွမ်ႁၢၼ်ၵူင်းမျၼ်ႉ ပိုၼ်ၽေဝ်ႇၵႃႈႁူဝ်မၼ်း **50** လၢၼ်ႉ။ လွမ်ႁၢၼ်မျၼ်ႉလႆ၊ ပၼ်ၵႃႈႁူဝ်မၼ်းဝႆႉ **10** လၢၼ်ႉပျႃး ၼင်ႇၵဝ်ႇ။ လုမ်းၶၢင်မူင်းတႆး ၵိုတ်းသိုၵ်း KDA (လုမ်းမထူးၼေႃ၊ ၵၼ်ငဝ်ႈ ငၼ်းၶဝ်မီး ႁွင်းၶႃး လေႃးဝဵင်းၵုတ်ႉၶႃႈ) ၵေႃႈ ယွၼ်ႉၵူဝ်လုမ်းၸုၼ်ၵျေႃႇ ႁႂႃႇတူင်ႉၼိုင်ၸွႆးၼေႃႈ လိၼ်ၶဝ်၊ ပေႉပုၼ်ႈၶဝ်၊ ၵိုတ်းတိုင်သၼ်ႈတၢင်း ႁၢၵ်ႇၵိၼ်ၵိပ်းၶွၼ်ႇၶဝ်ၶလႈ လွႆႈပိၼ်မၢၵ်ႇႁူမၢၵ်ႇတႃ ၵွၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈသွၵ်ႈတဝ်။ ပီႇတူလိတ်ႉၵူင်ႇ ပၢၼ်းသေးလုမ်းၶၶႃႇ ၵျေႃႇမျၼ်ႉ (ၵူၼ်းၵႃႉယႃႈ ႁၢင်ႈၼ်းယိတ်ႈထွင်း လွမ်ႁၢၼ်မျၼ်ႉလႆ)ၵေႃႈ ပွင်ႇၶၢဝ်ႇပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ လုမ်းပလွင်ႈ ဝၢင်း မူင်ႈ လိူဝ်းၵိုတ်းလွမ်းဝၢၼ်ႈ/ၵူင်ႇၵမ်ႈၽွင်ႈၵေႃႈ မၢင်ႇၵိူဝ်းလႆႈၼေႃႈလီတီႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၶလႈ လိူမ်ႈ ၵူမ်ႈလေးၵူၼ်ႈ လွႆႈထိမ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵေႃႈပႃး။

ပူင်ၼိုင်ႈ–ယွၼ်ႉပူဝ်ႈတိုၵ်ႉၶၶၢၼ်လွႆ ၵိုပ်း ယၢၵ်ႈလိူဝ်ၸိူင်းၼေႃႇၶလႈ ၵူၼ်း SSA-N လုမ်း တႆးၵိုတ်းသိုၵ်းပွတ်းႁွင်ႇတင်း လုမ်းလုၵ်ႈၸိုၼ်း မၢၼ်ႈ ABSDF ၵဝ်ႇ၊ လိူဝ်းလွမ်းသူင်ႇတၢင်း ၵွၼ်ၵူႈပႆၵေႃႈ ၸႂ်ႈလႆပိတ်ႈၵၢင်တၢင်း **13** ၵေႃႉ ၼေႃႈၶဝ်တေဝၢင်းမူင်ႈ **10** ဝၼ်းပႆ။ၵူၼ်းတွႆႉသႆ လူမ်းလဝ်ႈၸုၼ်ၵျေႃႇ **1** ၵေႃႉၵေႃႈ လၵ်ႉပႆႈပိတ်ႈ ၼေႃႈတေဝၢင်းမူင်ႈ **5–6** ဝၼ်း။

ၵိူင်ၼိူဝ်လွင်ႈတၢင်းလိူဝ်းၼႆႉသေ လုမ်း လဝ်ႈၸုၼ်ၵျေႃႇၶဝ်ၵမ်ႇမီးတၢင်းလိူၵ်ႈ လင်ႇထိုင် တီႈလႆႈတိပ်းတတ်းဝၢင်းမူင်ႈယွမ်းလူးသိုၵ်းမၢၼ်ႈ။ ၶၢဝ်ႇငၢဝ်းလွင်ႈလိူဝ်းၼႆႉ လုမ်းတွႆႉႁွၵ်ႈၵွၵ်ႇၶၢဝ်ႇ လိၵ်ႈၵၢင်းၵိတ်ႉယူႇၵေႃႈ– ႁူင်းပွႆးသိင်ၽႂ်ႇမၢၼ်ႈ ၶဝ် ၵမ်ႇၵၢဝ်ပိုၼ်ၽေဝ်ႇပၼ်သၢင်လႃးလႃး။

လဝ်ႈသိုၵ်းၸုၼ်ၵျေႃႇၼႆႉ ၵူႈပွၵ်ႈလိူဝ်ႈမၼ်း ဝႃႈ တၢၼ်ႇၸွင်း (လိမ်ႈလိၵ်း) ၸွႆး တပ်ႉသိုၵ်း လုၵ်ႈၸိုၼ်းမူင်းမၢၼ်ႈ ABSDF ။ မၼ်းပႆပိၼ် ၽူႈႁွၼ်းသိုၵ်းၶလႈၵိမ်ႁူဝ်ပဝ်ႈ ABSDF လုမ်း ပွတ်းၼိူဝ် (တၢင်းႁွင်ႇ)။

*"လိမ်မူဝ်ႈ လုမ်းၶၢင် KIA ၵိုတ်းသိုၵ်း ယဝ်ႉၵေႃႈ ၵမ်ႇၶႂ်ႈသိုပ်ႇႁပ်ႉဝႆႉလုမ်းၸုၼ်ၵျေႃႇၶဝ် တူင်ႉၼိုင်ၸွႆးၼေႃႈလိၼ်မူင်းၶၢင်ၶလႈ လိူဝ်းၶဝ် လင်ႇလူင်းမႃးလွမ်းလိၼ်လိၼ်မူင်းၶၶႃႇ၊ ၵိုတ်း ယင်ႉတီႈမူင်းမၢဝ်းလူဝ်ႈၶၢဝ်းသေ လိုၼ်းမႃး ၵွၼ်ၵူၼ်းမၼ်းမွၵ်ႈ **80–100** လူင်းႁႂႃႇ မူင်းတႆးပွတ်းလၢၼ်း ၽိဝ်ႁႂႃႇၸွႆးတပ်ႉသိုၵ်း လိူင်ႈတႆးပွတ်းလၢၼ်း ၸွႆးပီ **1998** ပေႃးၵဝ် တူဝ်မၼ်းဝႃႈၶတႃႇ ႁွပ်ႈမၼ်းၶႂ်ႈသိုပ်ႇယိုဝ်းၶလႈ ပိၼ်တပ်ႉသၢင်ၵေႃႈမၼ်းၶဝ်ႈ ၼၼ်ႉယဝ်ႉ ၼင်ႇ ႁိုဝ်တေလႆႈၼမ့်တွၼ်းလီတီႈမၼ်းၼႆ့ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ တေၶိုင်ယူႇ၊ ႁွပ်ႈမၼ်းပိၼ်သိုၵ်းၵတ်ႉၶိၼ်ႇၼိုင်ႈ ၵေႃႉၶလႈ ၽူႈႁွၼ်းတပ်ႉလီၼိုင်ႈၵေႃႉ၊ ၶဝ်လႆႈ တူဝ်ၸုၼ်ၵျေႃႇႁႂႃႇၼႆႉ မိုၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶဝ်တိလႅပ်း လႆႈ ၽူႈၵတ်ႉၶိၼ်ႇၼိုင်ႈၵေႃႉယဝ်ႉ"*။

ၽူႈထတ်းသၢင်ၵၢၼ်သိုၵ်း/ၵၢၼ်မူင်း ၵူးၵွင်ႇၵျေႃႇလေႃး ၵၼ်ယူႇလိၼ်လိၼ်မူင်း ၶၶႃႇ (ထုင်ႉမၢဝ်း) လၢတ်ႈ ႁႂႃႇၼင်ႇၼႆ။

လီၵေႃးလူသေးလႆၶေႃးၸူမ်လွမ်း လဝ်ႈ ၸုၼ်ၵျေႃႇၶဝ် **3–40** ၵေႃႉ ၶလႈလီလိပ်းလွႆၼိူဝ် လုမ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵမ်ႇပေႉမေႃႈပေႃႉၵၢၵ်ႇ၊ မိပ်ႇငၼ်းၸိုတ်းတိပ်း **4–5** တိပ်းလွၵ်ႈငိုတ်ႈတိင် ႁႂႃမ်းၼၵ်းပေႉၵိၼ်ၵူၼ်းမူင်း။ သၢင်ဝႃႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၵမ်ႇၵမ်ၵိၼ်ႁၢမ်ႈၸိုတ်ႉ တိၵ်းတိင်ၵူၼ်းမူင်း ၶတႃႉ ၸိူင်းသိုၵ်းၽႂ်ႇလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ **5–60** ၵူလႆး ၵေႃႈ တိုၼ်းတေၶိင်ႇတႃႉလႆႈ ၸိူင်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ ၸိုင်ပႆၼၼ်ႉၵမ်ႇႁၢင်ႉ။ လႆးၸိုတ်းလုမ်းသိုၵ်း မၢၼ်ႈၼႆႉ ပိၼ်လႆးၵဝ်ၵူၼ်းဝၢၼ်ႈၸိုတ်းတုမ်မွၼ် လႃးလၢၵ်ႇ၊ လႆးလၢၼ်ႇလိင်းၶမႈ ၵမ်ႇမီးတၢင်း ႁႅတ်းငၢၼ်လိဝ်းတေႃႇလိဝ်း၊ ႁွင်ႈတေႃႇႁွင်ႈ၊ ၵမ်ႇမီးတၢင်းႁႅတ်းႁၢၼ်ပႆးသိုၵ်းပႆးမူင်း လူလၢႆႈ လႆးသိုဝ်ႈသွႆလွမ်းတြႃးသေၵိတ်း လႆႈႁၼ်သၵ်း သၵ်း။

လဝ်ႈသိုၵ်း ၸုၼ်ၵျေႃႇ

INDP 222 SHAN.pmd 22 25/1/2549, 13:25

သိုၵ်းမၢၼ်ႈၵဵတ်ႇၸွမ်ႉသိုၵ်းတႆး တပ်ႉၸုမ်း 758 ထႅင်ႈ

လဝ်ႈသိုၵ်း မိူင်းလိုၼ်ႈ

တပ်ႉမၢၼ်ႈၶၢင်ႈသိုၵ်း ဢၢၼ်းၶိုင်လွမ်ႉၵၢင် တပ်ႉလုမ်း **758** ဢၼ်လဝ်ႈသိုၵ်းမိူင်းလိုၼ်ႈ ဢွၼ်ႁူဝ်တွၼ်ႈၶႄႈလိၼ်မိူင်းတႆးပွတ်းၵၢင်၊ ၶိုၼ်ႈ ယိူင်ႈလႆႈမိပ်ႇ,ငၼ်းၵွၼ်ႈၶူပ်ႈယိုတ်းလႆႈ လုမ်းလဝ်ႈ သိုၵ်းမိူင်းလိုၼ်ႈၶဝ်ဝၢင်းၶိူင်ႈ မိူၼ်လုမ်းလဝ်ႈ သိုၵ်းၸုၼ်ၵျေႃႇ,ၶဝ်–ဝႃႈၼႆႉ။

တပ်ႉလုမ်း **758** ဢၼ်တူင်ႉၶိုင်ယူႇ,ၼႂ်း ဝူင်ႈၵၢင်လေႊ ဝဵင်းၵေးသီး၊ မိူင်းၵိုင်၊ လႆႈၶႃႈ၊ ၸမ်ႉလၢင်၊ ၵုၼ်ႁိူင်းလိူဝ်းၼႆႉ လႆႈထုၵ်ႇ,သိုၵ်းမၢၼ်ႈ **10** တပ်ႉႁွင်၊ ၵွၼ်ႈသိုၵ်းမွၵ်ႈ **2,000** တူင်ႉၶိုင် လေႃႇ,ၶဝ်ႈၵူႈၽွႆႇ,ၵူႈတၢင်း၊ မၢင်တီႈပေႃးလႆႈပိုတ်း ယိုဝ်းၵၼ်ၽွင်ႈသေ သိုၵ်းမၢၼ်ႈ **3** ၵေႃႉ ပႃးႁွင်ႈ MA1–**2** လဝ်း၊ MA2 – **1** လဝ်း ဢွၵ်ႇ,ပႅႈ ၶဝ်ႈလူးတပ်ႉလုမ်းလဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈၶဝ်–ၼႆယူႇ,။

ၼႂ်းသိုၵ်းမၢၼ်ႈ **10** တပ်ႉႁွင်လိူဝ်းၸၼ်ႉ တႃႇ, 7 တပ်ႉႁွင်ပိၼ်မႆၢ **346/371/372/543/544/562/566** ပႃးတွၼ်ႈငဝ်ႈငုၼ်းတပ်ႉ လၵၶ မႆၢ **5** ဢၼ်လုၵ်ႉမိူင်းရၸႅင်, ၶႆၢႉမႃးမိူင်းတႆး ပွတ်းၵၢင် မိူဝ်ႈလိူၼ် **9/2005** (ၵူၼ်းသိုၵ်းၵမ်ႈ ၸမ်ပိၼ်လၢဝ်းၶိူဝ်းရၸႅင်,) တွၼ်ႈတႃႇ,မႃးလေႃႇ, တိုၵ်းၽဵဝ်ႈမူလ်ႉလုမ်း လဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈၶဝ် တင်ႈ ၶတ, **11.1.06** ။

သိုၵ်းမၢၼ်ႈလိူဝ်းၸၼ်ႉ လၢင်ႈလုၵ်ႉတီႈ **4** ၸႄႈမိူင်း မိူၼ်ၸင်,လႆႈၶႃႈ၊ မိူင်းၵိုင်၊ မိူင်းၸွင်၊ ၵုၼ်ႁိူင်း၊ ၶူဝ်လမ်၊ ၸမ်ႉလၢင်၊ လွႆလိမ်၊ ပၢင်လူင် ၶဝ်ႈတဝ်ပွတ်းဝၢၼ်ႈၵိူင်,ဝၢၼ်ႈလဝ်း၊ သႆႈၶၢဝ်၊ တူၼ်ႈၶူင်းၸႄႈပွႆး၊ ဝၢၼ်ႈၸွင်ၵုင်းမူင်ႈ၊ လွႆၵၢႆ, ပႃႇလႆး၊ လလႆးၶုမ်,၊ ဝၢၼ်ႈၽုလ်း၊ တၢတ်,မွၵ်,၊ ၸွင်လႅင်၊ လီးလေႃႉယႃႉၶၶ,၊ လွႆပုမ်,ၶဝ်ႈလိူဝ်း ၼႆႉ။ ၸႄးသိုၵ်းတပ်ႉမၢၼ်ႈတင်းမူတ်း တေမီး **12** ၸႄး တေႃႇ, **15** ၸႄး။ **1** ၸႄးလွႆ ၵွၼ်ႈသိုၵ်း **2** တပ်ႉၶၽ (ၵွၼ်ႈသိုၵ်း **100** ပႆၢ)။ မိူၼ်ၸင်, တပ်ႉႁွင် ၶမယ **543** ၶလႈ **544** ၼႆႉ တေလႆႈ ဢွၵ်ႇ,သိုၵ်းတင်းတပ်ႉႁွင် သႅင်ႈသႅင်ႈဝႃႈၼႆႉ။

သိုၵ်းမၢၼ်ႈၶၢင်ႈသိုၵ်းၵမ်းၼႆႉၵေႃႈ တေ လၢင်ႈၵိတ်းတီႇပ်း **4** တီႇပ်း ၸိူဝ်ၵူၼ်းမိူင်း ၼႂ်း တူင်,တၢင်,ၸၼ်ႉသေၵိတ်,လွမ်ႉၽဵဝ်ႈမူလ်ႉ မိူၼ် လႆႈၶဝ်ၵိတ်းတေႃႇ,လုမ်း လဝ်ႈၸုၼ်ၵျေႃႇ, တပ်ႉ လုမ်း **241** ၶဝ်ၵေႃႈပိၼ်လႆႈ လႅင်,ၶၢဝ်,ဝႃႈၼႆႉ။

တႃႇ,တေၶူပ်ႈယိုတ်းလႆႈ တပ်ႉလုမ်း **758** (ၵွၼ်ႈသိုၵ်း **4–500**)ၶဝ် ၵွၼ်ႈမိူၼ်လုမ်းလဝ်ႈ ၸုၼ်ၵျေႃႇ,ၶဝ်ၸၼ်ႉ ၶူႉတေယၢပ်,၊ ႁွပ်ႈဝႃႈၶဝ် ၵေႃႈ ယၢမ်ႈတူင်ႉၶိုင်ၼႂ်းၸႄႈလိၼ်လိူဝ်းၼႆႉမႃး **10** ပီႊပႆ။ ၶူႉတၢင်းႁူဝ်,တၢင်းပႆလီ၊ ၶူႉလၵ်းၵူၼ်း မိူင်းလီ၊ ၽွႆႇ,ႁွင်,–ၼႂ်းလေႊဝဵင်းၵေးသီး မီး တပ်ႉလုမ်း **1** လႅင်,လၢၼ်းဝၼ်းဢွၵ်,–ၼႂ်းလေႊ ဝဵင်းၵုၼ်ႁိူင်းသမ်ႉ မီးတပ်ႉလုမ်း 7 ၶွင်လုမ်း ၵိုတ်းသိုၵ်း SSA-N လိူဝ်ၸၼ်ႉ SSA-S တပ်ႉ လုမ်း **759** လဝ်ႈၶၢၼ်ၶမ်းလႅင်း–ဢွၼ်ႁူဝ် တူင်ႉၶိုင်ယူႇ,ၼႂ်းလေႊဝဵင်းၸမ်ႉလၢင်၊ တပ်ႉလုမ်း **198** လဝ်ႈသိုၵ်းသၢင်,ဝိ ဢွၼ်ႁူဝ်တူင်ႉၶိုင်ၼႂ်း လေႊဝဵင်းလႆႈၶႃႈ။ သင်ဝႃႈလုမ်းလဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈ ၶဝ်တူၵ်းၵိၼ်း ဢမ်,မီးတၢင်းလိူၵ်ႈမႃးလိုင် ဝႆၢ, ၸႄႈၶဝ်ႈၶၢၽွႆၵေႃႈ တေႃးဢမ်,လၢင်ႈပွႆ,ၽႄႈဝၢင်း ပိတ်ႈၵၼ်၊ မၢင်ၽဝ်, ယင်းတေလၢင်ႈလမ်ႉၸမ်ႉ ယၵ်းမိူဝ်းၵၼ်သေ လွႆႈၵၼ်မင်သိုၵ်းမၢၼ်ႈႁွၼ်,– ဝႃ,ၼႆယဝ်ႉ။

တပ်ႉလုမ်း **241** ဢၼ်လဝ်ႈသိုၵ်း ၸုၼ် ၵျေႃႇ, ဢွၼ်ႁူဝ်ၸၼ်ႉသမ်ႉ လုၵ်ႉပွတ်းလၢၼ်း ၶိုၼ်ႈႁူႇ,ၽဵဝ်ၼႂ်း တူင်,တၢင်,လေႊဝဵင်းၸမ်ႉၶမ်း၊ ငႆၢးမိူၼ်သိူဝ်ၽၢတ်,ၽင်၊ လႆႈထုၵ်ႇ,ၵွၼ်ႈသိုၵ်းမၢၼ်ႈ **15** တပ်ႉႁွင် (သိုၵ်းမၢၼ်ႈၵွႆပႆၢ) ၶၢင်ႈသိုၵ်းၶၶ ၵိတ်,ဝိတ်ႉလွမ်ႉသွၵ်ႈတဝ် လမ်းတိုၵ်းမွၵ်ႈလိူၼ်၊ ဢိုပ်းၶဝ်ႈဢိုပ်းၸမ်ႉၽၢတ်,ၶၽၵၼ် ႁူၼ်ၶိုၼ်း ၵေႃႈယၢပ်, တၢပ်,ၶိုၼ်ႈၸႄႈၵေႃႈတၢင်းတိုၵ်ႈၶလႈ ထိုင်တီႈလႆႈဝၢင်းၶိူင်ႈပၼ်သိုၵ်းမၢၼ်ႈ။

တပ်ႉလုမ်း **758** ၼႆႉ ၵမ်ႈၽွင်ႈဝႃႈ မီး ဢၼ်ၵွၼ်း **4–500** ပိၼ်ၼႂ်းတပ်ႉသိုၵ်းလိုင်ႈတႆး ပွတ်းလၢၼ်း (ငဝ်ႈငုၼ်းလွႆတႆးလႅင်း) ဢွၼ်ႁူဝ် သေတႃႉ ဝႆၢးသေလုမ်းလူင်ပွင်လိုင်ႈမိူင်းၶူမ်ႈတုမ် လိုင်ႈတႆး ISG ပိုၼ်ၽၢဝ်,ႁွၼ်းၶေႃ (**17/04/2005**) ယဝ်ႉၵေႃႈ လဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈ ပိုၼ်ၽၢဝ်, ၵမ်ႉထႅမ်သေဝႃႈ တေၶပ်ႉတုင်းဢဝ် ISG ဢွၼ်ႁူဝ် မိူဝ်ႈ **25.4.05**။

ယၢမ်ႈမီးၶၢဝ်,ဝႃႈ ဢဝ်ၶိူင်ႈမႆၢႁူဝ်ၶၢၼ်သိူဝ်ႈ သိုၵ်း SSA ႁူဝ်သိူဝ်ဢွၵ်,သေ သွႆ,ၶိူင်ႈမႆၢမွႆ, FSSA ၼႆသေတႃႉ ဝႆၢးၼႆႉၶိုၼ်းဢဝ်ဢွၵ်,။ ၵိဝ်,လွင်ႈၼႆႉၽူႈၶၢၼ်ပၢၵ်, RCSS/SSA-S ၸၢင်းၶိူဝ်းသၢၼ်ယၢမ်ႈလၢတ်ႈဝႃႈ– တူဝ်လဝ်ႈ မိူင်းလိုၼ်ႈဢမ်,ယၢမ်ႈပိုၼ်ၽၢဝ်,ၶဝ်ႈတြႃး ပိၼ် တၢင်းၵၢၼ်ဝႃႈၽၢတ်ႈဢွၵ်, SSA-S ။ RCSS/SSA-S ငဝ်ႈငုၼ်းလွႆတႆးလႅင်းၵေႃႈ ပႆ,တွၼ်ႉ ပိုၼ်ၽၢဝ်,ဝႃႈ လုမ်းလဝ်ႈမိူင်းလိုၼ်ႈၽၢတ်,ဢွၵ်, ႁူဝ်,တင်ႈပိၼ်လုမ်းမွႆ,–ၼႆသေပွၵ်ႈ။ တိုၵ်ႉယွမ်း ၶပ်ႉတပ်ႉလုမ်း **758** ပိၼ်ၼႂ်း SSA-S ယူႇ, ၼႆယဝ်ႉ။

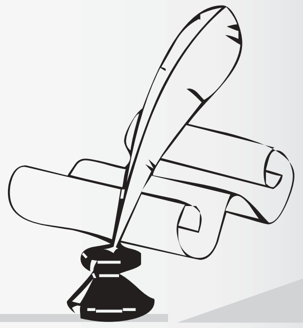

ရေးလာတဲ့ပေးစာ

အယ်ဒီတာခင်ဗျား •

Independence ဂျာနယ် အမှတ် ၂၂၀ မှာပါ တဲ့ **တောင်ပေါ်သား ရဲ့ခံစားချက်** – အမှားပြင်ဆင်မှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး အပြုသဘောနဲ့ တခုတလေအမှားတွေအပေါ် တခါတလေထောက်ပြလိုက်တာကို သီးခြားပြင်ဆင်ပေးတာမဟုတ်ဘဲ တိုက်ရိုက်အယ်ဒီတာထံပေးစာမှာ ထည့်ပေးလိုက်တော့ ကမ္ဘာ့အတိုင်းအတာမကျေနပ်မှု ဖြစ်သွားသလားလို့ ထင်မြင်မိပါတယ်။

ဒီအကြောင်းအရာက ကွမ်းခေါ်ပရိသတ်အတွက် အကျိုးတရားပြုသွားနိုင်တယ်လို့ အကောင်းမြင်ဖက်က မြင်မိတယ်။

နှစ်ပေါင်းရာချီ မိဘဘိုးဘေးတို့ရဲ့ မတရားခံစားချက်အပြင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်နဲ့ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့ လက်အောက်ကလွတ်မြောက်ပြီး ပုခုံးပြောင်းကျွန်ဘဝအဖြစ် မဟာဗမာလူမျိုး ကြီးဝါဒီ ဦးနုရဲ့ ဖဆပလ၊ ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ မဆလ၊ ဗိုလ်စောမောင်ရဲ့ နဝတ၊ ဗိုလ်သန်းရွှေရဲ့ နအဖခေတ်အဆက်ဆက်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ သဘောတူညီခဲ့တဲ့ ပင်လုံစာချုပ်အတိုင်း ပြည်ထောင်စုစစ်စစ် ဖက်ဒရယ် (Federal)မှုကို တင်ပြခဲ့ကြတာ အခေါက်ခေါက်အခါခါပါ။ ဗိုလ်နေဝင်းဖျက်သိမ်းလိုက်လို့ မရှိတော့တဲ့ပြည်ထောင်စုကို ပါးစပ်ပြဲအောင်ဟန်ပြအော်ပြီး တကယ်တမ်းလက်တွေ့မှာ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်တည်ဆောက်ရမှာကို ဘူးခံငြင်းဆန်ရင်း ညစ်ပတ်၊ စုတ်ပဲ့၊ လိမ်ညာ၊ ကောက်ကျစ် ယုတ်မာတဲ့ ဖဆပလ၊ မဆလ၊ နဝတ၊ နအဖ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် စစ်ခေါင်းဆောင်တွေ (နယ်စပ်တောင်တန်း အမျိုးသားများ အပါ အဝင်) သျှမ်းပြည်အမျိုးသားများအပေါ် နှိပ် စက်၊ ညှင်းပမ်း၊ လုယက်၊ ဓါးမြတိုက်၊ အဓမ္မခိုင်းစေ ပေါ်တာဆွဲ၊ အိမ်ခြေလယ်ယာဥယျာဉ်ခြံမြေ မတရားသိမ်းယူ၊ အဓမ္မမုဒိန်းကျင့် သတ်ဖြတ်လာနေတာ နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော် ရှည်ကြာခဲ့ပါပြီ။ တခုတလေအမှား ထောက်ပြလိုက်တိုင်း ကျနော်တို့ခေါင်းဆောင်တွေကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ် ထောင်ဒဏ်နှစ်ရှည်ချလိုက်တာလည်း အခေါက်ခေါက်အခါအခါ ဖြစ်လေတော့ ဒီမဟာဝါဒီဗမာ နာဇီစစ်ပဒေသရာဇ် အာဏာရှင်တွေအပေါ်ကိုဘဲ ကွမ်းခေါ်အနေနဲ့ **စကြာဝဠာ အတိုင်းအတာ** မကျေနပ်မှု ဖြစ်သင့်တယ်လို့ယုံကြည်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် လက်ရှိမဟာဗမာဝါဒီအမွေခံ ဗိုလ်သန်းရွှေရဲ့ နအဖကို ကွမ်းခေါ်အနေနဲ့ ပြတ်ပြတ်သားသား တိုက်ပွဲဝင်သွားမယ်လို့ လုံးဝယုံကြည်ပါတယ်။

သျှမ်းပြည်ရဲ့တခုတည်းသော စာနယ်ဇင်းလက်နက်အဖြစ် ပြည်သူလူထုအတွက် တတပ်တအားအနေနဲ့ အားကိုးမှုလည်းဖြစ်ပါတယ်။

ဘက်ပေါင်းစုံမှာ အကြပ်အတည်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာရဲ့ ဖိအားတင်မက ပြည်တွင်းပြည်ပအတိုက်အခံ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုနဲ့ မွေးရာ ပါအခွင့်အရေးတွေအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေကို ကြောက်ရွံ့ပြီး(ရေရှည်တိုက်ပွဲမှာ ရင်မဆိုင်နိုင်တော့တဲ့ အခြေအနေကိုမြင်တွေ့လေတော့) နအဖဟာမြို့တော်ရန်ကုန်ကနေ ဆုတ်ခွါ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ဝေးရာ ပျဉ်းမနားဘက် တပ်ပြေး၊ ကြပ်ပြေး၊ စစ်ပြေးဒေသမှာ အခြေခံတပ်စခန်း တည်ဆောက်နေပါပြီ။ မိဘပြည်သူနဲ့ လူတန်းစားပေါင်းစုံကို ဆန့်ကျင်ရန်ပြုထားလေတော့ အသက်ရှင်နေသမျှကာလပတ်လုံး ကျီးလန့်စာစားဘဝနဲ့ ကိုယ့်အချင်းချင်းကိုတောင် မယုံကြည်နိုင်ကြတော့ပါဘူး။ အီဂျစ်ပြည်က ဖါရောက်ဘုရင်တို့ရဲ့ ပိရမစ်ဂူအောင်းသင်္ချိုင်းလိုမျိုး နအဖ လူယုတ်မာတို့ကလဲ ဒင်းတို့ရဲ့ ဂူအောင်းသင်္ချိုင်းကို ဆက်လက်တည်ဆောက်သွားရမှာ သေချာသလောက်ပါဘဲ။

ရှမ်းပြည်ကွမ်းခေါ် ကျားကြီးက တတပ်တအား ဟိန်းဟောက်ဒေါမာန်ပွားလိုက်ရင် အာဏာရူး နအဖတွေ ပြေးပေါက်မရှိ အသက်ရှူခွင့်မရ လူ့လောကအသိုင်းအဝိုင်းကနေ ပျောက်ကွယ်သွားရမှာ သေချာနေပါပြီ။ ပြည်သူလူထုရဲ့ကျိန်စာကြောင့် အဝီစိငရဲစခန်းကို ကြွမြန်းဖို့သာ ပြင်ဆင်ပေတော့ အယုတ်တမာနအဖတို့ရေ။

S.S Amn (BKK)
1st November 2005

INDP 222 Burmese.pmd 24 25/1/2549, 13:28

သျှမ်းတိုင်းရင်းသူ နန်းချမ်တောင်းရဲ့ ဘဝဖြတ်သန်းမှုပုံရိပ်

ပြီးခဲ့တဲ့အောက်တိုဘာလ ၃၁ ရက် နေ့က မြန်မာ့နိုင် ငံ ရေးလှုပ်ရှားသူ နန်းချမ်တောင်းကို အမေရိကန် သမ္မတဂျော့ဘုရှ်က အိမ်ဖြူ တော်မှာ လက်ခံတွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ဒီတွေ့ ဆုံမှုဟာ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ ပထမ ဦးဆုံး တွေ့ဆုံမှုဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလိုတွေ့ဆုံခဲ့တဲ့အပေါ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဆိုးရွားနေတဲ့နအဖရဲ့ လူ့အခွင့်အရေးချိုး ဖောက်မှုတွေကို ဆွေးနွေးကြတယ်လို့ သိရပါ တယ်။ နောက်ပြီး အမေရိကန် သမ္မတကိုယ် တိုင် နန်းချမ်တောင်းကို လက်ခံတွေ့ဆုံတဲ့အ ပေါ် အားလုံးကအံ့သြမှုတွေနဲ့အတူ နန်းချမ် တောင်း ဆိုတာ ဘယ်သူလဲ၊ ဘယ်ကလာလဲ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး လူ့အခွင့် အရေးကိစ္စကို ဘာ့ကြောင့် တက်တက်ကြွကြွ လှုပ်ရှားနေသလဲဆိုတာ အများကစိတ်ဝင် စားလိမ့်မယ်လို ထင်ပါ တယ်။

"အရင်တုန်းကစပြောရရင် ကျမက သျှမ်းပြည်အလယ်ပိုင်းဒေသမှာမွေးတာပါ၊ အားလုံးသိတဲ့အတိုင်းပဲ သျှမ်းပြည်မှာ နအဖ စစ်တပ်က မတရားဖိနှိပ်တယ်၊ ရွာတွေကို အဓမ္မရွှေ့ခိုင်းတယ်၊ ရွာကနေအတင်းမောင်း ထုတ်တယ်၊ မထွက်ရင်ရွာကိုမီးရှို့တယ်၊ လူ သတ်တယ်၊ နည်းမျိုးစုံနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ချိုးဖောက် နေတယ်လေ၊ ကျမလဲ ဒီလိုနယ် မြေထဲမှာ မွေးလာလူဆိုတော့ ပြေးလိုက်၊ လွှားလိုက်နဲ့ ကောင်းကောင်းမနေခဲ့ရပါဘူး၊ အဲဒါနဲ့ ထိုင်းနယ်စပ်ကိုရောက်လာတာပါ။ အဲဒီတော့ နေစရာခိုကိုးစရာမရှိတဲ့ ကျမတို့ညီ အမကို ဆရာမဒေါ်မေရီအိမ်မှာ အပ်နှံခဲ့တာ ပါ"။

နန်းချမ်တောင်းရဲ့ပြောပြချက်ဖြစ်ပါတယ်။ နန်းချမ်တောင်းပြောပြခဲ့တဲ့ ဆရာမဒေါ်မေရီ ဆိုတာ ထိုင်း–မြန်မာနယ်စပ်က သျှမ်းရွာ တ ရွာမှာနေထိုင်တာပါ။ ဆရာမရဲ့ ဝါသနာအရ ကလေးတွေကို ပညာတတ်စေချင် တာကြောင့် ပြည်တွင်းကနေထွက်ပြေးလာတဲ့ ကလေးတွေ ကိုရော၊ မိဘမဲ့ကလေးတွေကိုပါ လှေ့ကျင့်ပျိုး ထောင် ပေးနေတာပါ။

"သျှမ်းပြည်မှာ မနေနိုင်ဘူးလေ၊ အဲဒီမှာ မနေနိုင်ကြတော့ အကုန်လုံးပြောင်းရွှေ့လာ တယ်လေ။ ကလေးတွေက ထားစရာနေရာ မရှိတော့ သူတို့ကကျမကိုပဲကြည့်တယ်။ ချမ်တောင်းကိုလာထားတုန်းက ချမ်တောင်း ၆ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ ၆ နှစ်ရှိပေမယ့် သူက စာသိပ်ကြိုးစားတယ်။ ကျောင်းသူဘဝမှာ ည တိုင်း တစ်နာရီ နှစ်နာရီ

လောက် စာကြည့်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာသိပ် ကြိုးစားတယ်။ နယ်စပ်သျှမ်းကျောင်း မှာ နေတုန်းကတော့ သူမ ၆ နှစ် ကျော် ၇ နှစ် ထဲမှာ ထိုင်းကျောင်းကိုပြောင်း ရွှေ့လာ တာ ၁ တန်း ကနေ ၉ တန်းအထိ နေသွားတယ်။"

ချမ်တောင်းကို ထိန်းကျောင်းလာတဲ့ ဆရာမ ဒေါ်မေရီပါ။ ဆရာမပြောသလို ချမ် တောင်းဟာ မိခင်ဘာသာ သျှမ်းဘာသာကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် တတ်မြောက်သလို အင်္ဂ လိပ်စာ၊ ထိုင်းစာ၊ တရုတ်စာတွေကိုလဲ ကျွမ်း ကျွမ်းကျင်ကျင်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗမာစာကတော့ သင် လဲမသင်ရ ကြားဖူးနား ဝလဲ မရှိတော့ ဗမာစကားလုံးဝမပြောတတ်ပါ ဘူး။ ဒီလိုနဲ့ သူမအသက် ၁၆–၁၇ နှစ်အထိ ဆရာမမေရီဆီမှာ နေခဲ့ရပါတယ်။

"၁၉၉၈နောက်ပိုင်း ကျမလဲ အသက် ၁၆–၁၇ နှစ်ရှိပြီဆိုတော့ ကျမ တို့သျှမ်းအဖွဲ့မှာ ကျမ လုပ်နိုင် တာကို ကူ ညီလုပ် ယေးချင် တဲ့ စိတ် တွေ ပိုပြီး ပြင်း ပြလာတယ်။ ကျမနယ်စပ်မှာ ရှိတုန်းက လဲ ကျမသူငယ်ချင်းတချို့ လူ ကုန်ရောင်းခံရတယ်။ တချို့လဲ AIDS ရောဂါ ကူးစက်ခံရတဲ့ သတင်းတွေကြား ရတယ်။ ဒီတော့ ကျမတွေးမိတယ်လေ ငါဘာ လုပ်နိုင်မလဲ၊ ဘာလုပ် ပေးနိုင်မလဲပေါ့၊ ဒီလို နဲ့ သျှမ်းသံတော်ဆင့် သတင်းအေဂျင်စီမှာ ကျမဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ သတင်းယူပုံ ယူနည်း၊ သတင်းရေးပုံရေးနည်း၊ သတင်းဖတ်ပုံ ဖတ်နည်းတွေကိုသင်ရပါတယ်။ နောက်ပိုင်း ကျတော့ကျမလဲ သျှမ်းလူ့အခွင့်အရေး မဏ္ဍိုင်မှာ ဝင်ကူပါတယ်။ အဲဒီမှာ နအဖ စစ် တပ်ကြောင့် နယ်စပ်ကိုထွက်ပြေးရတဲ့ သျှမ်း

INDP 222 Burmese.pmd 25 25/1/2549, 13:28

လူထုရဲ့အခြေအနေကို ကျမကိုယ်တိုင် ကောင်းကောင်းကြီးလေ့လာခွင့်၊ သိခွင့်ရခဲ့ ပါတယ်။ တခါတော့ ကျမစဉ်းစားမိတယ် လေ။ နအဖကို ပြန်တိုက်နိုင်ဖို့ နည်းလမ်း တခုက ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ ကျမတို့ ရဲ့လူမှု အခြေအနေကို နိုင်ငံတကာကသိ အောင်ပြော ပြနိုင်ဘို့ သိပ်ကိုအရေးကြီး ပါတယ်။ ဒီတော့ ကျမဆက်ပြီး ဘန်ကောက် မှာရှိတဲ့ Alternative ASEAN Network On Burma စင်ပြိုင် အာဆီယံအဖွဲ့မှာ အချိန်တို အလုပ်သင် သင်တန်းသွားတက် ရောက်ခွင့် ရပါတယ်။ အဲဒီ သင်တန်းကနေ နိုင်ငံတကာရဲ့ပေါ်လ စီဟာ ကျမတို့မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်တယ်၊ သူတို့ဆီက ဘယ် လိုအကူအညီမျိုးရနိုင်တယ်၊ ဘယ်လောက် အပြောင်းအလဲရှိစေတယ် စတာတွေပါ”။

သျှမ်းတိုင်းရင်းသူ နန်းချမ်တောင်းဟာ အသက် ၂၃ နှစ်သာ ရှိသေးတဲ့ပေမဲ့ အသက် နဲ့မမျှအောင် သူမလုပ်နိုင်တာကို တစိုက် မတ်မတ် ကြိုးစားလုပ်လာရင်း နယ်စပ်တ လျှောက် သူ့လိုသျှမ်းအမျိုးသမီးတွေရဲ့ ဘဝ မြှင့်တင်ဖို့ ၁၉၉၉ မတ်လ သျှမ်းအမျိုးသမီး ရေးရာ ဆက်သွယ်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ရေး အသင်း SWAN ဖွဲ့စည်းတုံးကလဲ တယောက် အပါ အဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတင်မကပါဘူး သျှမ်းအမျိုးသမီးတွေအပေါ် နအဖစစ်တပ်က မတရားပြုကျင့်တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ၂၀၀၂ က ထုတ်ပြန်တဲ့ **မုဒိန်းကျင့်ခွင့်လိုင်စင်** နောက်ဆက်တွဲ လှုံ့ဆော်ရေးအတွက် အဓိက ဆောင်ရွက် သူတယောက် လဲဖြစ်ပါတယ်။

“ချမ်တောင်း အကြောင်း ပြောရမယ်ဆို ရင်တော့ အများကြီးပါ ပဲ၊ အသက် ငယ်တယ်ဆို ပေမယ့် သူ့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု တွေ၊လုပ်ငန်း တွေ အများ ကြီးလို့ပြော ရမှာပေါ့။ SWAN ဖွဲ့ပြီးတဲ့နေ့မှာပဲ ဂျနီဗာကို သူခရီး ထွက်သွားရတာပေါ့။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂလူ့ အခွင့်အရေး ကော်မရှင်မှာတကယ့်ပြည်သူ တွေခံစားနေရ တာကိုတင်ပြဖို့သွားပါတယ်။ ဒါကသူမ စပြီးလုပ်ခဲ့တာပါ။ နောက်ပိုင်းကျ တော့ ဒီလိုပဲ ကိုယ့်ရဲ့အဖွဲ့အတွင်းမှာလုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေအပြင် တခြားနိုင်ငံတကာစည်း ရုံးလှုံ့ဆော်မှုတွေမှာ အမြဲတမ်းပါဝင်လှုပ်ရှား ခဲ့တယ်။ အခုလဲ အဖွဲ့အစည်းရဲ့အကြံပေး အဖွဲ့ထဲမှာပါတယ်။ နောက်တခု သူကနိုင်ငံ တကာစည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးမှာလဲ တာဝန်ယူ ထားတာ၊ အဲဒီအပြင် အသက်ငယ်ငယ်နဲ့ Community တခြားလုပ်ငန်းထဲမှာ သျှမ်းရဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းထဲမှာ လှုပ်ရှားနေတာလဲ ရှိပါတယ်။ သူကတော်ပါတယ်၊ တော်လဲတော် တယ်၊ ကြိုးလဲကြိုးစားတယ်၊ ဒါတွေက စံနမူ နာကောင်းတခုဖြစ်တာပေါ့။ တခြားလူငယ် တွေအတွက်။”

ရှမ်းအမျိုးသမီးရေးရာမှ နန်းဆိုင်နောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ နန်းချမ်တောင်းအနေနဲ့ SWAN ခေါ်တဲ့သျှမ်းအမျိုးသမီးရေးရာမှာ တက် တက်ကြွကြွပါဝင် လှုပ်ရှားမှု၊ ပြင်းပြတဲ့သူမရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်၊ ရိုးသားကြိုးစားမှုကြောင့် နိုင်ငံ တကာက ပေးအပ်တဲ့ မေရီကလဲဆု၊ ရီးဘုတ် လူ့အခွင့်အရေးဆု၊ မကြာခင်မှာ တိုင်းမ် မဂ္ဂဇင်းရဲ့ အာရှသူရဲကောင်းတဦးအဖြစ် ရွေးခြယ်ဂုဏ်ပြုခံရပါတယ်။

“အဲဒီတော့ ဒီခေါက်US ကိုသွားတော့ လဲ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခြေအနေကို စိတ်ဝင် စားနေတဲ့ အချိန်လဲဖြစ်တယ်။ ချမ်တောင်း ကိုယ်၌ကလဲ ဆုတွေရထားတယ်၊ အသိအ မှတ်ပြုခံထားရတာတွေလဲ အများကြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် တချိန်ထဲမှာ သမ္မတဂျော့ဘုရှ်ကလဲ တွေ့ဆုံဘို့ ကမ်းလှမ်းလာတယ်၊ တချိန်ထဲ မှာပံ့ပိုးမှုပေးနေတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေ ပံ့ပိုးပေး တာနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့အရေးကိစ္စတွေကို ကိုယ် တိုင်ကိုယ်ကျ ပြောပြရင်း ကြိုးစားပြီးလှုပ်ရှား ခဲ့တာဖြစ်တယ်”။

“တကယ်တမ်းကျတော့ မြန်မာနိုင်ငံက ဘယ်အခြေအနေမှာ ရောက်နေတယ်ဆိုတာ အမေရိကန်အစိုးရကလဲ စိတ်ဝင်စားပြီးသား၊ သိနေကြားနေပြီးသားဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေနဲ့ မစိမ်းတော့ပါဘူး။ နောက်ပြီး တော့ဟိုးလေးတကျော်ကျော်ဖြစ်နေတဲ့ မြန် မာနိုင်ငံရေးပြဿနာကို ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေး ကောင်စီမှာ တင်ပြမယ် ဆိုတဲ့ကိစ္စကလဲ USA မှာရှိတဲ့ ဒီမိုကရေစီရေး လှုပ်ရှားသူတွေ တက်တက်ကြွကြွ လုပ်နေတယ်မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကျမလဲ ဝါရှင်တန်မှာရှိတဲ့ အစည်း အဝေးတခုကို သွားရောက်တဲ့အချိန်နဲ့ သွား ကိုက်တယ် လို့ပဲပြောရမလား။ ဒီတော့ သမ္မ တဘုရှ်က တွေ့ချင်တယ်ဆိုလို့ အိမ်ဖြူတော် မှာ အခုလိုတွေ့ဖြစ်သွားတာပါ။ ကျမအနေနဲ့ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့နော်၊ ဒီလိုမျိုးနအဖ စစ်အစိုးရက ကျတို့ပြည်သူလူထုအပေါ်ကို နည်းမျိုးစုံနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေချိုးဖောက် နေတာ၊ နှိပ်စက်နေတာတွေကို ပြောခွင့်ရတာ အင်မတန်ကောင်းပါတယ်။ ဘယ်သူဘယ် ဝါက တွေ့ဆုံတယ်ဆိုတာထက် ဖြစ်ပျက်နေ တဲ့ ကျမတို့နိုင်ငံရေး၊ လူထုအခြေအနေကို ကမ္ဘာကသိအောင် ပြောပြဖို့ပါ။ အဲဒီကမှ နိုင်ငံတကာကနေ ကူညီပံ့ပိုးမှုတွေရဖို့က အဓိကကျတာပါ။ သမ္မတဘုရှ်ကိုယ်တိုင်က လက်ခံတွေ့ဆုံတယ်ဆိုတာကလဲ သူ့အနေနဲ့ မြန်မာ့အရေးကို ထောက်ခံအားပေးတယ် ဆိုတာ ပြသလိုက်တာပါပဲ။ အရေးကြီးဆုံးက ကျမတို့မြန်မာနိုင်ငံမှာ နိုင်ငံရေး အပြောင်း အလဲတခုခုဖြစ်လာဖို့ပါ။ ဒီတော့ တခြားနိုင်ငံ တွေ အထူးသဖြင့် ကျမတို့ရဲ့ အိမ် နီးချင်းနိုင်ငံ တွေကနေ ကူညီပံ့ပိုးမှုတွေရပြီး နအဖအစိုးရ ကို တိုက်တွန်းဖိအားပေး နိုင်ဖို့ပါပဲ”။

နန်းခမ်းကယော့ (DVB)

နိုဝင်ဘာလလယ် 2005

INDP 222 Burmese.pmd 26 25/1/2549, 13:28

အပစ်ရပ်အဖွဲ့များ၏ အခြေအနေ

ဒီကနေ့မြန်မာ့နိုင်ငံရေးမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့တွေဟာ အဓိကအရေးပါတဲ့ အင်အားစုတွေအဖြစ် ရပ်တည်နေပါတယ်။ နအဖအနေနဲ့ ဒီအဖွဲ့တွေကို ရှင်းပစ်နိုင်ဘို့ အခြေအနေတွေဖန်တီးနေပါတယ်။ အဓိကအဖွဲ့တွေကိုရှင်းပစ်ဘို့ အကွက်တွေ့မှဘဲ အပိုင်ကိုင်အပြတ်လုပ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ခင်ညွန့်အရာကျပြီးတဲ့နောက် လူငယ်ခြေတက် ရှမ်းပြည်ဘက်က တိုင်းမှူးတွေဟာ ဗိုလ်ခင်ညွန့်ဇာတ်ညွှန်းရေးခဲ့တဲ့ ဒီ “ငြိမ်း” အဖွဲ့ဆိုတာတွေကို ဖျက်သိမ်းပစ်ဖို့ စတင်ပြုလုပ်နေပါပြီ။

ပထမဆုံးအနေနဲ့ နယ်စပ်နဲ့ဝေးပြီး အင်အား ပြန့်နေတဲ့ SSNA နဲ့အင်အားနည်းပါးတဲ့ ပလောင်အဖွဲ့တွေကို လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းလိုက်ပါပြီ။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ရှမ်းပြည်အတွင်းမှာရှိတဲ့ တခြားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေကိုလဲ လက်နက်အပ်ကြဖို့ 2005 မေလ ကုန်ပိုင်းလောက်က ရမခ တိုင်းမှူးမြင့်လှိုင်ခေါ်ယူဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီငြိမ်းအဖွဲ့တွေက ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဗိုလ်ခင်ညွန့်နဲ့ဆွေးနွေးတုံးက လက်နက်အပ်ဖို့မပါဘူး။ ကိုယ့်ဒေသကိုယ်အုပ်ချုပ်နိုင်တယ်ဆို တဲ့ သဘော တူညီချက်နဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလုပ်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ လက်နက် မအပ်နိုင်ဘူးလို့ ငြင်းဆိုခဲ့ပါ တယ်။ အဲဒီလိုငြင်းဆိုတဲ့ အခါ ဗိုလ်ချုပ်မြင့်လှိုင်က ဒါဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ ပြန် နိုင်ပြီ။ ကျုပ်တို့လဲစစ်မတိုက်ရတာကြာပြီဗျာ လို့ ပြောလွှတ်လိုက်တယ်လို့သိရပါတယ်။ အခုစစ်ခေါင်းဆောင်တွေက ဗိုလ်ခင်ညွန့်လို “ငြိမ်း”အဖွဲ့တွေကို အရေး အရာထား မဆက်ဆံတော့ပါဘူး။

“ငြိမ်း”အဖွဲ့တွေကို ဖဆလပခေတ်က ပျူစောထီးတွေလို ပြည့်တန်ဆာအိမ်ဖမ်းခိုင်းမယ်၊ ဓါးပြတိုက်ခိုင်းမယ်၊ ရွေးကောက်ပွဲနီးတော့ အတိုက်အခံတွေကိုသတ်ခိုင်းမယ်၊ ဒါလောက်အဆင့်ပဲထားချင်ပုံရပါတယ်။ အခုကိုပဲ တချို့“ငြိမ်း”အဖွဲ့တွေဟာ ပျူစောထီးအဆင့် ရောက်မှန်းမသိ ရောက်ရှိနေရပါပြီ။ “ငြိမ်း” အဖွဲ့ဆိုတာက နဝတထဲမှာ ဗိုလ်ခင်ညွန့်ကို အိမ်ရှေ့စံကိုယ်တော်လေးအဖြစ်ထားခဲ့စဉ်က ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးရေစီးကြောင်းနဲ့အတူ ခါတော်မီဖေါ်ထုတ်ခဲ့တဲ့ ဖားတပိုင်း ငါးတပိုင်း နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေပါ။ အဲဒီအချိန်က ဘာလင်တံတိုင်းပြိုကျပြီး စစ်အေးခတ် ပြီးဆုံးချိန်ဖြစ်ပါတယ်။

အရင်စစ်အေးခတ်က ဆိုဗီယက်နဲ့ အမေရိကန် ဗိုလ်နှစ်ဗိုလ်ရန်ဆောင်နေရာက ဆိုဗီယက်ပြိုကျပြီး ကမ္ဘာမှာစူပါပါဝါ ဗိုလ်တဗိုလ်ထဲကျန်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီတော့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းမှာအပြောင်းအလဲတွေဖြစ်ပေါ်လာပြီး ရန်မီးတွေကို ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ ဖြေရှင်းနိုင်တော့မယ်လို့ ကြွေးကြော်နေချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ မုဆိုးရာသီကုန်ဆုံးခဲ့ပြီမို့ လေးနဲ့မြှားမလိုဘူးလို့တောင် အစ္စရေးခေါင်းဆောင် ရှီမွန်ပဲရစ်က ပြောဆိုနေချိန်ပါ။ အဲဒီလိုအချိန်မျိုးမှာ စစ်အေးခတ်လေဟုန်စီးပြီး ကမ္ဘာ့အစီအစဉ်သစ်ကြီးနဲ့အတူ အမေရိကန်ကို မျက်နှာလိုအားရ ဖေါ်လံဖားချင်တဲ့စိတ်နဲ့ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေကို အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလုပ်၊ နောက်ပြဿနာ နောက်မှရှင်းမယ်ဆိုတဲ့ အောက်ကြေးနဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တွေကို ဗိုလ်ခင်ညွန့်က ဖေါ်ထုတ်ခဲ့တာပါ။

ပထမဆုံး ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီထဲက ကိုးကန့်၊ ဝ စတဲ့တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့တွေကို တောင်းသမျှ အခွင့်အရေးတွေကိုပေးပြီး ဖွဲ့ထုတ်စည်းရုံးလိုက်လျောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခွင့်

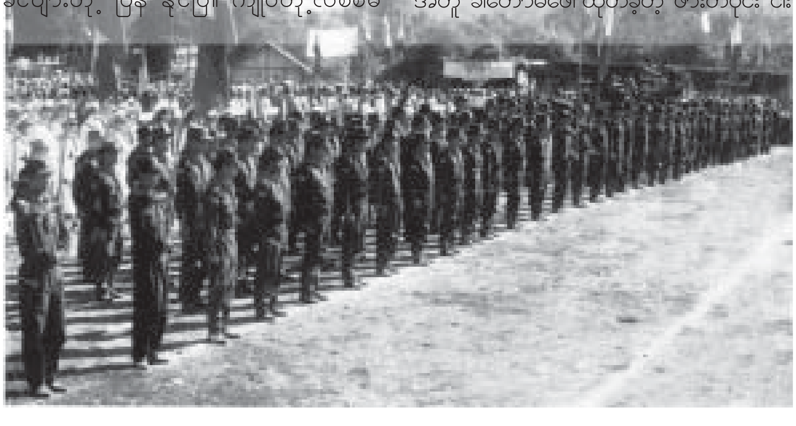

SHAN

INDP 222 Burmese.pmd 27 25/1/2549, 13:28

အရေးတွေက (၁၉၈၀)ခုနှစ်ဗိုလ်နေဝင်းနဲ့ သခင်ဗသိန်းတင် ဆွေးနွေးခဲ့စဉ်က ဗိုလ်နေဝင်း မလိုက်လျောခဲ့တဲ့ တောင်းဆိုချက် တွေပါ။ အဲဒါတွေက အဖွဲ့အစည်းတည်ရှိခွင့် ပြုရမယ်၊ ကိုယ့်နယ်ကိုယ်အုပ်ချုပ်၊ ကိုယ့်လက်နက် ကိုယ်ကိုင်ထား၊ စီးပွါးရေးလွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်ဆိုတဲ့ အချက်တွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို စေ့စပ်ဆွေးနွေးနိုင်ဖို့ ကိုးကန့်၊ ဝ စတဲ့တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်ကို အောင်သွယ်ပေးခဲ့သူကတော့ ဦးအောင်ကြီး ဘိန်းဘုရင် လောရှင်းဟန်တို့ဖြစ်ပါတယ်။

အမေရိကန်ရဲ့ ဆေးဖော်ကြောဖက် အလုပ်ခံရမလားဆိုတဲ့ စိတ်နဲ့လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့တွေကို မတန်တဆ လိုက်လျောခဲ့ပေမယ့် ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်စိတ်ကူးဟာ လက်တွေ့ဖြစ် မလာခဲ့ပါဘူး။ အဖတ်တင်ကျန်ခဲ့တာကတော့ ဒီနေ့လူငယ်ခြေတက်တိုင်းမှူးတွေ မျက်နှာ ကျောမတည့်တဲ့ "ငြိမ်း"အဖွဲ့ဆိုတဲ့ သူတို့နဲ့ ပြိုင်ဖက်ဒေသခံ စစ်ဘုရင်တွေပါ။ "ငြိမ်း" အဖွဲ့တွေက ကိုယ့်နယ်၊ ကိုယ့်တပ်နဲ့ တတီး တနန်းဖြစ်လေလေ၊ တိုင်းမှူးတွေမနာလို မုန်းတီးလေလေဖြစ်လာပါတယ်။ သူတို့အမြင်က "ငြိမ်း"အဖွဲ့ဆိုတာက ဗိုလ်ခင်ညွန့်လက်ကိုင်တုတ်ပါ။ ဒီကနေ့ဒီအချိန်မှာ ဗိုလ်ခင်ညွန့်မရှိတော့တဲ့အတွက် အရာထား စရာမလိုတော့ဘူး။ အိမ်ကြီးပေါ်အိမ်ငယ် ဆောက်တဲ့စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်မှာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တချက်က"ငြိမ်း"အဖွဲ့တွေရဲ့ စီးပွါးရေးနဲ့ယှဉ်လိုက်ရင် နအဖတပ်တွင်း စီးပွါးရေးက "ငြိမ်း" အဖွဲ့တွေကိုမယှဉ်နိုင်ပါဘူး။ ဒီတော့ စိတ်အချရဆုံးကရှင်းပြစ်လိုက်တာ သူတို့အတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါ တယ်။

နောက်တချက်က အမျိုးသားညီလာခံကိစ္စပါ။ KIO ဒု ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာတူးဂျာရဲ့ အသံလွှင့် ဌာနတခုနဲ့ အင်တာဗျူးမှာ အမျိုးသားညီလာခံဟာ အာဏာသုံးရပ်ခွဲဝေရေး အဆင့် ရောက်နေပြီလို့ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ အင်တာဗျူးမှာပဲ ဒေါက်တာတူးဂျာက သူတို့ တင်ပြတဲ့ အချက် 7 ချက်ကို နအဖက ဘာ တခုမှ အကြောင်းမပြန်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ရှင်းနေတဲ့သဘောက ခင်ဗျားတို့တင်ချင်သလိုတင်၊ ကျုပ်တို့ဂရု မစိုက်ဘူး။ အမျိုးသားညီလာခံကို ဆက်တက် ချင်တက် မတက်လို့လဲဘာမှ ဖြစ်မသွားဘူး။ ခင်ဗျားတို့လဲ သမိုင်းတရားခံ ဖြစ်သွားပြီလို့ နအဖက အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကို ပြောလိုက်ပုံ ပါဘဲ။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် နအဖ နဲ့"ငြိမ်း" အဖွဲ့တွေရင်ဆိုင်တွေ့ရမယ့်အချိန် ရောက်လာပါပြီ။

ကိုင်ဇာဆိုခဲ့တဲ့ သီချင်းလေးတပုဒ် ရှိပါတယ်။ အဲဒီသီချင်း စာသားတချို့ကို အခုချိန်မှာပြန်ကြား ယောင်နေပါတယ်။ "မင်းလဲ ယောက်ျား ငါလည်းယောက်ျား၊ စွမ်းမယ်ထင် လုပ်ကြည့် လိုက်လေ၊ လက်သီးဆုပ်မလား လက်ဝါးဖြန့် မလား၊ ကြိုက်တာကို ရွေးစမ်း ကိုယ့်လူ"တဲ့။

စိုးဝင်းညို (DVB-28/6/05)
2006 နှစ်ဦးပိုင်း အခြေအနေနှင့်
လိုက်လျောညီထွေစေရန် ဤဆောင်းပါးကို
ပြင်ဆင်ဖြတ်တောက်ကောက်နှုတ်ရပါသည်။
(အယ်ဒီတာ)

Irrawaddy Cartoon

INDP 222 Burmese.pmd 28 25/1/2549, 13:28

၂၀၀၅နှစ်ချုပ် တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးကဏ္ဍ

ပြည် ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အလားအလာနဲ့ ပတ်သက်လာရင် တိုင်းရင်းသားများရဲ့အရေးကိစ္စဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကုလသမ္မဂအဖွဲ့ကြီးက ဒီမိုကရေစီအုပ်စု နိုင်ငံရေးပါတီ၊ စစ်အစိုးရနဲ့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ သုံးပွင့်ဆိုင်ဆွေးနွေးပြီး နိုင်ငံရေးအဖြေရှာကြဖို့ တစိုက်မတ်မတ် တောင်းဆို ခဲ့ပါတယ်။ 2005 ခုနှစ်မှာ တိုင်းရင်းသားအရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ အထင်ရှားဆုံးကိစ္စကတော့ ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများ ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် ခွန်ထွန်းဦးအပါအဝင် သျှမ်းခေါင်းဆောင်တွေကို ဖေဖော်ဝါရီလတုံးက အရေးယူဖမ်းဆီးလိုက်တဲ့သတင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုနှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်ချမှတ်တာနဲ့ပတ်သက်လို့ ယုံကြည်မှုဖောက်ဖျက်ရာရောက်တယ်လို့ Euro Burma ညွန်ကြားရေးမှူး သျှမ်းတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ စဝ်ဟန်ယောင်ဟွေ့က အခုလိုပြောပါတယ်။

အထိ သူတို့ရဲ့လှုပ်ရှားမှုဟာ တိုးတက်တဲ့ လက္ခဏာမတွေ့ရသေးပါဘူး။ ဥပမာ ဒီနှစ်မှာလူထု အုံကြွမှုတွေဖြစ်လိမ့်မယ် ဆိုတာလည်း မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီနှစ်မှာ နိုင်ငံခြား 5 နိုင်ငံရဲ့ အသိအမှတ်ပြုမှုရရှိလိမ့်မယ်ဆိုတာလည်း အကောင်အထည် ဘာမှမပြနိုင်သေးပါဘူး။ ကောင်းသောရလဒ်တစ်ခုတော့ရှိပါတယ်။ ဒီလိုကြေငြာလိုက်လို့ သျှမ်းပြည်တွင်း ပြည်ပမှာလှုပ်ရှားနေတဲ့ သျှမ်းအဖွဲ့အစည်းတွေအများကြီး စုစည်းနိုင်ခဲ့တာတွေ့ရပါတယ်။ ဇွန်လ 16 ရက်နေ့က သျှမ်း ယာယီအစိုးရအဖွဲ့ထဲမှာမပါတဲ့ အဖွဲ့ 13 ဖွဲ့က စုပေါင်းပြီး သျှမ်းအမျိုးသားကိုယ်စားပြုကော်မီတီ SRC ဆိုတာကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ ပါတယ်။”

“ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်ကို ဖမ်းဆီးခဲ့တဲ့နောက်ပိုင်း အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေအပေါ် ဖိအားပေးမှုတွေ သိသိသာသာ ပိုများလာတာတွေ့ရတယ်။ ဥပမာ ‘ဝ’ ကိုကြည့်ရင် သူတို့အစုရှယ်ယာ အများကြီးပါဝင်ထားတဲ့

ခွန်မန်ကိုဇန်း

နိုင်ဟံသာ

ပူကျင့်ရှင်းထန်

ဆလိုင်းလျဲန်မှုန်းဆာခေါင်း

ဗဒိုမန်းရှာ

“ဖေဖော်ဝါရီလတုံးက တိုင်းရင်းသားခေါင်း ဆောင်တွေကို ဖမ်းဆီးပြီး 8 လအကြာမှာ နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်ချလိုက်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စက တိုင်းရင်းသားအတွက်ရော နအဖအတွက်ရော ကြီးမားတဲ့ပြဿနာတစ်ခု ဖြစ်တယ်လို့ ကျနော်မြင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဖမ်းခံခဲ့ရတဲ့ ခေါင်းဆောင် ခွန်ထွန်းဦး၊ စဝ်ဆေထဲင့်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားအရေးလုပ်နေတာ၊ တိုင်းပြည်ကွဲအောင်လုပ်နေတာမဟုတ်ဘူး။ စဝ်ဆေထဲင့်တို့ဆိုရင် နအဖနဲ့အပစ်ရပ်ထားတယ်၊ အမျိုးသားညီလာခံလည်းတက်ခဲ့တယ်။ ခွန်ထွန်းဦးတို့လည်း တိုင်းရင်းသားတွေမက ဗမာပြည်မှာရှိတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့လည်း ပြဿနာမရှိအောင် ပေါင်းလာတယ်။ နအဖနဲ့လည်း ကောင်းကောင်းမွန်မွန်ပေါင်းလာခဲ့ပါတယ်။ ဒီလောက်တောင်ကြိုးစားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို နအဖကဖမ်းတယ် ထောင်ဒဏ်ပေးတယ်ဆိုတော့ ယုံကြည်မှုကို ဖျက်လိုက်တဲ့သဘောဖြစ်တယ်။” 2005 ခုနှစ် မတ်လ 25 ရက်နေ့မှာ စဝ်ဆေခန်ဖတို့ အစိုးရဖွဲ့ပြီး သျှမ်းသမ္မတနိုင်ငံထူထောင်ဖို့ (17.4.05 မှာလွတ်လပ်ရေး) ကြေငြာခဲ့ပေမဲ့ လက်တွေ့မှာနိုင်ငံတကာရဲ့ ထောက်ခံမှုမရခဲ့သလို နောက်ဆုံးအခြေအနေကလည်း မထူးခြားတာတွေ့ရပါတယ်။

“အစပိုင်းတော့ သူတို့ရဲ့လှုပ်ရှားမှုဟာ လူထုထောက်ခံမှုတော်တော်ရရှိခဲ့တယ်။ သျှမ်းပြည် ပြင်ပ ပြည်ထောင်အချို့ကလည်း ထောက်ခံအားပေးမှုရရှိခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ကိုးလပိုင်း ဆယ်လပိုင်း ဘဏ်တိုက်တွေကို နအဖကသိမ်းလိုက်တယ်။ အရင်က ‘ဝ’ တွေ မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ပတ်သက်မှုမှာ ဒေသခံနအဖအရာရှိတွေ တပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့တွေ တော်တော်ကြီးကို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ ဒီနှစ်မှာတော့သူတို့ အဖြိုခံရတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်လာပါတယ်။ ဒီအချက်တွေကို ကြည့်ရင် အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေဟာ မလွယ်တော့ဘူးဆိုတာသိရ ပါတယ်။ ဒီနှစ်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်နိုင်တာ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေမဟုတ်တော့ဘဲ စစ်အစိုးရကို ထောက်ခံတဲ့ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့တွေ လုပ်လာတာတွေ့ရတယ်။ ဒါကိုကြည့်မယ်ဆိုရင်တဖက်ကလည်း အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကို ဆွဲဆောင်တဲ့

> “ဒီလောက်တောင်ကြိုးစားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို နအဖက ဖမ်းတယ် ထောင်ဒဏ်ပေးတယ်ဆိုတော့ ယုံကြည်မှုကို ဖျက်လိုက်တဲ့သဘောဖြစ်တယ်”

INDP 222 Burmese.pmd 29 25/1/2549, 13:28

သဘောလို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ ပတ်သက်ချင်တယ်ဆိုရင် လက်နက်ချ၊ လက်နက်ချပြီးတော့ ပြည်သူ့စစ်လုပ် သောင်းကျန်းသူဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့လုပ်။ အဲဒီလိုသွေးဆောင်စည်းရုံးတဲ့ သဘောဖြစ်နေပါတယ်''။

(သျှမ်းသံတော်ဆင့်အယ်ဒီတာဦးခွန်စိုင်း)

ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်မှာ ကချင်တိုင်းရင်းသားတွေမှာလည်း ခွဲထွက်မှုတွေ အာဏာသိမ်းမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ KIO အဖွဲ့က အမျိုးသားညီလာခံတက်တဲ့ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူထုအတွင်းမှာ မကျေမနပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် ဇွန်လအတွင်းမှာ KIO ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာတူးဂျာ ကိုယ်တိုင်ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ရပါတယ်။ NDAK ကချင်အုပ်စုအတွင်းမှာလည်း ဥက္ကဋ္ဌစခုန်တင်ရင်းအပေါ် အာဏာချုပ်ကိုင်မှုများတယ်ဆိုပြီး အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ် ပွားခဲ့ပါတယ်။

''ဗကပတွင်းပြိုကွဲမှုကြောင့် NDAK က ပထမဆုံးခွဲထွက်သွားတယ်။ 1990 ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှာမှ KDA ပြန်ခွဲထွက်သွားတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ KIO ပါဘဲ။ ကချင်လူထု အများစုကလည်း KIO ကိုဘဲ ထောက်ခံတာဘဲ။ ခွဲထွက်သွားတဲ့အဖွဲ့တွေလည်း သူတို့ဖာ

ခွန်ဥက္ကာ

စဝ်ဟန် ညောင်ဖွေ

သာသူတို့ရပ်တည်နေကြတာပါ။ NDAK ကလည်း ဗကပ နဲ့မရှင်းမလင်းဖြစ်သွားတဲ့အခါကျတော့ မြစ်ကြီးနားအရှေ့မြောက်ပိုင်း ဘက်မှာနေရာယူတယ်။ KDA ကတော့ရှမ်း ပြည်မှာနေကြတယ်။ လဆန်အောင်ဝါတို့အဖွဲ့လည်း 2004 ခုနှစ်မှာခွဲထွက်ပြီး NDAK နဲ့သွားပေါင်းတယ်။ အခု NDAK နဲ့ခွဲထွက်ပြီးတော့ အစိုးရကသူတို့ကို ဝိုင်းမော်အောက်ပိုင်းမှာ နေရာချထားပေးတယ်လို့ကြားတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ KIO နဲ့ဆက်စပ်မှု မရှိတော့ဘူး''။

(KIO မှ ဗိုလ်မှူး ဇော်ဂမ်)

'' ဒီနှစ်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်နိုင်တာ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေ မဟုတ်တော့ဘဲ စစ်အစိုးရကိုထောက်ခံတဲ့ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့တွေ လုပ်လာတာတွေ့ရတယ်။ ဒါကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် တဖက်ကလည်း အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကို ဆွဲဆောင်တဲ့သဘောလို့ပြောနိုင်ပါတယ် ''

''KNU နဲ့ နအဖတို့ သဘောတူ ထားတဲ့ သဘောတူညီချက်အရ အကြိမ်ကြိမ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ သို့သော်လည်း နအဖဖက်က ကျနော်တို့ကိုပြောပြချက်အရ သူတို့အလုပ်တအားများနေလို့ သူတို့အချိန်မပေးနိုင်သေးဘူးလို့ပြောနေတယ်။ ကျနော်တို့နဲ့ ဆွေးနွေးပွဲမလုပ်နိုင်တာ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့်အရေးယူခံရပြီးကတည်းက အခုထိပါဘဲ။ ရှေ့မတိုးနောက်မဆုတ်ဖြစ် နေတဲ့သဘောဗျ။

တချို့ဒေသအလိုက် စစ်ဆင်ရေး တွေမှာ အောက်ခြေကသဘောတူ ညီချက်တွေ ညှိနှိုင်းမှုတွေ ရှိသလို လိုကြားရတာဟာ တခါတခါစစ် အစိုးရရဲ့အားထုတ်မှုက တိုင်းရင်း သားအချင်းချင်းမညီမညွတ်ဖြစ်ပြီး ခွဲထွက်အောင် လုပ်တဲ့သဘောဘဲ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေထဲမှာ တော်တော်တွေ့ရတယ်။ KNU အ တွင်းမှာလည်း ဒါမျိုးတွေရှိပါတယ်။ KNLA တပ်မဟာ 7 က စစ်အစိုး ရနဲ့ သွားဆက်သွယ်ဆွေးနွေးတယ်ဆိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တရားဟောဆရာတစ်ယောက်ရှိတယ်။ သူ့ကိုလည်း KNU က ထုတ်ထားတယ်။ သူက KNU နာမည်သုံးပြီး သူ့ဟာသူ လျှောက်လုပ်နေတာဖြစ်တယ်။ နအဖကြောင့် KNU စိတ်ဝမ်းကွဲတာမရှိပါဘူး''။

(KNU အတွင်းရေးမှူးဗဒိုမန်းရှာ)

''အမျိုးသားညီ လာခံဟာ အနာဂတ်နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံကိုရေးဆွဲတဲ့နေရာဖြစ်လို့ ဒါကတော်တော်အရေးကြီးပါတယ်။ အနာဂတ်ပြဿနာကိုလည်း အဆုံးအဖြတ်ပေးမဲ့နေရာလည်းဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့အလေးထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအပတ်ကျင်းပမဲ့ အမျိုးသားညီလာခံမှာ အဓိကအကြောင်း ရင်း နှစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံပြီးတော့ ကျနော်တို့အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့ ကိုယ်စားလှယ်မလွှတ်တော့ဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ တစ်အချက်က ကျနော်တို့ညီလာခံကို နှစ်ကြိမ်တက်ခဲ့ပါတယ်။ ပထမအကြိမ်မှာ မိမိတို့အဖွဲ့ရဲ့သီး ခြားအမြင်၊ နောက်ပိုင်း 13 ဖွဲ့ပူးပေါင်းပြီးတော့ တင်တဲ့အမြင်တွေရှိတယ်။ အဲဒီတင်ပြချက် အပေါ်မှာကျနော်တို့ ဘက်က ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရင် ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်တဲ့အချက် တွေကို ကိုမှရွေးပြီးတင်တာပါဘဲ။ ကျနော်တို့တင်တဲ့အချက်တွေ အပေါ် အမျိုးသားညီလာခံရဲ့အခြေခံမှုတွေနဲ့မကိုက်ညီဘူးဆိုပြီးတော့ ဒါကိုပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပေးတာမရှိပါဘူး။ မှတ်တမ်းတင်ထားတာဘဲရှိပါတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်ကျတော့ သဘောထားအမြင်တွေ ထပ်တင်ဖို့မပေးတော့ဘူး။ ကိုယ့်အမြင်ကိုတင်ဖို့ကြိုးစားတယ်ဆိုရင် အမျိုးသားညီလာခံကို အနှောက်အယှက်ပေးသလို ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကိုကျနော်တို့မဖြစ်စေလို့ပါ။ ဒုတိယအချက် MNSP ဟာ 3 နှစ် တစ်ကြိမ်ပါတီညီလာခံကျင်းပနေတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဌာနတာ ဝန်ခံတွေမအားမလပ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအခြေခံအကြောင်းအချက်တွေကြောင့် အမျိုးသားညီလာခံ မတက်တော့ဘူးလို့ဆုံးဖြတ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။''

(မွန်ပြည်သစ်ပါတီ NMSP အတွင်းရေးမှူး နိုင်ဟံသာ)

''တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးကဏ္ဍမှာ တိုးတက်မှုမရှိပေမယ့် အရင်ပကတိရှိတဲ့အတိုင်းတော့ ရှိသေးတယ်လို့ပြောလို့ရတယ်။ နောက်

INDP 222 Burmese.pmd 30 25/1/2549, 13:28

တစ်ခု ကချင်ထဲမှာ သူတို့ဟာသူတို့ခွဲထွက်တာတွေရှိတယ်။ ခွဲထွက်တဲ့သူတွေအတွက်လည်း နေရာပေးတယ်။ သူတို့အဖွဲ့မှာ အပစ်ရပ်အဖွဲ့အနေနဲ့ နေတာလည်းရှိတယ်။ ညီလာခံတက်တဲ့လူတွေလည်း ရှိတယ်။ ညီလာခံတက်တဲ့လူတွေ နောက်ဆုံးတိုးတက်မှုမရှိပေမယ့် မတက်တာထက် တက်တာက ပိုကောင်းမယ်ဆိုပြီး တက်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကချင်နဲ့ ဝ တို့က စစ်အစိုးရနဲ့ ဆက်လက် လက်တွဲ ညီနေတုံးဘဲဆိုတာ တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ စစ်အစိုးရက အကြောင်းပြချက် ခိုင်လုံမှုမရှိဘဲနဲ့ ပြည်တွင်းက ကျနော်တို့ရဲ့ UNLD ကိုဖျက်သိမ်းတယ်၊ ပယ်ဖျက်တယ်၊ ပယ်ဖျက်ပြီး နောက်ပိုင်း ကျန်တဲ့လူမျိုးစုပါတီတွေလည်း တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖျက်သိမ်းလိုက်တာရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ပါတီနဲ့သူတို့ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေတာရှိတယ်။ နောက်ဆုံး UN ကိုယ်စားလှယ်ရာဇာလီ၊ ပင်ညဲရိုးတို့က နိုင်ငံရေးရှုတ်ထွေးမှုတွေပြေလည် ရာပြေလည်ကြောင်း လာရာတော့ လူမျိုးစုတွေကို စုပေါင်းပြီး အလွယ် တကူခေါ်နိုင်ဖို့ UNA အနေနဲ့ UNLD နေရာအစား လုပ်ပြီးတော့ဆက်လက် ရပ်တည်နေကြတယ်။

(ဗိုမီးအမျိုးသားကွန်ကရက်ဥက္ကဋ္ဌ ပူကျင့် ရှင်းထန်)

"အားလုံးကိုခြုံကြည့်လိုက်ရင် 2005 ခုနှစ်ထဲမှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနဲ့ နအဖ စစ်အစိုးရရဲ့ ဆက်ဆံမှုအနေအထားဟာ တိုးတက်မှုမရှိဘူး။ ဆုတ်ယုတ်မှုကိုဘဲဦး တည်တယ်တို့မြင်ပါတယ်"

"အပစ်ရပ်အဖွဲ့အတော်များများ နိုင်ငံရေး အရကျဆင်းလာတယ်။ ဘဏ္ဍာရေးမှာလည်း ကျဆင်းတယ်။ လူထုစည်းရုံးရေးလည်းကျဆင်းတယ်။ သူတို့အင်အားလည်းကျဆင်းတယ်။ အစစအရာရာ ကျဆင်းတယ်လို့ သူတို့ကိုယ်တိုင်ကဘဲ ဝန်ခံတာတွေရှိရပါတယ်။ အားလုံးကိုခြုံကြည့်လိုက်ရင် 2005 ခုနှစ် ထဲမှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနဲ့ နအဖစစ် အစိုးရရဲ့ဆက်ဆံမှု အနေအထားဟာ တိုးတက်မှုမရှိဘူး။ ဆုတ်ယုတ်မှုကိုဘဲ ဦး တည်တယ်တို့မြင်ပါတယ်"။

(ဖယ်ခုံမြို့နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ခွန်မန်ကိုဗန်း)

"နအဖရဲ့ အမျိုးသားညီလာခံက ရေးဆွဲနေတဲ့ဖွဲ့စည်းပုံမှာ သူတို့ပုံစံပြည်ထောင်စုစနစ်သစ်ကို မိတ်ဆက်ပေးနေတာတွေ့ရတယ်။ တိုင်းဒေသကြီးလို့ခေါ်ပြီးတော့ တိုင်းဒေသကြီးကတဆင့် တချို့ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်းဆိုပြီးအဆင့်အမျိုးမျိုး အခွင့်အရေး အမျိုးမျိုးခွဲဖို့ ဖွဲ့စည်းပုံအရစီစဉ်ပေးတဲ့အနေနဲ့ ပြည်တွင်းမှာလုပ်နေတာတွေ့ရတယ်။ ကျနော့်အမြင်ပြောရရင် တကယ့်စစ်မှန်တဲ့ တိုင်းရင်းသား တွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ စစ်မှန်တဲ့တန်းတူအခွင့်အရေးရဖို့ကတော့ မလွယ်ဘူးထင်တယ်။ ဒီလို တိုင်းဒေသတွေ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်တွေ ဖွဲ့စည်းပေးပေမယ့် စစ်တပ်က ကျေးရွာအုပ်စု၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်အထိ လိုက်ပြီးတော့အရေးကြီးတဲ့ အဆင့်ဆင့်ဌာနတွေမှာ စစ်တပ်ကတောက်လျှောက် ပါဝင်ရမယ်ဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက်ရှိနေတော့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဆိုတာလည်း စစ်မှန်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် မဖြစ်တော့ဘူး။ စစ်တပ်ကပါဝင်တဲ့ စစ်တပ်ရဲ့အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာရရှိတဲ့ အဆင့်ဘဲဖြစ်မယ်လို့မှန်းလို့ရပါတယ်"။

(ပအိုဝ်းပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ ချုပ် PPLO ဥက္ကဋ္ဌ ခွန်ဥက္ကာ)

" သူတို့ရေးဆွဲနေတဲ့ အခြေခံဥပဒေသာ အတည်ပြုသွားရင် ကျနော်တို့တိုင်းပြည်ရဲ့ အနှစ် ၅၀ ပြည်တွင်းစစ်က အနှစ် ၁၀၀ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်သွားမှာဘဲ "

"ကျနော်တို့ ရေးဆွဲထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေဟာ ပင်လုံစိတ်ဓါတ်ကိုအခြေခံတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရဲ့ တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရရှိရေးနဲ့ ပြည်ထောင်စုတဝှမ်းလုံး တိုင်းသူ ပြည်သားအားလုံးရဲ့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးအာ မခံမှုရရှိရေးအပေါ်မှာအခြေခံတယ်။ ကျနော်တို့ရေးဆွဲနေတဲ့ အခြေခံ ဥပဒေဟာ ဒီမိုကရေစီရရှိရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ တန်းတူရေး အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အနှစ် 50 ပြည်တွင်းစစ် အဆုံး သတ်ရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အာမခံချက်ပေးနိုင်တယ်လို့ အပြည့်အဝယုံကြည်ပါတယ်။ နှိုင်းယှဉ်ပြီးပြောမယ်ဆိုရင် နအဖဟာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ကာကွယ်ပြဋ္ဌာန်းဖို့အတွက် အမျိုးသားညီလာခံခေါ်ယူကျင်းပနေပါတယ်။ အဲဒီကထွက်လာမယ့် အခြေခံဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေတွေလည်းပဲ ဒီမိုကရေစီကိုရည်ရွယ်ထားတာမရှိဘူး။ တိုင်းပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရည်ရွယ်ထားခြင်းမရှိပါဘူး။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနဲ့ကာကွယ်ဖို့ဘဲရည်ရွယ်နေပါတယ်။ သူတို့ရေးဆွဲနေတဲ့ အခြေခံဥပဒေသာ အတည်ပြုသွားရင် ကျနော်တို့တိုင်းပြည်ရဲ့ အနှစ် 50 ပြည်တွင်းစစ်က အနှစ် 100 ပြည် တွင်းစစ်ဖြစ်သွားမှာဘဲ"။

(UNLD-LA နှင့် EN C အတွင်းရေးမှူး ဒေါက်တာ ဆလိုင်းလျဲန်မှုန်း ဆာခေါင်း)

2005 ခုနှစ်အတွင်း တိုင်းရင်းသားအုပ်စုနဲ့ နအဖတို့ဆက်ဆံရေး အခြေအနေကို ခြုံငုံသုံးသပ်ရရင် ပိုမိုဖိနှိပ်ခံရတာတင်မက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတွေလည်း ဆက်လက်ရှိနေသေးတယ်ဆိုတာ တင်ပြလိုက်ရပါတယ်။

BBC (3/01/06 ညပိုင်း)

INDP 222 Burmese.pmd 31 25/1/2549, 13:28

နအဖ အတုအယောင် ညီလာခံအပေါ် အမြင်

"အခုလက်ရှိ ဒီကနေ့ပြန်စတဲ့ ညီလာခံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျနော်တို့ဆီကို ဖိတ်စာလည်းမရောက်ပါဘူး၊ တစုံတရာအကြောင်းကြားခြင်းလည်း မရှိပါဘူး၊ အမျိုးသားညီလာခံနဲ့ပတ်သက်ပြီး လက်ရှိစစ်အုပ်စုရော နိုင်ငံရေးပါတီတွေပါ အားလုံး ညှိနှိုင်းပြီး ညီလာခံကနေဆောင်ရွက်မယ်၊ ဆောင်ရွက်သင့်တယ်ဆိုတဲ့မူကိုတော့ ကျနော်တို့အစကတည်းက လက်ခံထားတယ်၊ ဒီနေရာမှာ တခုပြောချင်တာက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုယ်တိုင် ပင်လုံကဲ့သို့သော ညှိနှိုင်းမှုညီလာခံမျိုး ဆောင်ရွက်သင့်တယ်လို့ ပြောထားတာရှိတယ်၊ ဆိုလိုတာက ညီလာခံတက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အဖွဲ့အစည်းတွေကို အမှန်တကယ်ကိုယ်စားပြုတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေဖြစ်ဖို့လိုတယ်လို့ ကျနော်တို့လက်ခံတယ်၊ နောက်တခုဒီညီလာခံမှာ ဒီမိုကရေစီလုပ်ထုံး လုပ်နည်းကျင့်စဉ်တွေနဲ့ ညီညွတ်ဖို့လိုတယ်၊ အဲဒါကဘာလဲဆိုတော့ အပြန်အလှန်ညှိနှိုင်း ပြီးဆောင်ရွက်ဖို့ ဒါမျိုးရှိဘို့လိုအပ်တယ်လို့ ယုံကြည်တယ်"

(NLD ပြောခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ် ဦးဉာဏ်ဝင်း)

"တိုင်းရင်းသားအုပ်စုထဲမှာ တရားဝင်ပါတီဖြစ်တဲ့ SNLD ကလည်း အစကတည်း ကမတက်ဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ အဓိကလူတွေက ထောင်ထဲမှာရှိနေတယ်ဆိုတော့ ညီလာခံက တရားတယ် မတရားဘူး၊ ဒီမိုကရေစီဘက်ကို ဦးတည်တယ် ဦးမတည်ဘူးဆိုတာ နောက်ဆုံးအဖြေကပေါ်လာလိမ့်မယ်၊ ကျနော်တို့မြင်တာကတော့ Road Map ၇ ချက်ဆိုတာ ဒီမိုကရေစီဘက်ကို ဦးမတည်တဲ့အတွက်ကြောင့် အဲဒါကိုမလုပ်ခင် ကျနော်တို့တိုင်းရင်းသားအုပ်စုတွေရော၊ နောက်ပြီးတော့ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရော အခုအုပ်စိုးနေတဲ့အစိုးရတွေပါ ဘယ်လိုဘယ်ပုံလုပ်မယ်ဆိုတာ အရင်ညှိနှိုင်းပြီး အဲဒီအတိုင်းသွားရလို့မြင်တယ်၊ အခုသူတို့ပြောသလို မင်းတို့ပါပါ မပါပါ ရပါတယ်ဆိုပြီးလုပ်ရင်တော့ တခုခုထွက်လာတဲ့ဟာ ပြည်သူလူထုက လက်ခံမလား၊ ကမ္ဘာကလက်ခံ နိုင်မလား ဆိုတာကတော့ အဲဒီနေ့ကျမှသိမှာပေါ့"။

(UNA ပြောခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ်ဦးကျင့်ရှင်းထန်)

NDD ဥက္ကဌ မခင်ဥမ္မာနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

NDD ခေါ် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအင်အားစုသည် မကြာသေးခင်ကပြုလုပ်ခဲ့သော ဒုတိယအကြိမ်ညီလာခံမှ ၂၀၀၅–၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွက် ဥက္ကဌအဖြစ်မခင်ဥမ္မာကို ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ NDD သည် နယ်စပ်အခြေစိုက်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများအကြား ပထမဦးဆုံးအမျိုးသမီးဦးဆောင်သည့် အဖွဲ့ဖြစ်လာသည်။ သူမသည် မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးများသမဂ္ဂ၏ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ (WLB)၏ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအစီအစဉ်မှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးမှူးလည်း ဖြစ်သည်။

"နိုင်ငံရေး Culture (ယဉ်ကျေးမှု) အသစ်တခုကို ကြိုးစားပြီးတည်ဆောက်ချင်တာ။ ရှေးရိုးစဉ်လာသွားနေတဲ့ Personalized (ပုဂ္ဂလိက)နိုင်ငံရေးပုံစံတခုအခြေအနေကနေ Institutionalize (အဖွဲ့အစည်း)အဆင့်ကို ပြောင်းလဲဖို့ ကျမတို့နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု ပုံစံအသစ်တခု စလိုက်တာပါပဲ"။

"၁၇–နှစ်တာကာလတလျှောက်လုံး အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးအဖြေရှာမှသာ တိုင်းပြည်ရဲ့–ပြဿနာတွေကို အဖြေမှန်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ စစ်အစိုးရကို ဝိုင်းပြီးတိုက်တွန်းခဲ့ကြပေမယ့် ဒီတခေါက်နအဖက ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းနဲ့ ဒါဟာပြဒါးတလမ်း၊ သံတလမ်းပါလို့ ပြောဆိုလာတော့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အဖြေရှာရေးကို ငြင်းလိုက်တဲ့သဘောမျိုးပေါ်တယ်။ ကျမမြင်တာက ခုလိုပြည်သူတွေရှေ့မှောက်မှာ ထုတ်ဖော်ပြောလာတာက တိုင်းပြည်ကိုချောက်ထဲကျအောင်လို့ အနာဂတ်မြန်မာပြည်အတွက် အင်မတန်အန္တရာယ်ကြီးတယ်လိုမြင်တယ်"။

"မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်တပ်ကလိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု တွေပေါ်မှာ အရေးယူပေးမှုမရှိတဲ့အပြင် စစ်တပ်ကိုယ်တိုင်က နယ်စပ်ဒေသတွေမှာ တိုင်းရင်းသူ အမျိုးသမီးတွေကို မုဒိမ်းကျင့်စော်ကားနေတာတွေကို မျက်ကွယ်ပြု၊ လျစ်လျူရှုနေပြီး ဘာမှအရေးမယူဘဲထားတဲ့ ကိစ္စတွေ။ ဒါတွေအားလုံးကို အရေးယူဆောင်ရွက်ပေးရမယ်။ ရပ်တန့်ပေးရမယ်"။

"ညီလာခံထဲမှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားတဲ့ အုပ်စုတွေပါနေတယ်။ သူတို့ကကော တန်းတူအခွင့်အရေးတွေကို အခြေခံတဲ့ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုတောင်း ဆိုကြမှာပဲ။ တောင်းဆိုမှုတွေရှိခဲ့တယ်ဆိုတာသိရတယ်။ ဒီအပေါ်မှာ နအဖက မစဉ်းစားပေးဘူး။ လုံးဝမသိချင်ဆောင်မျက်ကွယ်ပြုနေ သေးတယ်ဆိုရင် သေနတ်ပြောင်းဝတော့ပြီးတော့မှ ထမင်းစားခိုင်းသလို ဖြစ်နေမယ်။ နအဖအနေနဲ့ တဦးကိုတဦး နေရာပေးပြီး လေးစားမှု၊ နားလည်မှုတွေ မတည်ဆောက် နိုင်သေးဘူး၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းမှုမရှိသေးဘူးဆိုရင် အောင်မြင် နိုင်မယ့် ညီလာခံဖြစ်မှာမဟုတ်ပါဘူး"။

မဇ္ဈိမ အတွဲ ၃၊ အမှတ်–၁၂၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၅ စာစောင်မှ ကောက်နှုတ်ဖော်ပြသည်။

INDP 222 Burmese.pmd 32 25/1/2549, 13:28

လာပြန်ပြီအပြုသဘောဆက်ဆံရေး

ကိုကိုကြီး

မင်းကိုနိုင်

ကိုပြုံးချို

ကိုဌေးကြွယ်

၈၈၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသား များရဲ့ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ဖိတ်ခေါ်တဲ့ ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်ကို အကြောင်းပြုပြီး ကြိုဆိုထောက်ခံသူတွေနဲ့ ဝေဖန်သံတွေ ထွက်ပေါ်လာပါတယ်။ သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ လျော်ကန်ကြောင်း အကြောင်းပြချက်ပေါင်းစုံ တင်ပြကြပါတယ်။ အဓိကထားတင်ပြကြတာက တော့ ဒီနေ့အထိဒုက္ခပေါင်းစုံနဲ့ ရင်ဆိုင်ခံစားနေရတဲ့ ပြည်သူလူထုကိုအကျိုးပြုရေး အတွက်ပါပဲ။

ကျောင်းသားများရဲ့ ခံယူချက်သဘောထား၊ နိုင်ငံတကာကျောင်းသားများရဲ့ ရပ်တည်ချက်တွေကို လေ့လာကြည့်တော့ ဝေဖန်သူများက ကျောင်းသားဆိုတာလက်ဝဲဝါဒသမား တိုက်ခိုက်ရေးသဘောထားရှိသူများလို မြင်ကြတာရှိတယ်။ စာရေးသူအမြင်မှာတော့ ကျောင်းသားဆိုတာ လက်ဝဲလက်ျာဝါဒရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ တိုက်ခိုက်ရေးသဘောထားတော့ရှိပါတယ်။ လက်ဝဲဝါဒ ကျင့်သုံးတဲ့နိုင်ငံမှာ ကျောင်းသားတွေ လှုပ်ရှားတိုက်ပွဲဝင်ကြပါတယ်။ လက်ျာဝါဒကျင့်သုံးတဲ့နိုင်ငံမှာလည်း ကျောင်းသားတွေလှုပ်ရှား တိုက်ပွဲဝင်ကြပါတယ်။ လက်ျာဝါဒကျင့်သုံးတဲ့နိုင်ငံမှာလည်း ကျောင်းသားတွေလှုပ်ရှား တိုက်ပွဲဝင်ကြပါတယ်။ ဘယ်ဝါဒကျင့်သုံးတဲ့အစိုးရမဆို မိဘပြည်သူလူထုအကျိုးစီးပွါးကို ပျက်စီးကြောင်းပြုခြင်း၊ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ မတရားတဲ့ဥပဒေတွေပြဌါန်းပြီးအုပ်ချုပ်ခြင်း၊ တ ရားစီရင်ခြင်းများပြုလာရင် မိဘ ပြည်သူရဲ့သားသမီးပီသစွာ ဒိုင်း လွှားသဖွယ် ကာကွယ်ခြင်းနဲ့ ရှေ့တန်းတက် တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ကြပါတယ်။ နိုင်ငံ တကာလူ့အဖွဲ့အစည်း ပြောင်းလဲတိုးတက်လာတဲ့ ဖြစ်စဉ်တလျှောက်မှာ ကျောင်းသားများရဲ့ တောက်တောက်ပြောင်ပြောင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာအထင်အရှားဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲတွေမှာ ကျောင်းသားတွေ ရှေ့တန်းကနေ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတာပါ။ မတရားဖိနှိပ်သူ ဘယ်အင်အားစုကိုမဆို ဒီနေ့အထိ ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်နေတုန်းပါဘဲ။

> “
>
> **ဘယ်ဝါဒကျင့်သုံးတဲ့အစိုးရမဆို မိဘပြည်သူလူထုအကျိုးစီးပွါးကို ပျက်စီးကြောင်းပြုခြင်း၊ ဖိနှိပ်အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ မတရားတဲ့ဥပဒေတွေပြဌါန်းပြီး အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ တရားစီရင်ခြင်းများပြုလာရင် မိဘပြည်သူရဲ့သားသမီးပီသစွာ ဒိုင်းလွှားသဖွယ်ကာကွယ်ခြင်းနဲ့ ရှေ့တန်းတက်တိုက်ပွဲဝင်ခြင်း များ လုပ်ဆောင်ကြပါတယ်**
>
> ”

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ပြည်သူလူထု ရဲ့မွေးရာပါအခြေခံရပိုင်ခွင့်တွေဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်စွာနေထိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို အကျိုးပြုအာမခံပေးတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားပြု အစိုးရအုပ်ချုပ်တဲ့နိုင်ငံတွေမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းစွာ ပညာသင်ကြားရေး၊ အားကစားရေးရာနဲ့ လူငယ်သဘာဝပျော်ရွှင်ရေး တွေသာ လုပ်ဆောင်ကြတာတွေရ ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ကမ္ဘာ့လူ့လောက အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ပြောင်းလဲတိုးတက် နေတဲ့ဖြစ်စဉ်ကနေ နောက်ပြန်ဆုတ်ပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွါးရေး၊ လူမှုရေးတွေမှာ ပြည်သူလူထုရဲ့အကျိုးစီးပွါးဖြစ်ထွန်းမှုကို ဆန့်ကျင်ဦးတည်နေတဲ့ ပြည်သူလူထုကိုဒုက္ခဆင်းရဲဖြစ်စေပြီး ဖိနှိပ်အနိုင်အကျင့်နေတဲ့၊ ဘဝရပ်တည်ရေးအတွက် လုံခြုံမှုကိုပင် မဆောင်ကျဉ်းပေးနိုင်တဲ့ ဗမာပြည်မှာတော့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ အနေအထားဟာ ၁၉ ရာစုနှစ်ကလို နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးပုံစံအတိုင်း မိဘ ပြည်သူများနဲ့အတူ ရှေ့တန်းကနေ တိုက်ပွဲဝင်သွားရမှာက ကျောင်းသားများရဲ့ မလွှဲမရှောင်သာထမ်းဆောင် ရမဲ့တာဝန်ပါပဲ။ ဗမာပြည်ရဲ့ဖြစ်စဉ်သမိုင်းတလျှောက်လုံးမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ ဒီတာဝန်ကိုတောက် ပြောင်စွာထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြတဲ့ ကိုအောင်ဆန်း၊ ကိုဘဟိန်း၊ ကိုနု၊ ကိုစိုး၊ ကိုသန်းထွန်းတို့ဟာ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တို့လက်အောက်က လွတ်မြောက်ဘို့ ဦးဆောင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အာဏာရူး၊ ကိုယ်ကျိုးသမား၊ တိုင်းပြည်သစ္စာဖောက် ဗိုလ်နေဝင်းကတော့ ၁၉၆၂ မှာ တိုင်းပြည် အာဏာသိမ်းပြီး စစ်ပဒေသရာဇ်အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ မတရားအုပ်ချုပ်လာတာ မဆလ လက်ထက်ကနေ ဒီနေ့ နဝတ၊ နအဖ ခေတ်အထိ ပါပဲ။ ပြည်သူတွေကတော့နေ့တရူဝစား ဝတ်နေရေး ကြပ်တည်းပြီး ဘဝလုံခြုံမှုကင်းမဲ့နေရတာ တိုင်းပြည်နဲ့ အဝှမ်း ပါ။

တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ ဒီလို အခြေအနေတွေဖြစ်နေတာကို တွေ့မြင်ကြားသိရတဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် မင်းကိုနိုင်နဲ့

INDP 222 Burmese.pmd 33 25/1/2549, 13:29

ကိုကိုကြီး အပေါင်းပါတစုဟာ အထိန်းအသိမ်းခံဘဝက လွတ်မြောက်လာတော့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ စိတ်ဓါတ်ခံယူချက်အတိုင်း မိဘပြည်သူတွေ လက်ရှိရင်ဆိုင်ခံစားနေရတဲ့ ဒုက္ခအပေါင်းကနေ လွတ်မြောက်ဘို့အတွက် နည်းလမ်းရှာကြပါတယ်။ ခါးသီးတဲ့ အတွေ့အကြုံအရ စစ်အာဏာရှင်ကို (ဒို့အရေး)[၂] အောင်ပြီးတိုက်တာ မရတာကြောင့် တဆင့်လျှော့ပြီး စစ်အာဏာရှင်နဲ့လက်တွဲ လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ရေးကိုခံ ယူလိုက်ကြတာပါ။ ဒီကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်တစုရဲ့ အမြင်အရ တိုင်းပြည်ရဲ့ဒီနေ့လိုအပ်ချက်အရ လုပ်ဆောင်သွားရေးမှာ–

၁) အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး၊

၂) ပြည်သူတွေရဲ့ ပညာရေး၊ ကျန်း မာရေး၊ လူမှုရေး ကဏ္ဍမှာ စစ်အာဏာရှင်တို့နဲ့ လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားရေး၊

၃) နိုင်ငံတကာမှာ လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီတွေရလာအောင် တောင်းခံသွားရေး၊

၄) ပြည်သူအကျိုးပြု လုပ်ငန်းတွေမှာ နအဖနဲ့ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရင်း နအဖနဲ့ နားလည်မှုတိုးတက်ရရှိရေး၊ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်သွားရေး၊

၅) လူမှုရေးအခြေခံ ပြုပြင်လုပ်ဆောင်မှုကနေ တဆင့်တက်ပြီးနိုင်ငံ ရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို လုပ်ဆောင်သွားဘို့ စတာတွေဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအဆိုပြုချက်တွေကို ထုတ်ပြန်တင်ပြလိုက်တော့ ပြည်တွင်းပြည်ပ NLD ပါတီ၊ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတို့က ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာကြိုဆိုထောက်ခံလိုက်ကြပါတယ်။ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကိုခြုံငုံလေ့လာကြည့်လိုက်တော့ စာရေးသူအမြင်မှာဒီတင်ပြ ချက်တွေဟာ ရန်သူနအဖနဲ့ အပြုသဘောဆက်ဆံရေးဘဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလုပ်နည်း လုပ်ဟန်တွေ အောင်မြင်မှုရ မရဆိုတာ ၁၉၉၇ ကနေ ဒီနေ့အထိ ဖြေရှင်းခဲ့ကြတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ကြည့်ရင်သိနိုင်ပါတယ်။ စပျစ်ဝိုင်ပုလင်းအဟောင်းကို တံဆိပ်အသစ်ပြန်ကပ်ထည့်လိုက်တယ်လို့ဘဲ မြင်ပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ –

၁) ဒီမိုကရေစီပြန်လည်ထွန်းကားရေး ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ နအဖ စစ်အာဏာရှင်တွေအပေါ် အပြုသဘောဆက်ဆံရေး Constructive Engagement ကျင့်သုံးသွားဖို့ဆုံးဖြတ်ပြီး ဗမာပြည်ကို ASEAN ဆယ်နိုင်ငံအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ လက်ခံလာပေမဲ့ ဒီနေ့အထိဘာ အောင်မြင်မှုမရဘဲ တိုးမရဆုတ်မရဖြစ်နေပါတယ်။

၂) ဒုတိယအကြိမ် အကျယ်ချုပ်အထိန်း သိမ်းခံရတုံးက ဒေါ်စုကိုယ်တိုင် ချမှတ်လုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ နအဖ နဲ့နားလည်မှု ရယူရေး၊ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး ဆိုတာတွေလဲပဲ နအဖနဲ့အပြုသဘော ဆက်ဆံရေးပါဘဲ။ အထိန်းသိမ်းခံ ဘဝက လွတ်မြောက်လာပြီး လက်တွေ့အကောင် အထည်ဖေါ်လုပ်ဆောင်တော့ ဒီပဲယင်းမှာအစ လိုက်အပြုံလိုက်ဖြို့ခွင်းရိုက်သတ်ခံကြရပါတယ်။

၃) အမေရိကန်အခြေစိုက် ဒေါက်တာဇာနည်တို့က နအဖအပေါ်နိုင်ငံတကာဖိအားပေါင်းစုံနဲ့တိုက်ပွဲဝင် ရေးကနေ သွေဖီပြီးရန်သူနဲ့ပူးပေါင်း လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားရေးအတွက် တိုက်ဖော်တိုက်ဖက်တွေကိုကျောခိုင်းခဲ့တယ် တိတ်တဆိတ်ရန်ကုန်သွားပြီး နအဖနဲ့ ညှိနှိုင်းဘို့ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာလဲနအဖနဲ့ အပြုသဘောဆက်ဆံရေးပါဘဲ။ (ပြည်တွင်းပြည်ပ ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုရဲ့ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုကို အပြင်းအထန်ရင်ဆိုင်ရတဲ့အပြင် ဗိုလ်ခင် ညွန့်ပြုတ်တော့ သူ့မဟာစီမံကိန်း ပျက်သွားရပါတယ်)။

၄) ၈၈၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသား များရဲ့ တင်ပြချက်တွေလဲဘဲ (ရိုးသားတဲ့ စေတနာ အစစ်အမှန်နဲ့ လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကနေ နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုအဆင့်ကို ဦးတည်ထားပေးခဲ့) နအဖနဲ့အပြုသဘောဆက်ဆံရေးပါဘဲ။ ဒီတခါပြည်တွင်း ပြည်ပ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေ ဘာ့ကြောင့်အားတက်သရောထောက်ခံကြိုဆိုပြီး မကန့်ကွက်ကြတာလဲ?။

ASEANရဲ့ နအဖနဲ့အပြုသဘော ဆက်ဆံရေးဟာ ဗမာပြည်ရဲ့သယံဇာတနဲ့ စီးပွါးရေးကို ဝါးမြိုလိုချင်တာကျ အဓိကဖြစ်ပြီး နအဖကို ရာနှုန်းပြည့်မလိုလားပေမဲ့ နိုင်ငံရေး ကစားနေကြပါတယ်။

> **“စစ်အာဏာရှင်ကို (ဒို့အရေး)[၂] အောင်ပြီးတိုက်တာ မရတာကြောင့် တဆင့်လျှော့ပြီး စစ်အာဏာရှင်နဲ့ လက်တွဲလုပ်ဆောင်သွားနိုင်ရေးကို ခံယူလိုက်ကြတာပါ”**

ဒေါ်စုတို့ ဒေါက်တာဇာနည်တို့ကတော့ ပရိယာယ်နဲ့ ပူးသတ်လိုတဲ့ သဘောအဖြစ် ယူဆရပြီး ကြိုတင်ကန်ထုတ်ထားတဲ့ သဘောဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒေါ်စုတို့ရဲ့NLD က ကိုင်တွယ်တဲ့နည်းနာ ၈၈၈၈ မျိုးဆက် ကျောင်းသားတွေထက် အများကြီးသာလွန်တဲ့ အင်အားနဲ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့တာပါ။ ၈၈၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားများရဲ့ တင်ပြချက်ကို နအဖ က တုံ့ပြန်မှုမရှိပေမဲ့ ဒါလဲဘဲနအဖကို ပူးသတ်တဲ့နည်းနာတခုဖြစ်မယ်လို့ ယူဆမှာပါဘဲ။

သမိုင်းသင်္ခန်းစာအရ ဒီလိုချဉ်းကပ်ပူးသတ်တဲ့နည်းပရိယာယ်ရဲ့ အကျိုးဆက်အတွေ့အကြုံကတော့ –

၁) ၁၉၅၉ ဆိုဗီယက်မှာ ကရူးရှော့ဝါဒရဲ့ ငြိမ်း

INDP 222 Burmese.pmd 34 25/1/2549, 13:29

ချမ်းစွာ ယှဉ်ပြိုင်ရေး လှုပ်ရှားမှု သြဇာကြောင့် ဗမာပြည်မှာ လက်နက်နဲ့ ဒီမိုကရေစီလဲလှယ်ရေးလုပ်ခဲ့တာ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အများအပြား လုံးပါးပါးခဲ့ကြတယ်။

၂) ၁၉၆၃ ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီနဲ့ တောတွင်းပါတီပေါင်းစုံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးမှာ နိုင်ငံရေးထိပ်သီးသခင်စိုး(အလံနီ) ကော်ကဆာ ဟံသာတာမွေး၊ ဗိုလ်လင်းထင်(KNU)တို့ ဥပဒေအတွင်း ဆက်လက်ဆွေးနွေးသွားရေး၊ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးတွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ အားလုံးသဲထဲရေသွန်ဖြစ်သွားပါတယ်။

၃) ၁၉၆၇–၆၈ ရှမ်းပြည်မှာ လက် နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေကို ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေအဖြစ် ထားရှိခွင့်ပြုမကြီးခင် ဖြိုခွဲလိုက်ပါတယ်။

၄) ၁၉၈၉ ကစပြီး ဒီနေ့အထိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ အပစ်ရပ်စဲရေးလုပ်ခဲ့ပေမဲ့ 2000-01 ကစပြီး တဖွဲ့စီဖြိုခွဲနေပြန်ပါပြီ။ (2004-05) ထဲမှာ ပိုပြီးဖိအားပေးခြိမ်းခြောက် အကြမ်းဖက်လာပါတယ်။)

ဒီနေ့နအဖဟာ အပြင်ဗန်းပြမှာ ရှိသမျှအင်အားတွေထုတ်ပြီး **ကြမ်းရမ်းပြနေပေမယ့် တကယ့်ဆို အတွင်းအနစ်သာရကဘာမှမရှိပါဘူး။** ပြည်သူလူထုကို ဒုက္ခပေါင်းစုံကိုပေးတိုင်းပြည်ကိုဖျက်ဆီးထားတော့ သမိုင်းတရားခံဖြစ်နေမှန်းသိနေတာကြောင့်ဘယ်သူကိုမှ မယုံကြည်နိုင်

တော့တဲ့အပြင် အသိတရားကင်းလွတ်ပြီး အချင်းချင်းကို တောင်ပြန်ကြောက် နေရပါပြီ။ နအဖမှာ အားနည်းချက်ဘက် ပေါင်းစုံရှိနေတာကြောင့် ဒီမိုကရေစီဘက်တော်သားတွေ ကျောင်းသားတွေ ရန်သူကိုအထင်ကြီးပြီး အလျှော့ပေးနေဖို့မလိုတော့ပါ။ အထူးသဖြင့် သတ္တိပြောင်မြောက်တဲ့ ကျောင်းသားစိတ်ဓါတ်ကို စုစည်းခိုင်မာနေစေ ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနေ့မျိုးဆက်ကျောင်းသား တိုက်ပွဲမပြီးရင် နောင်မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် တိုက်ပွဲဝင်အောင်လံအမွေအနှစ် လက် ဆင့်ကမ်းပေးဖို့လိုပါတယ်။ ခွပ်ဒေါင်းအောင်လံကို ပေးမှာလား? ရန်သူ့အလိုကျ ကဒေါင်းအောင်လံ ကိုပေးမှာလား? ဒါပါ ဘဲ။

ဒီနေ့တိုင်း ပြည်ရဲ့ဒုက္ခပေါင်းစုံကို ကုစားချင်တယ်ဆိုရင် (စာရေးသူ အတွေ့အကြုံအရ) လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဟာ ခေတ္တကုစားမှုဘဲဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ နအဖအာဏာသက်ဆိုးရှည်ရေးအတွက် တွန်းပို့အကျိုးပြုပေးတာပဲဖြစ်တယ်။ ၁၉၆၂ ကစ ကနေ့အထိကြီးမားတဲ့အရင်းအနှီးတွေပေးဆပ်ရပြီး ဖြစ်တာကြောင့် နောက်ထပ်အရင်းအနှီးဆက်ပေးဖို့ ပြည်သူတွေဝန်မလေးတော့ပါဘူး။ အရေးကြီးတာကတော့ ခေတ္တကုစားရေးမဟုတ်ဘဲ ထာဝရရောဂါ ရောဂါပျောက်ကင်းဖို့အတွက် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုသာ ဦးတည်သွားသင့်ပါတယ်။ မိဘပြည်သူနဲ့ ပူးပေါင်းတဲ့ကျောင်းသား တိုက်ပွဲဟာ အမြဲတမ်းအောင်ပွဲခံခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံတကာကျောင်း သားတိုက်ပွဲတွေမှာလဲ အမြဲတမ်းတောက်ပြောင်ပါတယ်။ ကျောင်းသားရဲ့သွေးဟာ ရဲရဲနီပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ခွပ်ဒေါင်းသွေးဟာ ရဲရဲတောက်ရင့်ရင့်နီတာကိုဘဲ သစ္စာထားကြပါ။ ခွပ်ဒေါင်းရဲ့ ရဲရဲတောက်အောင်လံနဲ့ မျိုးဆက်သစ်ကျောင်းသားအတွက်အမွေ လက်ဆင့်ကမ်းကြပါ။ ထောင်ထဲကရလာတဲ့ မျက်မှန်နက်ကိုဖြုတ်ပြီး ကြည့်လိုက်စမ်းပါ။ အောင်ပွဲပန်းတိုင်ဟာ ရှေ့မှာအထင်အရှားပါ။ မိဘပြည်သူကျောင်းသားလူငယ်မောင်မယ်တွေ သပြေပန်းနဲ့ ကြိုဆိုနေတာတွေ့တယ်မဟုတ်းလား?။

တော်လှန်းရေးသတိနဲ့ ကျောင်းသားသစ္စာဖြင့် –

စဝ်ဘုန်းလှိုင်(တောင်ကြီး)
၆၂ မျိုးဆက်ကျောင်းသား
1/ 11/ 2005

ရာမမင်းမှ ဟနုမာန်

"အစပိုင်းတုံးကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟာရာမမင်း ဖြစ်မယ့်ပုံဘဲ။ အရာရာကိုညွှန်ကြားပြီးတော့ တခြားလူတွေကိုသွားလုပ်ခိုင်းတယ်။ လုပ်ရင်းလုပ်ရင်းနဲ့ စိတ်တိုင်းမကျလို့ ဒသဂီရိဆယ်မျက်နှာဖြစ်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆယ်ခေါင်းဆယ်မျက်နှာစလုံးသွားလုပ်လိုက်တော့ ခေါင်းကိုက်လာတယ်။ နောက်ပိုင်းကျရင် ဝန်ကြီးချုပ် ဟနုမာန် ဖြစ်မဲ့ကိန်းဘဲ။ အားလုံးကို ဒိုင်ခံလုပ်လိုက်လို့ ညွှန်ကြားလို့ ရတော့မှာမဟုတ်ဘူး။"

မီးချိုင်းရီးချူးဖန်း
ယခင်အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ

ထိုင်းတက္ကသိုလ်များအနေအထား

"ထိုင်းတက္ကသိုလ်တွေ သေခဲ့တာကြာလှပြီ။ တတ်သိပညာတွေကင်းမဲ့လို့ သေတာမဟုတ်ဘူး။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းနဲ့ ကင်းကွာသွေဖီသွားတဲ့ တတ်သိပညာတွေ ချည်းဖြစ်နေတာကြောင့်ဘဲ။"

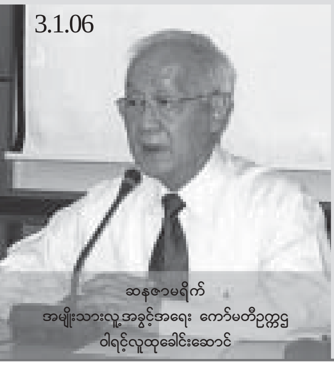

ဆနဇာမရိက်
အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ
ဝါရင့်လူထုခေါင်းဆောင်

INDP 222 Burmese.pmd 35 25/1/2549, 13:29

"ယနေ့အဓိကသမိုင်းပေးတာဝန်"

ဒီနေ့ကာလမှာ နအဖစစ်အုပ်စုဟာ ပြည်တွင်းပြည်ပ ရှမ်းပြည်အတိုက်အခံ အင်အားစုတွေကို နည်းမျိုးစုံနဲ့ အစုကလေး အဖွဲ့ကလေးမကျန် ခွဲတိုက်နေပါတယ်။ အမြီးကျက်အမြီးစား၊ ခေါင်းကျက် ခေါင်းစားဆိုသလိုပေါ့။ စစ်ရေးအားဖြင့် ရှမ်းပြည်မြောက် ပိုင်းမှာ လုပ်နေတယ်။ နိုင်ငံရေးအားဖြင့် SNLD ခေါင်းဆောင်တွေကို ဖေဖော်ဝါရီလ တောင်ကြီးအစည်းအဝေးမှာ လက်တွေ့နှိပ်ကွပ်ပြလိုက်တယ်။ အစီ အစဉ်ရှိရှိနဲ့ ဒင်းတို့လုပ်ဆောင်နေတယ်။

မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒီ စစ်ပဒေသရာဇ်အာဏာရှင်အပေါ် ဆန့်ကျင်တော်လှန်ခြင်းဟာ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်မျိုးချစ်ပြည်ချစ် စိတ်ဓါတ်နဲ့ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးစံကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဘို့အတွက် အကျိုးပြုနိုင်ပါတယ်။

အမျိုးသားအချင်းချင်း၊ အထူးသဖြင့် တိုက်ဖေါ်တိုက်ဖက် အချင်းချင်းဆိုရင်တော့ မေတ္တာဂရုဏာ မုဒိတာတရား ပွါးများရပါမယ်။ ဥပက္ခာတရားပါကပ်ပေးလိုက်ရင် လုံလောက်ပါတယ်။

ဒီနေ့အဖွဲ့ အသီးသီးလုပ်ဆောင်နေကြတဲ့ အမျိုးသားရေးနဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် ဆိုတာလည်း လူ့အသိုင်းအဝိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် တစိပ်တဒေသအကျိုးပြုပေးနေတာဘဲ။ တနည်းအားဖြင့် အတ္တသဘောကနေ ပရသဘော အများအကျိုးဆောင်တာဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီဖြစ်ပေါ်မှုမှာ–

(၁) ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်ပေါ်မှု၊ (၂) မထင်မရှားဖြစ်ပေါ်မှု၊ (၃) ကိုယ်တိုင်မသိ၊ သတိမထားမိတဲ့ ဖြစ်ပေါ်မှု စတာတွေပါဘဲ။

ကမ္ဘာ့အတိုင်းအတာ နိုင်ငံရေးထိပ်သီးအဆင့်မှာတော့ (၁) အဆင့်ကို အသုံးပြုတာများတယ်။ ဒို့တတွေကျတော့ (၂) နဲ့ (၃) အဆင့်မှာရှိတတ်ပါတယ်။

ဒီသုံးရပ်ကို အသုံးတတ်ပြုတတ်ရင်၊ လေးစားအရေးထားတတ်ရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အကျိုး ပြုပေးနိုင်ပါတယ်။ အသုံးမပြုတတ်၊ လေးစားအရေးထားမှုလည်းမရှိတတ်ဘဲ ကျော်လွှားသွားရင်တော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အကျိုးမပြုနိုင်တဲ့အပြင်၊ ပဋိပက္ခလမ်းကြောင်းပေါ်ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ မလိုလားအပ်တာတွေလဲဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ရှမ်းပြည်ဟာ အင်္ဂလိပ် ဂျပန် လက် အောက်ကလွတ်မြောက် အလိမ်ခံရပြီး မဟာဗမာ လက်အောက်ရောက်သွားလို့ သျှမ်းပြည်ဟာ ကျွန်ဘဝကမလွတ်မြောက်သေးဘူးလို့ သိမြင်လက်ခံ ရင် မွေးရာပါလူ့အခွင့်အရေးအတွက် ဗမာနယ်ချဲ့ခုခံတွန်းလှန်ရေးဟာ အဓိကသမိုင်းပေးတာဝန်ဖြစ် တယ်။ သျှမ်းပြည်သားတွေဟာ ဗမာလူမျိုးတွေလိုဘဲ လွတ်လပ်ချင်ကြတဲ့လူမျိုးတွေပါ။ လွတ်လပ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံထူထောင်ဘို့က အဓိကနေရာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့နယ်စပ်တောင်တန်းတိုင်းရင်းသားတွေ ဘယ်လမ်းကိုရွေးခြယ်လက်ခံရမှာလဲ?။ ချင်း၊ ကချင်၊ ရခိုင်၊ မွန်၊ ရှမ်း၊ ကရင်၊ ကရင်နီ (၇) ပြည်ထောင်မှာ ပြည်တွင်းစစ်ဆိုတာမရှိပါဘူး။ နယ်ချဲ့ ကျူးကျော်စစ်ကိုတွန်းလှန်ဆန့်ကျင်တဲ့ခုခံစစ်ဘဲရှိတယ်။ ဒါကိုသမိုင်းကအခိုင် အမာထောက်ပြနေပါ တယ်။ ဒါကို မျက်စိမှိတ်ပြီးငြင်းနေဖို့မလိုပါဘူး။

တခါတခါလုပ်ရင်းကိုင်ရင်း စေတနာကျွန်သွားတာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ အားနာမှုများသွားတာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်ကျိုးပါသွားတာဘဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပန်းတိုင်ပျောက်လမ်းလွဲသွားတာမျိုး ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ စေတနာမပါဘဲ လုပ်မိသွားတတ်တာကြောင့် အနာဂတ်ကိုယ့်အမျိုးသားရေးအတွက် ဒုက္ခရောက်စေပါတယ်။ အတိတ်မှာရော ပစ္စုပန်မှာပါသာဓကတွေ အထင်အရှားတွေ့နေရလို့ပါဘဲ။ ဒီကနေ့ တိုင်းရင်းသား အုပ်စုမှာအဓိက အလိုအပ်ဆုံးက အချင်းချင်းညီညွတ်ရေး၊ ကူညီပံ့ပိုးရေးပါဘဲ။

ဒီကနေ့လက်နက်ကိုင်အဆင့်မှာရော၊ မီဒီယာစာနယ်ဇင်းမှာပါ အဓိကဇောင်းပေးလုပ်ရမှာက မျိုးဆက်သစ်ကျောင်းသားလူငယ်များနဲ့ ပြည်သူလူကိုဇာတိသွေးဇာတိမာန် မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်ရှင်သန် စေဖို့ ပျိုးထောင်ပေးရေးပါဘဲ။

ကျားချာတိတ်
(15/11/05)

ချွန်းလိဂ်ဖိုင်း (ချွမ်လိပိုင်)
အတိုက်အခံ ဒီမိုကရက်ပါတီ
တိုင်ပင်ခံသဘာပတိအဖွဲ့နှင့်ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း

အနာဂတ်ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ်သစ်

"အဘိဆစ်ဝစ်ချားချိဝသာဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ရရင် ဝန်ကြီးချုပ် ကောင်းဖြစ်မယ်လို့ယုံကြည်တယ်။ ဒါကအခြေအမြစ်မရှိ လေဖမ်းဒန်းစီးယုံကြည်မှုမဟုတ်ဘူး။ သူ့ရဲ့အရည်အသွေး တခုအတွက်နဲ့ယုံကြည်တာမကဘူး။ သဘောတရား ပြည့်ဝတဲ့ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သန့်ရှင်းတဲ့ အများအကျိုးအတွက် အမျှော်အမြင်ရှိတဲ့ယုံကြည်မှုဖြစ်တယ်။ မိမိကိုယ်ကျိုးစီးပွါး လုပ်ငန်းအတွက် အမျှော်အမြင်ရှိတဲ့ ယုံကြည်မှုမဟုတ်ဘူး။"

INDP 222 Burmese.pmd 36 25/1/2549, 13:29

ရွှေဘုရားအစဖျောက်တဲ့ နဝတတပ်မှူးတစ်ယောက်

သမိုင်းဝင် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ ရေးဟောင်း စေတီအတွင်း ကိန်းဝပ်ခဲ့ဖူးသော ရွှေသား အတိအလေးချိန် 4 ကျပ် 1 မတ်ရှိ အနှစ် ၁၀၀ သက်တမ်း ရွှေဘုရားတဆူအား ဒေသခံ နအဖ တပ်မှူးတစ်ဦးမှ မလိမ့်တပတ်အစဖျောက်ထားမှုတစ်ခု သျှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း မိုင်းပန်မြို့တွင် လွန်ခဲ့သော 2003 ဇန်နဝါရီလက ဖြစ်ပွါးခဲ့၏။

ဖြစ်ပွါးပုံမှာ– နအဖအာဏာပိုင်များ၏ စီမံချက်အရ မိုင်းပန်မြို့အနောက်ဖက် 2 မိုင်အကွာ (တာချီလိတ်၊ ကွန်ဟိန်း၊ မိုင်းရယ် မြို့များရှိ ရွှေတိဂုံပုံစံ) လွယ်နွဲ့စေတီသစ် ဌာပနာသွင်းအခမ်းအနားတစ်ခု 14.1.03 ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်စဉ် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ စေတီဟောင်းအတွင်း ကိန်းဝပ်ခဲ့ဖူးသော ရွှေဘုရားကိုပါ ထည့်သွင်းဌပနာခါနီး ကင်မရာ 7 လုံးဖြင့် ဓါတ်ပုံရိုက်ကြသော်လည်း မည်သို့မျှရိုက်၍ မရသဖြင့် အခြားဘုရားများနှင့်အတူ ဌာပနာမ သွင်းဖြစ်ခဲ့ပေ။

လွယ်နွဲ့ "မဟာတေဇာဓိပတိ" စေတီ တည်ဆောက်ကြစဉ် ပထမအဆင့် ဌာပနာသွင်းခဲ့ကြသည့်နေ့ရက်၌ မိုင်းပန်အခြေစိုက် အမှတ် 17 စကခမှူး ဗိုလ်ချုပ်ညွန့်လှိုင်နှင့်အတူ ရန်ကုန်စစ်ရုံးချုပ်မှ ရောက်လာသော ဗိုလ်ချုပ်သန်းဌေး၏ အပေါင်းပါများကလည်း ပါလာသည့် ကင်မရာများဖြင့် ဓါတ်ပုံရိုက်ကြ၏။ ဟိုဖိုင်မောက်ဇမ်ရွာနေ အသက် 70 ကျော် လုံးဆုဝဏ္ဏက ဘုရားသိကြားနတ်ကောင်းနတ်မြတ်များတိုင်တည်၍ လက်ဖဝါးပေါ်တင်ပြီး ဓါတ်ပုံအရိုက်ခံသော်လည်း ကင်မရာခလုတ်နှိပ်မရဘဲ ဖြစ်နေသည်ဟုဆို၏။

ပထမအဆင့် စေတီဌာပနာသွင်းအပြီး 16.1.03 ရက်နေ့ ရောက်သောအခါ နအဖ ဒု တိယထိပ် သီးကြီးဒုဗိုလ်ချုပ် မှူးကြီး မောင် အေးကိုယ် တိုင်စေတီတည်ဆောက်မှု လာရောက်ကြည့်ရှု၍ လိုအပ်သည်များကို ညွှန်ကြားသွားခဲ့၏။ ထို 3-4 ရက် အချိန်အတောအတွင်း လွယ်နွဲ့စေတီသစ်တွင် ဌာပနာခြင်းမရှိသော အဆိုပါ ရှေးဟောင်း ရွှေဘုရားမှာ မူလဂေါပက အဖွဲ့ဝင် လုံးဇမ်လောဝ်လက်သို့ ပြန်မရောက်တော့ပဲ ဟိုလူ့ဆီမှာလိုလို ဒီလူ့ဆီမှာလိုလို ပျောက်ဆုံးနေ ခဲ့သည်။ 14.1.03 ရက်နေ့က စကခမှူး ဗိုလ် ချုပ်ညွန့်လှိုင် ကိုယ် တိုင်ရယူသိမ်းဆည်းထား သလိုလို၊ 16.1.03 ရက်နေ့ ဒုဗခမကမောင်အေးလာတုန်းက ပါသွားသလိုလို မရေရာမသေချာဘဲ မည်သူ့ထံတွင် ရွှေဘုရားရှိနေကြောင်း တိကျစွာမသိရတော့ပေ။

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူဘုရား ဂေါပကလူကြီးများအပါအဝင် မိုင်းပန်မြို့မျက်နှာဖုံးသက်ကြီးရွယ်အိုများက 3-4 လ အတွင်း မကြာခဏမေးမြန်းစုံစမ်းငြင်းခုံခဲ့ကြ၏၊ မူလသိမ်းဆည်းထားနေကျ ဂေါပကလက်တွင်းမှလွဲ၍ အခြားနေရာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များထံ အပ်နှံမထားသင့်ကြောင်း တီးတိုးတမျိုး ကျယ်လောင်တစ်ဖုံ မြည်တွန်တောက်တီးခဲ့ကြ၏။ ထိုသတင်းတဆင့်စကား တဆင့်နားပြောကြားကြရာ နောက်ပိုင်း၌ ဗိုလ်ချုပ်ညွန့်လှိုင်သိရှိသွားသဖြင့် သကြ်န်အပြီး 18.4.03 ရက်နေ့ကျမှ ၎င်းရွှေဘုရားအနေကစာတင်ခြင်းနှင့် ဂေါပကအဖွဲ့ထံပြန်လည်အပ်နှံခြင်း အခမ်းအနားတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။ ရွှေဘုရား ပြန်လည်ပေးအပ်ကြောင်း မိုင်းပန်လူထု အယုံအကြည်ရှိစေရန် သက်ကြီးရွယ်အိုမြို့မိမြို့ဖ 50 ခန့်ကို ဖိတ်ကြား၍ ယခင်ရွှေဘုရားစောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းခဲ့ဖူးသူ အနောက်ရပ်ကွက်နေ ဂေါပကအဖွဲ့ဝင် လုံးဇမ်လောဝ် အိမ်တွင်ပင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော်– မြို့ခံလူထုအတော်များများက စကခမှူးပြန်လည်ပေးအပ်သောဘုရားသည် မူလရွှေဘုရားအစစ်အမှတ်မဟုတ်ဘဲ အစစ်နှင့်ဆင်တူယိုးမှား ပြုလုပ်ထားသော ရွှေဘုရားအတုသာဖြစ်ကြောင်းယုံကြည်နေကြဆဲဖြစ်သည်။

ဥာဏ်တော် 4 လက္မရှိ ရွှေဘုရားကိန်းဝပ်ခဲ့ဖူးသော နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူစေတီကား မိုင်းပန်မြို့အရှေ့ဘက် 1 မိုင်ကျော်အကွာ ဟိုဖိုင်လုံရွာနှင့်အရှေ့ရပ်ကွက်အကြား လယ်ကွင်းထဲ တွင်တည်ရှိ၏။ 2002 နှစ်အတွင်း အသက် 86 နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သူ၊ (ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လွတ်လပ်ရေးအကြိုခေတ် သျှမ်းပြည် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ ရပလ အဖွဲ့ဝင်ဟောင်း) မိုင်းပန်ဇာတိ လုံးဇာလီ သက် 12 နှစ်အရွယ် (1904 ခုနှစ်)၌ ၎င်းစေတီ ထီးတင်စဉ် ထီးတော်ရိုးစွပ်သည့် စေတီထိပ်အခေါင်းအတွင်း ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်၏။ 1972 ခုနှစ်တွင် လျေင်ကြီးလှုပ်ရာ အဆိုပါ စေတီထီးတော်ပြုတ်ကျစဉ် ရွှေသားဘုရားလည်း ထွက်ကျလာသဖြင့် လုံးဇာလီ ကိုယ်တိုင် သွားရောက်ကောက်ယူပြီး ဂေါပကအဖွဲ့ ထံအပ်နှံခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ခေတ်အဆက်ဆက် လက်ပြောင်းလက်လွှဲသိမ်းဆည်းလာရာမှ နောက်ဆုံးဂေါပကအဖွဲ့ဝင် လုံးဇမ်လောဝ် (57နှစ်) လက်တွင်းကျ ရောက်ခဲ့၏။ ထိုသတင်းကို စကခမှူး က 2002 နှစ်ဦးပိုင်း၌ အမှတ်မထင်ကြားသိရသဖြင့် လွယ်နွဲ့စေတီသစ်တွင် ဌာပနာသွင်းထားရန် ဖိအားပေးတိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။

လွန်ခဲ့သည့် 3-4 နှစ်ကတည်းက တာချီလိတ်၊ ကွန်ဟိန်း၊ မိုင်းရယ်မြို့များရှိ ရွှေတိဂုံပုံတူ တည်ဆောက်နေသော (မူလရှေးဟောင်းစေတီငယ်အပေါ် ဖုံးအုပ်ထားသည့်) လွယ်နွဲ့စေတီအတွက် ပထမအဆင့် ဌာပနာသွင်းပွဲ ပြုလုပ်ရာ အပေါ်ဆုံးအဆင့်မှာ ရန်ကုန်စစ်ရုံးချုပ်မှ နအဖ ထိပ်သီးများပေးပို့သော ဘုရားများ ဌာပနာရန်ဖြစ်၏။ အလယ်အဆင့်မှာ စကခမှူး၊ ဗျူဟာမှူး၊ မအဖ ဥက္ကဌ၊ 332 - 520 ရင်းမှူး စသည့်ဒေသခံအာဏာပိုင်များ၊ ငွေကြေးမြောက်များစွာ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းရန် ဖိအားပေးခံရသော အခြားမြို့နယ်/ဒေသမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်များနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ခေါင်းဆောင်များအတွက်ဖြစ်၏။ အောက်ဆုံးအဆင့်မှာမူ ဒေသခံပြည်သူလူထုနှင့် ရပ်မိရပ်ဖများအတွက် ဌာပနာရန်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

စစ်အုပ်စုက အရင်းအနှီးတပြားတချပ်မှ မစိုက်ထုတ်ရဘဲ ပြည်သူလူထု၏ လူအင်အားရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအင်အားနှင့် ငွေကြေး အင်အား

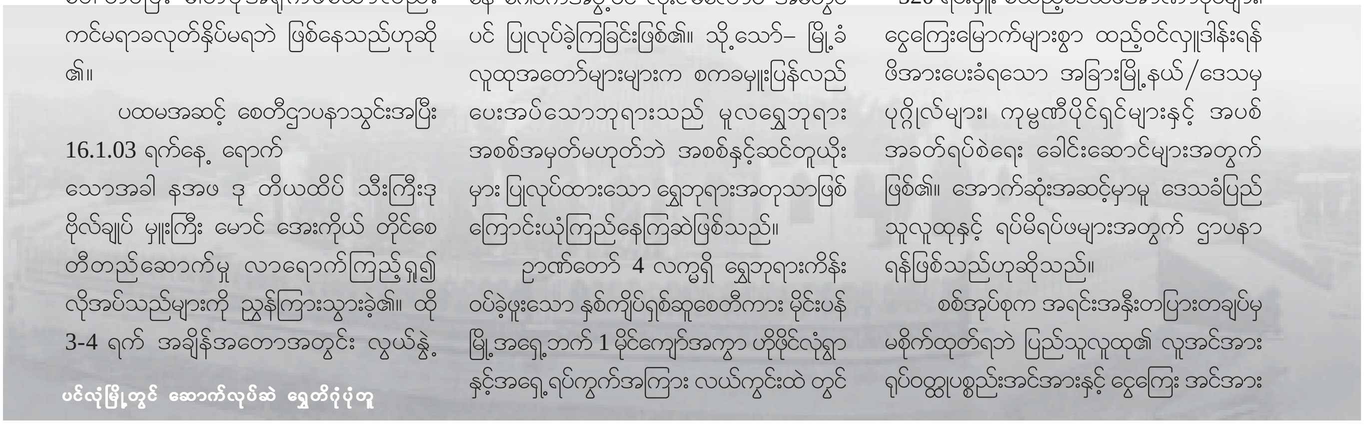

ပင်လုံမြို့တွင် ဆောက်လုပ်ဆဲ ရွှေတိဂုံပုံတူ

INDP 222 Burmese.pmd 37 25/1/2549, 13:29

ကျပ်သန်းပေါင်းရာချီ၍ မဖြစ်မနေ မရမက တည်ဆောက်သည့် လွယ်နွဲ့စေတီကဲ့သို့သော နအဖလက်ထက်စေတီပုထိုးများဆိုလျှင် ဒေသခံသျှမ်းပြည်လူထုက နာမ်နိမ်ဘုရားစေတီအဖြစ် ယုံကြည်ထားကြသဖြင့် ပင်ကိုယ်စိတ်ဆန္ဒအရ မည်သူမျှရှိခိုးပူဇော်လိုစိတ်မရှိကြပေ။ ဤအချက်ကိုသိရှိသော နအဖ အာဏာပိုင်တို့က အရှိန်အဝါပြ၍ ၎င်းတို့၏ တဖက်သတ်သာသနာပြုလုပ်ငန်းအတွက် ဒေသတွင်းလူထုအပေါ် ချော့တစ်ခါ ခြောက်တစ်လှည့် အမျိုးမျိုးခိုင်းစေခဲ့ကြသည်။

မိုင်းပန် မအဖ/ရအဖ တို့က မြို့တွင်း 6 ရပ်ကွက်ရှိ ဝမ့်မိုင်၊ မြေဝန်း၊ ရာဇာ၊ ကျောင်းခမ်း၊ မွေတော်၊ ဖရားဆောင်းပြက်(နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ) စသည့် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း 6 ကျောင်းနှင့် အခြားမြို့ပြင် 3 ကျောင်း၊ စုစုပေါင်း 9 ကျောင်းမှ တစ်ကျောင်းလျှင် သံဃာ 24 ပါးစီ 3 လ တစ်ကြိမ် လပြည့်နေ့တိုင်း လွယ်နွဲ့စေတီသစ်သို့ 24 နာရီ (non-stop) ပဌာန်းဒေသနာတော် သွားရောက်ရွတ်ဖတ် ဟောကြားစေ၏။ ထိုအဖြစ်ကို သံဃာတော်တို့က ပဌာန်းချောဟုခေါ်ဆိုကြသည်။ သံဃာတော်များအတွက် ဝေယျာဝစ္စနှင့် ဆွမ်းကပ်ရန် ရပ်ကွက်လူထုအတွင်း ငွေကြေးကောက်ခံ၍ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်များ ဝယ်ခြမ်းပြီး ရပ်ကွက်အလိုက်အလှည့်ကျ သွားရောက်ချက်ပြုတ်ကပ်လှူစေ၏။ ထိုအဖြစ်ကို ဆွမ်းချောဟုခေါ်ဆိုကြသည်။ ဝါတွင်းဆိုလျှင်လည်း လပြည့်လကွယ်နေ့တိုင်း ရပ်ကွက်အလိုက် အမျိုးသမီးများ ဓမ္မစကြာသွားဟောခြင်း ခိုင်းစေခံရသဖြင့် အလုပ်မအားကြောင်း၊ ဓမ္မစကြာချောရှိကြောင်း ပြောစမှတ်ပြုလာကြသည်။

လွန်ခဲ့သည့် 23.4.03 ရက်နေ့ကလည်း သျှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း တန့်ယန်းမြို့နယ် မိုင်းတွမ်းအုပ်စု ဝမ့်ကတ်ရွာရှိ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ ခလရ 238 မှ တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ရောက်သွား၏။ အထက်လူကြီးများ၏ ညွှန်ကြားချက်ဟုဆိုကာ ကျောင်းဝင်းအတွင်း ရှိကြာမြင့်လှပြီဖြစ်သော ကောင်းမူးတုန့်စေတီ၏ထီးတော်ကို ဖြုတ်ချ၍ ထီးတော်အသစ်တင်ပေးရမည်ဟုပြော၏။ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးနှင့် တကွ ရွာသူကြီးအပါအဝင် သက်ကြီး ရွယ်အိုရွာသူရွာသား များကဝိုင်းဝန်း တိုးလျှိုးတောင်းပန်သော်လည်းမရ။ ရွာသားများအား အကြမ်းဖတမ်းဟိန်းဟောက်ငေါက်ငမ်း၍ သေနတ်ဖြင့်ချိန်ပြီး အဓမ္မဝါးခုတ်ငြမ်းဆင်စေ၏။ ပြီးလျှင် ရွာသားတယောက်နှင့် ဘုန်းကြီးတစ်ပါးမကျန် အကုန်မောင်းထုတ်ပစ်ကာ ထိုနေ့ညတွင်း ချင်း (23:00 နာရီအချိန်ခန့်တွင်)– 1911 ခုနှစ်ကတည်းက တင်ထားခဲ့သောစေတီ၏ ထီးတော်ကို ဗမာစစ်သားများ ဖြုတ်ချလိုက်တော့သည်။

တာချီလိတ်တွင် တည်ထားသော ရွှေတိဂုံပုံတူ

13 ရက်အကြာ မည်သည့်ဘုန်းကြီး ဒကာတစ်ဦးတစ်လေကိုပင် မခေါ်ဘဲ6.5.03 ရက်နေ့ နံနက် 07:20 နာရီအချိန်၌ ၎င်းစေတီအပေါ် တက်တင်ထားလိုက်ကြ၏။ ပြီးလျှင်စေတီတော်နှင့် မနီးမဝေးတွင်ရှိသော ရေးနတ်စင်တစ်ခုကိုပါ မီးတင်ရှို့လိုက်ကြသည်ဟုဆိုသည်။

ဤလုပ်ရပ်မှာ လူ့အခွင့်အရေးတစ်ခုဖြစ်သည့် ဘာသာရေးလွတ်လပ်ခွင့်ကို နအဖဗမာတပ်များ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ချိုးဖောက်သည့်သာဓကတစ်ခုဖြစ်၏။ အခြားနိုင်ငံများ ပြည်ပမီဒီယာနှင့် NGO များ စွပ်စွဲသလို မြန်မာပြည်တွင် ဘာသာရေးလွတ် လပ်ခွင့်မရှိဟုဆိုခြင်းမှာ လုံးဝမဟုတ်မမှန်ကြောင်း ၎င်းတို့ဘူးခံ ငြင်းဆန်လိမ်လည်နေခဲ့သည်။

တိုင်းပြည်အပေါ် အကြမ်းဖက်သောနည်းဖြင့် ယုတ်မာရက်စက်စွာ ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်သော မဟာဝါဒီဗမာနာဇီ နဝတ/နအဖ စစ်အုပ်စုသည် 1988 စတင် အာဏာသိမ်းစဉ်ကတည်းက (အထူးသဖြင့် 1990 ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်းကတည်းက) ၎င်းတို့ ရေရှည်အာဏာချုပ်ကိုင်ထားနိုင်ရန် နည်းလမ်းပေါင်းစုံ စီမံကြံဆလာခဲ့ကြ၏။ ထိုနည်းလမ်းများအနက် ထိပ်သီးအာဏာပိုင်များ၏ မွေးစားဖခင်ဦးနေဝင်းကျင့်သုံးသွားခဲ့သည့်အတိုင်း အထက်လမ်း အောက်လမ်းနည်း၊ ယတြာဗေဒင်နည်း၊ နာမ်နှိမ်နာမ်မြှောက် နည်းများလည်းပါဝင်၏။ ရှေးခေတ်လက်နက်နိုင်ငံတော်များ ထူထောင်ခဲ့ကြသည့်ဘုရင့်နောင်၊ အလောင်းဘုရား၊ ဆင်ဖြူရှင်စသော ဗမာဘုရင်များအား အတုခိုး၍ သူကြီးဘုရား ရွာသားကောင်းမှုနည်းအတိုင်း နေရာအနှံ့စေတီပုထိုးမြောက်များစွာ တည်ဆောက်ကြ၏။ နအဖစစ်အာဏာရှင်တို့အဖို့ မဟာဗျူဟာမြောက် စိတ်ဓါတ်စစ်ဆင်မှု အရေးသုံးပါး အကျိုးအမြတ်ကြီး အတွက်ဖြစ်သည်ဟုသိရသည်။

အဆိုပါအရေးသုံးပါးကား –

(၁) မဟာဝါ ဒီ ဗမာနာဇီ လူမျိုးကြီးအတွက် နာမ်ပင့်နာမ်မြှောက်စီမံကိန်းဖြင့် သြဇာအာဏာဖြန့်ကျက် သက်ရောက်လွှမ်းမိုးတည့်တံ့ရေး

(၂) ဗမာမဟုတ်သော လူမျိုးခြားတိုင်းရင်းသားများအပေါ် နာမ်နှိမ်နာမ်နှိမ့်ဝါးမြိုရေး၊

(၃) ဓမ္မစက်ဖြင့် အာဏာစက်ခိုင်မြဲစေရန် ပံ့ပိုးထောက်ကူရေး (ဝါ) ဘာသာရေးကို အသုံးချ၍ အာဏာရှင် အကျိုးစီးပွါးအတွက် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းရေး– စသည်တို့ပင်ဖြစ်တော့သည်။

မိုင်းပန်မှ စိုင်းဟန် (14.5.03)

INDP 222 Burmese.pmd 38 25/1/2549, 13:29

အကြမ်းဖက်သောင်းကျန်းနိုင်တဲ့ ဗိုလ်မြင့်လှိုင်

မထူးနော်

ပေါင်းယူချန်

လွယ်မောဝ်

ပြီးခဲ့တဲ့ 2005 အတွင်း သျှမ်းပြည်အရှေ့မြောက်ပိုင်းအခြေစိုက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေအပေါ် နအဖရဲ့ တင်းကြပ်မှုတွေ ပိုမိုပြင်းထန်လာပါတယ်။ အဲဒီဒေသကို ကွပ်ကဲတဲ့တိုင်းမှူးရဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေအပေါ်သဘောထားတင်းမာမှုကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ အကဲခတ်တွေဆိုကြပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့် ရာထူးကနေဖယ်ရှားခံရပြီးတဲ့နောက် ပြည်တွင်းပြည်ပ လုပ်ရှားသူတွေအကြား စိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့တာတခုက လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပျက်ပြားသွားမလား ဆိုတာပါဘဲ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်ရာထူးက ဖယ်ရှားလိုက်ပြီးသိပ်မကြာခင်မှာဘဲ ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးသိန်းစိန်က တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေနဲ့ လိုက်လံတွေ့ဆုံခဲ့တာဟာဒီစိုးရိမ်မှုတွေကို တုန့်ပြန်တာဖြစ်တယ်လို့ပြောကြပါတယ်။ ဖေဖေါ်ဝါရီလအတွင်း ခွန်ထွန်းဦးအပါအဝင် သျှမ်းခေါင်းဆောင်တွေကို ဖမ်းဆီးခဲ့တာကစလို့ SSA-S တပ်တွေအပေါ် ထိုးစစ်ဆင်မှု၊ ကချင်ငြိမ်းအဖွဲ့တပ်သားတွေကိုပစ်ခတ်မှုအထိ တင်းမာမှုပဋိပက္ခတွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အရှေ့မြောက်ပိုင်း စစ်တိုင်းမှူးဗိုလ် ချုပ်မြင့်လှိုင်ဟာ အစောပိုင်းကတည်းက ဒီဒေသမှာကျင်လည်ခဲ့ဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသားအရေး ကိုင်တွယ်ရာမှာ ညင်သာမှုမရှိသူအဖြစ်ကြော်ကြားခဲ့တယ်လို့ **သျှမ်းသံတော် ဆင့်အယ်ဒီတာ ဦးခွန်စိုင်း**က ပြော ပါတယ်။

“2000 ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်မြင့်လှိုင် အမှတ် 16 စကခမှူးဖြစ်တုံးက မိုင်းကိုးဒေသကာကွယ်ရေးတပ် MDA Mongko Defence Army ထဲမှာ အချင်းချင်းအာဏာသိမ်းပွဲ၊ တိုက်ပွဲဖြစ်ကြတော့ သူကိုယ်တိုင်သွားပြီး နှိမ်နင်းရပါတယ်။ ပြတ်ပြတ်သား သားဘဲလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ သူသွားနှိမ်နင်းတဲ့အချိန်မှာ လက်နက်ချတဲ့လူ 80 ကျော်ကိုပစ်သတ်ဘို့ အမိန့်ပေးတယ်လို့ သတင်းတွေထွက်ပါ တယ်”။

တရုတ်နယ်စပ်အခြေစိုက် စစ်ရေး လေ့လာသူ **ဦးအောင်ကျော်ဇော** ကလဲ “ဗိုလ်ချုပ်မောင်အေးရဲ့ PSO အကြာကြီးလုပ်ခဲ့သူဖြစ်တော့ ဗိုလ်မောင်အေးရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ သူ့မှာတော်တော်ရှိတယ်။ ဗိုလ်မောင်အေးလဲ 91-92 တုံးက အရှေ့ပိုင်းတိုင်းမှူးဖြစ်ဖူးတယ်။ ဗိုလ်မောင်အေး ကိုယ်တိုင်က လက်နက်ကိုင် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့တွေအပေါ် တော်တော့ကို ခါးခါးသီးသီးရှိတယ်။ တင်းတင်းမာမာဆက်ဆံခဲ့တယ်။ ဗိုလ်ခင်ညွန့်ကာလမို့ နိုင်ငံတကာအခြေအနေကြောင့် မလွဲသာဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ကြရတာပါ။ ဝ တို့ သျှမ်းတို့ ပအိုဝ်းတို့ သျှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်းတို့ အနည်းဆုံး 7-8 ဖွဲ့ရှိတယ်။ အခုဗိုလ်မောင်အေး နိုင်ငံတော်ဒုတိယအကြီးအကဲ ဖြစ်လာတော့ ကျောထောက်နောက်ခံလည်း တောင့်တောင့်တင်းတင်းဖြစ်လာတာပေါ့ဗျာ”။

2005 ထဲမှာ အရှေ့ပိုင်းတိုင်းအတွင်းသျှမ်းတိုင်းရင်းသားတွေအပါအဝင် တခြားတိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အများအပြား အပေါ်ဖိနှိပ်မှုပို ပြီးပြင်းထန်လာတယ်လို့ **ဦးခွန်စိုင်း**က ပြောပါတယ်။

“အရင်တုံးကဆိုရင် ဒီဒေသတွေဟာ 1989 ကတည်းက ငြိမ်းချမ်းတဲ့ဒေသလို့ယူဆရတာကိုး။ အပစ်ရပ်အဖွဲ့တွေကလည်း ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဒေသလုံခြုံရေးတွေ ကူပေးတဲ့သဘောရှိတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်မှာတော့ အဲဒီဒေသထဲမှာလှုပ်ရှားတဲ့ SSNA တပ်မဟာ 6, 11, 19 တို့ SSA-N တပ်မဟာ 3 တို့ PSLA ပလောင်တို့ ရွှေ့ပြောင်းရသူတွေ ရွှေ့ပြောင်း၊ လက်နက်ချသူတွေချနဲ့ အရှေ့မြောက်စစ်တိုင်းရဲ့လက်အောက် အကုန်ရောက်သွားတယ် ။”

တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေအပေါ် သဘောထားတင်းမာတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်မြင့်လှိုင်ဟာ သျှမ်းလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေအပေါ် ပြီးခဲ့တဲ့ 2005 နှစ်အတွင်း ပိုပြီးဖိအားပေး နှိပ်ကွပ်လာတာ တွေ့ရပါတယ်။ **ဦးအောင်ကျော်ဇော** ဆက်ပြောတာကတော့ –

“အရှေ့မြောက်ပိုင်းတိုင်းနယ်မြေမှာ အဖွဲ့အစည်းတွေများကြီးရှိတာကိုး၊ ဒီကြားထဲ ဗမကယွက်စစ်တို့ရဲ့ တောင်ပိုင်းတပ်တွေကလည်း တဖြည်းဖြည်းသျှမ်းပြည်အလယ်ပိုင်းကနေ မြောက်ပိုင်းထဲကိုတော်တော် လှုပ်ရှားလာတယ်။ ဒါကြောင့် သျှမ်းကိုအဓိကဖိတာပါ။ အပစ်ရပ် SSA-N မြောက်ပိုင်း ဗိုလ်မှူး

INDP 222 Burmese.pmd 39 25/1/2549, 13:29

ကိုင်ဖ၊ စဝ်လွယ်မောဝ်တို့အဖွဲ့မှာခေါင်း ဆောင်နဲ့ အောက်ခြေကတော် တော်လေးစိတ်နေသဘောထား ကွာကြပါတယ်။ အောက်ခြေရဲ့ သဘောထားက ဆက်တိုက်ချင်တဲ့လူကအများစုဖြစ်တော့ စဝ်ယွတ်စစ် တပ်တွေ တဖြေးဖြေးများလာလေ အောက်ခြေက တက်ကြွလာလေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကိုမြင့်လှိုင်က စိုးရိမ်တယ်။ အဲဒါကြောင့်သျှမ်းကိုဖိဖိစည်းစည်းနှိပ်ကွပ်တာပေ့ါ။ တပ်မဟာ 3 ကို ထွက်ခိုင်းတာတို့။ အထူးသဖြင့် လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ စကားပြောတဲ့အခါ ဘယ်တုန်းကမှတန်းတူညီတူဆက်ဆံမှုမရှိခဲ့ဘူး”။

သျှမ်းပြည်ဒေသခံတွေအပြောအရဆိုရင် သျှမ်းလက်နက်ကိုင်အပစ် ရပ်အဖွဲ့တွေသာမက ကချင်အပစ်ရပ် အဖွဲ့တွေကိုလည်း ဖြိုခွင်းလိုတဲ့ အလားအလာရှိနေတဲ့အကြောင်း **ဦးခွန်စိုင်း**ကရှင်းပြပါတယ်။

“အခု SSNAနဲ့ SSA-Nကိုဖြိုပြီးပြီ။ တဆက်ထဲဘဲ အဲဒီဒေသမှာရှိတဲ့ KIA ဆက်အကြပ်ကိုင်ပြီး သူတို့ရဲ့သြဇာဖြုတ်ချဖို့ ဆက်လုပ်နေပုံရပါတယ်”။

“ဗိုလ်မြင့်လှိုင်ရဲ့ ပင်ကိုယ်စရိုက်ကလည်း အင်မတန်ကြမ်းတမ်းတဲ့လူဖြစ်တယ်။ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်ရှိသူမဟုတ်ဘဲနဲ့ စိုင်ကော်လို့ခြုံပေါ် ရောက်လာတာ။ သူ့အားနည်းချက်က တိုက်ရခိုက်ရမဲ့ အင်အားစုတိုင်း နိုင်အောင်မတိုက်နိုင်ဘူး။ အခုအာဏာနဲ့ သေနတ်ရှိနေတဲ့အချိန်ဟိုလူတွေငြိမ်းချမ်းရေးယူ ထားတဲ့အချိန်ကျမှ မိုက်မိုက်ကန်းကန်း ပြောတယ်လုပ်တယ်။ သူဒီလိုလုပ်လာနိုင်တာက နောက်ခံအင်အားတောင့်တင်းတာ တခုထဲမကဘူး။ ပြည်တွင်း အခြေအနေအရလဲ ငြိမ်းအဖွဲ့တွေအပေါ် ဒီလိုလုပ်ဖို့လိုလာပြီလေ။ အထူးသဖြင့် ဗိုလ်ခင်ညွန့်ပြုတ်ပြီးနောက် ဒါတွေလိုလာတဲ့ အခြေအနေ အချက်အလက် အခင်းအကျင်းတွေအပေါ်မှာ သူကအပေါ်စီးပိုရလာတယ်”။ **စစ်ရေး အကဲခတ် ဦးအောင်ကျော်ဇော ဖြစ်ပါတယ်။**

မေပြုံးအောင် (RFA-7/1/06)

သျှမ်းခေါင်းဆောင်များ နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်အပေါ် UNLD-LA ၏အာဘော်

“နအဖစစ်အုပ်စုက တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင် ခွန်ထွန်းဦး၊ ဗိုလ်ချုပ်ဆေထဲင့်တို့ကို ဒီလိုထောင်ဒဏ်နှစ်ရှည်ချလိုက်တာဟာ ဒီမိုကရေစီအရေး၊ တိုင်းရင်းသား တန်းတူရေးအတွက်လှုပ်ရှားကြတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေအပေါ် မတရားဖိနှိပ်တဲ့အချက်ကို ထုတ်ဖော် ပြသလိုက်တာပါ။ NLD ကိုနည်းမျိုးစုံနဲ့ ဖိနှိပ်သလို တိုင်းရင်းသားတွေကိုလဲ ဖိနှိပ်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုနဲ့ တိုင်းရင်းသားအင်အားစုတွေဟာ တကယ့်ရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးအတွက် ကျနော်တို့အားလုံး လက်တွဲမဖြုတ်စတမ်း အောင်ပွဲခံတဲ့အထိ ကြိုးပမ်းသွားမယ်”

“ဒီလိုပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ပေးတာဟာ နအဖက တိုင်းရင်းသားအုပ်စုတွေကို သတိပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဟာတစ်ခုထဲတောင်မဟုတ်ပါဘူး။ ၁၉၆၂ ကတည်းက ဗိုလ်နေဝင်းအာဏာသိမ်းတဲ့အချိန်မှာ ဒီမိုကရေစီနဲ့တိုင်းရင်းခေါင်းဆောင်တွေကို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုကအစ ဖမ်းဆီးထောင်ချတယ်။ သမတကြီးစဝ်ရွှေသိုက်လည်း ဖမ်းဆီးထောင်ချညှင်းပမ်းနှိပ်စက်ခံရလို့ ထောင်ထဲမှာဆုံးသွားတယ်။ သီပေါ စော်ဘွားကြီးစဝ်ကြာဆိုင်ကိုလဲ ဖမ်းဆီးသွားတာ အလောင်းတောင် အစအနပြန်မရဘူး။ အဲဒါတွေကို ပြန်ကြည့်ရင် ၁၉၆၂ ကစပြီး ကနေ့အထိ တလျှောက်လုံး အဲလိုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုတွေကို နှိပ်ကွပ်တယ်။ တိုင်းရင်းသားတွေကိုလဲနှိပ်ကွပ်ပါတယ်။ ဒါဟာ နအဖ ညီလာခံကို အာခံရဲသူမရှိအောင် နှိပ်ကွပ်ပြတာတစ်ခုထဲ မကပါဘူး။ လုံးဝခေါင်းမထောင်နိုင်အောင်လုပ်ပြတယ်လို့ မြင်ပါတယ်။”

UNLD-LA ဥက္ကဋ္ဌ ခွန်မန်ကိုဗန်း

“ဒီမိုကရေစီရေး၊ တန်းတူရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရရှိရေးတို့သာမက တိုင်းပြည်ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့အနှစ်(၅၀)ကျော်ကြာ ပြည်တွင်းစစ်ရပ်စဲရေးတို့ကို ကြိုးပမ်းနေတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေကို နှစ်ပေါင်းဒီလောက်ကြာကြာ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်တဲ့ နအဖစစ်အုပ်စုရဲ့ တရားစီရင်ရေးစနစ်ဟာ (၂၁)ရာစုရဲ့ ခေတ်မှီ တရားစီရင်ရေးစနစ်နဲ့မတူဘဲ မှောင်ခေတ်တုံးက ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ Medieval တရားရုံးတွေနဲ့တူနေပါတယ်၊ ဒါဟာလူတစ်ဦးကို သာမန်ဖမ်းချုပ်ထောင်ချရုံ တင်မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုတရားမဝင်စစ်အစိုးရက ကျင့်သုံးနေတဲ့ မတရားဥပဒေတွေနဲ့ မတရားစစ်ခုံရုံးတွေကို တိုင်းရင်း သားပြည်သူလူထုတရပ်လုံးက ဝိုင်းဝန်းဆန့်ကျင်ကြဖို့ တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်”

UNLD-LA Statement

နိုဝင်ဘာ ၃ စီရင်ထုံး

- ၂၀၀၅ နှစ် ၃၁ အောက်တိုဘာ ကန်သမ္မတနှင့် နန်းဇမ်တောင်းတွေ့ရတာ ပြည်မြန်မာဗိုလ်ချုပ်များ၊ စိတ်ထဲဘဝင်လှုပ်ရှား

- နိုဝင်ဘာ ၃ ရောက်လို့လာ ခွန်ထွန်းဦး သျှမ်းတို့ဆေမျိုးခမြာ အာဏာရှင်တို့ လုပ်လိုက်ကြ အဓမ္မမတရားစီရင်ထုံး ကမ္ဘာမှာဘယ်နိုင်ငံမှမသုံး အရှည်ကြာဆုံး အဆန်းတီထွင် နှစ်တစ်ရာင် ပြစ်ဒဏ်ချ

- လူ့အသက်မက တမလွန်အထိပါ ကြားရသူတကာ မျက်ဖြူဆိုက် အမိုက်တကာ့အမိုက်ဖုံး မတရားဆုံး။
- လောကမှာသူ့အလှည့်ကိုယ့်အလှည့် သံသရာရဲ့တကွေ့ကွေ့ နအဖတို့ တွေ့ရမည်မလွဲ နောက်တပွဲဒင်းတို့စောင့်ကြည့် လားကြရမည်အဝီစိ။

စိုင်းမောက် (သျှမ်းပြည်)

INDP 222 Burmese.pmd 40 25/1/2549, 13:29

ပန်းမြို့တော်မှ ငရဲမြို့တော်သို့ ပြင်ဦးလွင်အကြောင်း တစေ့တစောင်း

ပြင်ဦးလွင်မြို့သည် ယခင်ကမေမြို့ဟု အမည်တွင်၏။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က "မေ" အမည်ရှိ အင်္ဂလိပ်အာဏာပိုင်တစ်ဦးက စတင်တည်ထောင်ခဲ့သည့်အတွက် မေမြို့ အမည်တွင်သည်ဟုပြောဆိုကြသည်။ နဝတ ခေတ်မှစ၍ မေမြို့အမည်ကိုဖျက်သိမ်းကာ ပြင်ဦးလွင်မြို့ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ပြင်ဦးလွင်သည် ယခင်ကရှမ်းပြည်ထဲပါဝင်သော မြို့ကြီးတမြို့ဖြစ်သည်။ ယခင်က ဝက်ဝံရွာ အထိ ပြည်ခြားမှတ်တိုင် စိုက်ထားသော်လည်း မဟာဗမာ နယ်ချဲ့တို့ကြိုက် သလိုရွှေ့လျား စိုက်ထူခဲ့ရ၏။ ယခုအခါ ဝက်ဝံရွာလည်း မန္တလေးတိုင်းထဲ ရောက်သွားတော့သည်။ လူလုပ်သည့်နယ်ခြားကျောက်တိုင်ကို လိုသလိုရွှေ့လျား စိုက်ထူနိုင်သော်လည်း သမိုင်းအစစ်အမှန် လူ့နှလုံးသားမှတ်တိုင်ကိုကား ရွှေ့တိုင်းရွှေ့မည်မဟုတ်။ ပြင်ဦးလွင်မြို့တွင် ရှမ်း၊ ကချင်၊ ကရင်၊ ဗမာ၊ ကုလား၊ တရုတ်စသော ဒေသခံ လူမျိုးပေါင်းစုံ ချစ်ခင်ရင်းနှီးစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ မဟာဗမာ လူမျိုးကြီးဝါဒီ စစ်အာဏာရှင်တို့ကတော့ ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်ခဲ့ကြသည်မှာ နှစ်ပေါင်းမနည်းတော့။

ဗမာပြည်နှင့်ဝေးလံလှသည့် တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသား ဌာနေပြည်သူများကို သတ်ဖြတ်၊ မုဒိမ်းကျင့် ရွာမီးရှို့၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း လုပ်နေကြသကဲ့သို့ ပြင်ဦးလွင် လူထုအပေါ်ကိုလည်း နအဖတို့အိမ်ယာ၊ ခြံ ဝင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမြေများ အဓမ္မသိမ်းဆည်းခြင်း၊ အရပ်ဒေသနှင့် မအပ်စပ်သည့်သီးနှံများ မ စိုက်မနေရ အတင်းစိုက်ပျိုးခိုင်းခြင်း စသောဖိနှိပ် ချုပ်ခြယ်မှုများ ပြုလုပ်လာကြသည်။

ပြင်ဦးလွင်ကို ပန်းမြို့တော်ဟုတင်စားကြပါ သည်။ လှပသောပန်းမျိုးစုံဖူးပွင့်သည့် ရက္ခဗေဒဥယျာဉ်၊ ပိတ်ချင်းမြောင် လိုဏ်ဂူဘုရား၊ ပွဲကောက်ရေတံခွန်၊ ဓါတ်တော်ချိုင့်ရေတံခွန် စသောထင်ရှားသည့်နေရာများတွင် အေးမြ သောရာသီဥတုနှင့် ထင်းရှူးပင်ရိပ်တို့သည် လူတကာကို စိတ်ချမ်းသာမှု ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။ ပြင်ဦးလွင်နှင့်တူသည့် ကလောမြို့၊ ကွတ်ခိုင်မြို့တို့သည်လည်း နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော ရှုခင်းနှင့် အေးမြသော ရာသီဥတုရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုလိုနီခေတ်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့သည် ကောင်းမွေ့ဆိုသည့် အဆိုပါအရပ်ဒေသများကို ရွေးခြယ်ခဲ့ကြသည်။ အေးမြသောရာသီဥတုရှိပြီး စတော်ဘယ်ရီ၊ မက်မွန်၊ မက်မန်း၊ သစ်တော်စသောသီးနှံပင်များ ဖြစ်ထွန်းထွက်ရှိသော ပြင်ဦးလွင်လို နေရာမျိုးတွင် သွေးစွန်းသော နအဖလက်နက်ကိုင်တပ်များက စစ်တပ်မြို့တော်အဖြစ် ပြုလုပ်ကြခြင်းမှာ "နေနှင့်ရေနံ့ဆီမီးခွက်စုတ်၊ ရွှေရုပ်နှင့်မီးသွေးခဲ"ပမာ လိုက်ဖက်မှုမရှိတကား။

များပြားလှသော စစ်စခန်းများ၊ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ပြည်သူကိုဖိနှပ်မည့် စစ်ဗိုလ်လောင်း (၃၀၀၀) ခန့် မွေးထုတ်ပေးသည့် DSA ကျောင်း၊ နိုင်ငံခြားသားများ ငှားရမ်းသင်ကြားပေးသော စစ်တပ်နည်းပညာကောလိပ်၊ စစ်လေ့ကျင့်ရေးစခန်းများဖြင့် ဗမာစစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတို့ ပြင်ဦးလွင်၌ တိုးချဲ့တည်ဆောက်လျက်ရှိသည်။ ပြင်ဦးလွင်ရှိ လူဦးရေနှင့် နအဖစစ်သားများ၏ အရေအတွက်သည်ညီမျှသလောက်ရှိပါသည်။ စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် စစ်ရောင်ယူနီဖောင်းစိမ်းကြီးများ မြို့တွင်း ပြည့်နှက်နေတော့သည်။

ထိုထို့သောအဆောက်အဦးများ တည်ဆောက်မည့် မြေနေရာ၊ ၎င်းတို့လိုအပ်သည့် စိုက်ပျိုးမြေ၊ ရေနှင့် သစ်ပင်ဝါးပင်မှန်သမျှ ပြည်သူများထံမှ ဝယ်ယူကြပါသလား။ ၎င်းတို့ဗမာပြည်မှ သယ်ဆောင်လာကြပါသလား။ "မပြောလည်းသိပါ၏၊ ပြည်သူများ မလိမ်ညာတတ်"ဆိုသည့်သီချင်းအတိုင်း လယ်ယာဥယျာဉ်ခြံမြေများ အသိမ်းခံရသဖြင့် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲငတ်မွတ်သွားသော တောင်သူဦးကြီးတို့၏ ငိုသံများ၊ အသိမ်းခံ မိမိခြံတွင်းမှ သီးနှံပင်များ မှည့်ဝင်းနေသည်ကို ဆွတ်ခူးခွင့်မရ "မြင်သာမြင်မကြင်ရတဲ့ဘဝ"၌ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း များစွာဖြင့် ဒေသခံတို့၏ ဗျာပါဒမျက်ရည်များ သားစဉ်မြေးဆက်ယိုစီး

တောက်လောင်နေတော့သည်။

အိမ်ခြေ ၃၀၀ – ၄၀၀ အတွက် စားဝတ်နေရေး ဖူလုံသောအချို့စိုက်ပျိုးမြေများကို

နအဖ အာဏာပိုင်တို့က ကိုယ်ကျိုးအတွက် တရုတ်ကုမ္ပဏီကြီးများနှင့် အပေးအယူလုပ် သိမ်း ပိုက်လိုက်ကြသည်။ အမှန်အတိုင်း ပြောဆိုပေါ် ပြခွင့်မရသဖြင့် ဒေသခံများအဖို့ ဆုပ်လည်းဆူး စားလည်းရှူး အဆင့်ထက် ကျော်လွန်နေပါသည်။

သံသရာအပါယ်ငရဲ အကျခံရသည့် ဘဝ သော်မှ အချိန်တန်လျှင် လွတ်မြောက်နိုင်သေး၏။ နအဖဖန်တီးသော ဒုက္ခပေါင်းစုံ ငရဲတွင်းမှ လွတ်မြောက်ရာလမ်းကား ဘဝ သံသရာ ထက်ရှည်လျားလှ၏။ တိုင်းပြည်ကို ချစ်ပါသည်၊ နိုင်ငံတော်ကြီးကို ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးစေမည်ဟုသော စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ၏ ကြွေးကြော်သံနှင့် တကယ့်ဖြစ်ရပ်နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လိုက်ပါက အရာရာမြေကြီးလက်ခတ်လွဲနေကြောင်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ရသည်။

မီးခြစ်ကိုမြင်သဖြင့် မီးကိုဆော့ချင်သည့် မျောက်က ယခုအခါ မီးခြစ်ကိုရှာတွေ့တော့မည်။ တောတောင်ကိုပါ လောင်မြိုက်ဘို့မီးနှင့် ရှို့ရန်ဆော့ကစားကြည့်ချင်၏။ ပြီးလျှင် အရှူးပမာအော်ဟစ်ကာ အူမြူးချင်ပေမည်။ ရှေ့ရေးမျှော်တွေးကြည့်တတ်သူတို့အဖို့ ကြောက်ခမန်းလိလိမိရင်တုန်မိသည်။ နအဖ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများကား မျောက်မူးလဲ အစားထဲကဖြစ်သည်။

ပြင်ဦးလွင်သတင်းရပ်ကွက် ပြောဆိုသံများအရ နအဖတို့သည် ကမ္ဘာကိုခြိမ်းခြောက်မည့် အဏုမြူလက်နက်စက်ရုံကြီးကို ပြင်ဦးလွင်၌ တည်ဆောက်ရန် လျှို့ဝှက်စီမံကိန်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း။ ပြင်ဦးလွင်မှ နောင်ချိုသို့အထွက်မေမြို့အရှေ့တောင်ဖက် 7-8 မိုင်ခန့် ဝေးသော ရေတာလျှောက်ရွာ လမ်းခွဲမှ ဝင်သွားလျှင် နောင်လျဲန်၊ မိန်းလုန်း၊ ပါအေကျေးရွာများ၌ တောင်တန်းများဝန်းရံထားသည့် မြေပြန့်ရှိပါသည်။ ၎င်းချိုင့်ဝှမ်းနှင့် ရွာမြေနေရာအားလုံးကို လွန်ခဲ့သောနှစ်နှစ်ခန့်က တပ်နယ်မြေအဖြစ် သိမ်းဆည်းလိုက်ပါသည်။ ၎င်းနယ်မြေအတွင်း မြူခိုးများအမြဲတမ်းအုပ်ဆိုင်းနေသဖြင့် လေယာဉ်ပေါ်မှကြည့်လျှင် မမြင်နိုင်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်ထိုနေရာတွင် အဏုမြူလက်နက်စက်ရုံ တည်ဆောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုနေရာသို့ကား လမ်းများဖောက်လုပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ မြေပြန့်ချိုင့်ဝှမ်းကို ဝန်းရံထားသော တောင်များတွင် လိုဏ်ခေါင်းများတူးဖေါ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုဒေသအတွင်း ပြည်သူများ ဖြတ်သန်းသွားလာမှု တားမြစ်ထားကြောင်းသိရပါသည်။ ထိုနေရာ တဝိုက်ဝင်ရောက်ဖြတ်သန်းမိလျှင် ဖမ်းဆီးထောင်ဒဏ်ချမည်ဟု အမိန့်ထုတ်ထားကြောင်း ဒေသခံတချို့က ပြောပြပါသည်။

ထိုအဏုမြူလက်နက်စက်ရုံနှင့် ဆက်စပ်သောဓါတုပစ္စည်းများ လေယာဉ်ဖြင့်သယ်ဆောင်နိုင်ရန် လေယာဉ်ကွင်းလည်း အပြင်းအထန်တည်ဆောက်နေပြီဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သောနှစ်များက ပြင်ဦးလွင်၏တောင်ဖက်ခြမ်းအနီးစခန်းရွာတွင် လေယာဉ်ကွင်းတည်ဆောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ လေယာဉ်ပျံကွင်း မြေနေရာအတွက် အနီးစခန်း၊ ဆင်ခေါင်းကြီး၊ ကန်ကြီးကုန်း၊ ဉာဏ်ညင်းသာ၊ ပေါင်းတော စသောရွာများ၊ အိမ်များ၊ စိုက်ပျိုးမြေများ ရှုံးဆုံးလိုက်ရ၏။ အချို့တိုက်အိမ်ကြီးများ အဖျက်ခံရပြီး ပေ 60x40 မြေကွက်သာပေးသည့် အခြားအရပ်ဒေသသို့ ပြောင်းကြရပါသည်။ အနီးစခန်းရွာတဝက်ခန့်အဖျက်ခံရပြီး ဆင်ခေါင်းကြီး၊ ကန်ကြီးကုန်း၊ ဉာဏ်ညင်းသာ ရွာများဆိုလျှင် ရွာလုံးကျွတ်အသိမ်းဆည်းခံ၊ အဖျက်ဆီးခံကြရသည်။ ပေါင်းတောရွာအဖို့ စိုက်ပျိုးမြေအားလုံးနီးပါးဆုံးရှုံးရ၏။ 3-4 မိုင်ခန့်ရှည်သော ရွာတန်းကြီးများ အဖျက်ခံရသည်။ လက်မရွံ့အာဏာသားနအဖတို့ လုပ်ရပ်အပေါ် ပန်းမြို့တော်မှ ပြည်သူများ၏မကျေနပ်မှုညီးငြူသံများတနေ့တခြားကျယ် လောင်လာပေ၏။

ဤတွင် အနာဂတ်အတွက် ရင်းလေးဖွယ်ရာများ ပန်းမြို့တော်တွင်ဖြစ်ပေါ်နေပါ၏။ လူ့အဆောက်အအုံ တောရောမြို့ရောမကျန် သတ္တဝါအားလုံးနှင့် သဘာဝသံယံဇာတများ ပျက်သုဥ်းဆုံးရှုံးရတော့မည်။ စင်စစ်မာလာပန်းအလှတွင် အာဏာစခန်းချလုပ်ဆောင်သည့် နအဖစစ်ဗိုလ်များသည် အသိဉာဏ်ရော မျှော်လင့်ချက်ပါကင်းမဲ့သည့် မကောင်းဆိုးဝါး ဝိသမ လောဘ သားများသာတည်း။

သီပေါတောကျား (28.07.05)

မေမြို့သည်ယခင်သျှမ်းပြည်ပဒေသရာဇ်ခေတ်တွင် သီပေါစော်ဘွားနယ်ထဲပါဝင်ခဲ့သော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်၏။ (ပြင်ဦးဆိုသည်မှာလည်း သျှမ်းစကား ပန်အူခေါ် အာနုဘော်ရင်ပြင်မှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်သည်။) အင်္ဂလိပ်ခေတ်တွင် ရာသီဥတုသာယာမျှတသော ကုန်းမြင့်မှ နေ၍ အထက်ဗမာပြည် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို စီမံခန့်ခွဲရန် ရုံးစိုက်ရာမြို့အဖြစ် ကိုလိုနီခေတ်နှောင်းပိုင်း၌ ဗြိတိသျှအာဏာပိုင်များ သိမ်းပိုက်လိုက်ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင်ကား ဗမာပြည်မန္တလေးတိုင်းအတွင်း မလွှတ်တမ်းသွတ်သွင်းခြင်းခံလိုက်ရ၏။ ဗြိတိသျှတို့ထွက်ခွါသွားသည်နှင့် အုပ်ချုပ်သူ ဗမာအစိုးရလက်တွင်းချက်ချင်း သက်ဆင်းကျရောက်ပြီးသား ဖြစ်သွား သောကြောင့်ပင်။

(အယ်ဒီတာ)

INDP 222 Burmese.pmd 42 25/1/2549, 13:29

မြေခွေးအုပ်၏ ကြုံးဝါးသံ

4.1.06 လွတ်လပ်ရေးနေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေရဲ့ သဝဏ်လွှာကို ရန်ကုန်တိုင်းတိုင်းမှူး ဒုဗိုလ်ချုပ်ကြီးမြင့်ဆွေက ဖတ်ကြားရာမှာ *"နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ စိတ်ရင်းစေတနာမှန်ကန်မှုနှင့် ကျင့်သုံးသောမူဝါဒမှန်ကန်မှုတို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း 17 ဖွဲ့သည် ဥပဒေဘောင်အတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်၏ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပေသည်။ ဥပဒေဘောင်အတွင်း ဝင်ရောက်လာသော အဖွဲ့အစည်းများအနက် လက်နက်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးလဲလှယ်ပြီး လက်နက်ကိုင် အပြီးအပိုင်စွန့်လွှတ်ခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများလည်း ရှိနေပြီဖြစ်သည်"*။

> **"SSA-S တပ်က ရိက္ခာတွေပြတ်၊ ဌာနချုပ်နဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ ခါတ်ခဲတွေလဲကုန်– အစားမထိုး နိုင်ဖြစ်သွားတဲ့ အချိန်မှာ လက်နက်ချလိုက်ရတာဖြစ်တယ်။ နောက်တခုဖြစ်နိုင်တာက စဝ်ခွန်ကျော်ရဲ့မိဘကို နအဖတပ်က ထိန်းချုပ်ထားတယ်လို့ပြောတဲ့** ဒေသခံတွေလဲရှိပါ တယ်"

BBC ။ အပစ်ရပ်တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေ အပြီးတိုင်လက်နက်စွန့် တဲ့ကိစ္စကို အလေးပေးပြောသွားတာကြောင့် လက်နက်မစွန့်သေးတဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်အဖွဲ့တွေအပေါ် လက်နက်စွန့်ဖို့ ဖိအားပေးမဲ့သဘောမျိုးရှိတယ်လို့ နိုင်ငံရေးအကဲခတ်တွေခန့်မှန်းကြ ပါတယ်။ 2006 လဆန်း 2 ရက်နေ့က SSA-S တပ်မဟာ 241 တပ်မဟာမှူး ဒုဗမက စဝ်ခွန်ကျော် ခေါ် သံချောင်းနဲ့ တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်ကြီးစိုင်းဖုန်းတို့ အပါအဝင် တပ်သား 40 နီးပါး လက်နက်ချသွားကြတာက ဘာ့ကြောင့်ပါလဲ?။

သျှမ်း ။ "နံပါတ် 1 ကတော့ တောင်ပိုင်းကနေ မြောက်ပိုင်းကို သူတို့ချီ တက်တုံးက လျှို့ဝှက်စွာ တက်သွားဖို့ဖြစ်ပေမယ့် သတင်းပေါက်ကြားသွားပါတယ်။ နအဖတပ်က လက်ဦးမှုရယူဘို့ ရမခတိုင်းအောက်မှာရှိတဲ့ တပ်ရင်းတွေအားလုံးကို အသုံးချပြီး သူတို့ကို လိုက်လံရှင်းလင်းပါတယ်။ နမ့်ခမ်း နယ်မြေထဲ ရောက်သွားတော့ နအဖတပ်ရင်း တပ်ဖွဲ့အကုန်လုံးကို တိုင်းမှူးက ဝိုင်းဝန်းညှပ် ပိတ်ခြေမှုန်းဘို့အမိန့်ပေးပါတယ်။ အစက တော့ SSA-S က တိုက်ပွဲတွေမဖြစ်အောင် အတတ်နိုင်ဆုံးရှောင်ခဲ့ပါတယ်။ အဓိကတော့ သျှမ်းပြည်ကချင်ပြည် တရုတ်နယ်စပ်ကြားသူတို့အခြေချလှုပ်ရှားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့သူတို့သွားရောက်တဲ့အချိန်မှာ သင့်တော့်တဲ့အချိန် မဟုတ် တော့ဘူး။ ဒေသခံလူထုက SSA-S တပ်ဖွဲ့တွေ သူတို့ရွာမှာ လာမတောင်းစားပါဘူး။ သူတို့ရွာနားဖြတ်သန်းမှု မရှိဘူးဆိုတာ သူတို့အာမခံချက်ပေးရတယ်။ နအဖတပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့တိုင်းကလဲ သူတို့ကျေးရွာ နေရာမှာ SSA-S တပ်ရောက်မလာဘူး။ ရောက်လာရင် အလွှတ်မပေးဘူးဆိုတာ သူတို့အာမခံချက်ပေးရတယ်။ တိုင်းမှူးမြင့်လှိုင်က လူထုကိုကော၊ သူ့တပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့ အားလုံးကိုရောအကြပ်ကိုင်ထားတယ်။ အဲလိုနဲ့ SSA-S တပ်က ရိက္ခာတွေပြတ်၊ ဌာနချုပ်နဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ ခါတ်ခဲတွေလဲကုန်– အစားမထိုးနိုင်ဖြစ်သွားတဲ့အချိန်မှာ လက် နက်ချလိုက်ရတာဖြစ်တယ်။ နောက်တခုဖြစ်နိုင်တာက စဝ်ခွန်ကျော်ရဲ့မိဘကို နအဖတပ်က ထိန်းချုပ်ထားတယ်လို့ပြောတဲ့ ဒေသခံတွေလဲရှိပါတယ်။ သူမိဘ ကို ငှဲညှာရတာဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်"။

BBC။ SSA-S အဓိကအခြေစိုက်တာက ထိုင်းနယ်စပ်ဘက်ဖြစ်ပြီးတော့ အခုသူတို့နယ်မြေမဟုတ်ဘဲနဲ့ တရုတ်နယ်စပ်အထိသွားရောက်တာဟာ ဘာကြောင့်ပါလဲ?။

သျှမ်း ။ "အဲဒါ SSA-S ဗဟိုရဲ့ စီမံချက်လား၊ စဝ်ခွန်ကျော်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ရည်မှန်းချက်လားဆိုလား မပြောပြနိုင်ပါဘူး။ သူဟာအရင်က ABSDF မြောက်ပိုင်းစစ်ရေး တာဝန်ခံလုပ်ခဲ့တယ်။ သူလှုပ်ရှားဘူးတဲ့နေရာကို ပြန်လှုပ်ရှား နိုင်ဘို့ကြိုးစားတယ်လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်"။

BBC။ SSA-S ရဲ့တပ်ဖွဲ့တဖွဲ့ လက်နက်ချသွားလို့ SSA-S တခုလုံးကို ဘယ်လောက်ထိခိုက် နိုင်ပါသလဲ?။

သျှမ်း ။ "အဓိကက စိတ်ဓါတ်ရေးရာအရယာယီထိခိုက်နိုင်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးစစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုအပိုင်းကတော့ နဂိုအတိုင်းပါဘဲ"။

BBC (6/1/06)

ဘာ ဟိုနေ့ ဒီနေ့ လဲ

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှာ နေ့ထူးနေ့မြတ်တွေရှိကြပါတယ်။ ဝမ်းသာစရာနေ့ထူးတွေရှိသလို ဝမ်းနည်းကျေ ကွဲဘွယ်နေ့ထူးတွေလည်း ရှိကြပါတယ်။ ဝမ်းသာဂုဏ်ပြုရတဲ့နေ့ကို စုပေါင်းညီညာပွဲ လမ်းသဘင်ဆင်ယင်ကျင်းပကြသလို ဝမ်းနည်းကျေကွဲရတဲ့နေ့ရက်တွေကိုတော့ ငြိမ်သက်စွာကျင်းပလေ့ရှိကြတဲ့ အစဉ်အလာတွေရှိကြပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုနေ့ဆိုတာလည်း အစစ်အမှန်ရှိသလို အတုနေ့တွေ အဓမ္မဖန်တီးယူကြတာလဲရှိပါတယ်။ ချင်းအမျိုးသားနေ့သတ်မှတ်တာနဲ့ ချင်းပြည်နယ်နေ့သတ်မှတ်တာ၊ မွန်အမျိုးသားနေ့သတ်မှတ်တာနဲ့ မွန်ပြည်နယ်နေ့သတ်မှတ်တာတွေဟာ ပြဿနာဖြစ်လာပါတယ်။ နေ့ထူးနေ့မြတ်ဘဲဖြစ်ဖြစ် သက်ဆိုင်ရာအမျိုးသား ဘယ်သူ့ရဲ့နေ့ထူးနေ့မြတ်ဘဲဖြစ်ဖြစ် သက်ဆိုင်ရာ အမျိုးသားနေ့ရဲ့အတွေ့အကြုံခံစားချက်နဲ့ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးတွေအရ မိမိတို့လိုလားတဲ့နေ့ရက်ကို ဝိုင်းဝန်းသတ်မှတ်နိုင်ကြပါတယ်။ မိမိတို့လိုလားတဲ့ အခေါ်အဝေါ် ပညတ်ချက်အရ မိမိတို့တာဝန်ဘဲဖြစ်တယ်။ ဘာမှမဆိုင်တဲ့ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းက ကိုယ်တိုင်မတွေ့ကြုံနားမလည်ဘဲ ဝင်ပြီးဆုံးဖြတ်သတ် မှတ်ပေးဘို့အခွင့်အရေးနဲ့ တာဝန်မရှိပါဘူး။ တမျိုးသားလုံးအတိုင်းအတာ တွေ့ကြုံခံစားရတဲ့ နေ့ထူးနေ့မြတ်ကို လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတခု၊ ပါတီအဖွဲ့တခုက လိုရာဆွဲပြီးသတ်မှတ်ပေးလို့မရပါဘူး။ အဲဒီနေ့ရက်ရဲ့ဇစ်မြစ် အတွေ့အကြုံနဲ့ ဖြစ်စဉ်အရ ဘာ့ကြောင့် ဘယ်နေရာ မှာ ဘယ်သူတွေပါဝင်ပြီး အမှန်တကယ် ဘယ်လိုဖြစ်ပျက်ခဲ့ရသလဲဆိုတဲ့ အပေါ်မှာဆုံးဖြတ်ရမှာပါ။

ပထဝီအနေအထားအရ ဒီနေ့သျှမ်းပြည်ဟာ မြောက်ဘက်မှာ ကချင်ပြည်၊ တရုတ်ပြည်၊ အနောက်ဘက်မှာ ဗမာပြည်၊ အရှေ့ဖက်မှာ တရုတ်၊ လော၊ ထိုင်း။ တောင်ဖက်မှာ ကရင်နီပြည်တို့ ရှိကြပါတယ်။

ပင်လယ်ပြင်ထက်အမြင့်ပေ 2-3000 ကျော်မှာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ သျှမ်းကုန်းပြင်မြင့်အဖြစ် ထင်ရှားနေပါတယ်။ မြောက်ပိုင်းမှာ ပလောင်၊ ကချင်၊ ကိုးကန့်၊ ဝ၊ တိုင်း။ တောင်ပိုင်းမှာ ဓနု၊ အင်းသား၊ ပအိုဝ်း၊ တိုင်း။ အရှေ့ပိုင်းမှာ လားဟူ၊ အခါ၊ တိုင်း လူမျိုးတွေနေထိုင်ကြပါတယ်။

အများသိနေကြတဲ့ဂျင်ခေါက် (ထွင်းစား) သုံးနှုန်းတဲ့လူမျိုးဟာ သျှမ်းလူမျိုးအားလုံးကို ကိုယ်စားမပြုပါဘူး။ သူတို့ကိုယ်သူတို့ တိုင်း (Tai)လို့ ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းပါတယ်။ ဥပမာ တိုင်းယောင်ဟွေ့ Tai Yawnghwe (ညောင်ရွှေ) တိုင်းမိန်းနိုင်း Tai Mongnai (မိုးနဲ)၊ တိုင်းလိုင်းခါ့ Tai Laikha (လဲချား)၊ တိုင်းကျိုင်းတုံ Tai Kengtung၊ တိုင်းဆီပေါ့ Tai Hsipaw (သီပေါ) စသဖြင့် တိုင်းကို ရှေ့ထားပြီး ဒေသအလိုက်ခေါ်ဝေါ်ကြပါ တယ်။

တရုတ်ပြည် ယူနန်ပြည်နယ်ထဲမှာလဲ တိုင်းတိုက်ခုန်း Dehongdai၊ တိုင်းဆစ်ဆောင်ပန်းနား Tai Sipsongpanna၊ လောပြည်မှာ တိုင်းလိ၊ တိုင်းလျှဲမ်း Tai Lü, Tai Lem၊ ထိုင်းမှာ တိုင်းဆယမ် Tai Siam တွေရှိကြ ပါတယ်။ Tai ကြားမှာ(h) တလုံးထပ်ဖြည့်ပြီး Thai ထိုင်းဖြစ်လာတာ 1932 မှာပါ။ ဗိယက်နမ်မြောက်ပိုင်း နယ်ချဲ့ပြင်သစ်ရဲ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နောက်ဆုံးခံတပ် ဒင်ဘင်ဖူးဒေသမှာ တိုင်းလမ် တိုင်းခေါင် Tai Lam, Tai Khao, ကမ်ဖူးချားမှာ တိုင်းဖိုင်းလင်း Tai Pailin, ကချင်ပြည် မှာ တိုင်းလျဲန် Tai Laeng စစ်ကိုင်းတိုင်းမှာ တိုင်းခွမ်တီး Tai Khamti ၊ အိန္ဒိယ အာသံမှာ တိုင်းအဟုမ် Tai Ahom လို့ခေါ်တာတွေလဲ ရှိကြပါတယ်။

သမိုင်းအရ သျှမ်းပြည်မှာ (33) နယ် ပယ် သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး၊ နောက်ပိုင်း ကိုးကန့် အပါအဝင် (34) နယ်ဖြစ်လာပါတယ်။ သျှမ်းပြည်ရှိလူမျိုးတိုင်းနီးပါး စော်ဘွားတွေရှိခဲ့ကြပါတယ်။ လူဦးရေနဲ့နယ်မြေအနေအထားအရ တိုင်းစော်ဘွားနယ်ရှင်ကအများစုပါ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နောက်ပိုင်း ပဒေသရာဇ်စနစ်ကနေ ဒီမိုကရေစီစနစ်ထွန်းကားလာတဲ့အပေါ် သျှမ်းပြည်မှာလည်း ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပေါ်ထွန်းလာပြီး ပြည်သူလူထုကို ပညာပေး စည်းရုံး လာပါတယ်။ ပညာတတ်လူငယ်တွေ သျှမ်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့(ရပလဖ)ကို တည်ထောင် လှုပ်ရှားခဲ့ကြပါတယ်။ နိုင်ငံတကာလှုပ်ရှားမှုနဲ့ ဆက်စပ်ပြီး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လူထုလှုပ်ရှားမှု လုပ်

INDP 222 Burmese.pmd 44 25/1/2549, 13:29

လာကြပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်တဲ့ဗမာလူငယ်တွေ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနဲ့ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့အချိန်လဲဖြစ်ပါတယ်။

စော်ဘွားတွေဟာ သျှမ်းပြည်လူငယ်များ ခေါင်းဆောင်တဲ့လူထုလှုပ်ရှားမှုကြောင့် နောက်ဆုံး 1947 ဖေဖေါ်ဝါရီလ (7) ရက်နေ့မှာ ပြည်ထောင်စုသျှမ်းပြည်ကောင်စီနဲ့ လူထုကိုယ်စားလှယ်တို့ဟာ အနာဂတ်သျှမ်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေးမှာ နယ်ရှင်ပဒေသရာဇ်တဝက် လူထုကိုယ်စားလှယ်တဝက် အာဏာခွဲဝေအုပ်ချုပ်သွားဖို့ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးလိုက်ကြပါတယ်။

ပင်လုံစာချုပ် လက် မှတ်မထိုးခင် စော်ဘွားများပါဝင်တဲ့ ပြည်ထောင်စုသျှမ်းပြည်ကောင်စီရဲ့ကိုယ်စား ပလောင် အြမျိုးသားစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ပန်းစိန်က ဦးဆောင်ပြီး လူထုကိုယ်စားလှယ်တွေဖြစ်တဲ့ အင်းလေးဒေသ ပညာတတ်လူငယ် ဦးတင်အေး၊ ဦးထွန်းမြင့်၊ ခနုလူမျိုးပင်းတယ ဦးခွန်စောနဲ့ ပင်လုံ ဦးခွန်ထီးတို့က 7/2/1947 ရက်နေ့ကို သျှမ်းအမျိုးသားနေ့အဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါတယ်။

"သျှမ်းပြည်လူ မျိုးပေါင်းစုံကို ကိုယ်စားပြုအကျိုးပေးတဲ့ အောင်မြင်မှုဖြစ်တာကြောင့် သျှမ်းပြည်အမျိုးသားနေ့ National Day (Shan State) ရယ်လို့ အထင်အရှား သတ်မှတ်လိုက်ကြတာဖြစ်တယ်"

အနာဂတ်သျှမ်းပြည် အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် လူမျိုးပေါင်းစုံစော်ဘွားများ၊ သျှမ်းပြည်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (ရပလဖ) နဲ့ သျှမ်းပြည်လူထုကိုယ်စားလှယ်တွေ ပါဝင်လက်မှတ်ထိုး သဘောတူညီခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ ရင်ကြားစေ့ညှိနှိုင်းပြီး သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံကို ကိုယ်စားပြုအကျိုးပေးတဲ့ အောင်မြင်မှုဖြစ်တာကြောင့် သျှမ်းပြည်အမျိုးသားနေ့ National Day (Shan State) ရယ်လို့ အထင်အရှားသတ်မှတ်လိုက် ကြတာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုထင်ရှားပြီး သမိုင်းအထောက်အထားခိုင်လုံတဲ့ သျှမ်းပြည်အမျိုးသားနေ့ဟာ မကြာခင်မှာဘဲ ပြင်ပ ပယောဂရဲ့ သွေးထိုးမှုကိုခံရလို့ နေ့ထူးနေ့မြတ်ရဲ့ ဇစ်မြစ်အပေါ်အခြေခံရမှာကို မေ့ပျောက်ပြီး သမိုင်းတန်ဘိုးမသိသူတွေက ကိုယ်လိုရာဆွဲခဲ့ကြပါတယ်။ ဝမ်းတိုင်း (တိုင်းနေ့) Tai Day ခေါ်ချင်သူခေါ်၊ ဝမ်းမိန်းတိုင်း (သျှမ်း ပြည်နယ်နေ့) Shan State Day ခေါ်ချင်သူခေါ် ဖြစ်လာပါတယ်။ ရှင်းနေတာကိုရှုပ်ထွေးအောင် မဆင်မခြင်ပြုခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ နောင်တက်လာမဲ့မျိုးဆက်သစ် သျှမ်းပြည်လူငယ်တွေအတွက် အမြင်မရှင်းဘဲ ဇဝေဇဝါဖြစ်ရပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အခြေအမြစ်အရ ဒီနေ့ထူးနေ့မြတ်ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပုံနဲ့ ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးကြတဲ့ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံ ပါဝင်ခဲ့တာကြောင့် ဝမ်းတိုင်း (တိုင်းနေ့) TAI DAY ဆိုတာလုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

သျှမ်းပြည်နယ်နေ့ SHAN STATE DAY သတ်မှတ်ရအောင်–

(၁) အဲဒီနေ့က ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ တောင်တန်းကိုယ်စားလှယ်များ လက်မှတ်ထိုးကြတဲ့ 1947 ဖေဖေါ်ဝါရီ 12 ပင်လုံသဘောတူညီချက် စာချုပ်လည်း မချုပ်ဆိုရသေးပါဘူး။

(၂) အဲဒီနေ့မှာ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေလည်း မရေးဆွဲရသေးပါဘူး။

(၃) အဲဒီနေ့မှာ အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့ လက်အောက်ကနေ လွတ်လပ်ရေး မရရှိကြသေးပါဘူး။

(၄) အဲဒီနေ့မှာ ပြည်နယ်ပေါင်းစုံပါဝင်တဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်လည်း မခေါ်ယူမကျင်းပရသေးပါဘူး။

(၅) အဲဒီနေ့မှာ ပြည်ထောင်စုခေါ်ဆိုနိုင်အောင် ပြည်နယ်ပေါင်းစုံလည်း တရားဝင်မသတ်မှတ် မဖွဲ့စည်းရသေးပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့်သျှမ်းပြည်နယ်နေ့လဲ လုံးဝသတ်မှတ်လို့မရပါဘူး။

သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံ နယ်ရှင်စော်ဘွား များနဲ့ ပြည်သူလူထု ကိုယ်စားလှယ်တွေ သဘောတူညီမှုရယူခဲ့ကြပြီး သျှမ်းပြည်တပြည်လုံးကို ကိုယ်စားပြုတာဖြစ်လို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လွှမ်းခြုံတဲ့ဒီ 7/2/1947 နေ့ထူးနေ့မြတ်ကို သျှမ်းအမျိုးသားနေ့ NATIONAL DAY (SHAN STAE) တိုင်းဘာသာစကားနဲ့ ဝမ်းခေးတိုင်းသာလျှင် လျော်ကန်သင့်မြတ်ကြောင်း အထင်အရှားမှတ်ယူရမှာဖြစ်တယ်။

ဒီအမျိုးသားနေ့ကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ ချစ်ကြည်ရေးစိတ်ဓါတ်ဟာ သျှမ်းပြည်သားအချင်းချင်းကြားမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ပဋိပက္ခပြဿနာကို ရင်ကြားစေ့ဖြေရှင်းသွားနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံတကာလူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာတဲ့ဖြစ်စဉ်အရရော၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးအရပါ သမိုင်းတလျှောက်နေ့တဓူဝံတွေ့ဆုံဆက်ဆံလာခဲ့ကြလို့ပြဿနာတွေမရှိခဲ့ကြပါဘူး။

ပြင်ပသွေးထိုးမှုတွေကြောင့် ပြဿနာတွေများလာအောင် ဖန်တီးမိကြရင် သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံဟာ ကိုယ့်သေတွင်း ကိုယ်တူးသလို တပါးကျွန်အောက်ကျရောက်နေရတယ်။ ကိုယ့်တောင်ပေါ်သားအချင်း ချင်းရဲ့ ပြဿနာကိုအပေးအယူလုပ်လို့ရနိုင်ပါတယ်။

ဒီနေ့ညောင်နှစ်ပင်ညီလာခံမှာ ပြည်နယ်တွေရဲ့ တပဲသားအခွင့်အရေး တင်ပြတောင်းဆိုချက်ကို မလိုက်လျောနိုင်ဘဲ မှတ်တမ်းပြုထားပေးမယ်ဆိုတဲ့အဖြေဟာ တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေရဲ့ မွေးရာပါအခွင့်အရေးနဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်တဲ့ အာမခံချက်လုံးဝမဟုတ်ပါဘူး။

ပြည်ထောင်စုနေ့ကို လေ့လာရင် သျှမ်းအမျိုးသားနေ့ကိုပါ မဖြစ်မနေလေ့လာရပါတယ်။ သျှမ်းအမျိုးသားနေ့က အကြောင်းတရား၊ ပြည်ထောင်စုနေ့က အကျိုးတရားဖြစ်ခဲ့လို့ပါဘဲ။

1947 ဖေဖေါ်ဝါရီ 5/6/7 နေ့တွေမှာ စုစည်းခဲ့ကြတဲ့ သျှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင် တောင်တန်းဒေသခေါင်းဆောင်တွေဟာ တောင်တန်းဒေသနဲ့ ဗမာပြည်တပြိုင်တည်း ပူးပေါင်းလွတ်လပ်ရေးရယူရေး မယူရေးသဘောတူညီမှုရဘို့ အကြိတ်အနယ်ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။

INDP 222 Burmese.pmd 45 25/1/2549, 13:29

အခက်အခဲပေါင်းများစွာ ရင်ဆိုင်ပြီးမှ နောက်ဆုံး 1947 ဖေဖေါ်ဝါရီ 12 ရက်မှာ ပြည်ထောင်စုအုဋ္ဌမြစ်အတွက် ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်နိုင်ခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။

ပြည်နယ်ပေါင်းစုံ ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ဘို့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ 1947 ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတင်ပြ အတည်ပြုပြီး 4/1/1948 ရက်နေ့မှာ လွတ်လပ်ရေးရတော့ သျှမ်းပြည်လဲ အဲဒီသဘောတူညီချက်အရ ပြည်နယ်တခုဖြစ်လာခဲ့ရတာပါ။

ဒါပေမဲ့ လွတ်လပ်ရေးရပြီး ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ယူတဲ့ ဦးနုဟာ ဗမာလူမျိုးအတွက် ဗမာပြည်နယ်သီးခြားမဖွဲ့စည်းတော့ဘဲ ဗမာပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းတွေအတွက် လစာငွေဘတ်ဂျက် အကုန်အကျထပ်မရှိစေဖို့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ ဗမာပြည်နယ်ကို ပြည်ထောင်စုထဲ ထည့်ပေါင်းအုပ်ချုပ်လာခဲ့တယ်။ တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေးမှာ ဘတ်ဂျတ်ချွေတာချင်ရင် လွတ်လပ်ရေးမယူသေးဘဲ ဒိုမီနီယံအဆင့်နဲ့ ဆက်နေသွားဘို့ဘဲရှိပါတယ်။

ပင်လုံစာချုပ်သဘောတူညီချက်အရ လူမျိုးတိုင်းတန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးတူပူးပေါင်းဘို့ အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတာပါ။ ဒါ့ကြောင့်ဆက်ဆံရေးမှာ တိုင်းရင်းသားချင်း တိုင်းရင်းသား၊ ပြည်နယ်ချင်းပြည်နယ်ဘဲ ဖြစ်ရမယ်။ အထက်အောက်ဆက်ဆံရေးမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ လက်တွေ့ကျင့်သုံးတော့ ဗမာလူမျိုးက ဗမာပြည်နယ်မဖွဲ့စည်းဘဲ ပြည်ထောင်စုထဲတပါတည်းထည့်ပေါင်းထားတော့ ကျန်ပြည်နယ်တွေ တန်းတူညီတူ အခွင့်အရေးရှိမဲ့အစားအလိုအလျောက် ဗမာလူမျိုးတွေရဲ့ လက်အောက် ကျရောက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီလိုဖါးတပိုင်းငါးတပိုင်း ပြည်ထောင်စုစနစ်ဟာ–

၁) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လက်မှတ်ထိုးခဲ့တဲ့ ပင်လုံစာချုပ်သဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖေါက်တာဖြစ်တယ်။

၂) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးလမ်းညွှန် (၇)ချက်ကိုလည်း ဖေါက်ဖျက်တယ်။

၃) ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာ လူမျိုးတိုင်းတန်းတူရည်တူရှိပြီး ဘယ်သူမှအခွင့်အရေး ပိုမယူရဆိုတဲ့အချက်ကိုလည်း ဖေါက်ဖျက်တယ်။

၄) ဗမာလူမျိုးက အခွင့်ထူးသာလွန်မှု ရယူပြီး ကျန်တဲ့လူမျိုးတွေကို လက်အောက်ခံထားတဲ့ ပြည်ထောင်စုအတုအလိမ်ပြုလုပ် ခဲ့တာဖြစ်တယ်။

ဒါတွေဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းစဉ်ကိုဆန့်ကျင်သစ္စာဖေါက်ပြီး ကျန်ပြည်နယ်တိုင်းရင်းသားတွေအပေါ် ကလိမ်ကကျစ်လုပ်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေး နိုင်ငံရေး၊ စီးပွါးရေး၊ လူမှုရေး တွေမှာ ကမောက်ကမဖြစ်၊ မမျှမတတာတွေ အသာစီးအနိုင်ကျင့်မှုတွေ ထူပြောလာပြီး အကြပ်အတည်းပေါင်းစုံ ရင်ဆိုင်လာရတာဖြစ်တယ်။ ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းမှုပုံစံဟာ နဂိုသဘောတူညီချက်တွေနဲ့ မကိုက်ညီတော့တာကြောင့် မကျေမနပ်မှုတွေ များလာတယ်။ အဲဒါနဲ့ 1961 ဇွန်လမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြန် လည်ပြင်ဆင်ရေးအတွက် တောင်ကြီးပြည်နယ်ပေါင်းစုံ ညီလာခံကျင်းပကြပြီး ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်မှု FEDERAL အတွက် တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။

> **“တမျိုးသားလုံးအတိုင်းအတာ တွေ့ကြုံခံစားရတဲ့ နေ့ထူးနေ့မြတ်ကို လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတခု၊ ပါတီအဖွဲ့တခုက လိုရာဆွဲပြီးသတ်မှတ်ပေးလို့ မရပါ ဘူး”**

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ခေါင်းဆောင်ကောင်းပီသတဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာရှိတဲ့ ဂတိစကားတွေကြောင့် ပင်လုံသဘောတူချက် စာချုပ်ဖြစ်ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။ နောက်တက်လာမဲ့ ဗမာခေါင်းဆောင်တွေ သစ္စာမရှိဂတိမတည်မထားတတ်မှန်း၊ ဗမာလူမျိုးရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကိုမှ မငဲ့ ညှာမထောက်ထားတတ်မှန်း၊ အရှက်မရှိဖေါက်ဖျက်တတ်မှန်း အစကနဦးက သိထားကြရင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ဂတိစကားကို မယုံကြည်ဘဲ စာချုပ်လက်မှတ်မထိုးခဲ့ကြရင်၊ဗမာလူမျိုးအနေနဲ့ ဗမာပြည်လွတ်လပ်ရေးကိုဘဲ ယူခဲ့ကြရင်၊ တောင်တန်းဒေသကလည်း အင်္ဂလိပ်ပေးတဲ့ ဒိုမီနီယံအဆင့်ကိုပဲရယူခဲ့ကြရင်။ ဒါမှမဟုတ် သီးသန့်လွတ်လပ်ရေး ပူးပေါင်းယူခဲ့ကြရင် အခုလိုမကျေနပ်မှုတွေ တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်မှုတွေ ရှိခဲ့မှာမဟုတ်ပါဘူး။ သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ ဗမာနိုင်ငံလည်း ကမ္ဘာမှာဆန် စပါးအထွက်ဆုံး တိုးတက်ချမ်းသာနေတဲ့ ဗမာပြည်ကြီးဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမှာပါ။

တောင်တန်းဒေသတိုင်းရင်းသား တွေကလည်း သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေရဲ့ အကူအညီနဲ့ချစ်ကြည်အေးချမ်းစွာ ရပ်တည်နေနိုင်ခဲ့ကြရင် အခုလိုနေရပ်ရွှေ့ပြောင်းရွာမီးရှို့၊ အိမ်ခြေ–လယ်ယာ၊ ခြံမြေသိမ်း၊ အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်း၊ မုဒိမ်းကျင့်၊ နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်တာတွေ၊ လူမျိုး ရေးဝါးမြိုတာတွေလည်း ခံစားရမှာမဟုတ်ပါဘူး။

ဒီလိုလူမျိုးမှုန်းတီးရေး၊ တိုက်ခိုက် အနိုင်ကျင့်သတ်ဖြတ်ရေး ဖြစ်လာမယ်မှန်းသိခဲ့ရင် ပြည်ထောင်စုထဲမပါဘဲ သီးသန့်နေလာခဲ့ကြတာကမှ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ခံစားချက်တွေ ကိန်းအောင်းခဲ့ကြတာမဆန်းပါဘူး။ လူမျိုးချင်းနားလည်ကူညီမှု၊ အကျိုးတူပူးပေါင်းမှုရှိတဲ့ ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့၊ လူ့အခွင့်အရေးလေးစားလိုက်နာတဲ့ဆက်ဆံရေးတွေနဲ့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်သီးခြားရပ်တည်လာခဲ့ကြတာကမှ ပိုကောင်းမယ်ဆိုတဲ့ အတွေးအမြင်တွေ ဖြစ်လာစေခဲ့ပါတယ်။

ဒီတင်ပြချက်တွေဟာ သျှမ်းပြည်လူမျိုးပေါင်းစုံမျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအဘို့ အရှိကို အရှိအတိုင်း သုံးသပ်လက်ခံပြီး အပြန်အလှန်အသိအမှတ်ပြုနားလည်ယုံကြည်ရေး၊ ချစ်ကြည်သွေးစည်းရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်မယ်လို့ ဆန္ဒပြုပါတယ်။

စဝ်ဘုန်းလှိုင် (တောင်ကြီး)
23/2/2005

သျှမ်းအမျိုးသမီး နန်းချမ်တောင်း သမတဘုရှ်နှင့်တွေ့ဆုံရ

US အစိုးရအနေနဲ့ မြန်မာပြည်မှာ ဒီမိုကရေစီနဲ့လွတ်လပ်ခွင့်တွေ ထွန်းကားရေးအတွက် ဆက်လက်ထောက်ခံ ဆောင်ရွက်သွားမယ်လို့ US သမတကြီး George W. Bush က လူ့အခွင့်အရေးအတွက် လှုပ်ရှားနေတဲ့ သျှမ်းတိုင်းရင်းသူ နန်းချမ်တောင်းကို (31/10/05)နေ့က လက်ခံတွေ့ဆုံပြီး အာမခံပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ အိမ်ဖြူတော်မှာတွေ့ဆုံစဉ် မြန်မာပြည်က လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖေါက်မှုတွေအကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေအကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသား ဒုက္ခသည်တွေအကြောင်း စတာတွေမေးမြန်းပြီး မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအရေး ဆက်လက်ထောက်ခံသွားမယ်လို့ ပြောဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတွေ့ဆုံပွဲနဲ့ပတ်သက်လို့ အိမ်ဖြူတော်ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ မစ္စတာ Scott Mc Clellan ကလဲ လိုက်လှဲစွာကြိုဆိုပြီး နန်းချမ်တောင်းနဲ့ လက်ခံတွေ့ဆုံရတာကို ကျေနပ်မိတယ်လို ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။

"စစ်အစိုးရရဲ့စစ်တပ်တွေက အမျိုးသမီးတွေအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုတွေလုပ်နေတာ အဓမ္မလုပ်အားပေးကိစ္စတွေ၊ အဓမ္မကျေးရွာရွှေ့ပြောင်းတဲ့ကိစ္စတွေ၊ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်လာတဲ့ IDP ပြည်တွင်းအိုးအိမ်စွန့်ထွက်ပြေးနေကြတဲ့ ဒုက္ခသည်တွေရဲ့ဘဝ၊ လူကုန်ကူးမှုနဲ့အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဆီ ဒုက္ခသည်တွေဝင်ရောက်နေမှု စတာတွေကို ကျမပြောပြခဲ့ပါတယ်။"

"လုံခြုံရေးကောင်စီမှာ မြန်မာ့အရေး ဖြေရှင်းနိုင်ဘို့ USA အနေနဲ့ပိုမိုဖိအားပေးဆောင်ရွက်ဖို့ ကျမအလေးအနက်ပြောဆိုပါတယ်။ ဒါ့အပြင် Asean, ဂျပန်၊ EU စတဲ့နိုင်ငံတွေနဲ့ဆက်သွယ်ပြီးတော့ မြန်မာ့အရေးကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖိအားပေးပါလို့ သမတဘုရှ်ကို ကျမတောင်းဆိုပါတယ်။ ဒါ့အပြင် တရုပ်ပြည်ကမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သယံဇာတတွေကိုထုတ်ယူ ပြီးမြန်မာစစ်အစိုးရကို ကျားကန်ပေးနေတဲ့အကြောင်းလဲ ကျမပြောပြခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် တရုပ်ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့တွေ့ရင်လဲ မြန်မာ့အရေးကို ဆွေးနွေးပေးဖို့ကျမပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။"

"ဒေါ်အောင်ဆန်းဆုကြည် အကျယ်ချုပ်ဘဝနဲ့ဆက်ရှိနေတာကို ကျမတို့ဆွေးနွေးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် SNLD ဥက္ကဋ္ဌ ခွန်ထွန်းဦး အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေလဲ အဖမ်းခံထားရကြောင်း ကျမပြောပြပါတယ်။"

"ပြည်သူတွေရဲ့အသံကို တင်ပြခွင့်ရတာ၊ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ဖြစ်ရပ်တွေသာမက၊ ဒုက္ခရောက်နေသူတွေရဲ့မျှော်လင့်ချက်ကို ဖေါ်ထုတ်ပြောဆိုခွင့်ရတာဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သမတဘုရှ်နဲ့တွေ့ခွင့်ရတဲ့အခွင့်အရေးကိုသုံးပြီး မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ဒုက္ခနဲ့ မျှော်လင့်ချက်ကို တင်ပြခွင့်ရတာမို့ အလွန်အကျိုးရှိပါတယ်။"

သမတဘုရှ်က လူ့အခွင့်အရေးအတွက် လှုပ်ရှားသူ သျှမ်းတိုင်းရင်းသူ နန်းချမ်တောင်းကို အိမ်ဖြူတော်မှာလက်ခံတွေ့ ဆုံတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အိမ်ဖြူတော်ပြောခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ် Scott Mc Clellan က သမတဘုရှ်အနေနဲ့ လိုက်လှဲစွာကြိုဆိုပြီး အခုလိုလက်ခံတွေ့ဆုံရတာကို ကျေနပ်မိတယ်လို့ပြောဆိုလိုက်ပါတယ်။

"သမ္မတက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေနဲ့ ဒါ့ထက်ပိုပြီး ဘာတွေလုပ်ပေးနိုင်ပါသလဲလို့ ကျမကိုမေးမြန်းခဲ့ပါတယ်။ သူ့အနေနဲ့ အခြေအနေကို စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်မိတယ်လို့ပြောပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဘယ်လိုအကူအညီပေးနိုင်မလဲ ဆိုတာ ကျမကိုမေးမြန်းခဲ့ပါတယ်။"

USA က မြန်မာအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေဖြစ်ကြတဲ့ ထိုင်းလို ASEAN နိုင်ငံများအပြင် ဂျပန်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယအစရှိတဲ့နိုင်ငံတွေကိုလည်း ဆော်ဩပြီး မြန်မာနိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ထည့်သွင်းပေးပါလို့ ဒါဟာ သူတစ်ယောက်ထဲအတွက်မဟုတ်ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံသူ/သားအားလုံးအတွက် ဂုဏ်ယူဘွယ်ရာဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောကြားပါတယ်။

RFA-VOA (1.11.05 နံက်ပိုင်း)

INDP 222 Burmese.pmd 47 25/1/2549, 13:29

S.H.A.N. P.O.Box 15, Nong Hoi P.O., Chiangmai 50007, Thailand
e-mail: shan@cm.ksc.co.th www.shanland.org